

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Bécsi szuggeszciók.

Irta: Mezei Ernő.

Megnyugodhatnak immár mindazok, kik egyre kinosabb tépelődéssel kérdezték, hova megyen is át ez az átmeneti állapot. Es megindulhatnak azok, kik már biztosra vették, hogy ez a boldog átmenetiség mindig egy helyben marad. Mert megérlelik már a döntő és végső megoldásokat ama gondviseléses helyen, ahol minden dolgaink legfőbb intézése nyugszik, vagy működik. Most határozottan működik, még gyorsított tempóban is. A fuzió üstjében kotyvasztják össze az eddigi többségi pártokat és uralkodói helybenhagyással megállapítják számukra az egységes programot is. Rövidesen ki lesz hirdelve, mivel kell beérnünk a katonai követelések dolgában és mennyi részünk lehet a gazdasági szabadság áhitott üdvéből. Kondulnak már hozzá a felavató harangok, fölzendülnek már a hivatalos énekek is, amelyek végeztén a kegyes közönség, ha úgy tetszik, elrebehgeti az áment is.

Tudniillik Bécsből a hivatalos cs. kir. távirati iroda galambpostájával megjött a legilletékesebb értesítés a katonai kérdés állásáról. Azt mondják benne, hogy a magyar parlamenti bajok elhárításáért új koncessziókat egyáltalán nem hevenyésznek, hanem igenis már jó idő óta tárgyalások folynak a magyar kormányval és az illetékes tényezők tisztába is jöttek bizonyos mérvű katonai engedmények felől, amelyek a hadsereg egységét természetesen nem érinthetik. De ez engedmények fejében megfelelő viszonyszolgáltatásul nemcsak a létszámemelést járja ki a magyar parlamenttől. Ezenfelül határozott garanciát is várnak tőle arra nézve, hogy katonai téren ezután hosszú időre semmi gravaminális irányzat helyet nem foglalhat, holmi nemzeti érzékenységek és panaszok többé nem szerepelhetnek. A bécsi hivatalos jelenteni is tudja, hogy ez a varázslatos garancia még nyélbeütve nincsen, de már a legközelebbi napokban jelentős fordulat állhat be. Közben a budapesti politikai világot elárasztják nagyon közvetlen figyelmeztetésekkel, hogy sajna, az önálló bank követelése ezúttal legyőzhetetlen akadályokba ütközik, no, de seba, az új fuzió alapnak ragyogóan nemzeti színű kifestését a biztosított katonai vívmányokkal fogják eszközölni. Így már világossá lesz az új fuziónak politikai egyenlege. Onnét felülről kapunk katonai engedményeket, olyakat, amelyek osztrák császári mérlegen megmérve, a hadsereg egységére nézve teljesen veszélyteleneknek találtattak, ami a nemzeti mérlegen legjobb esetben a szá-

badelvüpart kilenczes bizottsági programjával egyezik. Ez ellenében parlamentünk hamarosan megajánlja a teljes létszámemelést, isten tudja, micsoda garanciát szolgáltat, hogy az egységes katonai keretek között a régi nemzeti aspirációk további fészkelődését el nem türi és ráadásul kiküszöböli egyszeriben a bankönállóság oly közelről kísértő lehetőségét nemzeti haladásunk álmai közül.

Fuzió programnak mindez jól van összekotyvasztva és egészen olyan csodás talizmán lehet, amilyent a közép-kori alchimia görebjeiben főztek ki. Azok a többé-kevésbé válogatott parlamenti bajnokok, kik majd a fuzió zászlaja alá esküsznek, ők is bizvást hihetik, hogy ily talizmán birtokában háboruban sebezhetlenekké válnak és minden bajvívást diadalmasan kell megállaniok. Megtörténhetik-e a fuzionálás az így előirt recept szerint, mit cselekesznek majd a parlamenti pártok, mit nem, ezen a helyen nem firtatjuk. Csak bátrak vagyunk minden eddigi tapasztalás után is azt hinni, hogy az ily program biztosításánál az egész parlament kormányostul csak mellékesen jön tekintetbe. És ha a függetlenségi többség az utolsó szál emberig ilyen fuzió feladatokat vállalna is, legfeljebb a függetlenségi párt fog teljesen függni Bécsből, de nem függhet tőle se az ily program biztosítása, se az ily feladatok végrehajtása. Garanciát követelnek Bécsben, hogy a nemzeti lélek katonai vágyakozásaival többé előhozakodni nem fognak? Mi legyen ez? Hogy a fuzió programba az „elvfentartás“ hiu és csak áltatásra szánt frázisa ne kerüljön bele? Hisz ez egészen helyén volna, de miféle garancia volna ez a nemzettel szemben? Az elvek ily garanciális fel-függesztése nem létezik, még ha Haynau bakóinak aradi módján látnának is hozzá. Miféle garanciát adhat a függetlenségi párt, adhat egy még oly nagy parlamenti többség magáról az ősi, eltörölhetlen nemzeti akaratról? Még ha a nemzet megbízottjait bécsi boszorkányüstökben sikerül is gyatra homunkulusokká átfurmálni, semmiképp se kellene elfelejteni, hogy a nemzeti lélek mily vulkánikus robbanása támadt a katonai kérdésből, amelynek lökése a régi többségnek bécsi szolgaságba sülyedt táborát elsöpörte és a mai többséget vetette fel az alkotmányos hatalom tetőzetére. Ha a katonai kérdés viharzása elcsittulis ideig-óráig a parlamentben, de a nemzet szemé változhatlanul az ő katonai eszményére van ráfűggesztve. Ezt a kérdést a nemzeti élet napirendjéről levenni csakis oly igazi vívmányokkal lehetne, amelyek a magyar állami szu-

verénitást a katonai szervezetben is teljes kifejezésre juttatnák.

Tessék egyáltalán fent is, lent is és mindenütt megjegyezni, hogy 1905. jan. 26. óta a magyar államiság teljes érvényesülése van a történelem és az alkotmányosság napirendjén. Ez a parlamenti többség létjoga, ez a kormány hivatása, ez mindenekelőtt a nemzet akarata. Azért balga számítás az is, amely ugynevezett katonai engedményekkel a magyar nemzeti bankot el akarná sikkasztani a közvetlen nemzeti követelések sorából. Ez a hipnotizáló kísérlet akkor sem válhatnék be, ha a katonai engedmények komoly értékekül és jelentős haladásul volnának számbavehetőek. És észre kellene venniök, hogy éppen a bankkérdés körül a nemzet ellenőrző figyelme a legteljesebb mértékben fel van kelve. A közvélemény pillanatig sem nyugszik bele azokba az eltolódásokba, amelyek a kormánypadról oly édes ringatóan hangzottak, amikor világosan látja, hogy ebben a kérdésben is a tárgyalások folyama, ideje és minden fordulata az osztrák kormány jóakaratahoz van kapcsolva. Nem, erre a jóakaratra csakugyan nem lehet bizni a nemzeti követelések sorsát.

Ha az átmeneti kormányzat hosszabb időre nyult ki, mint azt a helyzet belső erkölcsé szerint várni lehetett, az ő átmeneti feladata annál inkább csak az lehet, hogy minden nemzeti kérdést, amely meghosszabbított útjában eléje akad, annak a nagy nemzeti evolúciónak irányában oldja meg, amelyet az általános választás megbízatásából képviselnie kell. Ez egyképpen áll a katonai kérdésre és a bankkérdésre és nem lehet egyiket a másikért elnyomni, sem egymás között kicserélni, annál kevésbbé mindkettőt kijátszani. A fuziónak pedig, ha egyáltalán becsületes, komolyan alkotmányos törekvésben fogantatnék, csak abból a feltevésből lehetne kiindulnia, hogy mindezekben a kérdésekben az eleve kitűzött nemzeti célok imponálőbb erővel, diadalmasabb biztossággal jussanak érvényre. Mily perverz kieszelés és gondolatnak is mily merénylet a nemzeti eszmében szövetkezett pártok fuzióját úgy fogalmazni, hogy éppen Bécsnek garanciául szolgáljon oly követelések feleledése ellen, amelyek a koalíció közös programját, legigazibb szülőokát jelentették. Akik a nagy alkotmányos háboru csapásaitól sántákká és bénákká lettek, visszavonulhatnak a küzdőtérrel, de a nemzeti akaratot nem használhatják kényelmes hordszéknek. Mily érzülettel fogadhatná a nemzet az olyan leggyászosabb gyászmagyarokat, kik a nemzeti háboru katonáinak kiküldve

nemcsak, hogy sietve dobták el fegyvereiket, hanem a vereségen felül még önként tuszokul ajánlkoznak az idegen hatalom számára.

A politika világából.

Budapest, december 19.

A katonai kérdések és a fuzió.

— Minisztertanács. —

Ma délután négy órakor a még mindig gyengélkedő Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter lakásán Wekerle Sándor miniszterelnök elnöklésével minisztertanács volt, melyen gróf Andrássy Gyula belügyminiszter és gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter kivételével a kabinet valamennyi tagja részt vett. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter betegsége miatt maradt távol a tanácskozásról. A tanácskozás három órán keresztül 7 óráig tartott. A minisztertanács kezdetben folyó ügyeket tárgyalt, majd ezek bevégezése után az általános politikai helyzetre vonatkozólag folytattak megbeszéléseket.

Ez a félhivatalos jelentés számol be arról a mai minisztertanácsról, amelytől az egész politikai világ nagyfontosságú döntéseket várt. Ezek a döntő határozatok azonban elmaradtak, mert gróf Andrássy Gyula belügyminiszter meghült és nagy láza miatt nem jelenhetett meg a miniszteri tanácskozáson. A tanácskozás azonban mégis jelentős volt, mert hiszen gróf Andrássy Gyula már előbb beszámolt miniszter-társainak bécsi utjáról. Gróf Andrássy Gyulának akcióját most már Wekerle Sándor miniszterelnök fogja folytatni, aki — mint már megirtuk, — kedden délután utazik Bécsbe és szerdán előbb a király elé járul, majd tanácskozni fog a bécsi körökkel. A függetlenségi képviselők között ma nyomatékosan híresztelték Kossuth Ferencznek egy nyilatkozatát, amelyet tegnap a nála járt függetlenségi képviselő előtt kifejezett, hogy ha a függetlenségi párt összetart, akkor eredményeket érhetünk el. Különösen pedig sikerülni fog az önálló bankot tényleg fölláttatni és a létszámfölemeléssel szemben az ismert katonai engedményeket keresztülvinni.

A katonai kérdések vannak most az előtérben és ezekre vonatkozik az osztrák cs. k. távirati irodának ez a nagyjelentőségű kommunikéje:

A magyaroknak katonai vonatkozású nemzeti követeléseit mértékadó helyen közel két év óta jól ismerik és azokat itt, katonai szempontból tekintve, teljesíthetőknek tartják, miután teljesítésük a hadsereg közösségét és egységességét nem érintené. Ha a követelések még mindig nem voltak megvalósíthatók, annak oka abban a körülményben keresendő, hogy azon biztosítások, melyek szerint a katonai követelések az említett kívánságok teljesítése alapján, bizonyos számú évig tisztán objektív és nemzeti gravaminákkal mentes megítélésben fognak részesülni, reális garanciák mindeddig nem voltak nyújthatók. Ebben a kérdésben a helyzet nem változott. A nemzeti konzesszióról, mint a pillanatnyi zavarok megszüntetésére irányuló szükséges-közökről szóló hírek, minden tényleges alapot nélkülöznek. Ennek következtében az osztrák kormánynak sem lehetett eddig semmiféle közléseket tenni, bizonyossággal tervbe vett ily vonatkozású határozatokról, ami ebben az esetben, miként azt annak idején a delegációkban is kihirdették, kellő időben megtörténnek. Ez azonban nem kíván tagadása lenni annak, hogy tekintettel a belső, valamint a külső politikai helyzetre, a döntés pillanata ebben a kérdésben a legközelebbi időben bekövetkezhetik.

Ezt az osztrák kormány nyilatkozatot Bécsben igen nagyjelentőségűnek tartják, mert egyrészt azt olvassák ki belőle, hogy a katonai kiegyezés már kész és hogy az már a legközelebbi időben tényleg életbe is lép, másrészt pedig azt látják, hogy ez a kiegyezés a hadsereg közösségét és egységét nem érinti. Fontosnak tartják azonban azt az állítást is, hogy közel két év óta ismeretes kívánságokról van szó, mert ez azt jelenti szerintük, hogy a magyar kormány a múlt év elején, tehát félesztendővel ki nevezése után, előterjesztést tett a hadvezetőségnek a katonai kérdések megoldására nézve. Abból a körülményből, hogy a korona a magyar szolgálati- és vezénnyelvűtől a hadsereg egységét feltette, most pedig a föltételeket elfogadhatónak mondja, azt következtetik, hogy a szolgálati- és a vezényleti nyelv nem változik, s így az engedmények a régi kilenczes bizottsági program és az ezrednyelv keretén belül maradnak. E részben azt fejtetik, hogy az

ezred nyelve tudvalevőleg az, amelyet az ezred anyanyelve szerint, illetőleg most a tényleges létszám husz százaléka beszél az illető ezredben és a tisztek kötelesek ezt a nyelvet elsajátítani. A magyar nyelv hódításának az lett az eredménye, hogy négy gyalogezredben vannak többségben a tótok és a románok meg egy tábori vadászszázalóban, de azért nem ezeket a nyelveket alkalmazzák ezrednyelv gyanánt, mert ha valamely újoncz ért magyarul, legyen bár szász, román, rutén vagy tót, a magyar polgári hatóságok magyarnak írják be. Az új népoktatási törvény tizenöt év alatt meg fogja hozni, hogy a magyarországi ezredekben kivétel nélkül magyar lesz az ezred nyelve s akkor a legénységi század-iskolákban is ezen a nyelven fognak tanítani, de magyar lesz az altiszti iskolák tanítási nyelve is, amelyekben a leendő altiszteket magyar helyesírásra és olvasásra, számtanra és szépírással tanítják. A magyar népoktatási törvény tehát a Lajtán túl kitünő magyarosítási eszköznek fog bevélni.

Mindezek alapján a bécsiek azt hiszik, hogy kész a katonai kiegyezés, csak a fuzió kell a perfektuáláshoz. Olyan fuzió, amelynek programjában benne van, hogy az új párt a katonai kérdéseknek ilyen módon való megoldása után a hadsereg követeléseinek teljesítését nem fogja eszközül használni újabb engedmények kicsikarására.

Ez az osztrák föligás azonban nagyon is naiv. Igen kiválóan informált helyről jelentik, hogy az a bécsi hír, hogy a katonai kérdések megoldása a kilenczes bizottsági program alapján fog megtörténni, egyáltalában nem felel meg a valóságnak. A tárgyalások egészen más irányban mozognak és a „N. Fr. Presse” alapján között katonai engedmények nem fedik teljesen azokat a megállapodásokat, amelyek a magyar kormány és a katonai vezetőség között létrejöttek. Ismeretes, hogy a Bolgár-féle memorandum, amely a megegyezés alapját képezi, nem azonos a kilenczes bizottság programjával, annál lényegesen többet tartalmaz. Különösen pedig tartalmazza, hogy „a magyar területen állomásozó és magyar területről kiegészített csapatok részére az ügykezelési és szolgálati nyelv a magyar lesz.” A zászló- és czimer-kérdés megoldása is tulmegy a kilenczes bizottság programján,

Visszautasítás.

Írta: Hevesi József.

(Utánnomás tilos.)

I.

Petronius levele Thaishoz.

Te gyönyörű asszony!

A bübajos Vénus Uránia nevében, aki a mennyei, tiszta szerelemnek a pártfogója, írom neked ezeket a sorokat és arra kérlek buzgó rimánkodással: olvasd el ezt a levelemet jószágos indulattal, könyörületességgel és egy kicsi kis szívbéli hajlandósággal.

A név, mely ez alá a levél alá írva vagyon, bizonyos, hogy ösmeretlen te előtéd, Thais. De azt, aki írja, már ismered. Kell, hogy ismerjed. Mert immáron két hét óta ugy követlek, mint az árnyék és valahányszor megjelen a házadon kívül, az utcán, az agorán, a Parthenon peripterosai között, vagy az Erechteionban, az Akropoliszon vagy a Pnyxen, Dionysos színházában vagy Lykeion gymnasionjában, mindig találkozol velem. És nem egyszer végigsurolta már tekintetednek sötét bársonya szenvedéstől, epedéstől megványnyadt arcodat.

Mert amióta legelőször megpillantottalak, nem ismerem egyéb érzést, mint epedő rajongást, lángoló vágyakozást, lelket emésztő, vértialó szenvedélyt te irántad, te érted, te utánad. föl-

lünknek édes csudája, te gyönyörű szép asszony!

Az Olympus valamennyi istenének ígértem már áldozatokat, a római isteneknek és a görögök isteneinek, hogy plántálianak szivedbe egy söppnyi csöpp rokonérzést irántam és adassék meg nekem az az üdvösség, hogy megérinthessem puha kis kezedet, átfoghassam sugárkarcu derekadat, megcsókollhassam ajkadnak lángoló biborát és szavadnak édes, mennyei muzsikája szereimes szavakat zengjen felém.

Római ifju vagyok, aki a hét halom városából idezarándokolt az ibolyával koszoruzott Athénbe, hogy magát kimivelje, kicsiszolja, hogy a nagy görög bölcsék tanaival elméjét kiélesítse és a tudomány szent tüzéből néhány szikrát a lelkébe fogadjon.

És addig bódoltam Minervának, míg egyszerre csak Vénusnak lettem a rabja. A ti Aphroditeknek, aki a legveszedelmesebb kis kiltide ellenem harcza: a kis nyilas istent, Amort.

És a bübájjal mérgezett nyíl beletalált a szívem kellő közepébe és én boldog vagyok, mert szeretek és én szenvedek, mert szeretek.

Boldog szenvedés, szenvedő boldogság tanúzik a szívemben — mert szeretlek!

És boldogságonnak és szenvedésemnek kuforrása, egyesgyedül te vagy, gyönyörű szép Thais.

Te vagy a festőművész, aki sorsomnak festékes tábláját a kezében tartod. Csak rajtad mulik, hogy a boldogság rózsás színét fessed-e

életem vásznára, vagy a bánat és szenvedés fekete színét!

Ezer és ezer gondolat kergetőzik az agyamban. De minden gondolatnak végczélja te vagy, Thais.

Minden egyes gondolatom egy-egy pillangó, mely a te szépséged lángja körül röpköd, míg bele nem hal a lobogó tűzbe.

Minden egyes gondolatom egy nagy kérdőjel: hogyan nyerhetném meg szived hajlandóságát? Hogyan tüzhethnélek a keblemre? Hogyan szoríthatnám a szivedet a szívemre? Az ajkadat az ajkamra?

A bübajos Vénus Uránia sugallta nekem ezeket a sorokat tehozzád, Thais!

Mikor tegnap az Agorán találkoztam veled és szemed tekintete találkozott az én tekintetemmel. Ugy szerettem volna közeledni hozzád! De nem volt rá mód! Hiszen a férjed veled volt. Ugy szerettem volna a szívemet a lábaid elé dobni, piczi, formás lábaid elé, hogy taposs reá és tipord össze . . . Akkor legalább nem szenvednék tovább. És milyen gyönyörűség volna a te lábaid alatt meghalni . . .

Lásd, milyen értelmetlen zagyvaságot írok össze-vissza: de, ha reád gondolok, Thais, ha magam előtt látom ragyogó szemeidet, arcodnak granátvirágát, biborkagylóhoz hasonló kis füleidet, gyönyörű fítes orrocskadat, hajadnak gyönyörű firtait, melyekre úgy ráüllek a költő szava: euplokanus, a szép fonadék és melyek a Krobülosz-könyben futnak össze, mint kővébe kötött aranvkalászkok, mámor fog el

hiszen az csak óhajtást fejezett ki e kérdésben, de semmi megoldást nem tartalmazott.

Válsághírek.

Ezekkel a hírekkel szemben más oldalról olyan hírek is keringenek, amelyek azt mondják, hogy a helyzet válságos volta még távolról sem múlt el. Így a kormány és az alkotmánypárt határozottan rossz néven vette, hogy a Hollócsoport befolyására a bankbizottságot kedre ülésre hívta össze, melyen kényszeríteni akarja Wekerle Sándor miniszterelnököt, hogy még a kiegyezésben előirt tárgyalások előtt határozott nyilatkozatot tegyen a bank dolgában. Ebből az elkedvetlenedésből következett a „N. Fr. Pr.“, hogy nagyon valószínű az, hogy a koalíció krízisét a katonai engedmények nem fogják lecsendesíteni. A függetlenségi párt egy jelentékeny része Justh Gyula házelnök vezetése alatt nem akar tágítani az önálló bank eszméje mellől, a kormány pedig, különösen Wekerle Sándor miniszterelnök és gróf Andrássy Gyula belügyminiszter nem akar olyan tárgyalásokba bocsátkozni, melyek az ő lelkiismeretükkel ellenkeznek. Ezt az újrást nem lehet kikorrigálni s a miniszterelnök remélhetőleg közölni is fogja az uralkodóval, hogy a koalíció napjai meg vannak számlálva. Nagyon gyorsan a végére fog járni. A korona és a parlament valószínűleg azonnal név után, de mindenesetre még a képviselőház összejövetele előtt el fogják határozni, hogy melyik utat kell választaniok. Csak két lehetőség van: az egyik az, hogy egy függetlenségi minisztériumot alakítsanak Kossuth Ferencz miniszterelnöksége alatt, vagy pedig egy fuzió-minisztérium jön létre, mely élén Wekerle Sándor miniszterelnökkel, az ország színe előtt nyíltan felvonná a harcot a közös bank ellen a kult ellenzékkel. A koalíció krízisének kitörését alig lehet megakadályozni és a katonai engedmények politikai hatásuk tekintetében csak újítás az ürbe.

A függetlenségi kormány megalakítását követeli Ugron Gábor is, aki pedig eddig a legodaadóbb híve volt a koalíciós kormánynak és Wekerle Sándor miniszterelnöknek. Esti lapjának mai számában ugyanis ezeket írja:

És a lelkem megtelik édes érzéssel, ha gyönyörű természetűre gondolok, melyhez szerelmes ragaszkodással simul a sárga bysszusból készült chitonod, amiben tegnap az agorán láttalak.

Óriület és mámor, kétségbeesés és rózsás sejtelem kergeti egymást a lelkemben.

Néha ujongani szeretnék, mert tekintetem találkozott a tieddel, néha meg gyilkolni volna kedvem, mert láttam, amint a férjedre mosolyogtál.

Te gyönyörű asszony!

Ime, följárnom neked az életemet.

Kezedben van a sorsom. Borítsd reám mosolyodnak rózsaszínű terítőjét, vagy dobd rám megvetésed fekete szemfedőjét.

Ujongjak? Gyilkoljak? ... Te határozd meg!

De Venus Urániára kérlek, légy kegyes hozzám. Csak egyszer, csak egyetlen egyszer adj alkalmat, hogy lelkem bánatát előtted elsírhaszam.

Hódolattal borulok a lábaidhoz

Petronius.

II.

Thais levele Petroniushoz.

Római ifju!

Lelkem egész fölháborodásával utasítom vissza mindazt a sok sértést, melyet ellenem leveledben elkövetél.

Már magában véve az a tény, hogy hozzáam. Pisistratus feleségéhez, egy tisztességes

All az, hogy a függetlenségi párt csupán a főlyó országgyűlésen ígérte katonai programjának függőben tartását és ennek lejártával nincs semmiféle kikapcsolásra kötelezve. A koalíció is ezen országgyűlés teendőinek elintézésére szövetkezett. Tehát vagy a függetlenségi többségnek kell a kormányt átvenni, vagy újra kell szövetkezni. Természetes ut, hogy a többség viselje a felelősséget, intézze a választásokat, mondjon a nemzet ítéletet a multa és nyilatkozzék a jövőre nézve. Amilyen lesz az országgyűlés új többsége, legyen olyan az ország kormánya, politikája. Ha a király nem fogadja el a függetlenségi többségből alakított minisztériumot, akkor a képvisleti kormány rendszere nem érvényesül szabadon, nem működhet egészségesen. Mielőtt a második, az új szövetkezésnek, a nem természetes kibontakozásnak útjára térnénk, ami kevésbé egészséges állapot marad és a fejlődés lassúságát is magában hordja, tisztában kell jönni vezéreinknek, hogy csupán függetlenségi minisztérium lehetséges-e és ha nem, miért? Hátha legyőzhető az akadály! Új pártalakulásnak, miről máskor beszélünk, helye csakis akkor lesz, ha a természetes lebonyolítás nem lehetséges. Szükség nélkül, kényszerítő okok hiányában a régi, történelmi pártalakulásokat felbontani nem helyes. Azok élni, hatni fognak tovább, ha nem általunk, hát ellenünk.

Azt a körülményt, hogy gróf Andrássy Gyula hirtelen betegsége miatt nem vett részt a mai minisztertanácson, amelyet éppen azért tartottak Kossuth Ferencz lakásán, mert abban a fuzió dolgában kellett volna döntenie, szintén a válságos helyzet kifolyásának tekintik. Arról is beszéltek ugyanis, hogy gróf Andrássy azt kívánta, hogy — miután miniszterársait már informálta bécsi útjának eredményeiről — a döntés nélküle történjék. Mintegy úgy tünetik föl ezek a hírek a helyzetet, hogy gróf Andrássy már nem akar tovább tárgyalni, hanem a helyzet tisztázására döntést kíván. A mai minisztertanács ugyan még nem döntött, de Wekerle Sándor miniszterelnöknek szerdai bécsi útja után a döntés már nem fog soká késni. Ujévig a helyzet mindenesetre tisztázva lesz és az újévi beszédekben fogják publikálni a megállapodásokat

Budapest, december 19.

Zichy Aladár Bécsben. Gróf Zichy Aladár miniszter ma Budapestről Bécsbe érkezett.

asszonyhoz levelet intézni merészkedtél, már ez magában véve is súlyosan sérti asszonyi büszkeségemet.

És levelednek minden sora, minden szava arcomba kergeti a vért.

A férjem meg is szeretné neked ezért az elégtételt, de nem mutattam meg neki leveledet, mert látom, hogy idegen országból való vagy és föltételezem, hogy nem ismered az itteni szokásokat.

Minden esetre nagyon különös erkölcsök uralkodhatnak a római asszonyok között, ha egy fiatal ember ilyen tartalmu levelet írhat hozzájuk.

De nemesak leveled tartalmával sértettél meg engem (erről különben még majd beszélünk!) hanem feltűnő, mondhatnám toladó módoroddal, melylyel uton-utfélen elm kerültél, (csak tegnapelőtt nem láttalak, mikor a Theseionban voltam!). Hiszen a lábamat sem tehettem ki a házból, hogy rögtön beléd ne botoljak!

Mindig ólálkodtál körülöttem és leselkedtél utánam! (Holott neked az akadémiában kellett volna lenned és az öreg Plátót hallgatni, nem pedig az én himationom után futkorászni!)

Már azon voltam, hogy a férjem figyelmét felhívom a te alkalmatlan kíséreteidre és ma bizonyára meg is tettem volna, ha a leveledből meg nem tudom, hogy idegen vagy!

És aztán milyen bolondságokat irsz a leveledben! És milyen merész kívánságokat! Hogy engem szeretsz, hogy a kezemet szeretnéd érinteni, meg a derekamat, meg az ajkamat.

A fezes parlament.

Budapest, december 19.

Iskolát járó török siheder szeretnék most lenni a Boszporusz partján. Lángoló fantáziájú, naiv, könnyen lelkesedő tacsó, akinek alig ütökzik a bajusza, a meggyőződése azonban már fölbokrosodtak. Éppen ilyenkor a legbokrosabbak a meggyőzések, husz esztendő korbán, amikor a gyűlöletünk igaz gyűlölet, a lelkesesünk igaz lelkesedés, a tudásunk pedig csalhatatlan örökérvényű dogmákba czikkelyezett tudás. Mily jó volna hangos „csak jassa!” ordítással futkosni be az aranyzarv egész hosszát, együtt a lelkesedő, lázas tömeggel. Mily jó volna tombolni az elragadtatástól a parlamenti palota előtt, valahányszor egy-egy megválasztott népképviselő kilép a kapuján. Különös, fantasztikus fogalom: egy török ember, aki képviselő, aki immunis, aki interpellál, aki megszavazza, vagy nem szavazza meg a költségvetést, aki meg meri kritizálni a felséges padisah kormányát. Ezideig titokban is veszedelmes művelet volt ez, börtön, számiizetés vagy selyemzsinór volt a bére. És a török ember is csak kétféle vonatkozásban volt ismeretes, vagy mint zsarnok (lefelé), vagy mint rabszolga (a felettesek irányában). Mily jó volna harsogó frázisokat hallani a „szabadság hajnalá”-ról, a népről, mely „lerázta rablánczait”. Mily jó volna komolyan és őszintén hinni, hogy most már valóban boldog lesz a hon-laza, mert magántézi sorsát, mert nem tűri tovább az abszolutisztikus féket, mert nagykorú lett és saját esze, saját ítélete szerint keresheti a boldogulás útjait!

Szent ez a mámor odalen a Boszporusz partján és jaj nekünk, hogy csak rezignált kiábrándulás csendes, jóakaró mosolygásával tudjuk nézni, mint az őszfejú ember a fiatalok szerelmes bohóságait. Irigylendő nász az, a melyikben egy nemzet forr össze a Szabadsággal és addig boldog egy nemzet, amíg azt hiszi, hogy örök érvényű a frigy, melyet ilyen lázas pillanatokban kötött. Csunya, tövises bölcsesség, ha már azt is tudjuk, hogy ez a frigy csak addig tart, amíg az első izzó odaadásba fult éjszaka bársonyos, illatos homályát szét nem tépi a kivilágosodó józan reggel, mely mirtuszkoszoruiától megtépetten, cziczomás sallangjaitól megfosztottan mutatja meg nekünk a híres Szabadságot: csókos, olvadó leány helyett, a hegyes könyökű, pergő szavú, leigázó akaratu lírpiát. Ha jön a reggel, kezdődik a papucsuralom, az új szolgaság. Legfeljebb az uraink változnak, vagy azok sem, szolgaságunk, a ve-

Hát tudd meg, hogy én tisztességes asszony vagyok és ilyen bűnös gondolatokról mondj le. Mert ha még egyszer ilyen vágyaid támadnak ... akkor ... de nem akarlak fenyegetni. Csak annyit mondok, hogy az uram, a gymnásion legelső athlétának egyike ... és nagyon féltékeny természetű. Pedig nincs is rá oka.

Aztán meg kikérem magamnak, hogy a ruha, mely tegnap rajtam volt, sárga bysszusból készült volna. Az egy valóságos bombükina, indiai selyem és én Alexandriából kapiam.

Tiltakozom az ellen is, hogy neked fitos orrom volna. Ha jobban megnéztél volna, tudhatnád, hogy az én orrom egészen olyan, mint Heráé.

Most pedig befejezem a levelemet és óva intelek, hogy többet én velem ne foglalkozzál, hanem inkább az öreg görög bölcsesekkel. Ne leselkedjél a házam körül, ne kövess az utcán, ne vess reám olyan epedő tekinteteket és általában ne ábrándozzál az én szerelmemről, mert én tisztességes asszony vagyok.

A férjem pedig nem ismeri a tréfát és nem is ajánlanám, hogy vele összeakaszd a tengerlyedet.

Thais.

Igaz! Holnap estefelé a Kalirrhoe-forrásnál fogok sétálni!

Nehogy eszedbe jusson arra jönni!

reitékező, a másokért dolgozó gyámoltalanságunk marad ugyanaz.

A „csok jásá”-zó törökök nem tudják, de mi már tudjuk, hogy a parlamentarizmus nagy világmegváltó hatásáról szóló álmod, bátran be lehet rakározni a szenvedő emberiség szét-tépett, sárbacsóppent illúziói közé. A „csok jásá”-zó törökök nem tudják, de mi szegények már tudjuk, hogy a csecsemő török parlament életutja is éppen ugy csak kétfelé ágazik, mint idősebb nyugati testvéreie. Vagy pusztá formализmus lesz, tanácsközö testület, mely a népszuverénitás pecsétjét üti az autokrata uralom végzéseire s az által, hogy a nemzeti áldozatokat kiszivattyuzó határozatok ódiámát magára veszi, végeredményében magának az autokrata uralomnak használ. Vagy igazi szuverén határozó testület lesz, mely ártalmatlan árnyékká halványítja az addig pöffeszkedett autokrata uralmat s akkor egy ember abszolutizmusa helyett megteremtí száz vagy kétszáz, vagy háromszáz embernek s a mögöttük álló osztályoknak és klikkeknek az abszolutizmusát.

Mily naiv ábránd volt az, hogy ha az állam valamennyi alattvalója közt parcellázzák a legfőbb állami akaratot, a sok apró elhatározás eredője mindig éppen az az elhatározás lesz, mely az adott helyzetben az összesség szempontjából legüdvösebb! Első parlamenti beszédében Szilágyi Dezső mondotta azt, amikor az általános szavazati jog felől vitatkoztak a magyar képviselőházban, hogy neki hiába lenne szüksége egy jól járó órára, akármennyire akarná, nem tudná megcsinálni. A legtöbb állampolgár ugyanígy van az ő legteljesebb állampolgári jogával: azt sem tudja hogyan, mikor, milyen irányban használja? Zsákhordó vagy kaptafa mellett dolgozó csizmadia léteire hogyan is tudná szegény feje, amikor az is nyílt kérdés marad, hogy vajon a leghivatottabbak, az államférfiúi kötelességteljesítésben neveltek is is meg tudhatják-e egyáltalában találni minden minden jóhiszemű szándék dacára. Az emberi társadalom érdekei ma olyan bonyolódottak, olyan sok szálból szövődtek, hogy ki merhet holtbiztos tudással hozzányulni akármelyik szálhoz úgy, hogy pontosan meg tudja mondani, mit, miért tesz s hogy annak, amit tesz, ez és ez lesz a következtése és semmi más? Ilyen problémákkal szemben méltóztassanak már most elképzelni azt a derék, becsületes zsákhordót, aki jó ha írni, olvasni tud; a kaptafa mellett dolgozó csizmadit, aki megszokta, hogy orrát ne emelje felebb a kaptafájánál. Hihető-e, hogy az ilyen emberek elhatározásából összetevődő egyetemes akarat, mindig nyílt-egyenesen az egyetemes érdek középpontjába találjon?

Nem. Ezt nehéz elhinni. Könnyebb elhinni azt, hogy a csizmadiahoz jön egy raffinizott ember, aki azt mondja: akard ezt meg ezt, mert ez az okosabb. Vagy jön egy másik ember, aki vagyonos és azt mondja: akard ezt meg ezt, különben nem rendelék nálad csizmát. S ugyanezen a másik, vagyonos ember elmegy a zsákhordóhoz is a Duna partjára vagy a Boszporusz partjára és azt mondja: „Szegény ember! Nesze, adok neked tíz forintot, akard azt, amit én akarok!” Mi lesz ennek az eredménye? Az, hogy a parlament házába, ahol a nemzet virágainak, a legtalentusabb, legokosabb, legbecsületesebb embereknek lenne helyük, beülnek a raffinizott hunczutok és a sok pénzűek, az ő akaratuk lesz az állami akarat. És miniszterek lesznek és játsznak a börzén és panamáznak és gazdagodnak és törvényt hoznak a zsákhordók, a csizmadiaik ellen a maguk javára, a nemzeti akarat nevében, amiben természetesen benne van a zsákhordó és a csizmadia akarat is. Végeredményben így a zsákhordók maguk akarják azt, hogy kiszorolják, kihasználják őket a pénzesek és a hunczutok.

Itt azonban sietve meg kell mutatni az érem másik oldalát is, nehogy azt higgye valaki, hogy ezek a sorok teljesen a parlamentarizmus ellen íródtak s hogy netalán az abszolutizmusnak kedveznek. Ez a szándékum nem volt, ezek a sorok azért olyan keserűek, mert nem vagyok török szíhéd, nem tudok „csok jásá”-zva lelkésedni a Boszporusz-parton, hanem már nyitott szemmel látom azt, hogy minden kormányzati rendszer alatt a nagy tömeget nyomorgató kisebbségi érdek lappang. E mellett azonban tudom azt, hogy a kisebb rossznál vannak nagyobb rossz-

szak s hogyha már választani kell, például a muszka cász atyai szigora és a magyar parlament „nemzeti akaratát” közt, én illő tisztelettel az utóbbit választom. Egyszerűen azért, mert egy oroszlan veszedelmesebb, mint ötven sakál s végeredményben a közszabadságon és egyetemes érdekeken kisebb baj esik, ha nem egy valóban hatalmas ember, hanem egy sereg kérezt-hatalmi apró autokrata tépázza. Mert ezek az apróságok, tudván azt, hogy királyságuk csak könnyen muló, pünkösdi királyság, tépászás közben kevéssé vakmerőek és ami fő: egymásra féltékenyen egymás körmére vigyáznak. Különös társasjáték ez, melyben minden a látszatra megy; ha a látszat elveszett, minden elveszett s az, hogy emiatt mindegyik szereplő aktor göröcsös vigyázással húzza magára ezt a ködköpenyeg, alkalmas biztosítéka annak, hogy a magánérdekek, vagy az osztályérdekek után ne legyenek túlságosan szabad mozgásuk! Az abszolutizmus sötét szobában nyul be a tábla, tehát alaposan markol is belőle. A parlamentarizmus azonban a nyílt piacon, millió ellenőrző szem előtt forgolódik, tehát szerényebb és illedelmesebb igényű.

Pozitív örmre tehát csak annyi ok van a Boszporusz-parton, hogy az, ami az államéletre lényeges, most már náluk is kinn történik a nyílt piacon.

Benda Jenő.

A kongrua.

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, december 19.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délelőtti ülésén Széll Kálmán elnöke alatt a kongruajavaslatot tárgyalta. A kormányt Wekerle Sándor, gróf Apponyi Albert és Tóth János képviselte.

Mérey Lajos előadó hosszabb, tartalmas beszédben behatóan ismertette a javaslatot és annak történeti előzményeit.

Buzáth Ferencz a javaslatot elfogadja, csak azért szólal fel, hogy a legteljesebb elismerését fejezze ki a javaslat előterjesztéséért a kultuszminiszter iránt. Meg van győződve, hogy a katolikus papság, mely eddig is hazafias buzgósággal teljesítette kötelességeit, a jövőben az anyagi gondoktól mentesülve, fokozottan felelhet meg szociális feladatának.

Ugron Gábor szintén köszönetet mond, hogy tíz év múlva a katolikus lelkészek is hozzájárulhatnak a javadalmazási feltételekhez, amelyeket a protestáns és a görög-keleti lelkészek már tíz év óta élveznek. Örömmel látja, hogy ebben a javaslatban már az 1848:XX. t.-cz. egyik hiánya, mely a fiókegyházak önállóságát semmi tekintetben sem korlátozza, orvosolva van.

Gróf Apponyi Albert miniszter elsősorban pénzügyi szempontból foglalkozik a törvényjavaslatl. A nyers kongrua-szükséglet 3.200.000 korona. Ebből a vallásalap, mely eddig is fedezett 950.000 koronát, most fog fedezni 1.200.000 koronát. A nagyobb egyházi javadalmak hozzájárulnak évi 700.000 koronával. Az állami költségvetésbe eddig fel volt véve 1.000.000 korona, most ehhez jön még 300.000 korona. Azt hiszi, ezt az összeget az államtól Magyarország alsó katolikus papsága megérdemli. A katolikus papság tíz évig várt, nem türelmetlenkedett, nem agltált, ellenben a legteljesebb hazafiai lelkesedéssel és odaadással szolgálta a nemzeti ügyet. Így méltán érdemli meg az állam részéről ezt az erkölcsi elismerést a katolikus papság. Hogy a szükséglet nőni fog, az természetes. Az 1908. évi XIV. törvényben kontemplált szükséglet is nő. Ismerteti azokat a motívumokat, amelyek a teljes kiegészítési igény két feltételének felállítását szükségessé tették. Ugron Gábor azon kérdésére, hogy az esetleges többletet az állam fogja fedezni, azt feleli, hogy ez a szükséglet nem igen fog szaporodni. Kilátás van azonban arra, hogy a vallásalap fix hozzájárulásától is nagyobb összeg fog erre a célra fordítatni, mert most sok olyan öreg lelkész van, akik 3000 korona évi segélyt kapnak. Ez a megterhelhetőség az illetők elhalálása után felszabadul és a kongrua kiegészítésére fog fordítatni. Kéri a javaslat elfogadását, melyet csak novellárisnak tart, de iparkodni fog a kongrua-ügyet véglegesen is rendezni.

Széll Kálmán is melegen üdvözlö a javaslatot, mely rényleg tarthatatlan állapotot szüntet meg.

A javaslatot általánosságban elfogadták. A részletes tárgyalás során az 1—3. szakasznál Hammersberg László, Sággy Gyula, Ugron Gábor, Széll Kálmán szólaltak fel, stílári módosításokat ajánlv.

A 4. szakasznál Nagy Ferencz azt óhajtáná, hogy ha a kiegészített jövedelemmel bíró lelkész az ál-

lam törvényeit, vagy a kormány törvényes rendeleteit nem teljesíti, akkor ellene a vizsgálati eljárást ne a saját egyházi hatósága, de állami funkcionárius eszközölje. Szerinte az 1903: XIV. t.-cz. 9. szakasza nemzeti szempontból igen szerencsétlenül lett megalkotva.

Tóth János államtitkár magyar nemzeti szempontból helyesli a Nagy Ferencz által előadottakat, azonban a kérdést az 1903. évi törvényben kellett volna megoldani. Ma már ez nagyon nehéz. Az egész vonalon szerzett jogokat sértenénk. Görög-keleti lelkész 1941 van, ebből kongruát élvez 1730. Ezeket most ujjal felülbírálni nehéz lenne. Viszont a görög-katolikusokra most más elbírálást alkalmazni, mint egy másik felekezetre, nem volna méltányos. A jelen javaslat 4. szakasza a multhoz képest javulás nemzeti szempontból, mert eddig a kongruát csak az 1898. évi XIV. t.-cz. 9. szakasza értelmében és csakis két esetben lehetett elvonni, most azonban akkor is el lehet vonni, ha a kongruát élvező lelkész az állam törvényei, vagy a kormány törvényes rendeletei által reá rótt köteleseket nem teljesíti. Kéri a szakasz változatlan elfogadását.

Ugron Gábor azt tapasztalta, hogy az egyházi főhatóságok bizonyos címeken a kongruából levonásokat eszközölnek, sőt nem egy helyen az ilyen viszatartott összegből propaganda célokra alapot létesítenek. Óhajtáná, hogy gondoskodjanak arról, hogy a főhatóságok a kongruaegélyt kötelesek legyenek egész összegben kifizetni.

Gróf Apponyi Albert és Széll Kálmán felszólalásai után a bizottság a szakaszt változatlanul elfogadta és Széll Kálmán indítványára a jelentésben a miniszter figyelmét felhívják az 1893. évi XIV. t.-cz. 9. szakaszának szigorú végrehajtására.

A bizottság a többi szakaszt változatlanul elfogadta.

Mefisztó az eseményekről.

A mádi zsidót sokszor emlegetik, történetét egymástól eltérően adják elő, pedig hát az az igaz, hogy a polgártárs odaért, ahonnan elindult. Elindult éjjel taligáján Mádról a tokaji vásárra. Mezőzombornál felkerekedett taligájára egy gyalogos ember, de nem akarta fölvenni. Egy irányban baktatott a föl nem vett ember és a taliga elé fogott ló Tarczalig. Tarczalnál észrevette a zombori ember, hogy a polgártárs elaludt a taligán. Boszura gondolt. Szépen elibe került a lónak, lassan megfordította visszafelé; a ló ugyanabban a tempóban, ahogy eddig baktatott, megállt Mádon az elhagyott otthon előtt, amit virradatkor vett észre polgártársunk, amikor már javában állt a vásár Tokajon, ahol a mi gyalogos emberünk már itta is az áldomást.

A koalíció taligáján mi is a vásárra indultunk. Venni akartunk tüzes paripát és télire valót.

Már virrad. Keli föl polgártárs, megláthatod, hogy taligádat visszafordította valaki. Hiába vakarod a fejed és keresed a gonosztevőt, az a helyzetben nem változtat semmit. Elaludtál, most drágábban fizessd meg a paripát és takarmányt.

Sok pikantéria és kiábrándító valóság került felszínre a Polónyi Géza és Wekerle miniszterelnök parlamenti párbajából. Mindenekelőtt az, hogy amíg milliók törték a kibontakozásnál a fejüket azon, hogy ki lenne legalkalmasabb egy nemzeti kormányt alakítani és amíg a bécsi Burghán is válogatni látszottak a hivatottak között: kisült, hogy a személy válogatása körül kifejtett buzgóság nem volt egyéb csepírágásnál, mert a kormányalakítással senkit e magyar földön meg nem bíztak volna odafönn, mint a mostani miniszterelnököt.

Wekerle Sándortól az erre való hivatottságot senki el nem vitathatja, de a tokaji vásárra nem jutott el a koalíció taligája.

Hát csakugyan igaza volt a német birodalom megteremtőjének, a hatalmas Bismarcknak, aki, mikor egy izben következtetlenséggel vádolták, nem tudván kijutni a kérdés által feladott zsákutcából, a következő talpraesett válaszzal vágta ki magát:

— Az ökor következetes.

Nálunk nincsenek ökorok.

Ma még megriaszt bennünket egy-egy fölvetett eszme, holnap már lánggal tapsolunk neki. Ha ökorok volnánk, ugyanez holnap is megriasztana.

Itt van a pluralitás. Amig bizonyossá nem vált, addig mindenki végzetes szerencsétlenségnek tar-

totta a függetlenségi eszméje nézve, ma már az „egyedüli” eszköze és módja a magyar állameszme fentartásának biztosítására. Tegnap a mindenkori kormányhatalom fegyvere, ma már a „lex suprema”.

Hogy mennyire igaz ez az okoskodás, mi sem bizonyítja jobban, mint az a titok, amit ugyancsak Polónyi pattantott ki a kétnapos párbaj alatt.

Mikor ugyanis először jött híre a pluralitás eszméjének, Polónyit félrehívta a miniszterelnök s a belügyminiszterre szólva így szólott Polónyihoz:

— No hát ezt próbálja meg!

Hát megpróbálta.

Aki azonban a függetlenségi eszméje csak annyit is ad, hogy élete ellen nem akar törni, az a további próbálkozásig még gondolkozzék egy keveset.

A magyar országgyűlés képviselőháza felé tekint minden szál embere annak a hatalmas falannak, amely abszolút többséget adott a függetlenségi pártnak s ezt üzeni:

— No hát ezt próbáljátok meg!

A teendők összetornyosodtak. A választói reformot — pluralitással, vagy enélkül — meg kell alkotni, mert ez a legfőbb teendője ennek a parlamentnek, amely bizony a nemzeti állam megerősítésére közjogilag vajmi keveset tudott teremteni. Az idő elhaladt. A mandátum törvényszerű végrehatára is ijesztően közeleg.

A kormány által is elismert unjonclétszámemelés szükségessége is beállott. Zörgetnek a csontkezek.

Lássuk a paktumot.

A kétnapos parlament párbajból megtudtuk, hogy gróf Apponyi követelésére kikötötték, hogy az unjonclétszámemelés követelése és a magyar vezényleti nyelv között junktim van, amiből az következik, hogy ha lesz unjonclétszámemelés, lesz magyar vezényszó.

Ki hiszi ezt a történetek után?

Nem paktum, de törvény sem ér már ma semmit ebben az országban.

Khuen-Héderváry még azzal jött, hogy az 1899. évi XXX. f.-cikket meg kell változtatni. Tisza István már nem is kérte a megváltoztatását, de tilalma ellenére megkötötte a kereskedelmi szerződéseket.

Mindegy. Valahogy csak lesz, mert ugy soha se volt, hogy sehogya se lett volna. Csak egy volna a végzetes: ha a faliga nem állana meg Mádon, hanem tovább menne a hegyek közé, ahol szegény legények tanyáznak.

Az nem baj, ha nem lesz magyar vezényszó, mert ez ugy se lesz. De az ország élete ellen törne az a megtántorodott politikus, aki a törvényben elismert magyar hadseregben közös czimert szavazna meg, amiről most regélnek a bécsi szelek.

Közös annexió, közös hadsereg, közös bank, közös ezimer.

Akkor legyen közös országgyűlés, mert már csak ez fog hiányozni.

Van még szittyavér.

Apponyi ékesszólásával bajos dolog együtt nem repülni.

Ki is küldték Wekerle után, hogy védelmezze meg a kormány politikáját. Nyilatkozott az önálló nemzeti bankról is. Conticere omnes.

A gyalultatlan gerendákat oly ügyesen bevonta repkénynyel, hogy már-már csak virágillatot érezünk.

Justi Gyula rángatott vissza a magashól:

— A külön bank nélkül nincs üdvösség!

Ez volt a beszéd kritikája, de egyben az erős elhatározás bizonyítványa is.

Nem lesz külön nemzeti bank.

Olyan közös hadsereg-féle lesz a bankból, a követelők lecsendesítésére, amely német kommandóra szegzi majd ismét szuronyát a magyar gazdasági viszonyok ellen.

Minek ezek a félrendsabályok?

Ha nem lehet megcsinálni, hát valljuk be és követeljük tovább, de ne csaljunk.

Hiszen a magyar állam függetlensége, minden

más államtól ment függetlensége el van ismerve a pragmatika szankcióiban, a királyi hitlevélben és esküben.

Mit ér ez, ha az intézmények közösek? Még erősebben közösködünk?

Hagyjunk fel a va-bank politikával.

A balkáni események.

Budapest, december 19.

A török tárgyalásokról ma is annyi ellentmondó hír érkezett, hogy lehetetlen azokból tiszta képet alkotni. Bécsből nap-nap után világgá bocsátják a legmegnyugtatóbb híreket, míg Konstantinápolyból éppen az ellenkezőket jelentik. A porta állítólag ragaszkodik egyik forrás szerint hetven millió, másik forrás szerint száz millió korona kártérítéshez. Bármiként álljon is a helyzet, annyi bizonyos, hogy a bojkott ma is teljes épségében áll fenn és a török kormány ígéretei, sőt állítólagos rendszabályai dacára, hajóink ma sem rakodhatnak ki a török kikötőkben.

Szerbiában most nagy harcokat vívnak az ó- és új-radikálisok, ami voltaképp nem egyéb, mint Pasics harca Milovanovics ellen. Pasics mindenáron magához akarja ragadni ismét a kormányhatalmat és a vén intrikus nem válogat semmiféle eszközben, hogy ezt a célját elérhesse.

Mai híreink a következők:

Nikita reménye.

A montenegrói fejedelem tegnapi Cetinjében kihallgatáson fogadta a Daily Mail tudósítóját, akinek érdekesen nyilatkozott Montenegro aspirációiról és terveiről. A fejedelem azt mondta az újságírónak, hogy Montenegro Bosznia és Hercegovina annexiójával elvesztette a legdrágábbat, ami a nemzeteket fönntartja, a reményt. Amíg Ausztria és Magyarország Boszniát és Hercegovinát csak annektálta, addig remélhette Montenegro, hogy Nagy-Szerbia szép álma egy napon meg fog valósulni, most azonban nincs számára más hátra, mint hogy hegyei közé bekelve lassan és nyomoruságosan elpusztuljon, ha csak az utolsó pillanatban föl nem kel és nem keresi háboruban sorsának megjavítását. Én szívesen kerülném a háborút, — így folytatta a fejedelem, — mert tudom, hogy mit jelent a háború, de ha a nagyhatalmak és különösen Anglia, amelyek megígérték, hogy egyelőre nyugodtan maradunk, a konferencián nem jönnek Montenegro segítségére, akkor nem marad számunkra más hátra, mint hogy fegyverhez nyuljunk, bármily kevés kilátásunk volna is a győzelemre. Montenegro az annektált tartományok számára autonómiát, a maga számára pedig Spizzát és Antivárit követeli, mert csak így maradhat nyugodtan, de valószínű, hogy Ausztria és Magyarország sem az egyik, sem a másik engedményt sem fogja megadni.

Szerbia fenyeget.

Belgrádi jelentések szerint mult szerdán Mokragora mellett egy százados vezetésével ötven osztrák és magyar katona átment a szerb határon s egy katona rálőtt a szerb vámőrre. Limbova mellett is átment a határon egy osztrák és magyar csapat. A szerb kormány kijelentette, hogy e kihívó viselkedés megismétlődése esetében nehéz dolog lesz, hogy a szerbeket osztrákok és magyarok ellen való támadástól visszatarassák.

A „Times” jelenti Belgrádból, hogy az üzleti körök értesítették a kormányt, hogy készek az Ausztria-Magyarországgal kötendő modus vivendi üzleti oldalát emez egyezmény politikai jelentőségének alárendelni és hogy teljes erővel fogják támogatni a kormányt, ha politikai okokból a modus vivendire nem reflektál.

Alkotmányos élet Törökországban.

Ma volt az első érdemleges ülés a képviselőházban. Az üléssterem az utolsó helyig megtelt.

Unalmasan indult a vita, noha nem egyszer megtörtént, hogy több szónok beszélt egyidőben és az elnök erősen rázta kis ezüst-csengettyűjét. Általában a képviselők méltóságtejesen viselkednek és figyelmesen hallgatják a szónokokat, akik tárgyilagosan beszélnek, de egyik sem több öt percznél.

Az ülés megnyitása után a korelnök felolvasta a napirendet: a bizottságok megalakítása a mandátumok megvizsgálása céljából. Egy váratlan eset ötletéből fejlődött ki az első elvi vita. Megjelent ugyanis az üléssteremben a szenátus egy tagja és élőlészóval üdvözölte a kamarát. Ekkor aztán a korelnök fölvetette a kérdést, tudomásul veszi-e a képviselőház az üdvözlést. Több szónok tiltakozott ez ellen és arra utalt, hogy az alaptörvények megszabják a törvényhozás két háza között levő viszonyt s az elnök szavazásra tette föl a kérdést. A többség felállással úgy döntött, hogy a szenátus a képviselőházzal csak írásban érintkezhetik. A ház ezután megválasztotta az öt osztályt, amelyek viszont bizottságokba alakultak a mandátumok verifikálása végett. Valószínűleg csak három reakcionárius képviselő mandátumát fogják kifogásolni.

Az ülés alatt a miniszterelnöknek A c h m e d Riza, az ifjú-törökök vezére szolgált szakszerű tanácsokkal.

A török sajtó meglelégedéssel üdvözli a trónbeszédet és a tegnapi nap lefolyását. Az összes újságok örülnek, hogy a szultán megtalálta a népével való érintkezés módját. A diplomáciai körök föl-tűnőnek találják a trónbeszéd hangját és a Bulgária ellen való támadást, valamint az Ausztria és Magyarország ellen használt határozott hangot nem tartják nagyon alkalmasnak a tárgyalás folytatására, habár meg vannak róla győződve, hogy a támadó passzusok inkább a nép megnyerése végett kerültek a trónbeszédbe.

A tegnapi szelámlík után a szmirnai mohamedánok lelkesen tüntettek a Yildiz előtt. A szultán megjelent az ablaknál, üdvözölte a tüntetőket és azt üzent nekik, boldognak érzi magát, hogy nemzetére, mint egy oroszlanra pillanthat.

A bel- és külföldről több mint háromszázötven üdvözlő távirat érkezett, amelyeket egyik legközelebbi ülésen olvasnak föl. A szultán Edvárd király táviratára azt válaszolta, hogy az őszinte üdvözlés és barátságos kívánságok, melyeket a király a parlament megnyitása alkalmával kifejezett, élénk meglelégedéssel töltötték el a szultán. Szívvel mond köszönetet és kívánja a barátság további fönmaradását a maga részére, valamint Törökország és Angolország viszonyában is.

A török kamara pártalakulásáról és tevékenységéről egyelőre semmi bizonyosat sem tudni.

A stambuli középponti fogházban a foglyok föl-lázadtak, mert a parlament megnyitása alkalmából követelték szabadonbocsátásukat. Többen közülük gyujtogattak. Az egyik lázadót megölték, többet megsebesítettek.

Kuopatkín az annexióról.

Egy moszkvai lap munkatársa előtt Kuopatkín tábornok következőképp nyilatkozott a politikai helyzetről és Oroszországnak Ausztria-Magyarországgal való megegyezéséről:

— Mig egyrészt Bosznia és Hercegovina lakosságának az érdekeit meg kell óvniunk, addig másrészt ezeknek a tartományoknak az annexióját, valamint Bulgáriának független királysággá való kikiáltását befejezett ténynek kell elismernünk. Meg vagyok győződve, hogy Ausztria-Magyarországban, ahol a politikai kérdések eldöntésében képviselői által több millió szláv nemzetiségű alattvalónak is van befolyása, Bosznia és Hercegovina népének a sorsa valamennyi osztrák szlávnak a szíven fekszik. Ausztria szláv népei jelentékeny kulturára és jólétre tettek szert, amelyről mi, itt Oroszországban, egyelőre még csak álmodunk. Bosznia és Hercegovina Ausztria-Magyarország fönhatósága alatt bizonyára nagyobb mérvben fog politikailag és gazdaságilag fejlődni, mint török uralom alatt. A szláv elemnek Ausztriában való megerősödésével Oroszországra nézve igen fontos dolog lesz, hogy a bizalmatlanság politikája helyett, amely immár közel hatvan éve választja el

egymástól a legfontosabb szláv nemzeteket, a meg-
egyezés politikáját kövesse, amelynél Ausztria
szláv nemzetiségei nem fognak rövléséget szen-
vedni és egyben Oroszország sem lesz kénytelen
Ausztria-Magyarországnak bármely más hatalom-
mal való konfliktusa alkalmával azonnal csapato-
kat szállítani az osztrák határra.

Hajóhadunk czirkálása.

A hetekkel ezelőtt a dalmát vizekre rendelt ma-
yar és osztrák hajóraj, amely Ziegler Luczián al-
mgernagy parancsnoksága alatt áll, ott még egyre
Mandó czirkáló szolgálatot végez. Hadihajóink a
napokban parancsot kaptak, hogy Teodo, Antivari,
Cattaro és Ragusa között permanens őrszolgálatot
végezzenek. A legénységnek megerőltető szolgálata
van. A karácsonyi ünnepekre közülük egyet sem bo-
csátának szabadságra.

Tárgyalások Törökországgal.

Bécsből a következőket jelentik: Szerbiának
és Montenegrónak az utóbbi időben történt fegy-
verkezése folytán szükségessé vált, hogy az
osztrák-magyar monarchia katonai védőrend-
szabályokhoz folyamodjék. Az érdeklődés azon-
ban ezekről az intézkedésekről csakhamar sok-
kal fontosabb kérdés: a szignatárius hatalmak
konferenciája felé fordult. Izvolszki orosz
külgyminiszter legutóbbi európai körutja alkalmá-
val, amelynek inkább pénzügyi, mint politikai
jellege volt, Franciaországban és Angolország-
ban szóvá tette a konferencia kérdését és ez
irányban megbeszéléseket folytatott ugy Páris-
ban, mint Londonban. A konferencia megtar-
tása ellen az osztrák-magyar monarchiának nem
is volt kifogása és elihéz a monarchia hozzá is
járult. Így támadt a Balkán-kérdésből európai
kérdés. Feltételeink azonban akként szözltek,
hogy a konferencia mindaddig meg nem tart-
ható, amíg a konferencia tárgyát képezendő
programmpontok előzetesen és együttesen meg
nem állapították. A konferencia, mint alapjá-
ban véve csak másodrendű kérdés mellett a tu-
lajdonképpen és főkérdés a törökökkel való tár-
gyalás volt. Az egész kérdés súlypontja is ennek
értelmében Belgrádból előbb Szentpétervárra,
végre innen Konstantinápolyba helyeztetett át,
tehát oda, ahova legelső sorban és mindjárt kez-
detől fogva kellett volna jönnie. Konstantiná-
polyban a törökökkel felvett tárgyalások foly-
tatódnak és minden remény meg van arra nézve,
hogy a közel jövőben megszűn az a megoldás,
amely mindkét részt ki fogja elgíteni. Ha pedig
a törökökkel e meg egyezés létrejött, úgy min-
den kérdés elintéztetnek tekinthető. Monarchiánk
mindenkor törökbarátjának bizonyult és joggal té-
telezhetjük fel, hogy Törökország is baráti ér-
zelmeket táplál irántunk, mert a békés Török-
ország egyik legkellemesebb szomszédunknak
tekinthető.

A Vossische Zeitungnak táviratozzák Kon-
stantinápolyból, hogy Kiamil pasa nagyvezír
Pallavicini őrgróf osztrák-magyar nagyköv-
vet előtt 100 millió frankban jelölte meg azt az
összeget, amelyet a monarchiának a Bosznia-
Hercegovinára eső török államadósság felében
magára kell vállalnia. Pallavicini őrgróf eddigelő
elhárított minden pénzkövetelést és nem bocsát-
kozott tárgyalásba a pénzkárpótlás felől.

Török hadügyi reformok.

A hadügyminiszterium és a tengerészeti minis-
terium igen élénk és a régi bajok fennállása daczára
aránylag eredményes szervező működést fejtene ki
A hadügyminiszter a Yeni Gazetta szerkesztőjével
tudatta, hogy eddig a következő tizenkét törvény-
javaslat van előkészítve: 1. A nemzeti milícia létesí-
tése; 2. az ujonczosás törvény megváltoztatása és ki-
terjesztése a nem mohamedánokra; 3. a nyugdíj-tör-
vény reformja; 4. a fizetésrendezés; 5. az előléptetés
rendezése és a korhatár megállapítása; 6. a vezérkari
iskolák reformja; 7. a vezérkari tisztek csapat szolgál-
lata; 8. Jemenben, Hodaszban és más távolabbi vidé-
keken való sorhadi szolgálat redukálása; 9. a redifek
és tartalékosok évenkénti mozgósítása fegyvergya-
korlat céljából; 10. évenkénti lö- és hadgyakorlatok;
11. a Németországban szolgáló tisztek visszahívása
és évenként tiz tisztnak Németországba való küldése;
12. évenkénti költségvetési hitel az összes reformok

számára. Még több törvényjavaslat is előkészítés
alatt van.

A Surra-i-Ummel és a Tanin lapokon kívül, ame-
lyeknek szerkesztői képviselők, a török lapok ma
sem kommentálják a trónbeszédet, ami talán a porta
vagy képviselők, vagy pedig a bizottság intervenczió-
jára történik. Csak a Sabah mondja a trónbeszéd
utolsó passzusát illetőleg, hogy az ellentétek kiegyen-
lítése immár a kamarára van bízva, vagyis a kamara
fog a minisztertanácsnak segédkezni.

Szerb pártok harca.

Miután az ifju-radikálisok koalíciós kabinet ala-
kítását, mint amely felfogásuk szerint a jelen helyzet-
ben szükségtelen kormányváltozást involválna, elle-
nezték, az ó-radikális képviselők a nemzetiségi és ha-
ladó pártvezérekkel tárgyalásokat kezdtek, hogy ab-
ban az esetben, ha az ifju-radikálisok továbbra is
megmaradnak álláspontjuk mellett, a koalíciós kor-
mányt nélkülük alakítsák meg. A képviselők általá-
nos kívánságának megfelelően a jelen kormány csak
akkor fogja formális lemondását a királynak átnyuj-
tani, ha a politikai pártok tárgyalásai eredményesen
befejeztetnek. Ezzel a külpolitikai helyzetre való te-
kintettel el akarják kerülni a formális válságot. Az
abszolút többségben levő ó-radikális párt körében
azt a követelést állítják fel, hogy az új miniszterelnök
Pasics Nikola legyen, mert véleményük szerint,
tekintettel pétervári és konstantinápolyi összekötte-
téseire, csak neki sikerülne keresztülvinnie Bosznia
és Hercegovina autonómiáját a szultán szuverenitása
alatt. Az ifju-radikálisok azonban az ó-radikálisok e
követelésében törekvést látnak abban, hogy a kül-
politikai helyzet kiaknázásával a kormányhatalmat
magukhoz ragadják és az ifju-radikálisok iránt való
nyílt rokonszenve miatt előtűnik kényelmetlen Milo-
vanovics külgyminisztert megbuktassák. Az ó-
radikálisok azon fenyegetése azonban, hogy a többi
pártokkal és az ifju-radikálisok ellen lépnek szövete-
sre, az ifju-radikálisokat bizonyára arra fogják in-
ditani, hogy a kabinetalakítás kérdésében az ó-radi-
kálisokkal kompromisszumot igyekezzenek elérni.
Habár a szkupstina előreláthatólag hétfőn ül össze,
a kormányváltozás csak néhány nap múlva megy vég-
be, miután a delegátusok tárgyalásai még a pártok elé
lesznek terjesztendők és ezek hozzájárulásától függ-
nek.

Ujabbán a következőket jelentik Belgrádból: A
tárgyalások az ó- és az új-radikális csoportok között
meghiúsultak, mert Pasics hívei mindenáron koalí-
ciós minisztériumot követelnek, ellenben az új-
radikális párt a mostani viszonyok között ellenzi a
kormányváltozást és Pasicsot ki akarja zárni a kom-
binációkból. Az ó-radikálisok ilyen körülmények
között a nemzeti párttal és a haladó-csoporttal ke-
resik a szövetekezést kabinetalakítás céljából. A
szkupstina elnöke, Jovanovics, akit a jövő mi-
niszterelnöke gyanánt emlegetnek, tanácskozik e két
utóbbi párttal, de azok nem hajlandók kötélnek állani.

Az orosz válasz.

Berlinben illetékes helyen semmitsem tud-
nak az orosz válaszigjegyzék tartalmáról és csak
találgatásokból meg a lapok közléseiből követ-
keztetik azt, hogy az angol újságok és főként a
Daily Telegraph közleményei megközelítik a té-
nyeket. Hír szerint Izvolszki a pétervári fran-
czia és angol nagykövettekkel megbeszélte a
válasz tartalmát. Azt hiszik berlini illetékes kö-
rökben, hogy a pétervári kormány szívesen fo-
gadta a bécsi küllügyi kormányzat azt a kíván-
ságát, hogy egyes kérdések tisztázása végett
még a konferencia összehívása előtt tárgyalá-
sokba bocsátkozhassék az orosz kormányval,
amely még mindig nagy súlyt helyez a konferen-
cia létrejövételére és csak az ügy érdekében
van, ha bizonyos kérdéseket megelőzőleg tisztá-
znak. Az orosz küllügyminiszteriuni költségve-
tésnek a дума plenumában való tárgyalását pé-
ntekre tűzték ki. Ez alkalommal Izvolszki
küllügyminiszter a külső politikáról beszédet fog
mondani.

A forradalmak hazája.

☉

Azt bizonyosan tudják, hogy Venezuela
délamerikai köztársaság s hogy e köztársaság
elnöke Castro, akinek Berlinben éppen most
nyitja ki a hasát Izrael operateur-professzor. De
azt már nem mindenki tudja, hogy a hetvenki-
lenczedik forradalom volt az, mely Castrót a
köztársasági elnöki székre sodorta. Hetvenki-
lencz forradalom! Erre a számra tisztelettel ke-
fölnézni nekünk magyaroknak, kiknek mindössze
(— holott valamivel öregebb vagyunk, mint a
kamaszkorát élő Venezuela —) két-három for-
radalmunk volt s amelyet a lojális történetírók
nem is forradalomnak, hanem csak szabadság-
harcznak neveznek.

De hát a hetvenkilencz forradalmat sen-
ki okolhatja meg kellőképpen az ott uralkodó me-
leg klíma. Venezuelai forradalom alatt, ugyanis
nem kell afajta Robespierre—Danton—Marat-féle
revolucziót érteni. Hogy mit kell alatta érteni
az körülbelül kiténik Castro „eljárásából.”

Ez a Castro szimpla tehénpásztor volt, mi-
kor vagy tiz esztendővel ezelőtt azt találta gon-
dolni, hogy az akkor hivatalban lévő köztársá-
sági elnök nem jól végzi földadatát. Ő, Castro
sokkal jobban megülné az elnöki széket. Össze-
gyűjtötte tehát a kollégáit — már mint a tehén-
pásztorokat — s azt mondotta nekik, hogy men-
jünk forradalmat csinálni. Mikor Venezuela mé-
lyéből elindult a kis csapat, alig számlált ötven
főt. De amint közeledett a fővároshoz, nőtt-nőtt-
nőtt; ott az emberek nincsenek erősen odafüzeve
földhöz, iparhoz, kereskedelemhez; a forradal-
mon csak „nyerhetnek”, míg a béke tisztességes
kemény munkát jelent számukra.

Igy hát nem csoda, hogy Castro körülbelül
tízezer főre rugó táborral érkezett meg a fővá-
ros elé és sikeresen szembeszállott a kormány
„reades” hadseregével. Az ütközet után rögtön
kinevezte magát tábornokká és félhivatalosaival
megíratta, hogy ő Venezuela Napoleonja.

Semmiféle ókori czézár olyan kegyetlen-
séggel nem nyomott el ellenkező vélekedést
mint ahogy ő teszi. Ha egy újság azt merete róla
írni, hogy politikája nem helyes: nemcsak az
újság megjelenését tiltotta meg, hanem a szer-
kesztőség összes tagjait lecsukatta. „Lecsukat-
ta” — ennek a szónak szintén meg van a maga
castrói jelentősége. Castro tengerpartjára épí-
tett börtönbe záratta ellenfeleit; a börtön zár-
káiha szabadon belocscsan a sós víz s amikor
dagály van, a foglyoknak nyakukig ér a tenger.
Két hét múlva már csak hullákat himbál a tenger
a börtönben.

Ilyen radikális Castro a külföldiekkel szem-
ben is. Ha egy hollandi, francia, vagy német
beváderolt meggazdagodott, az illetőt egyszer
csak megcívta találták házában, a vagyonát pe-
dig az elnök ur szimplán konfiskálta. („Csak tí-
zenhat millió van!” — vallotta ő meg maga
szerényen.) Mikor a francia konzul tiltakozott
az ilyen eljárás ellen, a konzult esendőzők vitték
a határra — ami páratlan esemény volt a nem-
zetközi érintkezés történetében.

De hiábavaló volt minden diplomáciai jegy-
zék, Castro rá sem hederített az európai hatal-
mak protestálására. Sőt megtette azt, hogy ami-
kor Európába jött, legelőször francia földre lé-
pett, holott Franciaország és Venezuela között
megszakadt a diplomáciai összeköttetés. Hát
ilyen ember a volt tehénpásztor.

A SZEZÓN.

Ó szép karácsony, ó szent karácsony, a szeretet és béke ünnepe, a te derengő melegséged még Betlehem barmainak is pihenést hozott, helyettük pedig most a szerkesztőségekben huzzák az igát. Ott vannak befogva az íróasztalok elé, verejtékeznek és dolgoznak, hogy az ünnep az olvasónak is ünnep legyen. Hogy a kalácshoz, az arany dióhoz, az egész jászolbeli istenfiához meglegyen t. olvasóm az újságodnak is az ünnepi száma. Száz oldalon tul szöveg, süriin felszántott, okos, hangulatos, szellemes és színesen tarka százon fölül oldal, egyetlen napra, vagy ötvenezer sor. Elrendezve, gondosan megfésülve, összehordva, betördelve és kifizetve. Ott fekszik a kiégett karácsonyfa alatt, a szeretet ünnepén, amely békeséget hozott földön a jó embereknek.

Az olvasó pedig futva, kábultan, itt-ott tizhusz sort kikapva az egészből, vagy néhány kedves írójának a nevét viszontüdvözölve, ha átlapozza ezt a puhába nyomott lexikonkötetet, ördögöt juthat az eszébe, hogy a friss ötletek, a cikkek, interjúk, novellák és versek vastag bástya-fala mögött mennyi fizikai munka lapul, igen, csak mennyi fizikai munka, mely hány embernek hány szabad óráját rögzítette oda az íróasztalához. Ördögöt juthat az eszébe, hogy mennyi gyötrődés, kutatás, tanulás, tépelődés, hogy mennyi forma, feljegyzés, gyűjtés vagy mennyi próbálgatás jajong a szépen kiöltözött ünnepi sorok mögött, melyeknek holnapra már elhalt a csengése, ha ugyan a legtöbbje nem füres csengőnek akaszodik a karácsonyfára. S ez a szebbik, az uribb része a dolognak. Az „alkotás“, ahogy erre mifelénk, de ne hogy azt higgyék, hogy itt nálunk nevezgetni szokás.

Az igazi munka ezeket a közölhető cikkeket megszerezni, klerószakolni, valakit belenyomni az asztalába, amikor semmi kedve sincs rá; megfizettetni a népszeriségét, a szaktudását, a kedvességét. Elkapkodni előle a megírt lapokat, hogy valahogy meg ne gondolja magát s el ne zárja az asztalfiába, ismét másokat visszadobni, átjavitani, újból megíratni, vagy megírni, vagy örök időkre elsülyeszteni. De tudja az a t. olvasó, hogy ennek a száz oldal szövegnek mekkora a pusztá kerete, a melynek megtöltése ezer különböző ötletet, (eszmét, találgatást, rengeteg tudást, ismeretet és ismeretséget követel, hogy heteken át eszi, nem, falja a munkát, a veritéket, a pihenést, a tanulást, szórakozást; az alvást és az étvágyat. Csak hogy szép legyen az ünnepi szám, változatos, bravuros, ezer akadályt leküzdő, amit megint csak mi tudunk, akik csináljuk, de mi is isten bizony szívesen elengednők s csak hogy minél többed legyen t. olvasó, amit soha, soha sem fogsz elolvasni.

Hiszen ahhoz, hogy elolvassad, legalább fele annyi fáradság, idő és türelem kellene, mint volt azoknak, akik ezt az ajándékot adják. Azt pedig igazán senki, de senki sem követelheti meg tőled. És ebben is, mint mindenkor mindenben, te néked van igazad. Azokból a karácsonyi ajándékokból, amelyet fölöslegbe adnak ezen a szent ünnepen, mindenkinek kijutna a maga ajándéka. A legszegényebb gyerekeknek is lenne kis babája, ha a gazdagabbtól ideadnák még azt az ötöt, amelynek csöppet sem örül jobban, mint örül az egynek. A nagy újságszámok rengetegéből is, amelyre pedig író, szerkesztő és kiadó egyképpen csak ráfizet, az olvasó pedig tulajdonképpen meg sem emésztí,

ebből a fölöslegből gyönyörű karácsonya telnek az irodalomnak, a könyveknek, a közönségnek és az íróknak. Pénzben, szellemi megértésben, hozzáférhetőségben egyaránt százszor értéke-sebb, kedvesebb, élvezhetőbb és közvetlenebb. Így csak a munka van meg és föl, le, végig az egész hullámzó vonalon a biztos ráfizetés.

Lehet t. olvasó, hogy te most ezen is mulatsz és ebben is igazad van. De itt nálunk, a jó öreg cigánysoron most mindenki ideges, beteg, fáradt és végtelen szomorú. Kizökkent a rendes vágásból, rosszkor kel, rosszkor fekszik, személyiségeket fogdos, vagy ráz le a nyakáról, lakásokba tör be s boltokba menekül. Sokszor kap egy pusztá ígéretet valami névtől, amelyet újból ki kell préselnie s tiz napos hajsza után terítékre hoznia. Kap egy ideát valami más névtől s azt az ideát neki magának kell megírnia, másképp, mást, más neve alatt. Kap boszuságot, megalázást, főfáját és munkát, amely napi teendőihez fölöslegül nyomja be az aszfalt alá. És zug a feje, tépettek az idegei s a hét sovány esztendő szárazságával szikkadt az agya. Ilyenkor ott látni őket minden kávéház „csendes“ sarkaiban, amint vesztül körmölnek s ebben a nagy rohanásban nincs éjje-lük, nincs nappaluk, kihült az ebédjük, szivarokat esznek s vörösré írják a szemüket. A maguk dolgát, amelyet alá is jegyeznek egyetlen értékükkel, a nevéükkel, ezt a bizonyos cikket vagy novellát mindig a legvégére hagyják s ez aztán olyan is. Minden kedvük, erejük és eredetiségük már rég más holmira fölraryozva. Vagy meg se írják a dolgozatukat, nincs rá idejük s végül természetesen megint csak nekik nincs karácsonyójuk. Miből legyen?

De azért az idegen cikkek egész sorozatát kell beszállítani. Kihasított tiz perczek és negyedórák alatt írják s mire kissé már belejön-nének a lendületbe, újra el kell nyargalniok valami névhez, hogy sokszor a legnagyobb ötle-tességgel, erővel, bátorsággal és egészen kidol-gozott haditervvel tudjanak megszerezni újabb hasábokra valót. Ez a hajsza beleékelődik az idegzetükbe s álmukban is szenzációk után kiáltoznak. De reggelre már megint küzdenek a Nevekké, terhesékké, követelők-ké válnak, bá-rátokat haragitanak magukra s az ellenségükkel is ki kell békülniök. Mindez pedig csak érted t. olvasó. Minél közelebb rohan a béke ünnepe, annál veszettebb itt a harc. Soha iskolában nem látott iskolatársak bukkannak egyszerre elő, valahonnan, a semmiből, írók, szakálasan öreg karácsonyi történetekkel és hülye versi-kékekkel. Ők is erőszakoskodnak, könyörögnek, gorombák és sirnak. Kegyesek vagy parancso-lók, koldusok és Cézárak, de mindenképpen mellen ragadnak és gyomrodba gyűrnek piszkos papirosukat. A karácsonyi számba minden bele-fér. Ötven forintot kérnek valami rongyért, vé-gül két forintot — kölesön, adsz és elveszed a kézírásukat is, egyáltalán mindent megígérsz, csak hogy megszabadulj s egy álló eszten-deig most már minden vasárnap magadra sza-badítsd őket.

Mire eljön a szent este, a redakcióban már ott tombol a munka paroxizmusa. Az össze-hordott anyagnak a fele se fér be, a keretek hihetetlenül megszűkülnek, megrepedezik a föld és megindult az ég. Mire pedig az éjféli harang-jai is megkondulnak, csak sápadt, lihegő arcok, könytelen, izzó szemek merednek az éjszakába. Jézus Krisztus született, örvendezzünk.

Miklós Jenő.

Uj tagok a Petőfi-Társaságban

— A tagválasztó gyűlés eredménye. —

Budapest, deczember 19.

Öt uriembert üdvözölhetünk a Petőfi-Társaság új tagjai gyanánt. És pedig aszerint, amint a legtöbb szavazatot kapták a következő sorrendben:

1. Palágyi Lajos,
2. Porzolt Kálmán,
3. Molnár Ferencz,
4. Lőrinczy György,
5. Szöllősi Zsigmond.

A magunk részéről óhajtottuk volna, hogyha gratulációinkat egyuttal adresszálhattuk volna Pakots Józsefnek, Sajó Sándornak, Farkas Pálnak, Révay Károlynak, Miklós Elemérnek, Farkas Imrének és Erdélyi Zoltánnak, mert őket is jelölték, őket is ajánlották, de meg nem választották, mert mindössze csak öt tagsági hely volt üresedésben s így azokat, akik tizenkilencnél kevesebb szavazatot kaptak, már nem ruházhatták fel „a Petőfi-Társaság tagja“ czímmel. Mert mondjuk, máskülönbben miért ne lehetett volna megválasztani a kimaradtak bármelyikét és vajjon valamennyien, akiket jelöltek, nem méltók-e éppen ugy a Petőfi-Társasághoz, mint teszem azt, az öt tagok közül Kéry Gyula, avagy az uiabbak sorában Sas Ede. Észre lehet venni továbbá, hogy a nyilvántartottak névsorát uralja a P. betű, ami stilszerű is, amikor a társaság neve is P. és Petőfiről elnevezve. Öt tag közül kettő P. és pedig legtöbb szavazattal Palágyi Lajos és Porzolt Kálmán, hát mennyivel szebb lett volna az eredmény, hozzájuk jön a harmadik is: Pakots József, aki az első szavazásnál éppen csak egy szavazattal maradt kisebbségben a másodiknál öt legyőző Szöllősi Zsigmond mögött.

Ezzel csak ama meggyőződésnek akarok kifejezést adni, hogy nem kell túlságosan komolyan venni sem a győzelmet, sem a bukást.

Az egész csak annyi, hogy egynémely írónak sikerül Petőfi-Társaságbeli tagnak lenni, hogyha akar, másnak eszébe se jut és vannak továbbá írók, akiknek a sorsán semmit se lendít az, hogy tagjai-e a társaságnak, vagy nem. Például több lesz-e azzal Herczeg Ferencz, hogy tagja, sőt elnöke a Petőfi-Társaságnak, avagy kisebb lesz-e ugyanezen állapot folytán Rákosi Viktor és Ambrus Zoltán, holott mint Petőfi-Társaságbeli tagok egy rangban vannak több olyan íróval, akinek a nevét nem akarjuk felemlíteni, nehogy az olvasóközönség azt kérdezze, kik ők és merre van hazájuk.

Ugy véljük egyébként, hogy a Petőfi-Társaság ama színvonalhoz képest, melyet a felolvasó-ülések révén ismerünk, az új tagok által használható erőket nyert, sőt van az ujak között olyan is, kivel szemben igazságtalanság lett volna, hogy (ha már arra sorsra jutott, hogy ajánlották) elbukttatták volna. Így Molnár Ferencz nem veheti rossz néven, ha kettővel kevesebb szavazatot kapott, mint Porzolt Kálmán és héttel kevesebbet mint Palágyi Lajos. Mert az ő legyőzői régiebb idő óta röjjiák azt az utat, amelyik a Petőfi-Társasághoz vezet és Kiss Józseffel nem egyszer megesezt, hogy hasonló jelölésekkor ugy kibukott, mintha Prém József hozzája képest az irodalmi világ Csimborasszója lett volna, nem is szólva Torkos Lászlóról és Hatala Péterről.

Palágyi Lajos a jelenkori költők között a sekat küzködők közé tartozik. Bátyja Menyhért, régiebb idő óta mint esztétikus és böleselkedő foglal helyet a Petőfi-Társaságban. Palágyi Lajos kevesebbet foglalozott mással, mint a komoly költészettel. A klasszikus irányt művelte, ma már talán nehézkesnek is mondanák, de ahol szeretnek elmélyedni költői alkotásokba, ott méltánylással találkoznak művei. Közbe-közbe ő is beállott zsurnalisztának és kritikusnak, de megszólás nélkül legyen mondva, nem sokra vitte: Wlassics kinevezte előbb tanító-nak s később, gondolom polgári iskolai tanárnak. Költői vénája ezen előglaltsága folytán hál Istennek nem apadt ki; a napokban egy kötet műfordításával irányította magafelé a figyelmet.

Porzolt Kálmán hasonlóképen nem mai gyerek. Az Atheneum régi lapjainál nőtt fel, ré-

szint mint publicista, részint mint regényíró és elbeszélés-író és tegnap értesülhettünk róla a saját remiszcezenziái folytán, melyeket egyenként közread naponta, hogy éppen most harmincz esztendeje kezdte írói pályáját azzal, hogy megtámadta a Petőfi-Társaságot, vagyis, hogy a társaság részére sokkal jobb programot ajánlott, mint aminőt a társaság akkori bölcsei megállapítottak. Ugyancsak megtudhatjuk, hogy a hány kulturális, népnevelési, közigazgatási, művészeti és irodalmi, de gyakran közigazgatási, közgazdasági és különböző társadalmi probléma e harmincz esztendő alatt felmerült, ahhoz Porzsolt Kálmánnak mindig volt hozzászólása és mindig volt olyan eszméje, amit később a kor igazolt. Időközben néhány esztendőre Porzsolt Kálmán a Népszínház vállalkozó igazgatója lett és ebben a helyzetében — szintén a maga visszaemlékezéseivel támogatott igazság szerint — rendkívül nagy áldozatokkal segítette a magyar szerzőket és a kiváló magyar művészi erőket, különösen pedig a népszínház felvirágoztatása érdekében semmiféle hozzájárulástól, szellemitől és anyagtól nem riadt vissza. Am ezalatt az idő alatt drámákat is írt és amikor Népszínházbeli igazgatósága megszűnt, megint beállott irodalmi és zsurnalisztikai napszámosnak. Szerencsésje nem hagyta el. Az egyik legnagyobb lapvállalatnál sikerült pozícióhoz jutnia, egyszerre pótolni tudta Tóth Bélát is, mert a Porzsolt Kálmán Esti levelei erősebben megnövelték a lap olvasó publikumát, mint amennyit Tóth Béla, e műfaj megteremtője elérhetett. Ezenkívül irány-cikkkel, színházi kritikákkal, tárcza-novelákkal ad bizonyosságot munkaképességéről, nem is szólva arról, hogy „Asszony” című drámája a Nemzetiben jó kasszadarab volt.

Molnár Ferencz. Ki Molnár Ferencz? Az ördög. Meghódította a világot. De különösen kedvence a pesti olvasópublikumnak. A pesti élet czinikusán kedves és szikrázó szellemű írója. A legjobb uton van ahhoz, hogy minden sorát aranynyal fizessék. Ugyanolyan mértékben növekedik a publikuma, mint annakidején a Herczeg Ferenczé. Ujkori író. Iskolája van. Akár azt mondjuk, hogy a mai nap Bródy Sándora, akár, hogy frizuráját utánozzák az álhir-lapírók és a faczér kávéházi ifjú notabilitások. De mennyi bölcsesség, mennyi becses megfigyelés, eredetiség és mélység van olykor olyan munkáiban, amelyek csak egy a napi fogyasztásra szánt hevenyészett dolgozatoknak látszanak a régi iskolák bírálói előtt. Ki ismeri ugy a pesti nép lelkét, mint Molnár Ferencz? És ki tud ugy szatírárt írni a felszínes alakokról, az üres hiúságokról, mint ugyanez a Molnár Ferencz, akit, ha a privát életben ismeretlenül lát valaki, önkéntelenül azt kérdezi: „Kicsoda ez a különös ember?” Írásaiban, a legkisebb és legigénytelenebb karcolatában is a nem közönséges, a rendkívüli egyéniség nyilatkozik meg és tulajdonságai is mindig tanulságosak. Szintén zsurnaliszta, de ez csak annyiban ért neki, hogy barátai tulságos sok tudósítást közölnek „Az ördög” külföldi sikeréről és hogy olvasottsága miatt politikai vezércikkeket is íratnak vele és ráharagítják azokat, akik a vezércikkírásban való nagy konkurrenczia miatt ebből a mester-ségükből alig tudnak megélni. Másfelől kedvező anyagi viszonyai folytán megengedheti magának azt a luxust, hogy ha néhány hétig nincs kedve írni, akkor egyáltalán semmit se írjon. Eképpen aztán még a keresettség folytán előálló kényserfűrészt, avagy kötelezettséget is könnyebben viselheti, mint az olyan író, aki legyen bár elsőrangú képességű, minden nap attól fél, hogy elcsapják, ha a segédszerkesztő nem találja pontos időben az íróasztal mellett a redakcióban.

A következő új Petőfista, Lőrinczy György, korán tünt fel és vajha ne tünne le korán. Magyar levegő. A nemesi kuriák szellemes írója, clyanféle zsáner, mint Krudy Gyula és Kálnoki Bedő Béla, akik szintén tagjai lehetnének a Petőfi-Társaságnak. Egészséges, (napjainkban oly ritka), magyaros zamatu humora van. Elbeszéléseiben a multak dicsőségének a szeretete sugárzik, kedves naivitással és a mai korhoz való alkalmazkodással az ellentétes vonatkozásokban. Tanügyi körben mozog, de itt előbbre van mint Palágyi Lajos és egyenrangú az ugyancsak Petőfista Vértessy Gyulával: tanfelügyelő, mely téren nálánál csak Petri Mór

vitte többre, mert ő Pestmegyében van, Lőrinczy ellenben Komáromban.

Szóllósi Zsigmond az új tagok között az ötödik, a mi emberünk. Sok elfoglaltsága, becsületesen munkás zsurnaliszta, szorgalmas erő a lapjánál, akár újdonságokat kell irodalmi formába öltöztetni, akár operette-színházról kell lapjának megfelelő kritikákat írni, akár népszerű cikkekészeket penderíteni temetésekről, szegény emberekről, valamint jótékonyaságok és humánus cselekedeteket dicsérni, vonzó, könnyen megérthető formában. Nála csakugyan nem fordulhat elő, hogy a lapfinancz meglepte, mert elkésik, tudniillik Szóllósi Zsigmond olyan pontos a redakcióban, akár Murai Károly, aki arról nevezetes, hogy a nyugati pályaudvar óráját aszerint igazítják, hogy amikor Murai Károly Budáról, saját házából odaérkezik, akkor pont három óra van. Hasonló pontossággal szerkeszti Szóllósi Zsigmond az ő tartalmas, finoman czizellált novelláit, a politikusokat és szerelmeseket, de mindig erkölcsösöket. Némelyek mesterkéltnek mondják, de az olvasó a legtermészetesebb művészet eredményei gyanánt élvezi ezeket. Ambícióját serkenteni fogja munkálkodása megbecsülése, ami a megválasztás révén jut neki. Valamennyi között tán neki van legtöbb öröme benne és ezt az örömet ne zavarja, hogy az első szavazásnál csak 13-at kapott, mert a másodiknak úgy jutott be Pakots Józseffel szemben, hogy 20 ígent adtak be és 13 nemet.

A tagválasztó-gyűlésnek ez az eredménye a Petőfi-Társaságban általános elégedettséget keltett és a legközelebbi alkalommal a publikum színe előtt fognak megjelenni a felolvasó-üléseken az új tagok.

Bizonyára itt is kiállják a tűzpróbát.

Akik pedig most kisebbségben maradtak, ne veszítsék el a kedvüket. Csak tovább előre. Ha egy kicsit jobban igyekeznek, ők is bejutnak kedvező konjunkturák mellett. Tudniillik, ha megfelelő tagsági hely üresedik meg olyan rövid időben, hogy az alatt mások erősebben nem készülnek fel ambícióikkal.

KÜLFÖLD.

A holland-venezuelai viszály.

Budapest, december 19.

Három napja már annak, hogy hire jött a venezuelai hadizenetnek, anélkül, hogy Hágában tudomással bírnának arról, vajjon Hollandia és Venezuela között csakugyan a hadi állapot áll fenn. A hollandi hadihajók már napok óta czirkálnak a venezuelai vizeken és sorra lefoglalják Castro hajóit. A venezuelai kormány túrni kénytelen ezeket az erőszakoskodásokat, mert néhány kimustrált hajóból áll az egész flottája. Ha tehát Caracasban megtorolni akarják a hollandi hajóhad eljárást, akkor csakugyan nem marad más hátra a hadi üzenetnél. A guayanai hollandi birtokok határosak Venezuelával és szárazföldön bizonyára némi előnyöket tudna kivívni a venezuelai hadsereg. Mert bármily silány is annak kiképzése és hadi felszerelése számbalileg aránytalanul felülmúlja a guayanai holland csapatokat. Az anyaország pedig oly messze esik e gyarmattól, hogy amíg oda utabb csapatokat szállíthat, a szárazföldön megtörténne a döntő harc. Igaz ugyan, hogy a németalföldi is rögtön akcióba lépne és a tengeren óriási károkat okozna Venezuela kereskedelmének, tekintve attól, hogy a kikötők blokirózása révén teljesen elzárna Venezuelát a tengertől.

Mindezeideig azonban nem bizonyos, hogy Venezuela megízente volna a háborút.

A holland külügyminisztériumban az a szilárd meggyőződés uralkodik, hogy a venezuelai ostromállapot kihirdetéséről mindenfelé terjesztett jelentésben foglalt state of war (háborus állapot) kifejezés adott okot arra a félreértésre, mint hogyha Venezuela Hollandiának háborút üzent volna, Castro elnök ama utalásának, hogy bizalmi embereket küldjenek Hollandiába, Hágában meglehetősen fontoságot tulajdonítanak. Ez az utalás annyival inkább majdnem észrevételen maradt, amennyiben a Hollandiához intézett második és novemberben ideérkezett jegyzékben foglalt ama venezuelai kormányjavaslatot, mely szerint né-

metalföldi diplomata küldessék ki Caracasba, Hollandia nem fogadta el.

E háborus események közepette nem érdektelen e két viszálykodó ország haderejét összehasonlítani.

A hollandi hadiflotta 79 hajóból áll, amelyből 27 a pánczéloshajó, 552 modern ágyúval és 147 torpedó-zuzóval. Személyzete 7240 emberből áll. Ehhez járul még 28 segítő- és szállítóhajó. A hadsereg békelétszámon 34,550 főnyi legénységből és 1836 tisztból áll, amelyből 21,225 főnyi a gyalogság, 2758 főnyi a lovasság és 8000 főnyi a tüzérség. A hadilétszám pedig, nem tekintve a népfölkelőket, 184,361 ember. Ehhez járul még a keletindiai sereg, amelynek legénysége 37,858 ember, tiszte pedig 1259 van. Ehhez hozzá kell még számítanunk 5224 tartalékost.

Venezuelának egyáltalán nincs flottája. A hadügy- és tengerészetiügyi minisztérium hat hajóval és két torpedóval rendelkezik, modern értelemben vett hadihajója egy sincs. A szárazföldi hadsereg békelétszámon csak 7600 emberből áll, de Venezuelában minden ember hadköteles és így háboru esetén, legalább papirosan 250,000 embert tudnak a harc-térre állítani. Amde ennek a seregnek felszerelése nagyon hiányos.

Oszták képviselőház. A felhatalmazási törvény sürgősségére vonatkozó javaslat vitája alkalmával báró Bienerth miniszterelnök a következőket mondta:

A kormány a magyar királyi kormányval egyetértőleg a t. Háztól az 1909. év tartamára ugyanolyan kereskedelem-politikai felhatalmazást kért, mint az 1908. évre. A kért felhatalmazás alkotmányos alapja kíván lenni azon provizóriumok megteremtésére, amelyek nemzetközi kereskedelmi politikánk szükségletei szerint volnának használatba vevendők. Az önk felhatalmazása abba a helyzetbe fog bennünket hozni, hogy bizonyos gazdasági vagy politikai tekintetekkel idejekorán számolni módunkban lesz. A felhatalmazást, amelyet a kormány önkötől az 1909. évre kérni kívánt, az tette szükségessé, hogy különböző kereskedelmi viszonyok leg-alább egyelőre való tisztázása feltétlenül szükséges. Épp ugy elvárja azt, hogy megadassanak neki az eszközök bizonyos sürgős ideiglenes rendelkezések megtételére. A kormány annál inkább támaszthatja e várakozást, miután tudvalevőleg a magyar királyi kormány már megkapta provizóriumok számára a felhatalmazást. Tekintetbe véve a mezőgazdaság képviselői által liangoztatott aggodalmakat, a kormány elhatározta, hogy az eredetileg tervezett felhatalmazás mértékét a lehetőségig korlátozza. Megelégszik azzal, hogy a folyó év végéig terjedő provizóriumokat Szerbiával, Bulgáriával és Mexikóval három hónappal tovább folytathassa. A sürgősséghez kétharmad többség szükséges. Az érdemleges döntéshez azután a szavazatok abszolút többsége szükséges, amely a kormánynak a jelen esetben kétségen kívül rendelkezésre állna. A t. Ház határozata a szönyegen levő ügyben bizonyára kedvező a kormánynak. Szabad-e egy külső mozzanatnak, aminő a tárgyalás módja, arra felhasználtatnia, hogy a Ház tényleges akaratát ne engedje kifejezésre juttatni? (Igen helyes!) A kormány igényeit előzékenyen a minimálisra szállította le. Annál jogosultabb a legnyomatékosabb felhívást intézni a t. Házhoz, hogy e szükített felhatalmazásról való kedvező véleményét szavazás után is érvényre juttassa. Kötelességet teljesítenek ezzel a közzel szemben, amelynek joga van jövőbeli kereskedelmi politikánk alakulását illetőleg tiszta képet nyernie. (Élénk helyeslés.)

Hosszabb vita után 282 szavazattal 139 ellenben megszavazták Silberer képviselőnek a felhatalmazási törvényjavaslat sürgős tárgyalására vonatkozó indítványát majd az összes olvasásokban elfogadták a felhatalmazási törvényjavaslatot. Több kisebb javaslat, valamint a szociális biztosítás törvényjavaslatának tárgyalására kiküldött 52 tagu bizottság tagjainak megválasztása után a ház az elnök üdvözlő szavai után megkezdte karácsonyi szünetét.

Kormányválság Portugáliában. Lisszabonból jelentik, hogy az államtanács hat szavazattal öt ellenében, a kabinet megmaradása ellen nyilatkozott. Az ülés után Ferreira do Amaral miniszter-

elnök a királyhoz ment. A minisztertanács határozatának megfelelőleg, Amaral miniszterelnök benyújtja lemondását a királyhoz. A válság arra vezethető vissza, hogy Vilhena, a regenerádok pártjának vezére a kabinetből megvonta pártjának bizalmát.

Perzsia szétosztása. A „Daily Telegraph” mai számában vezércikket tesz közzé, melyben előkészíti a közvéleményt Perzsia szétosztására. Perzsia északi részét Oroszország fogja megkapni, míg Anglia a perzsa öbölből fog az ország belsejébe előnyomulni. A „Daily Telegraph” azt állítja, hogy Oroszország akcióját Perzsia ellen már legközelebb megkezdi.

Sabnasból jelentik, hogy Isset Ullah Chan Salar kurd főnök betört Perzsiába és megszállta Sarakerik községet. A lakosság a távolabbi falvakba menekült. Salar lovasai mintegy husz örmény asszonyt és gyermeket gyilkoltak le, kurdisztáni katonái pedig az utbaeső falvakat rabolták és pusztították. Sarakerikből Dilmanba vonult Salar. Noha a lakosság kenyeret és sótt vitt elébe, ő mégis sok férfit, asszonyt és gyermeket legyilkoltatott. Akik kikérülték ezt a sorsot, mindenüket hátrahagyva Salmasha menekültek. Miandzsü községben Salar körülzárolta magát és fölszólitotta Salmas lakosságát, hogy adja meg magát, mert különben rommá löveti a várost. Salmának 4 ágyúja, 600 gyalogosa és 700 kurdisztáni lovasa van. Dilmanban szintén 800 fegyveres áll harcra készen, Salmas városát megerősítik. December 10-én Kiochuesár község is megadta magát, mire Salar és serege a város alól elvonult. Másnap egy nagyobb sereg élén Salmas volt kormányzója vonult be a városba. Az endsumen elhatározta, hogy a kormányzótól biztosítékokat fog követelni a kurdisztáni betörések ellen. A kormányzó erre az endsumen tagjaiból és a helyőrség parancsnokaiból bizottságot alakított, amely hat különböző pontra apróbb csapatokat vezényelt ki. Az endsumen ezzel nincsen megelégedve és a parasztok felfegyverzését követeli.

Hadügyi vita a francia szenátusban. A szenátus a hadügyi költségvetést tárgyalta. Langlois tábornok sajnálja, hogy Franciaország kisebb áldozatokat hoz hadseregének, mint Németország. Elismeréssel adózik a francia csapatok iránt, melyek minden eshetőségre készen állanak. Csak ennek köszönhető, hogy néhány héttel ezelőtt elkerültük a háborút. Picquart hadügyminiszter dicséri a francia csapatok kitűnő szervezetét; több szónok megjegyzi, hogy a francia csapatok iránt, melyek minden eshetőségre készen állanak. Csak ennek köszönhető, hogy néhány héttel ezelőtt elkerültük a háborút. Picquart hadügyminiszter dicséri a francia csapatok kitűnő szervezetét; több szónok megjegyzi, hogy a francia csapatok iránt, melyek minden eshetőségre készen állanak. Csak ennek köszönhető, hogy néhány héttel ezelőtt elkerültük a háborút.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

A felfüggesztett rendőrkapitány. Dr. Rezuha István verseczi polgármester különféle szabálytalanságok miatt harmadfél évvel ezelőtt felfüggesztette állásától Szekeres Zoltán verseczi rendőrkapitányt. Versecz szab. kir. város fegyelmi választmánya elé került Szekeres fegyelmi ügye, melyet a választmány két napon át tárgyal. Az egész város izgatott kíváncsisággal várta az ítéletet, annyival inkább, mert Rezuha polgármester és Szekeres főkapitány között még fennállanak azok az éles ellentétek, amelyek ebből az ügyből folytak. Számítatlan kölcsönös becsületsértésekből származó bírói eljárások vannak folyamatban, melyeket a polgármester indított a főkapitány ellen és viszont, ugyannira, hogy e két tisztviselőnek együttműködése aligha lesz a városra áldást hozó. A fegyelmi választmány ma mondott ítéletet dr. Nehrebeczky György főispán elnöklésével, mely szerint Szekereset elítélte ugyan hivatalos mulasztások és kötelességek elhanyagolása miatt 500 korona pénzbírságra, egyébként pedig állásába visszahelyezte. A városi ügyész az ítélet ellen szigorítás végett felebbezést jelentett be a belügyminiszterhez s most a város még nagyobb érdeklődéssel várja a fejleményeket.

BUDAPEST.

*

Komor felvételek.

I.

Különös város ez a Budapest. Hogy hasonlatban biczegiek: olyan, mint egy pohár tej, melybe citromot csepegtettek. Minden összefut ebben a konglomerátumban, ebben az üres és mégis olyan tulzsufolt városban. Nyugateurópai nézőpontból: egész Magyarország egy város: Budapest. Nemcsak szellemi központ, nemcsak ipari centrum, nemcsak székhely, nemcsak főműhelye az állam munkáinak, nemcsak képviselője az ország kulturtevékenységének, hőmérője az életnek, hanem maga az ország. Nem olyan, mint Páris és nem olyan, mint Bécs. Ezek lehetnek aránytalanul nagyobbak, mint a többi ausztriai és francia város, kivülök mégis vannak kisebb párisok és bécsiek, hasonló kultúrával, ha kevesebb világvárosi életakcióval, kisebb méretekkel és forgalommal, csekélyebb ipari produktummal... Ezekben benne van egész Franciaország, egész Ausztria és ezzel együtt a dicséret is. De Budapest! Ugyanez Budapestre gáncsolás. Hogy ez nem objektív igazság, jól tudom. De az életben hányszor vagyunk kénytelenek tekintetünket keresztülfürni azon a sűrű fátyolon, melyet szubjektív keserűségnek szoktunk elkeresztelni. Ennek a Budapestnek minden összetevője Magyarországa. Ebben a pillanatban így látom, ha komoran is látom. Az idegenek, akik ide-ide látogatnak, meglepve csaphatják össze kezeit, amikor kültelki gyártelepeinket, dülléd ambíciókkal dokumentált világvárosiasságunkat először meglátják... Én... én tudom, hogy mindez csak látszat. Én tudom, hogy mi mindig arccal fordulunk az idegen felé, hogy csak azt mutatjuk meg, amit megmutatni lehet és sejttem, hogy ezt a hókuszpókust a cernagorcok is elkövetnének, ha kizárólagosan csak azt néznék meg, amit megmutatni érdemesnek tartanak. Ez éppen elég lenne a több-kevésbé jó vélemény forrálásához. De tud, tud mindazon, amit elrejtünk — mi van ott? Én tudom. Én tudom, hogy gyárainknak jórészt csak a füstje a mienk, a kohók máshol, idegenben zihálnak. Ausztriában, vagy azon túl. Én tudom, hogy a miénk csak a gyárak gépmoraja, a gépek maguk máshol zakatolnak. Én látom, hogy utcáinkon üzlet üzlet hátán tolong, de tudom, hogy mindez csak üzlet, csak raktár, csak idegen produktívitásnak, idegen nagyságnak és gazdagságnak a kirakata. Én tudom, hogy a mi életünket, a mi anyagi függetlenségünket jórészt az a néhány gőzmalom dokumentálja, melyek czigérik ott díszlegnek a Dunament esplanade-on, és tudom, hogy majd minden egyéb: az életünk, a gazdagságunk, az államiságunk és világvárosiasságunk potemkini markirozás. Spanyalfal az egész város, az egész ország és minden, ami mögötte van, jórészt titkolni, rejtetni való, elszomorító. Hány idegentől hallottam: ez a Magyarország olyan, mint egy drapéria, csillogó, szép, de nem több. Drapéria! Mintha csak azért lenne, hogy a beteg pasztellek színharmóniájához kényeztetett nyugati tekintetek elől eltakarja a keletet. A kelet buja, nyers szinbacchandálíát. Mintha csak azért lenne, hogy a szimfónikus zeneáryalatokhoz hangolt nyugati hallószervek elől a kelet dervisüvöltéseit elfogja. S a cél, a cél, mintha Budapesten is ez lenne: takarni, elrejtetni, leplezni. Akkor dühös voltam, mert nem hittem. Ma még dühösebb vagyok, mert elhiszem. Jórészt elhiszem. Tudom, hogy így van. Nálunk minden megvan, ami nyugati vívmány, nyugati szükségességek természetes eredménye. De, tisztelet a kivételnek, csak jelezve, csak körvonalozottan, a lényeg, a tartalom nélkül van meg. Megvan, hogy meglegyen, hogy hivatkozhatunk rá, hogy beszélhessünk róla. Megvan, nem, mert okvetlen szükségünk van rá, hanem mert odaát is megvan. Így aztán, csak ritkán mutathatjuk meg azt, amink van, hanem azt, ami kéne, hogy legyen. Becsületünkre válik azonban, ahogyan a látszatot valószínűként feltüntetni tudjuk, s ahogy ezt sokszor jó magunk is elhiszszük. Hogy még ez a sok-sok látszat is, dobszó mellett, könyvek kíséretében, levegőbe vágó dühös öklökkel préselődik

ki, ezt csak mi tudjuk, csak mi érezzük. Hogy huszonnégy rongyos fővárosi állás szalmaszálába kétszázhuszonnégy fuldokló kapaszkodik és, hogy ez évről-évre így van itt is és az egész országban, ezt is csak mi tudjuk, csak mi érezzük. De hát az ur a pokolban is ur. És mi ugyan csak értünk ehhez az urhatnomsághoz. Grönland létének örök érdeke, hogy eszkimói szaporodjanak, de hogy megélhessenek, erről gondoskodjanak a fókák... Ezt azonban el kell takarni, leplezni kell még Grönlandban is. Saját jól fel-fogott érdekükben.

II.

Hogy minden dobszó mellett, könyvek, szitkok kíséretében, levegőbe vágó dühös öklökkel préselődik ki, persze, hogy csak mi tudjuk, csak mi érezzük. A nagy prés csavarjait a mi vérünkkel, a mi könyeinkkel kenik, s az állam gépezetét a mi energiáinkkal fűtik: természetes. Nálunk minden pénzbe kerül, még az is, amire máshol ráfizetnek az állam egyedeinek. Ha statisztikus lennék, kiszámítanám, mennyit fizetünk minden egyes lélekzetünkért és mennyivel adózunk minden egyes lépésünkért és mennyi kamatot fizetünk azért, hogy ezeket a lépéseket megtakarítsuk. Nem is olyan régen, a városi láztartás érdekében, kiméletlenül belegázoltak egyetlen szuverén jogunkba: a halálunkba. Finanziális szempontokból ennek az egyetlen igazán magánügyünknek szabad elintézését is megnehezítették hivatalos helyről. Belenyugodtunk. Mit tehetünk egyebet. Elvégre, ez a teher már nem a mi vállunkat nyomja. Tüzeljenek ellene, akiknek fájdalmat okoz. S ha már meg kell halni — hogy is mondta Ignotus? — jobb is, ha meghalunk. És így meghalni! Azzal a tudattal, hogy a miránk kivetett adót máson hajtják be: ez legalább is kellemes. Kár, hogy a kellemesség kereké sohasem áll addig meg, amíg a kellemetlenség küllőjébe nem akad, amint ezt egy öreg krónikában olvastam. Végre ehhez a küllőhöz is elértünk. A betegségek rovatáig. Eddig, többé-kevésbé, mindenki saját magának betegedett meg. Kára csak a pacienseknek volt belőle és haszna csak az orvosnak. Kevés haszna, de mégis csak haszon. Mától fogva azonban ez is másként lesz. Mától fogva, többé-kevésbé, mindenki az orvosnak fog megbetegedni és csak nagyon keveset magának. Ami elvégre emberi szempontból üdvös is lenne. Ha így lenne. Epés óráinkban szeretiük ráfogni az orvosokra, hogy minden lehető elkövetnek, hogy betegek és pedig mennél több betegek legyenek. És ebben epe nélkül — és sértő tendencia nélkül — is van némi igazság. Az üzlet: üzlet. Mindenki másból és másokból él és nem magából. Az orvos a betegeből él. Az orvos áruja, üzlete, kereseti forrása: a beteg. Amiből ők élnek, abba mi belebetegszünk. S ez így van jól. Elvégre, ők is csak emberek, s ha már élnek, megélniük is kell. A „Leben und leben lassen“ elve minden oldalra kell, hogy érvényes legyen. És én az orvosokkal szemben nem tudok nagyobb tapintatlanságot és inhumanitást elképzelni, mintha az emberek egészségesek merészkednek lenni. Ha orvos lennék, valószínűleg el is venném ettől a bátorságukat. (Milyen jó, hogy nem lettem orvos. Mert, ha ez lennék, már bizonyára nem lennék az.) Most tehát drágábbak lesznek az orvosok, tehát értékesebb az egészségünk és talán divatosabb a betegsé-
günk. Ki tudja, mi lesz ebből? A beteg lesz-e több, vagy az orvos kevesebb? Vagy az orvos több és a beteg — még több? Eddig szükség volt a sok betegre, hogy az orvos megélhessen. Most, hogy jövedelmezőbb lesz az orvosi pálya, több lesz az orvos, ergo, több lesz a beteg is. Ha pedig, hogy, hogy nem, kevesebb lesz az orvos: éppen ezért lesz több a beteg. Szóval, így is, úgy is mi huzzuk a rövidbe. És ez is így van jól. Mint ahogy minden jól van, ami nem lehet másként. És ez igazán nem lehet másként. Az orvosoknak mindenképpen igazuk van. Szomorú: de föltétlenül igazuk van. És ha már így van: legyünk tapintatosak, legyünk humánusak, mi paciensek. Elvégre is: „Leben und leben lassen!”

Relle Pál.

A bizonyítvány.

Budapest, december 19.

Tiszavirág életü volt csak a legujabb botrányszenczáczió. Végigliktetett egyszer a világváros aortáján, tulrikácsolta egyszer az utcákon zsbongó élet lármáját. — aztán meghalt. Belétemkezett a bizonyítvány-gyár hirhedt ügye a büntetőperes poros aktáiba és — utolsó pont a történet végén — megérkezett az a miniszteri rendelet is, amely a jövőben alkalmazandó praeventív intézkedésekről szól. Szinte vártuk ezt a rendeletet. Amikor a nagy társadalmi kavarodásban a fölszínre vetődik valahonnan az iszapos mélységekből egy csomó szenny, egy marék piszok, a tisztességes társadalomban mindig föllágaskodik a hangos becsületesség. Kihullott a talaj kenyérrért küzködő nyomorultak lába alól: a társadalom körülállja a verembe bukottakat, elsirja a maga fölháborodási nótáját, a kormány pedig siet megnyugtanni szigorú intézkedéseivel a zokogó közmorált. Alig hogy lehúzták a takarót a bizonyítvány-gyárosokról, a társadalom föllöttötte a maga aggodó arculatát és kérdezte: „Lehet-e immár bizodalom azokban a polgári iskolákban, ahol pénzért árulják a bizonyítványokat?” A válasz a magánvizsgák szigorítása volt. És most minden rendben van. A miniszter megtette a kötelességét, mert rendelkezett, a társadalom megtette a kötelességét, mert fölháborodott, a jogrend megteszi a kötelességét, mert megbünteti a bűnösöket...

A bizonyítvány-panama pedig virágozni fog — tovább. Szent naivitas kellene hozzá, hogy a megszünésében bizzunk. A magyar társadalom egyszerűen berendezkedett ezekre az üzelmekre, úgy alakult, úgy fejlődött, úgy csinálta meg a maga oktatásiügyét, hogy a panamák kihajthassanak rajta. Kár hát olyan nagyon üvöltözni a most megcsipett tanítók ellen. Az igazság az, hogy nálunk minden iskola bizonyítvány-gyár. Az igazság az, hogy a magyar társadalom nem is akar iskolákat, hanem bizonyítvány-gyárakat, mert a magyar társadalom nem kiképzést akar a feltörekvő generációk kezébe adni, hanem bizonyítványt. És az igazság az, hogy a magyar társadalom nem tudást követel a munkásaitól, hanem bizonyítványt.

Nálunk azért dugják be az elemi iskolákba a kis csenevészeket, mert a népoktatási törvény parancsolja. És mert kell a népiskolai bizonyítvány. Aztán következik a középiskola és a hajsza a negyedik osztályos bizonyítvány után. A kölyök nem tanul semmit, de elbuktatni nem lehet, mert a szülők elsirják, hogy: hiszen ugyis csak a bizonyítvány kell a gyerekeknek, hogy a kerskedelmi iskolába mehessen, hát át kell eresztetni, hadd boldoguljon a bizonyítványával. Aztán kezdődik a hajsza az érettségi bizonyítvány után. Muszáj a gyerekeknek érettségi, mert az egyetem követeli, mert katonák követelik, mert a „Magyar Nyuzó” szöveget követeli és mert az egész világ követeli.

És miért? A katonának nem kell ismernie Geleji Katona István irodalmi munkásságát, a bankhivatalnoknak nem kell tudnia a Newton-féle binomiális télt, az egyetemen pedig nem kell tudni latinul. Nem. Épp oly kevésbé, mint ahogyan azoknak a szegény alacsonyok sem kellett tudni a növény-, szám-, nyelvés egyéb tanok reitelmeit, akiktől mindezeket az államvasutak igazgatósága megkövetelte.

Ebben a bizonyítvány-hajzában tulajdonképpen nagyon szomorú társadalmi tünet üt ki. Nálunk a társadalom sohasem azt nézi, mit ér a munkás, hanem azt, hogy micsoda formában ajánlkozik. A forma pedig mindig a bizonyítvány. — hogy mi rejlik alatta, avval nem törődik senki. És nem jut eszébe a nagyfejű bölcseknek, hogy a bizonyítványok nagyrészt fölösleges ismeretekről tanuskodnak és nem jut eszükbe, hogy az élet mást követel, mint az iskola. Ők csak bizonyítványt akarnak, valami kényelmes formát, amely fölmenti őket az egyén munkaképességének alaposabb vizsgálata alól. Schol a világon nincs annyiféle képesítő, még bizonyítvány, mint nálunk. Ez pedig nem kevesebbet jelent, mint azt, hogy a tudás és a munka nálunk a legnehezebben érvényesül, ellenben a herék, a bizonyítványosok és a protekciós tökkelütöttek itt boldogulnak a legkönnyebben.

Ahol a boldogulás föltételei a küzdelem és a

munka, ott nem kell bizonyítvány, ott nem kell forma. Működik a szelekció és kiválik a jobb. Ahol a bizonyítvány az isten, ott tehetetlenek és henyék állnak az oltár körül. És kothurnust kap a nagyképi tudatlanság és diadalt ül a tömegnyomor, az elsatnyulás, a munkátlanság és az improduktivitás. A bizonyítvány-társadalom csak követel az egyéntől és alapszabályként véve nem követel semmit, csak bizonyítványt; mindent kíván, amire a nagy munkában szükség nincs, de amit végezni, amit dolgozni kellene, abból nem kíván semmit. A bizonyítvány-társadalom passzust akar, amelylyel kényelmesen átevezhet mindenki az életen. A munkát nem vizsgálja ott senki, ahol nem dolgozik senki.

Betege volt a bizonyítvány-láznak már régen ez a mi társadalmunk és most kitérte a kór. Megjötték rendre a sápitózások és a fölháborodások, a bűnösök és a megtorlások. És most megjött az orvosság is. A mindent gyógyító javas csuda, a mindent fölfrissítő kenetes ír. És azt hiszik, hogy most már minden rendben van. És várják a gyógyulást.

Pedig: hiába a jaj-szó, hiába a remény és hiába az orvosság és hiába a gyógyszer. A bűnt nem irtja ki a büntetés, sem a mellét verő és büntetlenségére büszke társadalom fölháborodása. Dum mundus vult decipi. Amíg a társadalom maga teremti a bűnt, addig az virágozni és élni fog. És hiába öntenek viaszt a fülükbe és hiába vájják a porba a fejüket, áthangzik, ideharsog az igazsága annak az örök mondásnak, amit Lacassagne vágott a sápitózók és fölháborodók szemébe: minden társadalomnak olyan büntetéseivel vannak, amilyeneket megérdemel!

A magyar társadalom bizonyítvány-gyárakat akart. Ne jajgasson tehát és fogja be a száját, ha tanárok helyett bizonyítvány-panamistákat kap.

Déri Imre.

TÁVIRATOK.

Az olasz kamara feloszlatása.

Róma, december 19. (Saját tudósítónktól.) A kamara február 3-ig elnapolta magát, azonban általános az a vélemény, hogy a kormány még a január folyamán feloszlatja a kamarát és kiírja az új választásokat, noha ez a képviselőház lett volna hivatva a jövő évi költségvetést letárgyalni és a hadügyi hitel emelését megszavazni, amire hajlandóságot is mutatott. A mostani képviselőház mandátuma 1909 novemberéig tart.

Nikita nevenapja.

Cettinje, december 19. Miklós fejedelem nevenapja alkalmából ma az uralkodóház a diplomáciai kar és az állami főméltóságok jelenlétében ünnepies Te Deum volt. A fejedelmet számos uralkodó táviratilag üdvözölte. Az orosz követségen fogadás volt az orosz császár nevenapja alkalmából. Ezt megelőzőleg istentisztelet volt. Délben a diplomáciai kar tagjai udvari ebédre voltak hivatalosak, melyen a fejedelem Miklós czárra üritette poharát.

Az Unió tarifareviziója.

Washington, december 19. A képviselőházának közlekedésügyi bizottsága ma a tarifarevizió ügyében szakértőket hallgatott ki. Az United States Steel Corporation akként nyilatkozott, hogy a nyersvas előállítására tonnáként Angliában 9 dollár, Német-Lotharingiában 8½ és a német birodalom egyéb részeiben 11 dollár. Kifejtette továbbá, hogy a nyersvas előállítási ára, minden nyereségtől teljesen eltekintve, az Egyesült-Államokban 12.65 dollárra emelkedik, hogy azonban a termelő általában egy tonna nyersvasat nem állíthat elő 15 dolláron alul.

Közgazdasági táviratok.

		decz 18.	decz. 19.
Newyork.	Buza	locobuza 103	107½
		decemberre 108¾	108
		májusra 110¼	110
Tengeri	decemberre	66	65¾
	májusra	67	66¾
Csikagó.	Buza	decemberre 100¾	100½
		májusra 105¾	105¼
	Tengeri	decemberre 66¾	65¾

New-York, decz. 19. Gyapot New-Yorkban helyben 9.20 (9.10 tegnap), gyapot januárra 8.55 (8.53), gyapot márcziusra 8.64 (8.61), gyapot New-Orleansban helyb. 8¼/16 (8¼/16), petroleum stand white New-Yorkban 8.50 (8.50), petroleum stand white Filadelfiában 8.45 (8.45), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, decz. 19. (Zárlat.) Zsir decemberre 9.12 (tegn. 9.05), zsír januárra 9.22 (tegnap 9.15), szalonna short clear, 8.43 (tegnap 8.43), sertéshus decemberre 15.60 (tegnap 15.50)

Mozgó képek.

Az új ruha.

— Dráma három fölvonásban. —

(Szinhely: Egy polgári lakás hálószobája. Szerény, világos helyiség, amelyen nem látszik meg, hogy a háziur folyton stájerol. Fökelék két egymás mellé tolt ágy, amely alatt a darab kezdetén Manóka, a dráma főhőse lapul meg, szaporán pislogva. A szobában kivüle a rideg apa, a kemény-szívű anya, a kérges tenyerű dada és egy alázatos szabólegény vannak jelen. Manóka úgy érzi magát, mint egy olasz briganti, akit a carabinieri körül-fogtak.)

L.

Az ágy alatt.

AZ APA (az ágy alá szól): Manóka, gyere ki, itt az új ruhád... Próbáld föl.

MANÓKA (daczosan): Nem megyek... Nem kell új ruha...

AZ ANYA (szigoruan): Nem hallod, hogy mit mond a papa?... Azonnal gyere ki...

A SZABÓLEGÉNY (kedveskedve) Tessék kigyunni urficska, szip kik ruha úgy fogja állni urficskán, hogy csuda...

MANÓKA (szaporán pislog, de nem felel).

A DADA (csalogatva): Manóka... Gyere daduskához... gyere...

MANÓKA (elszántan): Menjen a hóhér...

AZ APA (haragosan): Manó!

AZ ANYA (türelmetlenül): Also... Mi ez?... mi ez?... Miért nem jössz ki szépen?

AZ APA (toporzékolva): Hát megbolondultál, te kölyök?... Hiszen nem akar bántani senki sem... Őt percz előtt még szépen játszottál és egyszerre bemászál az ágy alá...

A SZABÓLEGÉNY (mosolyogva): Kicsit játsza csak urficska... Tessék kigyunni, kedves kis fiúcska...

AZ ANYA (dühösen): Dada, mi van ezzel a fratz-al?

A DADA (csipősen): Mit tudom én... Nekem ezer dolgom van... Vasalni kell, mosni kell, a szakácsné helyett is én dolgozok... a fene egye meg ezt az egész életet...

AZ ANYA (haragra készen): Jó, jó, nyelveled azt tud...

AZ APA (magánkivül): Hát most kezdjél a cselédekkel... Das fress ich gern... Hol voltál te? Mit csináltál te? A körmeid pucoltad... regényeket olvastál... Természetesen... (utánozza) a nagyságos asszony... én kinlódhatok a nagykereskedésben, én törhetem, nyuzhatom magamat, mit bánod azt te, csak neked legyen meg mindened... Kein Wunder, hogy ez a gyerek a legutolsó csirkefogója az egész Lipótvárosnak... (Hirtelen az ágy alá bömböl): Manó, ki gyere, az apád... a kutyafádat...

A SZABÓLEGÉNY (szerényen): Be kellene másznai...

MANÓKA (az ágy alatt): Egy jobb ember ez a kecske...

AZ APA (féltérdre ereszkedik): Na wart!

MANÓKA (átkoreszolyázik a mama ágya alá): Papa, tudod mit mondott a Horowitz doktor bácsi...

AZ ANYA (az apához): Hagyd! Már egész vörös a fejed... Dada... látja, hogy a nagyságos ur úgy erőlködik, hogy majd megüti a gutá... Mit áll itt? A maga paraszt derekának nem fog ártani... Bujjon be...!

A DADA (nagyokat nyögve lefekszik az anya ágya előtt, de az ágy alá csak a karia fér): Manóóó...

MANÓKA (átkorcsolyázik az ágyak közepére, úgy, hogy se jobbról, se balról nem lehet elérni).

AZ APA (tájékozva): Beszélj te gazember, beszélj, hogy mi az ördög lel, mert én úgy fölpofozok, hogy megemlegeted még nyugalmazott uzsorás korodban is... Beszélj...

MANÓKA (szepegve): Nem akarok verést kapni...

AZ APA (magánkiül): Genug... Dada, a partvist... Kihuzom onnan azt a kölyköt... Kihuzom, agyonverem... agyonverem.

(A dada behozza a partvist, ezt bedobja az ágy alá. Manókat most tolni kezdik kifelé. Manóka kapaszkodik, de a „vixelt” padlón nem tudja magát tartani. A másik oldalon már nyulkának érte különféle kezek.)

AZ APA (izzadva): Még... még... egy kicsit... egy kics... még egy kics...

AZ ANYA (a földön, izzadva): Erre... er... erre... na.

AZ APA (biborpiros): Egy kics... egy ki... Jetzt! (Manóka lábát megfogják, Manókat egy rántással kihúzzák az ágy alól és megrázzák kegyetlenül.)

AZ ANYA (az öklével fenyegeti): Te gazember... Megörültél?... te... te...

AZ APA: Most tudsz nyelvelni... most... most, amikor sietek vissza az üzletbe... föl azt a ruhát, mert látni akarom... (Manókára fölhasználják a ruhát.)

II.

Az új ruhában.

A SZABÓLEGÉNY (gyönyörködve hátralép): Ez egy ruha... A hercegurfiúcskának nem jut külföld...

AZ APA (mélysegesen megvető pillantással sújtja a szabólegényt): Maga Niemand... ez egy ruha?... (ránt egyet a kabát gallérián, úgy, hogy szegény Manó majd hanyatt esik.) Látja ezt? Ez jól áll?

AZ ANYA (egy rántással széttárja a gyerek karjait): Az ujjá is hosszú... Ugy néz ki benne, mint egy ószeres...

A DADA (dúrván lenyomja a gyerek kitárt karjait): Nem hosszú az ujjá... Ugyis össze megy...

AZ APA (lefelé huzza a kabátot): Itt bő... (összemarkolja a gyerek hátán a kabátot. Manóka sziszeg a fájdalomtól.)

A SZABÓLEGÉNY: Nem bé... egy cseppet nem bé... tessék nizm... (lapos tenyerével kipaskolja a kabát hátát.) Persze, ha gerbin áll az urficska...

AZ APA: Steli grad! (fölpofozza Manókat.)

AZ ANYA: És ez egy nadrág?... Itt fölfelik... (megfogja a szövetet és hozzácsipí Manóka husát. Manóka kinyírtában olyan grimaszokat vág, mintha nevetne.) Itt ránczos... itt bevág a kis fiúba...

A SZABÓLEGÉNY: De nem... csak gerbin áll a ficska...

AZ ANYA: Steli grad... (Manókat borzalmasan fölpofozza.)

MANÓKA: Tudtam... tudtam... Ezért volt az ágyalácsuszás... (fájdalmasan) Ezért...

AZ APA (hatilé huzza a kabátot): És ezért fizessek én készpénzt?... (rángatja.) Ezért a fetniért?

AZ ANYA (visszafele rángatja): Látja ezt maga kecske.

(Mi történik ezután? A papa tizszer idehuz, a mama ugyanannyiszor odahuz. Minden huzás Manókanak fáj, akinek a bőrére, husára, csontjára megy a dolog. Végre az alázatos szabólegény is dűlbe jön és az is huz, jobbra és balra. Minden Manókanak fáj, aki végre is összegörnyed a testi kín alatt. Az apja ere megfedekezik mindenről és összeveri Manókat.)

III.

Újra az ágy alatt.

(Tíz perc múlva üres a szin. A szabólegényt kidobták; a ruhát utána dobták. Manókat pedig úgy elverték, hogy szuszogni sem tud. Újra az ágy alá bujják és csöndesen sir.)

MANÓKA: Én tudtam... huh... én tudtam... azért bujtam el... én mondtam, hogy

nekem nem kell új ruha... huh... most nincs ruha... huh... most kirugták a kecskét... huh... de mért kaptam én a sok verést... huh... A nagyok mindig így mulatnak... huh... (Csöndesen sir, majd elalszik az ágy alatt.)

Ray.

Magyar kalvinizmus.

Budapest, december 19.

Az egész protestáns világ készülődik, hogy méltóan megünnepelje a Kálvin születésének negyyszáz éves emléknapiját. Tárgyilagosan, elfogulatlanul és igazságosan méltányolják mindenfelé, még német katolikus részről is, a genfi egyháznyitító személyiségét, aki jellemének minden darabossága és szögletessége, az evangélium-ellenes törvényszerűségbe való minden visszaesése mellett is szellemének oly mély nyomait véste be a népek történetébe, s akinek szelleme a prótestantizmus nem német felére (Hollandia, Skócia, Angolország, Amerika) igazán világtörténeli jelentőségű lett. Az angol-szász világ egész története, sőt a világtörténet általában más képet nyert volna a kicsiny genfi köztársaság és vasszilárdságu prófétája nélkül. Mi lutheránusok is önként és hálással elismerjük; tanuk reá, hogy többet ne említsünk, a gyülekezetek legszelebb rétegeiben használt különböző evangélikus népnaptárak ünnepei cikkei.

A magyar kalvinizmusnak volt fentartva, hogy már abban az időben, amikor a műszerek csak hangoltattak, egy éles gixert juttasson az emlékünnepe. Azon olvasóink részére, akik tájékozatlanok a magyarországi viszonyokkal, megjegyezzük, hogy a ref. egyháznak két milliónál több híve van Magyarországon. Ezek kizárólag magyarok és pedig övék a magyarság magva: egy nem jelentéktelen része a nemeseknek, amennyiben nem állott át ismét a századok folyamán a „regnum Marianum” udvari és állami egyházához, a városi intelligencia virága és egy jómódú, a többi magyarságot szorgalomban, műveltségben és rendszeretben felülmúló köznép. Évszázadokon át annyira a valódi magyarság képviselői voltak ezek a kálvinisták, noha fiaiuk kebelében mindig a kisebbséget képezték, hogy Magyarországon egyszerűen magyar vallásnak nevezik a kálvinizmust, éppen mint a lutheránusságot tót vallásnak, a görög orthodoxiát oláh vallásnak. A csaknem teljesen szegény német, tót és magyar lutheránus gyülekezetektől eltérőleg a magyar református egyházközösségek szinte kivétel nélkül rendezett viszonyok közt vannak, részben igen vagyonosak.

Ezen ref. egyház megbízásából Zoványi Jenő, a sárospataki ref. teológiai akadémia tanára most újból kiadta a magyar protestantizmus történetét. E történet harmadik kötetéhez egy függelékkel csatolt, amelyben szóhoz engedte jutni a történelmi kiritikát is. Különösen kiemelte azokat a történelmi kereteket, amelyekbe a Kálvin személyét helyezte. Kálvin a szó szokott értelmében nem is mondható reformátornak; nem volt meg benne az az önfeláldozó bátorság, ami jellemző vonása egy reformátornak. De míg ez a körülmény csak emberi nagyságának esik rovására, egyenesen fekete foltot vet emlékére a genfi zsarnokság, melyben szörnyű kegyetlenségek egész sorában nyilatkozott meg Kálvinnak a legvadabb türelmetlenségű fajult erkölcsi szigora. Luther, Zwingli és Melancthon mellett Kálvin háttérbe szorult; nem Kálvin, hanem Luther Márton volt a világreformátor.

Tüstént megindult a tanár ellen az eljárás. A tisztánimeni református egyházkerület, melynek vezetése alatt áll a sárospataki ref. teol. akadémia, felfüggeszté Zoványi tanárt és fegyelmi eljárást indított ellene; elrendelte továbbá, hogy az inkriminált állítást tartalmazó lapok kimetszessenek az illető mű összes példányából (amely ennélfogva a kerület kiadásában megjelentnek látszik) és megsemmisítsenek. Zoványi tanár ez ellen felebbezést adott be ref. egyházának egyetemes konventjéhez (közssinat), és a konvent elnöksége, mely báró Bánffy Dezsőből és Antal Gábor püspökből áll, éppen most bizta meg a fatális ügy megvizsgálásával a részrehajlatlan dunántúli egyházkerületet. Mint megbízottunk közli, állítólag mindenféle szennyes személyi okok közrejátszanak. És nekünk teljesen valószínűnek tűnik fel (megbi-

zottunk nézetével szemben), hogy a német Luthernek Kálvinnal szemben való kiemelése hozta tűzbe a magyarságot, mivel emez, ha nem is volt magyar, de legalább német sem volt.

Aemnyiben feltevésiünk megfelel esetleg a valónak, (magyarországi megbízottunk tudósításából ez nem tűnik ki teljes bizonyossággal), hogy t. i. kerületének közgyűlése Zoványi tanárral szemben mint megbízó és kiadó áll, magában véve ez az eset nem vonható összehasonlításba a Wahrmond-esettel, mivel a kerületnek feltétlenül meg kell lennie formaszertint jogának arra, hogy az általa kiadott könyvek tartalmára befolyása legyen. Hogy mennyiben illő e jogot gyakorlatba venni, mikor a tudomány embere, egy főiskolai tanár van megbízva a munkával, az a tapintat kérdése.

A tanár felfüggesztése és a fegyelmi eljárás megindítása azonban más lapra tartozik. Itt már a tudomány, a kutatás és a tanítás szabadsága elleni támadás esete forog fenn, amelyet éppen olyan határozottan vissza kell utasítanunk, ha egy kálvinista kerületi gyűléstől jő, mintha egy római nunciustól ered. Kétségen kívül még nincs kimondva az utolsó szó. De már az magában elég botrány, hogy egyáltalában megkezdett ez az ügy. És talán lesz bizonyos befolyása a pusztai pápácskákra annak, ha meglátják, hogy eljárásukat a magyar glóbuson kívül is észreveszik és elítélik. A pozsonyi evangélikus (luth.) teológiai fakultás tanári kara már állást foglalt a tudomány és kutatás ellen ezen erőszakkal szemben, és legteljesebb bizalmáról s legmesszebbmenő kollégialis támogatásáról biztosította Zoványi tanárt.

Ez egyik ága a dolognak. A másik az egészen hihetetlen, fanatikus gyűlölet ama történetirő ellen, aki Luthernek a nagyságát dicsőíti. Ha a történettanár Zoványi arra a meggyőződésre jutott — nem az első és nem az egyetlen, aki ezt az álláspontot foglalja el — hogy Kálvin nem éri el a Luther nagyságát, nincs rá szükség, hogy elhigyjék neki. De egy kálvinista tanárnak ebből az okból való megfegyelmzése olyan jelenség, mely a lutheránusok és reformátusok közti harcoknak legadázabb idejére emlékeztet.

Mi bizonyosan nem engedjük a Kálvin-ünnepet Árpád fia által megrontani. De a közös protestáns ünneplés harmonikusabban folya le, ha már a nyitánytól nem zavarnák meg ilyen diszharmoniak a kontinens második nagyságu református egyházából.

(„Die Wartburg”. München, 1908. 45. sz.)

EGYHÁZAK.

— (Ünnepi istentiszteletek.) A pesti evang. magyar egyházban a karácsonyi ó- és újévi istentiszteletek rendje a következő: December 25-én Karácsony első napján: a Deák-téri templomban délelőtt 11 órakor prédikál Raffay Sándor lelkész. Urvacsora osztás után áldozat az egyház javára. Délután 4 órakor prédikál Sziüts Gábor s.-lelkész. A fásori templomban délelőtt 10 órakor prédikál Kacsian János esperes. Urvacsora osztás után áldozat az egyház javára. Délután 4 órakor prédikál Raffay Sándor lelkész. — Karácsony második napján: a Deák-téri templomban délelőtt 11 órakor prédikál Sziüts Gábor segédlelkész. Urvacsora osztás után áldozat az egyház javára. Délután 4 órakor prédikál Raffay Sándor lelkész. A fásori templomban délelőtt 10 órakor prédikál Kacsian János esperes. — Karácsony utáni vasárnap a Deák-téri templomban délelőtt 11 órakor prédikál Sziüts Gábor segédlelkész. Délután 4 órakor Raffay Sándor lelkész. A fásori templomban délelőtt 10 órakor prédikál Kemény Lajos segédlelkész. Délután 4 órakor Wolf József vallásánár. — Uj év napján: A Deák-téri templomban 11 órakor prédikál Raffay Sándor, délután 4 órakor Sziüts Gábor, a fásori templomban délelőtt 10 órakor prédikál Kacsian János, délután 4 órakor Kemény Lajos. Mindkét templomban délelőtt urvacsora osztás és utána áldozat az iskolák javára. A kerületi istentiszteletek rendje a következő: Az V. kerület Külső Váci-uti elemi iskolába december 20-án délután 3 órakor prédikál Steuer Lajos vallásánár. A VI. kerület Szent László-uti elemi iskolában Karácsony első napján délután 3 órakor Wolf József vallásánár, a VII. kerület Örnagy-utcai elemi iskolában ugyanakkor Varsányi Mátyás vallásánár.

prédikál. A VIII. kerület Protestáns Iparosképző-Egylet helyiségében (Alföldi-utca 13.) Karácsony első napján délelőtt 10 órakor Reiff Pál vallástanár, IX. kerület Mester-utczai elemi iskolában Karácsony első napján délután 3 órakor Sass Béla vallástanár prédikál. A X. kerület Tisztviselőtelepen délelőtt 10 órakor Kemény Lajos segédlelkész, a Kápolna-téri iskolában Karácsony első napján délelőtt 10 órakor Majva Vilmos igazgató és a Munkástelepi iskolában délután 5 órakor Klimó Kálmán vallástanár prédikál.

UJDONSÁGOK.

Lakóhelyváltoztatás esetén arra kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy új címüket dejekorán közöljék velünk. Minden erre vonatkozó bejelentéshez szüksége van a kiadóhivatalnak egy czimszalagra, esetleg a régi lakóhely megjelölésére.

NAPIREND. Naptár. Vasárnap, december 20. — Róm, kat.: D. 4. Teofil. — Prot.: D. 4. Teofil. — Görögország: decz. 7. E. 27. Artur. — Zsidó: Kislev 26. Chanukah. — A nap két reggel 7 óra 46 perczkor, nyugszik délután 4 óra 9 perczkor. — A hold két éjjel 4 óra 49 perczkor, nyugszik délután 1 óra 16 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.

A Képzőművészeti Társulat téli nemzetközi kiállítása nyitva 9-1-ig. Belépő-díj 1 kor. — Jótékonyági árverés a Könyves Kálmánnál Nagymező-utczai 37-39. Nyitva egész nap. Belépő díj nincs. — Az Uránia Kiglyóteri szalonjában a Műhely-kiállítás nyitva 9-1-ig. Belépő-díj 20 fillér. A tárlat nyitva. — A Nemzeti Szalon karácsonyi kiállítása nyitva 9-6-ig. Belépő díj 1 korona. — Az Iparművészeti Múzeum kiállítása és a karácsonyi vásár nyitva 9-6-ig. Belépő díj 1 korona. — Karácsonyi kiállítás az Új művészeti szalonban (Kecskeméti-utca 8.) nyitva 9-1-ig. Belépő díj nincs. — Rembrandt-kiállítás a Szépművészeti Múzeumban nyitva 9-2-ig. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum összes tárai nyitva 9-12 óráig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — A Történelmi Képcsarnok nyitva. — A földtani intézet múzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Szechenyi-Múzeum zárva. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9-12-ig. d. u. 2-4-ig. — A Ráth György múzeum zárva. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva. — A Nemzeti múzeum könyvtára zárva. — Az Akadémia könyvtára zárva. — Az Egyetemi könyvtár zárva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára zárva. — A pedagógiai könyvtár nyitva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak zárva.

— Az „Egyetértés Vasárnapja“-nak e heti számát nem a holnapi, vasárnapi, hanem a karácsonyi számhoz csatoljuk. Ez a melléklet ketts terjedelemben jelenik meg, tartitva gazdag illusztrációkkal, amelyek bizonyára meg fogják nyerni olvasóink tetszését. Mai számunkhoz s az „Egyetértés Vasárnapja“-nak nyolcz oldalas képes prospektusát mellékeljük, amelyre föl hívjuk olvasóink figyelmét.

— Személyi hír. Gróf Montecuccoli tengerészeti parancsnok szemleutjáról visszaérkezett Bécsbe. — Frigyes főherceg este hat órakor Bécsből Pozsonyba érkezett és a karácsonyi ünnepekét családjá körében, Pozsonyban tölti.

— A német császár lányának eljegyzési híre. Az európai sajtóban az a hír terjedt el, hogy Manuel, Portugália királya eljegyzi Vilmos császár leányát, Viktória Lujza hercegnőt. A „Nordd. Allg. Ztg.“-ot felhatalmazták annak kijelentésére, hogy a külföldi sajtóban elterjedt hír minden alap nélkül való.

— Gróf Andrassy Gyula betegsége. Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter torokgyulladásban megbetegedett. A belügyminiszter 38½ fokos láza miatt nem hagyhatja el a szobát s emiatt a mai minisztertanácson sem vehetett részt.

— Ferencz Ferdinánd spanyol ezrede. A spanyol király, ezt jelenti egy madridi távirat, dekrétumot irt alá, amelylyel Ferencz Ferdinánd trónörökösét a Luzitania nevű lovasezred legfőbb parancsnokává és tulajdonosává nevezte ki.

— Új udvari tanácsosok. A király a személye körüli miniszter előterjesztésére Borhy György földbirtokosnak, a hevesvármegyei gazdasági egyesület alelnökének a közügyek és különösen a mezőgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül, valamint Méricki Piller Kálmán földbirtokosnak a sáros vármegyei gazdasági egyesület elnökének a közügyek és a mezőgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül, a m. kir. udvari tanácsosi címet adományozta.

— Szlvák Imre ünneplése. A budapesti ügyvédi kart nagy kitüntetés érte azzal, hogy elnökét, dr. Szlvák Imre országgyűlési képviselőt a király néhány héttel ezelőtt a Szent István-rend kiskeresztjével tüntette ki. Öszinte örömeinek és nagybecsülésének adott kifejezést az ügyvédi kamara és a budapesti ügyvédi kör, amikor vezérének tiszteletére ma este nagyszabású diszlakomát rendezett. De az egész ország ügyvédsége osztatlan örömmel fogadta a kitüntetést, mert a legfelsőbb kézirat szerint Szlvák Imrének az ügyvédség terén szerzett érdemei véettek figyelembe, midőn megkapta azt az ordót, amely eddigelé egyetlen magyar ügyvédet sem díszített. Mindennek elismerése volt a mai fényes keretben lefolyt diszlakoma, amelyen jelen voltak:

Günther Antal igazságügyminiszter, Meskó László és Töry Gusztáv államtitkárok, Nagy Ferencz, Nagy Dezső, Szilassy Zoltán, Ráth Endre, Zakariás János, Nyegre László, Moskovicz Iván, Lengyel Zoltán, Heinrich Antal országgyűlési képviselők, Székely Ferencz koronaügyész, Vargha Ferencz koronaügyész-helyettes, Czárán István kir. főügyész, Solyom Andor, Szász Béla miniszteri tanácsosok, dr. Reiner Ignác miniszteri osztálytanácsos, Barna Ignác táblabíró, Szohner Lajos az ügyvédi kör elnöke, Zsigmond Jenő alelnök, Papp József kamarai titkár, Baracs Marczel ügyész, Pollák Illés. A banketten az ügyvédi kar nagy számban vett részt és a vidéki kamarák is elküldték képviselőiket.

Elsőnek Szlvák Imre szólalt fel, aki a következő toasztot mondotta:

— Az erkölcsi és társadalmi értékek tündöklő tömege, amely nekem most itt imponál, tudom nem személyemnek szól, tudom, egy nagy gondolatnak, a jog kultuszának szól, mert azt hiszem, akik itt vannak velem együtt, sokat gondolkozza és olvasva a nemzetek történetét, arra a meggyőződésre jutottak, hogy nincs a világon egyetlen egy nép, melynek történetében a jog akkora szerepet játszana, mint nálunk. És ez természetes is. Nekünk fennmaradásunkra történetünk erősebb támogatót ennél nem nyújtott. Meggyőződésem az, hogy ezt a hazát jól szolgálja csak úgy lehet, ha valaki működésében számot vet azzal, hogy nemzeti exigenciáinknak legelőseje: nemzeti közjogunknak fenntartása, fejlesztése. (Tetszés és taps.) Azt gondolom, ennek a kötelességnek teljesítése első sorban a gyakorló jogász váilaira nehezik. (Ugy van!) Azt gondolom, hogyha van, ami értékkel bír nagy nemzeti szempontból egyetemes működésünkben, az első sorban az, ha egy magyar jogász, magyar ügyvéd, a nemzeti jogoknak, a magyar közjogoknak védelmére kel és az a meggyőződésem, hogy mindaz az elismerés, az a közeledés, melylyel mi nemzetünk szívéhez az utóbbi időben közelebb jutottunk, arra vezetendő vissza, hogy az ügyvédi kar a nagy harcokban a maga helyét méltóan megállotta. Azt hiszem, hogy aki az ügyvédség életérdekeinek tesz szolgálatot, egyuttal a magyar nemzet életérdekeit szolgálja. És most gondolják meg uraim, micsoda érzések hatnak át engem akkor, ha tudom azt, hogy mi, akik ezen eszméknek voltunk és vagyunk katonái, meg tudtuk találni az összhangot az állami élet legmagasabb tényezőinek felfogása között, ha azt látjuk, hogy Szent István koronájának felkent viselője (Lelkes éljenzs.) nagy közjogi érteke által meg tudta látni azt, hogy a magyar társadalom tagozatának egyik-másik szerény munkása méltónak találta arra, hogy ő jelezze, hogy az ő felfogása és ezek cselekményeinek összessége között az összhang meg van. Az Uristen ennek a nemzetnek boldogságára, a mi jövőnk, fejlődésünk biztosítására sokáig éltesse ő királyi felségét! (Lelkes éljenzs.)

Ezután Brüll Ignác udvari tanácsos, az ügyvédi kamara alelnöke tartalmas beszédben Szlvák Imrét éltette és annak egészségére üritette poharát. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Papp József, az ügyvédi kamara titkára, Günther Antal igazságügyminisztert élteti, mire Günther Antal igazságügyminiszter válaszolt: Abban, hogy eljöttem ide, — ugymond — nincsen semmi különös kiemelni való, mert hiszen én azért vágyakoztam ide, mert hazajöttem és abba a karba, amelyben életem javát töltöttem. A közlekiismeret és a közvélemény munkásai között a legelőkelőbb helyen és legelső sorban az ügyvédi kar áll és ezért én, ki a magyar állam jövőjét a joguralomtól nem tudom elválasztani, e joguralom legelső védőjére, a magyar ügyvédi karra emelem poharamat. (Hosszantartó éljenzs és taps.) Szohner Lajos az ügyvédi kör elnöke, Meskó László és Töry Gusztáv államtitkárokra emelte poharát. Meskó László államtitkár Szlvák Imrét mint kiváló elnököt és mint jeles jogászt élteti, Ráth Endre Lajos a vidéki küldöttekre, Nagy Ferencz az ügyvédi karra és annak első képviselőjére, Szlvák Imrére üriti poharát. Felköszöntőket mondtak még Nagy Dezső orsz. képviselő és még számosan. Az ünneplő társaság ezután még sokáig maradt együtt emelkedett hangulatban.

— A párisi akadémia válsága. Bouchard tanár a francia lapok ama jelentését, hogy lemondott a Tudományos Akadémia elnökségéről, valótlannak jelenti ki.

— Kitüntetések a számvevőszéknél. A király Szukováthy István állami számvevőszéki tanácsosnak a Lipót-rend lovagkeresztjét, Klimes Gyula osztálytanácsosnak pedig a harmadik osztályú vaskorona-rendet adományozta.

— A tüdővészellenes akció. A délvidéki tüdővészellenes szövetség Temesvárott december 21-én tartja közgyűlését, amelyen beszámol eddigi működéséről. A közgyűlésen fogják tárgyalni a jelentést, amely részletesen elmondja, hogy minő sikerrel járt az akció. A szövetség tiszteletbeli tagjai gróf Andrassy Gyula belügyminiszter, gróf Hadik János államtitkár, báró Korányi Frigyes egyetemi tanár, Chyser Kornél miniszteri tanácsos, Tauszk Ferencz és Okolicsányi-Kuthy Dezső egyetemi tanárok. A szövetség vagyona 22.123 korona. Ferencz Sándor alispán felhívására a járási székhelyeken most folytatják a szövetségi fiókok megalakítását. Az egyesület ez idő szerint a szegénysorsu tüdőbetegek számára rendelt gondnázó-intézet felállításán fáradozik.

— A honvédség köréből. A király nagysolyomosi Koncz Frigyes vezérőrnagynak, a 81. honvédegyalodandár parancsnokának, jelenlegi szolgálati állása alól való felmentését elrendelte, továbbá Daempf Henrik ezredet, a verseczi 7. honvédegyalodandár parancsnokát, ebben az ezredben létszám felett leendő vezetése mellett a 81. honvédegyalodandár- és Reissner Hugó nagyszabeni 23. honvédegyalodandár ezredet a verseczi 7. honvédegyalodandár parancsnokává kinevezte; továbbá Tomkaházi és folkusfalvi Thomka Elek váczai 6. honvédegyalodandár ezredet a nyugállományba való helyezését elrendelte és nevezetnek ez alkalomból az ezredesi címet és jelleget díjmentesen és a katonai érdemkeresztet adományozta. Kemény István, a székesfejevári V. honvédkerület hadbiztosága állományába tartozó hadbiztosnak további egy év tartamára várakozási illetékekkel való szabadságolását elrendelte; dr. Látrányi Sándor, Albrecht főherceg cs. és kir. 44. gyalogezredbeli tartalékos segédorvost a m. kir. honvédorvosi tisztikar tényleges állományába főorvossá kinevezte.

— Művészek a hírlapíróknak. A magyarországi hírlapírók nyugdíjintézete javára a Könyves Kálmán társaság Nagymező-utczai szalonjában rendezett kárpárverésnek ma még a tegnapián is nagyobb közönsége volt. A legnagyobbbrészt előkelő társaságbeli egyénekből álló közönség zsufolásig megtöltötte a helyiséget és igyekezett az árverésen minél jobb áron megvenni a művésznök által árverelt képeket, amelyek igazán művészi becsü festmények. A kárpárverést vasárnap és hétfőn is folytatják. Vasárnap délelőtt 10-től délután 2 óráig Petrács Sári, Pálmay Ilka és Harmath Hedvig, hétfőn délután 5 órától 8 óráig Varsányi Irén, Medgyaszay Vilma és Szamosi Elza lesznek az árverezők.

— Katasztrófák a tengeren. Két katasztrófa érkezt híre a mai napon. A magyar-horvát hajóstársaságnak „Skodra” nevű gőzöse, amely az albániai Szkutarival tartotta fenn az összeköttetést, Obotiból visszatérőben Meduánál egy elhagyott vitorlást talált. A hajó görög lobogót viselt és „Evangelistria” név volt rajta olvasható. A görög vitorlás a napokban fával rakottan indult el Triesztből. A hajót nagy vihar érte utól és a Rodoni foknál léket kapott. Belseje csakhamar megtelt vízzel, úgy, hogy a személyzetnek sietve kellett menekülnie. A matrózok a mentőcsónakon a közeli szirtre parkodtak jutni; hollétükről eddig még nem jött értesítés. A tengeren talált vitorlást a „Skodra” Medua kikötőjébe vontatta. — Stettinből táviratozzák, hogy a La Manche-csatornán a Friederike Müller nevű stettini gőzös összeütközött egy svéd hajóval és elsüllyesztette azt. A svéd hajó utasai közül nyolczan a tengerbe veszték, heten, köztük a kapitány és a másodkormányos is, megmenekültek. A svéd hajó uton volt Nápoly felé. A Friederike Müller erősen megsérülve ért a doweri kikötőbe.

— Sakk-estély. Ma este a II. kerületi Társaskör fényesen sikerült sakkestélyt rendezett szombaton este nagy érdeklődő közönség részvételével. Az estélyen Maróczy Géza sakkmeister is megjelent Hoffer és Havassy sakkmeisterek társaságában s több szimultán partit játszott. A kiváló sakk mestert az egybegyűlt közönség nagy ovációban részesítette.

— Az Általános Közlőtekonysági Egyesület szőnyeg-aukciója. Szép ünnepély keretében tartotta meg a gróf Csáky Albinné elnöke alatt álló közlőtekonysági egyesület a mai napra hirdetett első szőnyeg-aukcióját. A Fehérvári-ut 11. sz. a. lévő helyiség bejáratát és az óriási műhelyt zöld galyakkal díszítették fel. A műhelyben az eladásra kerülő szőnyegek izléses csoportozatban voltak a falakra kifüggesztve és a nagyszámmal megjelent műértő közönség már jóval az ünnepélyes megnyitás előtt megtöltötte a műhelynek nagy termét és kivétel nélkül csodálkozásuknak adtak kifejezést, hogy az aránylag rövid idő óta fennálló szövőipari műhelyben ilyen művészi kivitelű szőnyegek készültek. A megjelent díszes és nagyszámu közönség soraiban ott láttuk társadalmi életünk nem egy kiválóságát. Jelen voltak többek között gróf Csáky Albinné elnök, gróf Apponyi Sándorné, gróf Haller Györgyné, Náray Szabó Sándor miniszteri tanácsos, dr. Mály osztálytanácsos, Eszláry István elüljáró, Gerster Kálmán iparfelügyelő, Radisich Jenő muzeumi igazgató stb. Pontban félnégy óraker érkezett meg Szerényi József államtitkár Szüry János miniszteri tanácsos kíséretében. Az államtitkár gróf Csáky Albinné elnöknek meleg üdvözlő szóval fogadta, megköszönve neki, hogy az egyesület ünnepélyén megjelent. Majd bemutatta neki Sebestyén Arthur vezérigazgatót és dr. Lányi Márton egyesületi főtitkárt, akik végig kalauzolták az államtitkárt a szőnyegszövő műhely terméin. Az államtitkár látható érdeklődéssel hallgatta meg azokat az adatokat, melyek a szőnyegszövő műhely üzemére vonatkoztak. Megnézte az egyes szövőszékeket, a növendékek munkáit, az elkészített szőnyeget, melegen érdeklődött a növendékek száma, azok díjazása és az általuk elvégzett munka mennyisége iránt. Majd a beszerzett nyersanyagot szemlélte meg és csodálatos szakavatottsággal ő maga világosította föl a szövőműhely vezetőit a színezés és színek helyes megválasztására nézve. Egyebekben legőszintébb megelégedésének, sőt megelégedésének adott aziránt kifejezést, hogy a szeptember óta fennálló szőnyegszövő műhely ezen rövid idő alatt oly szép sikert ért el. Az államtitkár ezután szép beszéd keretében nyitotta meg az egyesület aukcióját.

Meleg szavakkal vázolta azt az áldásos működést, melyet a jótékony egyesület közel évtized óta kifejt és különösen három irányban jelölte meg azt a szép eredményt, melyet az Általános Közlőtekonysági Egyesület máris elért. Az első irány az, amely voltaképpen alapmotívuma az egyesület működésének, nevezetesen, hogy nem pillanatnyi segélynyújtással, hanem állandó munkával, a munka iránti szeretetre való felhívással, a munkanélküliek keresetének állandósításával segít a társadalom azon rétegén, mely arra legjobban van rászorulva. Különösen áldásos ez a működés a téli évszakban, amidőn megsokszorozódik azon szerencsétleneknek a száma, kik a mindennapi kenyér nélkül nyomorúságban tengetik életüket. A második irány az egyesület működésének az alkoholizmus elleni küzdelem. Itt igaz elismeréssel adózott az államtitkár az egyesületnek, mely téren oly kiváló sikert ért el. Megemlékezett arról az óriási pusztító hatásról, melyet az alkohol hazánkban előidéz, amely ellen minden jóérzésű embernek össze kell fognia és követendő példának állította oda az egyesület ezirányú eddigi működését. Végül harmadsorban megemlékezett az államtitkár a mai szőnyeg-aukcióról. Az a tény, hogy a fiatal árvaleánykákat oly szép számban nemcsak állandó keresettel, hanem a munka iránti szeretet és gyakorlati ismeretek elsajátítása segítségével az erkölcsi elpusztulástól ment meg, éppen olyan elismerésre méltó, mint az előbb említett két másik irányu művelődési köre az egyesületnek. Megígérte az államtitkár, hogy élénk figyelemmel fogja kísérni az Általános Közlőtekonysági Egyesület további működését is és biztosítja annak vezetését, hogy az egyesület, különösen pedig annak háziipart üző foglalkoztató műhelyét a legmelegebb támogatásban fogja részesíteni. Majd

őszinte sikert kívánt az egyesület jövőbeni működéséhez.

Az államtitkár szép beszéde a jelenlevő közönség között mély hatást keltett és ennek nyomban kifejezést adott az elnök, aki ismételt megköszönte az államtitkárnak az egyesület mai ünnepélyén való megjelenését és az egyesület iránt mutatott jóindulatát. Ezután megkezdődött a szőnyeg-aukció, melyen az eladásra kerülő szőnyegek nagy része jóval a kikiáltási áron felül vásároltatott meg. Az Általános Közlőtekonysági Egyesületnek ez a szőnyeg-aukciója ugy anyagi, mint erkölcsi tekintetben a legjobban sikerült. Az aukció közben teát szolgált föl az egyesület, ahol a háziasszonyi teendőket Sebestyén Arthurné látta el.

— Siketnémák karácsonyfája. A siketnémák budapesti áll. intézete növendékeinek karácsonyfa-ünnepélyét a VIII., Mosonyi-u. 8. számú intézeti épületben december 22-én, délután három óraker fogják megtartani. Az ünnepélyen bemutatják a növendékek beszédbeli jártasságukat s átveszik a jó emberektől beérkezett adománytárgyakat, valamint a pénzbeli adományokból vásárolt ruhaneműket, könyveket, játékszereket, stb. Ezen ünnepélyre minden érdeklődőt szívesen lát az intézet igazgatósága.

— Távoli földrengés. A bécsi meteorológiai és geodinamikai központi intézet készülékei tegnap délután 6000 kilométernyi távolságból meglehetősen erejű földrengést jeleztek, amely 4 óra 45 perczkor kezdődött, 5 óra 11 perczkor érte el legnagyobb intenzitását és este 6 óraker végződött.

— Kiraboltak egy postakocsit. A dettai vasuti állomáson ugyancsak rejtélyes módon elkövetett postarablás történt. A rejtélyt azonban minden valószínűség szerint igen hamar meg fogják fejteti, mert súlyos gyanúokok látszanak bizonyítani azt, hogy a rablást maga a postakocsi követte el. A dettai állomáson csütörtökön ez történt: Este hét óra tájban föltörték a karriol-kocsi ajtaját és abból elraboltak egy pénzeszsákot. A postakocsi az árukkal megrakodva a postahivataltól a vasuti állomásra hajtott, hogy a küldeményeket föladja. A kocsi az állomás előtt állott meg. Állítása szerint a rablást azalatt követték el, amíg a kocsi a küldemények egy részét behordta a málfaföladóba. A vakmerő rablók ezalatt hihetetlen gyorsasággal föltörték a karriol-kocsi lezárt ajtaját és abból elloptak egy pénzeszsákot. A zsákban egy négyezeröttszáz koronáig szóló pénzeslevél volt. A tomesvári postai igazgatóság megbízásából Detára utazott György Vilmos posta- és táviraditkár a vizsgálat megindítására. A karriol-kocsin Mumper Henrik postaküldőncz szállította a postát a vasutra. A rablás háromnegyed hét óraker történt, mialatt a küldőncz az állomáson lévő levélszekrényből a leveleket kiszedte. Mumper azonnal jelentette a dolgot Gömöri Lajos állomásfőnöknek, aki megvizsgálta a kocsit és értesítette a csendőrséget. A kocsi ajtaján fessegetés nyomai nem láthatók és az ajtót csakis kulcs segítségével nyithatta ki a tettes. A nyomozás folyamán letartóztatta a csendőrség Mumpert, aki gyanusan viselkedett és azt a látszatot keltette, hogy a rablási mesét ő találta ki. Az elfűnt pénzeszsákban 4500 koronát tartalmazó pénzeslevél kivül még 25 ajánlott levél és egy csomó utalvány volt. A zsáknak nyoma veszett. A hatóság véleménye szerint Mumper ellen szól az is, hogy egy idegen rövid néhány percz alatt nem férközhetik a nyilt utcán álló kocsihoz úgy, hogy észre ne vegyék. Vonatindulás idején különben is sok ember jár arra és a rablás föltétlenül föltűnt volna.

— Elloptak egy nyakéket. Ráth Endre országgyűlési képviselő felesége feljelentést tett ma a rendőrségen, hogy a Folies Capriceban, a nagy tolongás közben ellopták kerekalaku, ezüst foglalatú gyémánt nyakéket, amelyben egy rubin-kő is van. A kár jelentékeny.

— A cseli katonák lázadása. Cseh lapok közlik, hogy a cseh klub képviselői küldöttségbe mennek a honvédelmi és a hadügyminiszterhez felvilágosítást kérni, hogy mi igaz a cseh katonák állítólagos lázadásából. A cseh újságok ugyanis hírt kaptak, hogy Boszna-Brodban a jungbunzlai 36. gyalogezred cseh legénysége megtagadta az engedelmességet, mikor őket a bosznabródi állomáson marhaszállító teher-vaggonokba rendelték fel, holott a német és a magyar ezredek legénysége személyszállító kocsiokba ült fel. Az ezredparancsnokság ezért szigorú vizsgálatot rendelt el és a jungbunzlai cseh katonák kasszárnyafogságot kaptak.

— Az újságírók betegpénztára. Dr. Ehrlich Zsigmond, a bécsi Concordia betegpénztár elnöke előadást tart a betegpénztárról holnap, vasárnap délelőtt 11 óraker a Pesti Lloyd-társulat (Mária Valéria-utca 12. I. em.) dísztermében. Az előadás után a Budapesti Újságírók Egyesülete dr. Ehrlich Zsigmond tiszteletére lakomát rendez déli egy óraker Deli S. vendéglő-helyiségében.

— Zendülés a fegyházban. A karthausi fegyházban, ahol ez idő szerint ezernél több fegyencz van elzárva, e héten zendülés ütött ki. Hat fegyencz meg akart szökni s a többi rab között is nagy volt az elkeseredés, mert sokan kegyelemre vártak a császári jubileum alkalmából. A hat fegyencz szökését megakadályozták és erre valamennyien fellázadtak, a czellák butorait összezúzták, az ablakokat bevették és megtagadták az engedelmességet. Az igazgatóság katonai segítséget kért s így aztán sikerült megfékezni a zendülöket.

— A Társadalomtudományok Szabad Iskolájának (Károly-körut 14., I. em.) jövő heti tanrendje a következő: December 21., hétfő 7—8 Wildner Odön: Szociálpedagógia; 8—9 Bolgár Elek: Az amerikai munkásmozgalom. — December 22., kedd 7—9 Kunfi Zsigmond: A vallások élete.

— Örületben. Albert Marie clinchamps-sous-virei földbirtokos — mint egy párisi távirat jelenti — hirtelen örültségi rohamában rávetette magát a hetvenöt éves Alexandre Lemonnierre, akivel a legjobb viszonyban élt és súlyos botjával addig ütögette a szerencsétlen aggastyán fejét, mígnem Lemonnier élettelenül elterült. Az örült aztán egy Albert Guere nevű emberre rontott és azt halálosan megsebesítette. Az örültet csak nagy bajjal lehetett megfékezni, mire elmeógyógyintézetbe szállították.

— Házasságok. Vértes Dezső fővárosi kereskedő e hó 27-én Szentesen tartja esküvőjét Purjesz Lujzával, Purjesz Mór szállító leányával.

Komáromy István eljegyezte Boross Erzsikét Budapestről.

Székegy Miklós, a Székely és Horváth-czég belfagya, ma vezeti oltárhoz Egerben Hoffmann Sándor kereskedő leányát, Sárkát.

Steinhübel Sándor losonczi fűszerkereskedő szombaton, december hó 26-án, délután félöt óraker vezeti oltárhoz Cserny Katiczát, id. Cserny József leányát, a Fasori ág. ev. templomban.

— Nászajándékok. Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műorás ékszerterelepen, Budapest, VII., Erzsébet-körut 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— Százezer bűnügy. A budapesti főkapitányság bűnügyi osztályának jubileuma volt ma. Ma délelőtt kilencz óraker érkezett be ugyanis a bűnügyi iktatóba a százezredik bűnügy. Amíg tavaly a bűnügyi osztály ügyforgalma az év végéig 92.500 számot ért el, az idén, már december 19-én elérte az ügyforgalom a százezredik számot. Az érdekes eset annál nagyobb feltűnést keltett, mert eddig még nem fordult elő egyetlen esztendőben sem, hogy a bűnügyi osztály százezer ügydarabot intézett volna el. A jubiláris szám a Ferencz-köruton történt gyilkosságnak jutott és Tóth János rendőrkapitány, a bűnügyi osztály helyettes vezetője kapta elintézés végett. A nevezetes aktát a kapitány személyesen vette át az iktató hivatalban és elismeréssel fejezte ki a derék hivatalnokoknak, akik a rengeteg ügyforbalmat nagy szorgalommal és buzgalommal intézték el úgy, hogy fennakadás soha sem történt.

MOLL-féle SOSBORSZESZ
 legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés csusz, kőszvény és egyéb meghűlési bajknál. A raktárakban ölommal zárt (plombirt) üvegekben 2 koronáért kapható. MOLL-készítmény kérendő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító áttal
BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postánánvót mellött teljesítettek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por
 felülmulhatatlan hálszer mindama gyomorbaajknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszer-tárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító áttal
BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postánánvót mellött teljesítettek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

— **Donáth Gyula ünneplése.** Kedves lakomán, igaz, őszinte szeretettel ünnepelték ma este művész-kollégái, barátai és tisztelői künn a Vampeties-vendéglőben Donáth Gyula szobrászművészt abból az alkalomból, hogy egy újabb sikerült alkotását, Verbőczy István szobrát átadta a fővárosnak s főképpen azért, hogy egy esztendei súlyos betegség és annyi operáció után ismét kezébe vette vésőjét. Tiszteletére száznál többen gyűltek egybe. A lakoma folyamán az első felköszöntőt Ligeti Miklós mondta, aki az egész társaság nevében legelsőben hálóját tolmácsolta a szintén jelenlevő Schossberger baronessenek, akinek családja annyi szeretettel gondoskodott Donáth Gyula ápolatásáról, majd néhány meleg szóval magát a mestert éltette. A mester meghatottan köszöntötte meg az ünnepelést, majd Zala György szintén reá írtette poharát. Egy régi barátja Blau Gyula hegedűművész a hegedűjével köszöntötte fel, tiszteletére egy koncertet adván elő nemes tónussal és brilláns technikával. Felköszöntötte őt még Bálint Zoltán és igen sokan mások a vascsor folyamán, amelyen a társaság vidám hagulat-

— **Gyermekvédelem és szociálizmus.** A Társadalomtudományi Társaság ma folytatta érdekes felolvasásainak sorozatát. A társaság helyisége ez alkalommal is zsúfolásig megtelt közönséggel, melyek közül igen sok hölgyet lehetett látni. Ma dr. Engel Zsigmond tartott előadást „A gyermekvédelem és a szociálizmus” czimen. A gyermekvédelem — mondta dr. Engel — lényegileg a szegényügyi közigazgatásnak egyik legfontosabb része és nem egyéb, mint küzdelem a gyermekhalandóság és a gyermek-kriminalitás ellen. A kapitalizmus szüli azon okokat, amelyek a szegény-segélyezést szükségessé teszik, mert a kapitalizmus, éppen úgy, mint a gyermekvédelem, szoros összefüggésben van a népesezési politikával. A kapitalizmus egyik főoka annak, hogy a gyermekhalandóság oly nagy, mert ő szüli azon jelenségek nagy részét, melyek ellen a gyermekvédelem küzd. Napjainkban a gyermekvédelem éppen a kapitalizmus folytán emelkedett olyan nagy jelentőségre. Ha a kapitalizmus meg fog szünni, akkor a gyermekvédelmet szükségessé váló tényezők is meg fognak szünni, mert a mai gyermekvédelem tulajdonképpen helytelen; az igazi és helyes gyermekvédelem csakis a helyes és céltudatos szociálpolitika. Magyarországon — folytatta az előadó — gyönyörű szép gyermekvédelmi intézmények vannak, de csak papiron, ellenben a szociálpolitika többi ága reakciónárius és ellensúlyozza a gyermekvédelem hatását. Tehát helyes szociálpolitikát kell üzni. Az előadást a közönség mindvégig figyelemmel kísérte és végül az előadót zajosan megtapsolta.

— **Gyorsíróvizsga a parlamentben.** Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület ma délelőtti tartotta tanfolyamainak évközi ellenőrző-vizsgálatát az ország-háza helyiségében. A vizsgán, amelyet a szakbizottság élén Vikár Béla egyesületi elnök vezetett, nagy és szép közönség jelent meg. Ott voltak többek között: Desseffy Arisztid elnöki tanácsos, Antalik Károly, a gyorsíróda m. főnöke, Tassy Károly főigazgató, Kürrthy Emil író, Benedikt Márk igazgató, dr. Tóth Ferenc elnöki titkár, dr. Alföldi Béla és a képviselőház tisztikarának számos tagja. Az ellenőrző-vizsgára a tanfolyamoknak mintegy 250 növendéke jelentkezett, akik közül eddig igen kiváló előmenetelt tanúsítottak: Bacsik Pál, Bauer Margit, Biró Krisztina, Dank Viktor, Fölkel Stefi, Friedmann Stefánia, Frihvirth Katicza, Gálfalvy Mariska, Gellért Riza, Grosz Teréz, Grünfeld Aranka, Gyenes Sorensa, Kardos Margit, Kavalier Venczel, Kéty Dusi, Kiss Vali, Molnár Mária, Nyikita Ida, Rayer Adél, Sugár Elemér, Tanay Irma, Frostler Ármán, Twaroch Józsa, Weiner Paula stb. Az elnök a tanfolyamok eddig elért eredménye felett örömeinek és megelégedésének adott kifejezést a tanári kar előtt, élén Gyarmati Dezső országgyűlési gyorsíróval, akinek vezetése alatt a tanfolyamok látogatottsága évről-évre öröndetesen emelkedik, továbbá a felsőfokú gyorsírás tanulására buzdította a növendékeket. Együttal arra hívja fel a növendékek hozzátartozóit, hogy azok előmenetele iránt az egyesület Gabelsberger Szakiskolájában (Liszt Ferenc-tér 10.) időről-időre személyesen érdeklődjenek, mert ez, sajnos, csak a legkritikább esetben történik meg. Az egyesület január elsején hat havi teljes kurzusokat nyit.

— **Adományok a bosnyák katonák részére.** A fővárosi gazdasági hivatalba a Boszniában állomásozó katonák részére újabb a következő adományok érkeztek: készpénzadományok: Bérczy László postás-táviratistát gyűjtése 55 korona, Stein és Rosenkranz erzsébetfalvai gyufagyár személyzetének gyűjtése 30 korona, H. M. urnó 2 korona, A Nap kiadó-hivatala utján 34 korona, Sarl Gyula 1 korona, Werkstein Miksáné gyűjtése Pelsőczról 10 korona, G. Gy. 2 korona, Oetl Béla 20 korona. — Természetbeni adomány: Hoffmann és Rohoney magánmérnökök egy láda rum, Kertész Pál 60 pár harisnya, Ansoerge Károly Lajtaszentmiklós egy sonka, K. I. urnó egy füveg rum és egy csomag cukor. — A hadtestparancsnoksághoz beérkezett Pénzbeli adományok: özvegy Mössner Józsefné 10 korona, S. A. R. czég 200 korona, Névtelen 100 korona, Józsviu adakozók Dunaadony 20 korona, Forgách J. grófné Zimony 75 korona, Knebel Lina századosné 5 korona, dr. Gerő Tibor 4 korona, Máv. igazgatóság C. IV. osztálya 17 korona 50 fillér, Gabona Nándor 3 korona, Igaz Gusztáv Halmi 3 korona, 38. hadkiegészítő parancsnokság Keckemét 330 korona 60 fillér, Budapesti szivattyú- és gépgyár (magyar katonák részére) 21 korona 80 fillér, Skorla Mihályné 2 korona, Hőrcsöky Lajos 10 korona, Lenh Ferenc 20 korona, dr. Zöldös Károly 7 korona, özvegy Trohmer Józsefné 10 korona, Klobucsar Vilmos lovassági tábornok 50 korona, dr. Kiss T. né 3 korona, Ivanovszky Gáspár 9 korona 40 fillér, gróf Dessewy Aurél 50 korona, Schneider János 10 korona, Besseney Ferencné 10 korona, Gyertyámosi olvasókör 40 korona, dr. Martinovszky Jánosné 10 korona, Pamiska Mária 10 korona, Széplaki Brückler Mihály 20 korona, Károlyi Lászlóné grófné 100 korona, gróf Apponyi Lajos 100 korona, gróf Károlyi Mihály 100 korona, Inkey Józsefné báróné 50 korona, a 4. hadtestparancsnokság katonai osztályának tisztjei és hivatalnokai 63 korona, a III. kerületi rendőrelőjáróság 28 korona, Udvarnok vezérőrnagy 20 korona, Jalsoviczy Sándor 10 korona, Hegedüs Tibor (Bánkut) 2 korona, Reményi Antal 20 korona, a lednicz-rnai üveggyár tisztviselői és munkásai 92 korona, Hagenmacher-serfőző 200 korona, Wieser Reinhold 183 korona, a Budapest szerkesztősége 10 korona, Magyarországi központi takarékpénztár 100 korona, Huszthy Zoltán Nagykároly 2 korona 40 fillér, Vilkey Béla (Repeckároly) 18 korona 70 fillér, Magyar Jézőlog-Hitelbank 36 korona, a budapesti hadtesti tisztiskola 60 korona, a kőbányai függetlenségi és 48-as kör 14 korona, G. J. 6 korona, Horváth A. János 50 korona, a 12. ulánuszred törzse Székesfehérvár 50 korona, a 12. ulánuszred Székesfehérvár 418 korona, Fuchs Vilmos 40 korona, a budapesti kereskedelmi akadémia 3 korona, Éltés Mátyás 7 korona, Adler Gusztáv 5 korona, a Pester Lloyd gyűjtése 110 korona, Magyar államvasutak takaré- és segélyszövetkezete 17 korona 50 fillér, Kovács Artur 8 korona 32 fillér, Surány Ferenc altábornagy 20 korona, Jászberény város 300 korona 54 fillér, a m. kir. budapesti első honvédkerületi parancsnokság 2585 korona 25 fillér, Csathó József plébános 3 korona. — Adományok természetben: Budapesti jég- és viszontbiztosító társaság 200 szivar, Ranschburg Viktorné sitemény, Voczszik 50 szivar, N. N. három doboz szivar, a Metropole-szálló személyzete 1000 szivar és száz doboz gyufa, Leiner M. L. és fiai élelmi cikkek, a Dreher-sörgyár 5000 füveg sör, Windisch-Graetz Lajos herceg Sárospatak 270 liter bor, 113 kilogramm szalonna és 15 kilogramm szivar, Floch-Reyhersberg Alfréd lovag és De Ben báróné 107 liter bor, Rákos Alice 1/2 liter szilviorium, Baruch Jeremiás és Deutsch Gyula 1500 liter bor.

— **Előkelő szélhámós.** A főkapitányságon ma vizsgálatot indítottak Radonich Ferenc huszonkét éves fiatalember ellen, aki gróf Messey de Biele Gyula néven tömördek szélhámosságot követett el. Ilyen furcsa nevű mágnás valóban él, még pedig — a Lipótmezőn. Radonich maga is előkelő, gazdag családból való ifju, édesanyja báróné s a familiája nagyon kiváló összeköttetésekkel rendelkezik. Az ifjut azonban kitagadta, mert javithatatlanul könnyelműnek bizonyult. Radonich Ferenc nyakra-főre csinálta az adósságokat s tavaly decemberben mellbe lötte magát. Hamar fölgögyült s azután folytatta a költelekezést, majd bűnös utra tért. Családja Amerikába akarta juttatni, de az ifju Fiumében ellíllant, mielőtt hajóra szállították volna. Visszatért Budapestre, ahol megtudta, hogy gróf Messey de Biele a lipótmezei elmeegógyító intézetben tartózkodik. Az ő nevében folytatta tehát a pumpolást, csalást, míg a gróf családja rá nem jött. Ma följelentést tettek Radonich ellen a rendőrségen s detektívek keresik mindenfelé a könnyelmű fiatalembert.

— **A karácsony előtti vasárnapi munkaszünet felfüggesztése.** A budapesti kereskedelmi- és iparkamara felterjesztésére a kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a december hó 20-ára eső vasárnapon nemcsak a fővárosban, hanem a vidéken is az ipari és kereskedelmi előadásítás és házhoz szállítás kivételesen az egész napon át minden korlátozás nélkül végezhető legyen. Ez alól azonban minden rendű irodai munkai ki van véve, erre tehát a miniszter rendelkezése nem terjed ki.

— **Szereléből a halálba.** Az Üllői-ut 4. szám alatt tegnap délután három órákor öngyilkosságot követett el kinizsi Gyurkovits Ottmár joghallgató és fővárosi fogalmazó. Gyurkovits együtt lakott özv. Török Vidornénál Frankl Lajos orvostanhallgatóval, aki tegnap éppen akkor jött haza, amikor a barátja föbe lötte magát. Öngyilkossága előtt öt levelet hagyott hátra a szerencsétlen fiatalember, amikben elmondja, hogy azért menekül a halálba, mert szerelmes egy gyulai nőbe, akit nem vehet feleségül. Az életunt fiatalember igen előkelő családból származik. Az apja törvénytudó bíró Erdélyben, unokaöccse Vaszilievits alpolgármesternek, aki behozta a fővárosba és közeli rokona Bogdánovics Lúcián szerb patriárkának is.

— **Halott a kávéházban.** Az éjszaka a Ferencvárosban véres verekedés volt, amelynek áldozata Wágner József tizenkilenc éves bérkocsis-segéd. A verekedés a Ferenc-körút és Tüzoltó-utca sarkán levő Rujder-kávéházban kezdődött. Ott Csep-csányi Árpád pinczér kezdett ki a bérkocsisokkal, akik távoztak a kávéházból, de azután egymásközt verekedtek össze. Közülök Mikulcsik Lajos mellbe szurta Wágner-t, aki erre revolvert rántott és lövöldözni kezdett ellenfelére. Mikulcsik a lövések előtt az Üllői-ut sarkán levő Gebauer-féle kávéházba menekült. Wágner vérző sebével üldözte, négy-szer egymásután rálőtt s beszaladt utána a kávéházba is, de ott összesett s néhány perc múlva meghalt. A kés a szívet járta át. A revolvergolyók is találak, de Mikulcsik még sem sebesült meg, mert bundája fölfogta a golyókat. A véres eset nagy riadalmat keltett. Az éjszaka alakjai tödultak a kávéházba, amelynek közepén egy tekeasztal terítője alatt feküdt a halott, körötte pedig az asztaloknál férfiak és nők időzögáltak és tárgyalták az esetet, sőt egy meglavart társaság is visszatelepedett a kaláber mellé. Egyszerre azután jött a meggyilkolt fia anyja, testvére és öccse, akik keservesen siratták halottjukat. Mikulcsikot ezalatt a kávéház egyik sarkában kihallgatták, de macacsul tagadja, hogy öszurta volna meg Wágner Józsefet. A rendőrség letartóztatta.

— **Megbízható forrás.** Megnyugtató érzés, ha vásárlás alkalmával a fogyasztó abban a nyugodt tudatban adja a pénzt oly árucikkre, amelynek tisztizta minőségéről és becsületes eredetéről meg van győződve. Tokaji Bortermelő Társasága részvénytársasága lapunk mai számában foglalt hirdetése mindenképp részölgezen megnyugtató tudatra, mert minden egyes borfajtáját oly megbízható termelőktől szerzi be, amelynek tagjai kizárólag tokajhegyaljai szőlőbirtokosok. Nemesak hazai, de külföldi tanárok is, lábbadozók, gyengélkedők és vérszegénységben szenvedők részére orvosság gyanánt ajánlják. Az országos érdeklődés arra indította a társaságot, hogy Budapestben vezérképviselőt állított: I. Városmajor-utca 7. szám alatt.

— **A király előtt.** Akinek volt alkalma megjeleni a király előtt, az tapasztalhatta, hogy a várakozás ideje alatt az előtermekben egyebet sem tesznek az emberek, mint a ruhájukat rendezgetik. Mindenki azt akarja, hogy minél ünnepélyesebb színezete legyen megjelenésének, a legszebb ruháit veszi fel és nem tűr meg azon még egy porzemet sem. Önkéntelenül is ez jut az eszünkbe, ha végiglapozzuk a Tolnai Világlapja karácsonyi számát. Olyan ünnepélyes köntösből lép ez a kedves képes hetilap közönsége elé, mint amikor az ember a király elé készül. Szemet-leket gyönyörködötő a tartalma. Áhitattal lapozgatunk benne, olyan ünnepélyes hangulat árad ki minden sorából. Ez a karácsonyi szám már nem is újság, hanem egy egész könyv: hetvenhat oldalnyi terjedelmű és kilencvenkét kép van benne — összeszámoltuk. Ezzel a számmal igazán méltóvá tette magát a Tolnai Világlapja közönsége elismerésére; nem emlékszünk még rá, hogy egy képes hetilap, a külföldieket sem véve ki, ilyen nagy ünnepi számmal lépna meg olvasóit. Tér-szüke miatt csak röviden foglalkozhatunk vele, itt csak annyit, hogy a legmelegebben ajánljuk olvasóinknak, szerezzék be maguknak ezt az ünnepi számot. Lapunk jelen számában különben feltűnést keltő kedvezményt ajánl a Tolnai Világlapja és így e helyen is felhívjuk olvasóink figyelmét erre a kiadóhivatal (czime: Budapest, VII., Dohány-u. 16.) mutaványszámot ingyen küld az érdeklődőknek.

Ha fája feje

ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pasztillát

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migránt és fejfájást elmulasztja. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesztén.

Ára 1 korona 20 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában Orvosok által ajánlva. — Három dobozról ingyen postai szállítást.

— Holzer cs. és kir. udvari és kamarai szállító, Kossuth Lajos-utca, ezton is felhívja a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét nagy karácsonyi occsiójára, melynek keretén belül nemcsak női ruházati cikkek, de legalkalmasabb karácsonyi ajándékok is, u. m.: shawlok, retikülök és ernyők kerülnek a közölt occsió-árakon eladásra.

— Halálozások. Somogyi Dénes földbirtokos Pakson, életének hatvankettedik évében meghalt. Az elhunytban Somogyi Aladár országos képviselő édes atyját gyászolja.

Bárány Górpur Artur, Nagyvárad egyik régi, tipikus és különczködési miatt érdekes alakja tegnap meghalt.

Novelly Antal, a VIII. kerület városbírája, aki ezt a tisztséget a polgárság bizalmából több mint husz éven át látta el, tegnap meghalt.

— Ujdonság a Folies Caprice színpadán. Pénteken, december 18-án rendkívül érdekes és mulató ujdonsággal gyarapodott a Folies Caprice fényes decemberi műsora, amely különben is egyike az intézet legjobb műsoraiknak. Az ujdonság egy kabaret-szerű dal- és táncgyűjtemény, melynek „Szabadságon” a címe. Résztvesznek benne a Folies Caprice összes tagjai, akik művészetik legjavával szolgálják a nagy és őszinte sikert. Maidnem valamennyi tag kitűnő dalokat ad elő. Különös érdekessége a kis dalműnek, hogy benne Rott Sándor kuplét énekel. A szövege, u. m.: Trebitsch, Gerő, Türk, Bálint, Nanon, Lugossi, Beliczay, Zöldi, Erdélyi és a többiek egyes dalaikkal valóságos taps-orkánt idéztek elő. Az egyveleg hatását emeli az a körülmény, hogy úgy van beállítva, mintha a Folies Caprice egész személyzete Siófokon szabadságon volna. A két darab: a „Corpus delicti” és a „Scheiden thut weh...” még mindig olyannyira tetszik, mint az első előadás. Az elsőmeleti Casino de Parisban kitűnő attrakciók szórakoztatják a közönséget.

x Káv- és teabevásárlásnál osztrák céget ne részesítsen előnyben. Fratelli Deisinger fiúmel cég állandóan nagy raktárt tart Budapesten a királyi bérpalotában.

x Ifj. Weisz Jakab és fia cég Budapest, IV., Váci-utca 30. sz. (Haris-bazár) leltár után mesés olcsón ad minden raktáron levő cikket.

x Fodor-léle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyob és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vívásra.

x Ha örömet akarunk szerezni kedveltjeinknek, lépjük meg őket karácsonyra egy doboz szalon-cukorkával. A nagysurányi cukorgyár készítményeit a legmelegebben ajánlhatjuk e célra, mert ezen előkelő hazai gyárból kikerült cukorkák és teásütemények finomságukkal és nagy választékuknál fogva a legkényesebb igényeket is kielégíthetik és mindenféle vonatkozásban szívesen fogadott ajánléktárgyul szolgálnak. Egyebekben utaljuk t. olvasóinkat a gyár mai hirdetésményére.

x Kötények, legezészerűbb ajándék 10% engedmény, Rösler-nél, Budapest, Harminezad-utca és József-tér sarkán.

x Nagy vonzóerőt gyakorolnak az előkelő közönségre az Argenter Művek (Rust és Hetzel) cég Váci-utca 5. szám alatti raktárának pompás kirakatai. A legsikerültebb minták remek sokfélesége tárul itt elénk, melyek úgy művészi izlés, mint a kivitel tökéletessége tekintetében utólrhetetlenek. Pompás ajándék- és használati tárgyakon kívül a legkülönbözőbb argenter-éveszközök, kávé- és teakészletek, befőttes-tálak, gyümölcstartók és eszék, villamoslámpák és toilette-készletek sokaságát bámulhatjuk meg, melyek mindannyia értékes és örvendetes ajándékok képez. Minden nap meghozza a maga ujdonságait, élénk bizonyosságául annak, hogy az Argenter Művek a modellek és formák mily hatalmas apparátusával dolgoznak és termékeit legelső-rangu művészek mintái alkotják meg.

x A legveszedelmesebb időjárás ez a mostani, amikor a hó hol olvad, hol összefagy s a nedves hideg át- és átjárja az ember testét. Óvakodjunk tehát attól, hogy magunkat könnyelműen kitegyük az időjárás szeszélyeinek, amelyek már számtalan emberi szervezet pusztulását okozták. Alkalmoszerű egy-uttal, hogy figyelmébe ajánljuk a közönségnek, olvassa el az „Értekezés a villamos gyóymódról” című könyvet, amely élvezetes tudományossággal mondja el, hol keressük meg a gyógyulás útját, ha csuszban, köszvényben, fej-, hát- és egyéb tagok szaggatásában s bármely idegben szenvedünk. A könyvet ingyen és bérmentve zárt borítékban küldi meg mindenkinek az Elektro Vitalizer Orvosi Rendelő-Intézet, Budapest, Károly-körút 2. lélemelet 3. szám.

x Czibalomgyártás terén nagy érdemei vannak Mogyoróssy Gyula fővárosi hangszerész-cégnek, VII., Rákóczi-ut 71. sz., ki e téren specialista. E cég czibalmái mindenütt feltűnést keltenek.

x Felhívjuk olvasóink b. figyelmét Spitz Hermann női divatruháza (Deák Ferencz-u. 13.) lapunk mai számában foglalt hirdetésére.

x Weisz és Fuchs cég női divatru-üzlete (IV., Bécsi-u. 3.) lapunk mai számában foglalt hirdetésére felhívjuk olvasóink b. figyelmét.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A király.

— Fiers, Caillavet és Arene vígjátékának bemutatója a Vigszínházban. —

Le roi... ki hinné, hogy ennek a szónak még mindig varázsos csengése van Párisban? Sőt; varázsosabb, mint valaha. Nincs nép, amely kulturájának egész eredetével, játékos, pompaszerető hajlandóságának egész heveségével hobbien óhajtana királyt, udvart, fényt és — abszolútizmust, mint a párisi. A legtisztelendőbb politikai önfegyelem kell hozzá, hogy ez a nép megmaradjon respublikának.

Lépten-nyomon, de soha szembetűnőbben nem konstatalható ez, mint olyankor, ha egy-egy idegen államfő vizitel Párisban. Nem lehet olyan exotikus és olyan jelentéktelen, hogy ne tobzódó ujjongással és fényüzéssel fogadják. Nincs az a camelot, aki ne tudna a Párisban mulató fejedelmi exotikumnak minden lépéséről — különös tekintettel a legdiszkrétebbre — olyankor is, amikor sűrű inkognitóban tartózkodik a világ mulatóhelyén.

Ezt a Párisban mulató idegen fejedelmet, mely már régóta kedves témája a párisi néphumornak, használta fel vígjátéki materiának Fiers és Caillavet, akik ezuttal Emanuele Arene-nel, a nemrég elhalt kitűnő publicistával társultak. És minthogy a tér igen hálásnak mutatkozik rá, egy egész politikai szatirát játszatnak le ez alak körül. Borsos kis szatira, a párisinak kabaret-humoron megedzett gyomra kell hozzá, hogy megemészze. Az a humor, mely köztársasági elnökök, vezérpolitikusok, miniszterek mannequin-jeinek fűrészpából él és minden véres kis kegyetlenség után kaczagva kiáltja: éljen a köztársaság! éljen a gloire! — eddig csak a kabaret-kig merészkedett. De ott aztán tomboló kedvteléssel árult hazát és egyéb szentségeket.

Mert nem egyszerű társadalmi vagy politikai szatiráról van szó. Az amolyan „ostorozást” már Berzsenyi óta megbocsátják nálunk is. De kíváncsi vagyok, mit szólnánk hozzá, ha a színpadon azt bizonyítanák, hogy a magyar államkincstár abból gazdagodik, hogy külföldi vendégeink kívánatosaknak tartják a magyar nőket és mikor egy-egy magyar nővel a hálószobába vonulnak vissza, azt kiáltják: hogy: éljen Magyarország! Hogy ugyanilyen alapon épülnek fel politikai karrierjeink is és hogy az úresedésben levő miniszteri tárczát az kapja meg, akinek a felesége éppen elég szerencsés volt egy külföldi fejedelmet vendégül látni... Hiszen én talán ezt is megbocsátanám; mindezt csak azért húzom alá, mert kitűnően jellemzi a francziák abszolút politikai czinizmusát. És egészen másként jellemzi, mint Maurice Donnay a Vigszínház legutóbbi ujdonságában, melyben mindenki, aki a haza és a köztársaság fogalmához tiszteletlen reflexiókat fűz, egyszerűen: zsidó.

Persze, a francziák, amikor a „Le roi” legintimebb vonatkozásain nagyokat — és sokszor — mulattak, nem gondolhatták, hogy hazaárulás lesz a dologból. Hogy akad ugyanis külföldi színház, amely ezeket a nagyobbrészt teljesen helyi jellegű vonatkozásokat másutt is érvényesíteni akarja. Nem ismer-ték például a Vigszínház gallomániját, mely bámulatos kötelességtudással plántál át hozzánk mindent, a mi francia és főként, a mi — néhány száz telt házat vonzott Párisban.

A darab igazán a legelmésebbek, legsikerültebbek egyike. De amennyire értjük ennél fogva a párisi ritkamódu nagy sikert, annyira nem hinnők, hogy közel tudna férközni a mi közönségünkhöz. Desztilláltan helyi karaktere miatt. Akármennyire valljuk is a minden népek nagyszerű szolidaritását — a panamák területén. És akármily ötletesen lokalizált is egyes beszédfordulatokat a fordító: Molnár Ferencz. A legintimebb dolgok mégis csak eikallódnak; ha meg is érti őket a közönség, nem hatnak, nem találják, nem rezeg velük a levegő.

— Kérek valami öreg klerikális indulót, például — a Marseilles-t!

És még számtalan efféle; az ennél jobbak és finomabbak.

A mai bemutatón ugyan vialhos nevetések harogtak és sok kihívás esett.

A vigszínházbeli előadás vidám és izléses, csak éppen a tempóját vélem kissé vontatottnak. Hege-düs Gyula a főszerepben a legújabb királynak, Ferdinándnak maszkját és egy másik királynak kiejtésbéli akcentusát viselte. Mind a kettővel nagyon mulattatott. Varsányi Irén fölöttébb deczensen csetlett-botlott a tisztességes életbe pottyant feleség ruhájában. Kertész Ella ötletes szerepét ötletesen játszotta meg. Góth Sándort nem láttuk még karakter-szerepben ilyen közvetlennek és éppen ennélfogva kitűnőnek. Szerémi Zoltán, a jeles epizód-színész ma egyszerre vagy négy epizódban jeleskedett. A többiek közül Komlósi Ilonát, Fenyvesit, Tanayt, Sarkadit és Vendreit kell fölemlitenünk; a kisebb szereplők közül Tiha-nyit, Győzöt, Varga Annát és Jákó Ilonát.

Bárdos Artur.

Forradalmi nász.

— Sopiús Mihaelis három felvonásos drámája. Bemutatták a Magyar Színházban. —

Mihaelis drámájában a gondosan széttagolt és hatásos színszerűséggel beékelt nagy jelenetek ellenére is a novella megindítása, haladása és könyvből elgondolt, oda való befejezése dominál. Mintha Mihaelis az egyes felvonásokat igen finoman elgondolt és hangulatosan megírt novella-fejezetekből galvanizálta volna a színpadra, sok helyütt mintha a beszélgetés színezése nem a beszélgetőknek, hanem a novellairónak egyéni koloritja lenne, mely pompásan heillik ebbe a levegőbe, a színpadon azonban az élők cselekvésében hűzagokat hasít, a jelenet közét csak fátyolosan, ködösen tudja áthidalni s a dráma éppen egyik főalakjának: Alaine de l'Estoile személyének sajátosságát novellisztikus után-kiegészítésre hagyja. Sokszor egy-egy jelenet háromnegyed része könyvből pörög le, hogy aztán a végén egy beékelt, külön élő drámai mondással vagy akcióval hatásos színpadképességet kapjon. Az első felvonás hangulatokeltő, mintegy bevezetéképp magyarázó felépítésén leginkább meglátszik ez a novellás elem, melyet csoportok fölvonultatása s a két fiatal házsnak, Alaine márkinőnek és Ernestnek szerelmi játéka, gyerekkorokra való visszaemlékezése még inkább elhalványít, elbágyaszt. Az emigráns Ernestnek, a nagy forradalom után való Páris közelébe visszaérkezése, az idegen európai hatalmak erejére épített házassálete, barátainak arisztokrata gyűlölete a forradalmárok ellen s végül a nászosok szép párbeszédébe széteső boldogsága, ez a novellából, könyvből került a színpadra s ehhez a drámának, az életnek még sok hozzáadni valója lenne. Maga az akció tüzesen, liktetőn ott pattan elő, mikor a forradalmi hadsereg rátör a nászosokra, az emigráns völegényt halálra ítéli, de reggelig megkegyelmez neki, hadd élje a nászát. És ez a nász azonnal gyötrő siránkozássá könnyesedik. Az utolsó éjszaka a halálfelelem s nem a szeretkezés éjszakája. A fiatal márkinő hiába akarja elaltatni, mintegy álomban elringatni a remegéstől tépett völegényt, a halál benéz az ablakon, ott kopogtat az ajtón az őrtálló katona egyhangú lépésében, a halál a remegő állatig sorvasztja le a fiatal férjet, akinek a boldogsága nem a menyasszonya, hanem a szökés. És ezt a fiatal márkinő egyre nagyobb elfordulással látja. Előkéreti a kastélyban dözsölő csöcselék alezredesét, Marc-Arront, könyörög neki, kínál pénzt, engedje megszökni az urát és megéri a vértől, nélkülözésektől, lelkesedéstől, szabadságtól s idegen gyűlölettől aczélössá kovácsolt férfit. (írhatnám ugy is, hogy a Férfi) kezét. És ettől az egyetlen jeles kézrintéstől halálra sebzetten rokkan össze Marc-Arron izzó férfiasága. Ugy-e bár így tiszta novella. De a színpadon mégis csupa élet, izgalom és akció. Marc-Arron egyetlen éjszakáért ruhát cserél Ernesttel, Ernest megszökik s a márkinő, aki eleinte nem hisz új férje hajnali kivégzésében, mikor erről meggyőződik, mikor Marc-Arron férfiasága, szerelme, szenvedélye, bátorsága mint a világitó nap úgy vág a szemébe. keblére borul önként,

asszonyi odaadásból, szerelemből, szenvedélyből az övé lesz. Marc-Arron odamegy a nagy fallórához, letépi mutatót s megállítja az időt, s a függöny a nász-szoba küszöbén összecsapodik. Ez a második felvonás a maga teljességében gyönyörű, egész, csupa élet, lelki finomság és költőiesség. Óriási hatása volt. A harmadik felvonás elején Marc-Arronnak már csak egy órája van a haláláig. A hitvese a nász-szobában kimerülten alszik, őt magát a halálnak ez a bizonyoságos elébe sietése, új szerelme, az éjszaka kéjes lánolása, a kimerültség, összeroppanották. Megriadt, fél, szökni akarna, de őrtálló káplárjának gyalázkodó szavára újra egyenesre szökken, a régi lesz, aki leszámolt önmagával, aki egy emigránst szökni engedett, akinek a köztársaság hadserege előtt ezért lakolnia kell. S amikor kegyelmet kap, mert az emigráns Ernest „alezredest” elfogták és visszahozták, akkor a férfi, a katona, a hős az erkélyre rohan s maga vezényli mellének a sortűzet. Ez a harmadik felvonás már ismét esik a valószínűtlenség s a báb-élet felé. De a másodiknak közvetlen hatása bearanyozza meztelenségeit s elfogadhatóvá teszi hiányát.

A Magyar Színház újra kitett magáért. Nincs színpad, ahol ilyen egészséges, stílusos, összeforrott előadásokat tudnának kihozni. Ennek a fiatal, küzdő gárdának összetartozósága s az az érzése, hogy vereszkedik, hogy összetartozik, a legszebb előadásokat produkálja. A nagy diszletjelenetekről a legbensőbb megjátszásig, a darabok egységes felfogásától, annak hibáin vagy zökkenőin át a forrpontig minden stílszerű, összevágó, szerves, életerős. Mindenki a maga helyén a legjobb elosztással. És csupa erő, akarat, tekintet egymás iránt. Ezek a szép esték az új magyar színjátszást teremtették meg csendes forradalmukkal. Ma a legnehezebb szerepe Csontosnak volt (Mac-Arron), gyönyörűen játszotta meg, a színpad ismerete, saját dinamikája, hangjának beszédes használása játékat tökéletessé tették. Szerepét megnövesztette és megduzzasztotta s egymaga is kiküzdötte volna az est sikerét. Mellette a többiek szintén igen jók voltak. Forgács (Alaine márkinő) néhol tulhalovány, de felfogásában és beállításában és különösen hitvesi szerelmének elhidegülésében csupa finom intimitás és művészség. Forrai, Rátkay, Réthy, Garas, Papp, Tarnai mind a maguk helyén, fegyelmelt, erős gárda, amelynek játékat minden felvonás után szakadatlan taps honorálta.

A fordítás Homonnai Albert, a rendezés Vajda után szakadatlan taps honorálta. A közönség az első felvonást melegen fogadta, a másodiknak igen nagy volt a sikere s a harmadik után is többször hívta a szereplőket.

Miklós Jenő.

(*) **Koenen Tilly dalestélye.** Régi név, művészetének a ragyogása régi emlék. Mintha egy gondolatnyit engedett volna az az egységes konstrukció, amely a régi Koenen Tilly énekművészetét jellemezte. Hangjának bársonyos ragyogása egy kicsit, — alig észrevehetőleg, — de mégis megkopott. Természetesen a művészete változatlan gyönyörűséget nyújt a hallgatóknak. Tipikus északi karaktere, jellemző ereje, dalainak súlyos, monumentális átérzése még mindig a legkiválóbbak közé sorozzák. Mintha valami félszeg naivitás szövetkeznék komoly excentricitással nála, éneke rendkívül különös egyéni jeleget kölcsönözve. Szünetélyének lefokozott megnyilatkozása még inkább sejteti a belső emóciókat. Valahogy van Ostadenak a képei jutnak az eszünkbe, mikor az ő énekét hallgatjuk. Ezeknek az északiaknak tényleg sokkal kialakultabbak a fajsajátágaik mint a többi népeknek. Azért is van az egyes művészeti ágak között belsőbb összefüggés. Műsorában Schubert, Tschaiikovszky, Wolf, Strauss és Brahms dalai szerepeltek. A kisszámú közönség sokat tapsolt a művésznőnek, aki műsorát egy Brahms szerenádval és egy régi hollandus dallal töltötte meg. A részvétlenség okát abban látjuk, hogy a mai hangversenyen kívül két színházi bemutató volt és az

Operában Burrián vendégszerepelt. Ennyi kulturális szenzációt nem bír még el a mi fővárosunk.

(*) **Kamarahangverseny.** Kétúton sikerült hangversenyt rendezett szombaton a Terézvárosi Kaszinó disztermében öt tehetséges zeneakadémiai növendék. Gabriel Ferencz, Farkas M. Béla, Haják Károly és Mihalkovics János Dworak F-dúr vonós-negyesevel első rangú kamarazenesz-tehetségéről tettek tanúságot. Ezt követte Wajditsch Sári hárfaművész Gabrielle Ferenczcel előadott klasszikus kettőse (Godard adagio). Befejezésül Dohnányi zongora-ötösét adták elő, melyben a zongoraszólamot Hanák Árpád játszotta, bámulatos technikai készséggel. A természet zsufolásig megtöltő közönség meleg ovációban részesítette a szereplőket, akik erre játékkal méltán rá is szolgáltak.

(*) **Pálmai-estély az Uránlában.** Gróf Kinskyé Pálmai Ilka 1909. év január hó 9-én tartja legelső dalestélyét. Az estélyen közreműködnek Földesy Arnold gondokaművész, Erdős Richárd, a m. kir. Operaház tagja, Dienzl Oszkár zongoraművész és Gombaszögi Frida, aki Ignotus egynehány gyönyörű beszélyét fogja elmondani. A hangversenyre szerdától kezdve válthatók a jegyek az Euterpe zeneműkereskedésében és özv. Konti Józsefiné tőzsdéjében az Andrassy-uton.

(*) **P. Márkus Emilia nyilatkozata.** A következő nyilatkozat közlésére kértek fel:

„Egy reggeli lapnak az a híre, mintha én Apponyi miniszter urnál eljárnom volna, hogy bárkinck a Nemzeti Színházban való fellépését megakadályozzam, szemenszedett valótlanúság. Soha nem arrogáltam magamnak azt a jogot, hogy akár a Nemzeti Színház igazgatóját, akár más felettes hatóságát abban az irányban befolyásoljam, hogy a Nemzeti Színházban kit léptessen fel. Ezt a hirt tendenciózusan ellenem intézett támadásnak tekintem és a dolgot nem képzeltetem el másként, minthogy az illető újságot czélzatosan félrevezették. — P. Márkus Emilia.”

Teljesítettük a művésznő kérését, bár velünk együtt mindenki tudja, hogy Márkus Emilia képtelen minden alattomos áskálódásra s hogy az eféle híresztelésnek nem lehet alapja.

(*) **A matiné iránt,** melyet vasárnap, deczember 20-án a Fővárosi Orfeumban az Ujságkiadó Tisztviselők Egyesületének özevy- és árvaalapja javára fognak megtartani, nagy érdeklődés mutatkozik a fővárosi közönség körében. Medgyaszay Vilma három dalt fog az ő gazdag repertoírjából énekelni, dr. Szirmay Albert kísérete mellett; Nagy Endre humoros előadással, Virág Jenő néhány vidám kupléval, amelyeket Hetény-Heidlberg kísér zongorán; Aalbach és Baumann komikusok kacagató jelenetekkel fognak hozzájárulni a matiné sikeréhez. Közben a Fővárosi Orfeum elsőrangú attrakciói fogják a közönséget szórakoztatni. A műsört Waldmann Imre igazgató izlésesen és családok látogatására való tekintettel deczensen állította össze.

(*) **Nyugat.** Egyre komolyabban, előkelőbbben jelenik meg úgy külsőleg, mint tartalmában Ignotus él Osváth Ernő folyóirata. Az új s a legjobb magyar irodalmat képviseli ez a szám is, mely változatosságában és értékében tán tulesz az eddigieken is. Tartalma: Ignotus: Hadikészülődések ezimen az irodalmi közhangulatról ír; Szini Gyula: Groteszk novellája; Csáth Géza novellája „Emlékirat eltövedésemről”; Heltai Jenő gyönyörű Lystrate (Aristophanes) fordítása; Bresztovszky Ernő cikke művészműsorról és művészfogórl; Schöppflin Aladár „Nick Carter” értekezés, sok-sok vers és irodalmi-művészeti ismertetések Csáth Géza, Ignotus, Balázs Béla, Ady Endre, Szász Zoltán és Femes Beck Vilmos tollából. Ez a legújabb szám színes és értékes tartalma. A Nyugat előfizetési ára évi husz korona. A kiadóhivatal Akácfa-utca 5. szám alatt van.

(*) **Az Országos Képzőművészeti Tanács** tegnaptartott ülésén titkos szavazás után, de egyhangulag alelnökké újból báró Forster Gyula főrendiházi tagot választották meg, aki a korábbi ülésszakban is alelnöke volt a tanácsnak. Báró Forster megköszönte a beléje helyezett bizalmat, mire a tanácsstagok zajoson megéljenztek.

(*) **Színművészeti Akadémia előadása.** Levegő. Ez hiányzott a ma esti növendékelőadásnál a színpadon. Az előadott darabok közül, sem az egyfelvonásos Szikra csiklandozó ize, sem pedig a szatirikus Diplomata éles levegője nem csapta meg a szereplők tehetségét. El-, vagy ki nem rajzolt ala-

kok mozogtak a színpadon, bemagolt szerepeket mondva, minden ösztönszerűség nélkül. A darabok kiélesített alakjait tompán elmosódva játszották el még azok is, akik már tehetségüknek tanujelét adták. Ilyen volt Gombaszögi Frida, Forgács Sándor és Tárai Ferencz.

(*) **Színházaink hírei.** Az Operaházban hétfőn Svárdström Valborg svéd művésznő bucsufel-lépésével „Mignon” kerül színre. Kedden „Sámson és Delillát” adják, a főszerepekben Anthes és Podorné fellépésével; szerdán ez idényben először kerül színre „A Rajna kincse”; csütörtökön, karácsony elő-estéjén nincs előadás. Pénteken részben új szeren-ostással ez idényben ugyancsak először a „Valkür”-t adják. Főszereplők: Wasquezné, Flattné, Podorné, Anthes, Kornay és Várady S. Szombaton nyolczad-szor van műsoron „A hegyek alján”, a m. kir. Operaház nyugdíjintézete javára. Vasárnap Burrián Károly fellépésével „Szigfriedet” adják.

A Nemzeti Színház műsora: Vasárnap dé-lután Aranyember, este Szerelmeskedés, hétfőn Elektra, kedden Szerelmeskedés, szerdán Szerelmes-kedés, csütörtökön nincs előadás, pénteken délután Piros bugyelláris, este Szerelmeskedés, szombaton délután Constantin abbé, este Az urhatnám polgár, vasárnap délután A vasgyáros, este Mary-Ann.

A Vigszínházban a jövő héten, vasárnap-tól vasárnapig bezárólag összesen 12 előadást tartana-k, még pedig 7 esti és 5 délutáni előadást. A leg-több este természetesen a színház legújabb szenzá-cziós vigjátékának, a „Király”-nak jut, amelyet hol-nap, vasárnap adnak másodszer és azután hétfőn, szerdán, pénteken és a következő vasárnap is ismé-telnek. Kedden a „Kutya van a kertben”, Feydeau józsi bohózatát adják, szombaton pedig a „Visszaté-rés Jeruzsálemből”, Donnay Maurice nagyhatású színműve kerül színre. Csütörtökön, a szent esté-re való tekintettel csak délután játszanak, még pedig gyermekelőadásul a „Jóka ördögét”, Komor Gyula vidám mesejátékát adják. Holnap, vasárnap délután a „Menyőcsapás” fogja mulattatni a közönséget, ka-rácsony első napján, pénteken délután a „Tanító”, szombaton délután a „Tatárjárás”, a rá következő vasárnap délután pedig a „Virraszt a szerelem”, Flers és Caillavet nagyszerű vigjátéka kerül ismé-tlésre.

A Magyar Színházban karácsony heté-nek műsorát tulajdonképp Sophus Michaelis dán költő-nek kiváló színműve, a „Forradalmi nász” dominálja. A nagyszerű darab holnap, vasárnap este, hétfőn, szerdán, pénteken és a jövő vasárnap este kerül színre. Kedden és szombaton este megismétlik Dré-gely Gábor „A szerencse fia” című szatirikus komé-diót. Csütörtökön, karácsony előestéjének napján a Magyar Színházban nincs előadás. Karácsony első napjának délutánján Félix Salten három felvonása, „A túlsó partról” kerül színre, karácsony másodnap-ján délután két és fél órai kezdettel a „Sasfiók”-ot adják, Törzs Jenővel a czimszerepben. E hó 27-én, vasárnap délután Hajó Sándor szellemes dialógu vig-játéka, a „Holnap” kerül színre, T. Halmy Margittal, Mészáros Gizával, Z. Molnárral és Törzs Jenővel az összes szerepekben. Holnap, vasárnap délután „A császár katonái” előadását ismétlik meg.

A Királysínházban karácsony hetének minden estjét dr. Kacsóh Pongrácz operettje, a „Mary-Ann” tölti be. A karácsonyi ünnepeken és a karácsony utáni vasárnapon összesen három délutáni előadás lesz; karácsony első napján a „Dollár-királyné” kerül színre, karácsony másodnapján dé-lután „A hollandi leány” előadását ismétlik meg Pál-may Ilka fellépésével és e hó 27-én, vasárnap délután „A nagymamát” adják, Blaha Lujza vendégfellépé-vel. Erre a három délutáni előadásra, valamint a hol-nap délutáni „A hollandi leány” előadására a szo-kott rendes áron lehet jegyet váltani. Karácsony előestéjének napján, azaz e hó 24-én az esti előadás helyett délután három órai kezdettel tart a Király-sínház előadást, amelyen ugyancsak „Mary-Ann” kerül színre. Erre az előadásra két felnőtt egy gyer-meket ingyen vihet be.

Intim-Színpad. A Sándor-téri délutáni színház vasárnap három előadást tart. Az első elő-adás gyermekelőadás lesz fél helyárral. Színe-rekerül „A peleskei nótárius”. A második előadás ke-retében fellép K. Sziklai Szeréna és Uivári Károly. Este fél kilenc óraker külön esti előadás lesz egé-szen új műsorról.

Az Uránia magyar tudományos színház heti műsora: Vasárnap délután „A modern sportok”, este fél nyolcz óraker „Hogyan mulatunk”, hétfőn, kedden és szerdán este „Hogyan mulatunk”, csütörtökön zárva, pénteken délután négy óraker mérsékelt hely-árral „Angol élet”, este fél nyolcz óraker „Hogyan mulatunk, szombaton délután négy óraker mérsékelt helyárral „Bűn és bühhődés”, este fél nyolcz óra-ker „Megváltás” (felolvassa Hock János), vasárnap délután mérsékelt helyárral „Hogyan mulatunk”.

Harisnya-Ház

Kardos és Steiner
Andrássv-ut 50. sz. (Octogon)

Harisnyák, keztük, valódi dr. Jäger trikók, alsó ruhák, berliner kötött áruk és mindennemű test-edző (sport sweter), valamint színházi cikkek stb. Vidéki rendelések 20 koronán felül bérmentve küldenek.

(*) Thália a vidéken. A Thália a karácsonyi héten Nyiregyházra megy vendégszerpelni s január első felében tartja meg uira előadásait Budapesten.

(*) Rákosi Szidi növendékel ma délután a Király-Színház színpadán a „Szultán” operettben mutatták be kvalitásaikat. A növendékek kivétel nélkül gazdag rutinnal mozogtak szerepükben, elérve és sokban felülmulva a már tőlük megszokott nívót. Különös tehetségről Hudacsek Nelly tett tanúságot a Delia szerepben.

(*) László Fülöp újabb kiütetése. Hat heti berlini tartózkodás után ma távozott el László Fülöp festőművész a német fővárosból. Berlini időzése alatt a német császárnak és császárnénak, a trónörökös-párnak s a trónörökös pár gyermekeinek arcképeit festette meg a művész. Tegnap délelőtt Vilmos császár fogadta bucsukihallgatáson s maga nyújtotta át a művésznek meleg elismerő szavak kíséretében a másodosztályú porosz koronarendet; egyúttal megbizta őt, hogy a jövő nyáron Wilhelmshöfben életnagyságu arcképeket készítse el.

(*) Magyar művészet diadala. Gyönyörű diadalt aratott ismét a magyar művészet olyan pályázaton, ahol a külföld legjelesebb képviselőivel szemben kellett felvenni a versenyt. Jelentettük, hogy tegnap dőlt el a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület új központi palotájának építésére kiírt pályázat sorsa, melynek első díját magyar művész kapta meg. Az igazgatóság annak idején az ügy érdekében külföldi művészeket is szólított fel a pályázatra és a magyar résztvevőknek (Hauszmann Alajos, Korb és Giergl, Lechner Ödön) a világhírű Ohmann mesterrel és Moering Brunóval, a legelső berlini építészszel kellett felvenniük a harcot. Az első díjat, mint már jeleztük, Alpár Ignác kapta meg.

(*) Japánok a Szépművészeti Múzeumban. A múzeum vezetőségének a helyesebbik ösztöne sugalta egy japán gyűjtemény berendezését. Ma már nem képzelhető művészi erudíció a japánok ismerete nélkül s már csak ezért is, a fiatal művészgeneráció fejlesztése szempontjából, szükség volt erre a gyűjteményre. Az adott körülmények között eléggé becses anyagot gyűjtött keleti útján gróf Vay Péter, akit az állam e gyűjteméssel megbizott. Ha nem is hasonlítható Európa legnagyobb keleti gyűjteményeihez, eléggé tanulságos képet nyújt a legkiemelkedőbb irányokról. Jó szolgálatot fog tenni a katalógus is, melyben Kammerer Ernő, Vay Péter cikkei ismertetik az anyagot, melyet dr. Takács Zoltán rendezett. E kiállítással együtt nyílik meg egy Munkácsy- és egy Lotz-kollekció is. Holnaptól kezdve a nagyközönség is látogathatja.

(*) Elhalasztott hangverseny. Gerhardt Eleonától az éjjel távirati értesítést kaptunk, hogy tegnapi hangversenye után Mannheimben teljesen berekedt és a mára hirdetett dal-estélyét a legnagyobb sajnálattal kénytelen rövid időre elhalasztani. A kiadott jegyek természetesen érvényben maradnak; a hangverseny végleges napját mielőbb közölni fogjuk.

(*) A művész-est. A VII. ker. közjótékonyági bizottság január hó 17-én tartja meg művész-estélyét, mely minden tekintetben méltó lesz a művész névre. A műsor keretén belül a legkiválóbb művészek lépnek fel: 1. Barré Emil, az Operaház első jelenleg már huszonhárom főkintézet működik és raház művésze. 3. Fodorné Aranka az Operaház művésznője. 4. Földessy Arnold, az Operaház gordonkaművésze. 5. Gál Gyula, a Nemzeti Színház művésze. 6. Kardos Ignác zongoraművész. 7. Kemény, Schiffer, Kladiwko és Szerémi zeneakadémiai tanár urak vonósnyegyse. 8. Mooshammer Román, az Operaház első hárfaművésze. 9. Nagy Róza berlini operaénekesnő.

(*) Hangverseny-naptár. A Budapesti Kamarazene-Kör holnap, vasárnap, e hó 20-án, délután öt órakor rendezi legközelebbi zene-estélyét a Deák-téri evang. iskolaépület dísztermében. A hétfőn, december 21-én tartandó 8-ik filharmoniai hangversenyt, Kerner karnagy hirtelen megbetegedése miatt, Szikla Adolf karnagy vezényli. E miatt a műsor is következőleg változott: 1. Goldmark: „Itáliában” nyitány; a) Haendel „Dank sei dir”; b) Wagner: „Träume”. Eneklő Culp Julia. 3. Bizet: „L'Arlesienne I-ső szuit”; 4. Monteverde: Lamento d'Arliama”. Eneklő Culp Julia. 5. Beethoven: IV. szimfónia. Az eredetileg hirdetett Bartók-féle szveit első előadását a közbejött akadályok miatt későbbre kellett halasztani.

Mulatságok.

** A szentesi nőegylet színházi estélye. A Szentesi Izraelita Nőegylet 1909. évi január 9-én, a városi színházban segélyalapja javára táncmulatsággal egybekötött színházi estélyt rendez. Az estély műsora a következő: Kuplák, éneklő Szigethy Andor, zongorán kíséri dr. László Vilmos. Táncpróba előtt, párljetenet, előadják Polacsek Mariska és Polacsek Elzike urleányok. Popper D.: „Gavotte”, Gounod: „Ave Mária”, gordonkán játszsza dr. Placskó Lajos, zongorán kíséri dr. László Vilmos. Látogatás a nyulaknál, tündérmese két képből, dallal, tánczokkal. Hubay: Csárdajelenetek, hegedűn játszsza Révész István, zongorán kíséri dr. László Vilmos. Apó jelenetek, előadja Szigethy Andor. Popper D.: Magyar rapszódia, gordonkán játszsza dr. Placskó Lajos, zongorán kíséri dr. László Vilmos. Tarantella, tánczolja Horváth Jolánka, Nagy Vilma, Reis Erzsike és Weinberger Irma.

Nyílt-tér

rovaton közzétételkor nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KALLAY ZOLTÁN
jogi szemináriuma
Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.
Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

Természetes forró-meleg kénes forrástó
a Thermál szálloda földszintjén, iszapborogatások, kő- és kád-fürdők a nagyszálló földszintjén. Gondos pensió. A téli fürdővadásra vonatkozó felvilágosítás végig forduljon a budai Szent-Lukácsfürdő igazgatóságához.

52-ik évfolyamába lépett az

ÜSTÖKÖS

a legjobb magyar családi élelzap. Hetenként 24 oldal, színes képek.

Minden új előfizető, ki most fizet elő az «Üstökösre» (legalább 1 fél-évre) ingyen kapja az 1908. évi teljes bekötött évfolyamot, csak a bekötésért számítunk 2 kor.

Az Üstökös állandóan közöl néhány humoros elbeszélést, tarczát, regényt, politikai élelzeteket és minden rejtélynemegejtőnek ad jutalmat

Előfizetési ára:

Egy évre ... .. 12 korona
Fél évre ... .. 6 korona
Negyed évre ... .. 3 korona

Levél-ozim:

«Üstökös» kiadóhivatala Bpest

Olvasóink figyelmét már most felhívjuk az 1909. ápr. megjelenő

Husvétli Albumra,

mely 100 oldalra terjedő számtalan képpel és érdekes tartalommal fog megjelenni. — Minden előfizető ingyen kapja meg.

Dr. HARMAT GYULA Tüdőbajosok rendelő-intézete

Inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82. sz.
Tüdő, mellbajok, tüdővész, tuberkulózis, vérkőpés, tüdőcsucsuhurut, káros eredménytel gyógyítottak, inhalációkkal és szúrásokkal.
Rendel 11-12 óráig.

Bécsi egészségügyi kiáll. 1906. állami díj, díjazott, aranyérem.
Serravallo China-Bor vassal.
Kapható a gyógyszertárakban
1/2 Liter 2.50 K. 1 Liter 4.50 K.
palacsokban. 27887

FŐVÁROS.

(*) Budapest — kertváros. Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat választmányja Gelléri Mór indítványára elhatározta, hogy Budapest házainak és utcáinak virággal való díszítése érdekében a többi érdekelt szakegyletkekkal karöltve mozgalmat indít. A társulat az akció vezetésére bizottságot alakított, amely Bartók József miniszteri tanácsos elnöklésével tegnap tartotta első ülését. Bartók elnök javaslatára a bizottság elhatározta, hogy a mozgalomnak a főváros és a földművelésügyi minisztériumot is megnyerni kívánja. Ezért felkéri Bárczy polgármestert és Ilsemann kertészeti igazgatót, hogy a bizottság munkájában résztvegyenek. Az akció irányára és eszközeire nézve a bizottság egyelőre kimondta, hogy mindenekelőtt az állam és főváros tulajdonát képező középületek, továbbá előkelő közintézetek házainak virággal való díszítését óhajtja elérni, hogy ezzel a közönségnek jó példát mutasson és vele az ügyet megkedveltesse. A bizottság az illetékes körökkel való közvetlen érintkezés útján óhajtja ezt a szándékát megvalósítani. A propaganda egyik leghatásosabb eszköze gyanánt pedig népszerű modorban megírt ismertető füzetet ad ki, amelyet a lehető legszélesebb körben kíván terjeszteni. Ez a füzet tájékoztatná a közönséget a díszítésre használható növények természetéről, helyes kezeléséről és a művészi díszítés módjairól. Ezenkívül a bizottság megkeresi a főváros hatóságait, hogy pályázatok útján — amint az a külföld nagyobb városai-ban szokásos — buzdítsa a közönséget a virágdíszítésre, megjutalmazva a szép és olcsó díszítéseket. Az Iparművészeti Társulat pedig a saját hatáskörében írjon ki pályázatot művészi virágtartó-rácsok és ládák terveire, míg a Kertészeti Egyesület szintén a maga körében a kertészek és virágtermelők közt rendezzen versenyeket. A bizottság legközelebbi ülését január elején tartja, amikor az akció további folytatását fogja megbeszélni.

(*) Kórházi ügyek. A főváros kórházi bizottsága ma délelőtt többi között a következő ügyeket tárgyalta: A Rökus-kórház betegosztályán legutóbb próbatették a nyulhussal s a próba eredményeképpen a kórház gondnoksága azt javasolja, hogy a nyulhust vegyék fel a rendes étlapra. A bizottság abban állapodott meg, hogy egyelőre három havi próbaidőre tesz kísérletet a nyulhussal s csak ha teljesen beválik, fog a nyulhust végleges bevezetésébe dolgában határozni. Hoyos Kamilla grófnő angol mintára a műveltebb osztályokhoz tartozó nőkből ápolónői tanfolyamot akar létesíteni s arra kéri a fővárost, hogy támogassa ezt a törekvését azzal, hogy az Angliából hozandó ápolónőket, valamint a jelentkező urhölgyeket ellátásban részesíti. A bizottság az ajánlatot nem tartja elfogadhatónak. A főváros tudvalevőleg tüdőbeteg-kórházat akar építeni a Szent János-kórház mögötti területen. A területet nem rég egy bizottság megtekintette s most jelenti, hogy a terület a tüdőbeteg-kórház céljaira kiválóan alkalmas.

(*) Tisztviselőtelep temploma. A Tisztviselőtelep tiz évvel ezelőtt megalakult a Szent István Fülér-Egyesület, amely célul tűzte ki maga elé, hogy a telepen a magyarok Nagyasszonya tisztele-

Valódi porosz szalonkőszőzet

és koksztot zsákokban, valamint egész fuvarokban a leggyorsabban és legolcsóbban szállít

Rédei és Társa
Köszönnyagkereskedő
Központi iroda: V., Béla-utca 4.
Telefon 36-83.

tére templomot épített. A hercegprimás fővédnöksége alatt alakult egyesület eddigi gyűjtése 33.640 koronát tesz ki. A templom felépítését sürgeti a telepen lakó ötezer róm. kath. hívő, de sürgeti különösen a tisztviselőtelepi főgimnáziumba és elemi iskolába járó háromszáz-négyszáz katolikus tanuló vallási nevelése. Most épülnek a Tisztviselőtelep tözsomszedságában az állami gépgyárak munkásházai, melyek májusban újabb négyezer lakossal telnek meg s éppen erre való tekintettel a telepen még egy elemi és polgári fiu- és leányiskola építését is meg fogják kezdeni, — csak templom nincsen. A fenti egyesület az elmúlt év folyamán tizezer darab gyűjtőívet küldött szét az ország minden részébe, s most azzal a kérelemmel fordul a közönséghez, illetve azokhoz, akik gyűjtőívet kaptak, hogy azokat, ha mindjárt üresen is, az egyesület pénztárosának, Bacsinszky Edének a címére (X., Tisztviselőtelep, Héderváry-utca 40.) beküldjék.

(A jövő évi képviselőválasztók. A főváros központi választmánya ma délelőtt Bárczy István polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen dr. Serégi Zoltán tanácsjegyző bemutatta a választmány határozatait ellen beadott felebbezések kuriai elintézését. A képviselőválasztók számaránya kerületenként a következő: Az idén volt az I. kerületben 4266, a jövő évben lesz 4470, többlet 204. A II. kerületben az idén volt 3767, a jövő évben lesz 3909, többlet 142. A III. kerületben az idén volt 2120, a jövő évben lesz 2266, többlet 146. A IV. kerületben az idén volt 4068, a jövő évben lesz 4109, többlet 41. Az V. kerületben az idén volt 6739, a jövő évben lesz 6964, többlet 225. A VI. kerületben az idén volt 12997, a jövő évben lesz 14225, többlet 1228. A VII. kerületben az idén volt 14492, a jövő évben lesz 15253, többlet 761. A VIII. kerületben az idén volt 11013, a jövő évben lesz 11593, többlet 580. A IX-X. kerületben az idén volt 7774, a jövő évben lesz 8055, többlet 281. Az összes választók száma az idén volt 67.236, a jövő évben lesz 70.844. A többlet 3608. A választmány ezzel a jövő évi képviselőválasztók névjegyzékét végleg megállapították jelentette ki. A hiteles példányokból egyet a belügyminiszternek, egyet a törvényhatósági levéltárnak és egyet a választók használatára az illetékes közjegyzőkhöz juttat a választmány.

(A lágymányosi rakpart. Gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter ma délelőttre szaktanácskozást hívott össze a József-műgyetem lágymányosi új telepe előtt elvonuló dunai rakpart kiegészítése dolgában. A szaktanácskozáson a miniszter képviselőjében Tóth Lajos miniszteri tanácsos elnököl. A közmunkatanács képviselőjében megjelent Garancsy Mihály miniszteri tanácsos. Vosits Károly fővárosi tanácsnok kifejtette a főváros álláspontját és kijelentette, hogy a rakpart kiépítése nem illeti a fővárost, hanem a földmívelésügyi kormányt. Éppen úgy kétségtelen, hogy az utépítés fővárosi feladat. Kérje a kormányt a fővárost, hogy erre a fedezetet kijelölje, mert a jövő évi költségvetésben ilyen célokra felvett összegből már nem futja ki ez a kiadás. Nézete szerint a főváros megfelel a felhívásnak, de csak úgy, ha a földmívelési kormány vállalja a rakpart kiépítésének a költségét. A szaktanácskozás elhatározta, hogy felkéri a kultuszminisztert, hogy ebben az ügyben lépjen érintkezésbe a földmívelésügyi kormánnyal.

(Az állami munkaközvetítő ügye. A következő nyilatkozat közlésére kértünk fel: A székesfőváros évi hozzájárulási összegének, tízezer koronának megszavazása a munkaközvetítő-intézet évi fenntartásához, ismételve tárgyalását képezte a székesfővárosi bizottságoknak, ezek közül a tegnapi napon tartott pénzügyi bizottságnak is, mely megtagadta a hozzájárulást azon indoklással, hogy az intézet céljának és rendeltetésének nem felel meg, arra szükség nincsen, mert semmiféle komoly szolgálatot nem teljesít. Egy budapesti napilap pedig ugyancsak a székesfőváros egyik bizottsági tárgyalása eredményének közlése alkalmával azt is híresztelte, hogy a munkaközvetítő-intézet már nem is működik.

Mint hogy ezen kijelentések teljesen valótlanok, a közönséget megtévesztik és azon következzel járhatnak, hogy a munkaadók az intézetet munkások szolgáltatására fel nem keresik és ezáltal az intézetnél állandóan bejelentett közel négyezer munkanélküli munkás keresethez nem jutna. Bátorodom közölni, hogy az intézet ma is csak úgy működik, mint az az előtti években; működése kezdetétől máig 313,923 munkásnak adott munkát. A folyó évben is már 31,600 munkást közvetített, nála állandóan közel négyezer munkás van bejelentve és vár munkára és hozzá naponta száz-négyszáz munkás-megrendelés érkezik. Ennélfogva az ipar támogatására jelentékeny szolgálatot tesz, amennyiben az általa el-

helyezett munkások 65%-a képesített munkásokra esik és tevékenységének összeredménye nagyobb, mint az összes budapesti szakszervezeteké. Budapest, 1908. december 19-én. Létay s. k., az intézet igazgatója.

A megfelelő karácsonyi ajándék beszerzése bizony nagy gonddal és fáradtsággal jár. Ezen könnyen tuleshetünk, ha a Pannónia-gyár karácsonyi vásárját felkeressük. Ott találhatunk

nagyon olcsó karácsonyi ajándékokat

és pedig: művészies kivitelben domborművű faldíszeket, híres mesék reproductióit,

házi kápolnákat 2 koronától feljebb.

domborművű szentképeket egy koronától feljebb.

Ne mulassza el senki ezt a ritka alkalmat, a hol olcsó pénzért szép ajándékokat vásárolhat

Pannonia

szászgyár és díszítő vállalat V. Honvéd-utca 14. szám, Alkotmány-utca sark

EGYESÜLETEK.

(—) A Tulipánszövetség Magyar Védőegyesület VII. ker. fiókja foglalkoztatónak rögtönzött kiállítását csütörtökön nyitotta meg gróf Teleki Arvéd elnök nagyszabású, előkelő közönség részvételével a VII. ker., Dob-utca 85. szám alatti iskolaépület helyiségében. A Tulipánszövetség Magyar Védőegyesület VII. ker. fiókja tudvalevőleg pipere-, kosárfonó- és művirág-tanmühelyeket tart fenn abból a célból, hogy a pipere-kosár és művirágkészítés ismeretét bevigye a családba, háziiparrá tegye és ezzel a szegényebb sorsú nőknek kenyérkeresetet nyújtson és egyúttal a lehetőség szerint magyar ipart teremtsen. Ma rögtönzött kiállításával bebizonyította az egyesület VII. ker. fiókja, hogy nemes céljának nagy sikerrel tud megfelelni. Az egyesület két tanmühelye a mai rögtönzött kiállításra oly árut volt képes bemutatni, amely nem kísérletezés, hanem szép, komoly munka s azok kivitelével és olcsó áráikkal felülmúlják a külföldi produktumokat. Az igazán szép és értékes piperekosár-készítményekért Bán Dezsőné társelnökön, a tanmühelyek megteremtőjén kívül nagy elismerés illeti Bajza Margit fővárosi tanítónőt. A rögtönzött kiállítás folyó hó 19-ig, este hét óráig lesz nyitva, melyre a nagyközönség figyelmét is ezúton hívjuk fel. Az ingyenes tanmühelyekre való felvétel céljából jelentkezni VII., Dob-utca 85. sz. a. iskolaépületben naponta este 6-7 óra között lehet.

(—) A Magyar Pedagógiai Társaság ma este dr. Fináczy Ernő egyetemi tanár elnöklésével ülést tartott, amelyen elsőnek Kemény Ferencz reáliskolai igazgató „Modern iskolaügyi áramlatok” gyűjtőcímmel három különböző mozgalomról emlékezett meg, melyek felette időszerűek és mind a külföldön, mind hazánkban beható gondoskodás tárgyai. „Katonai nevelés az iskolában” címmel részletesen ismerteti az előadó azokat a törekvéseket, amelyek a testnevelés czégre alatt a céllovást igyekeznek a középiskolákban meghonosítani, amit pe-

dagógiai, élettani és általános emberi okokból elítél. Ezután rátért az előadó a katonai nevelő- és képzőintézeteknek folyamatban lévő reformjára és hivatkozással egy már husz év előtt megjelent füzetére, a legmelegebben üdvözli a katonai és polgári kultúra s tanügy fuzióját, mely mindkét részre csak kedvező hatással lehet. Végül szóvá teszi a nemzetközi közoktatásügy néven ismeretes mozgalmat, mely a művelt nemzetek együttes közreműködése alapján igyekszik a függő tanügyi problémákat dűlőre vinni és a nemzeteket egymáshoz közelebb hozni. A tetszéssel fogadott előadás után Kelemen Ignác tanár „Reformtörekvések a természettudományi oktatás terén” című tanulmányát ismertette. Kimutatta, hogy a nevelés szempontjából a természettudományok épp oly értékesek, mint a nyelvek, majd azokat a kívánságokat sorolja fel, amelyek a külföldi, elsősorban a német reformmozgalom során felmerültek. Különösen hangsúlyozza a módszertani kívánságokat, amelyek mindazon elv körül csoportosulnak, hogy a tanulók tapasztalatai legyenek a tanítás kiinduló pontjai és a tanulók önálló munkásságát fejtsenek ki. A tanulmány végén az előadó a hazai viszonyok rövid áttekintését adta és különösen hangsúlyozta, hogy az osztályok zsúfoltságát megszüntetni és a tanárképzést javítani kell.

(—) Az „Országos Magyar Szövetség” e hó 20-án, vasárnap délelőtt tízenegy órakor Budapesten az Ujváros háza előjárósági üléstermében (IV., Váci-utca 62-64. sz., I. em., 15. ajtó) rendes közgyűlést tart.

(—) Foglalkoztató-műhely a gyermekvédelem szolgálatában. A III. ker. általános jótékonyági egyesület dr. Bencze Benő kerületi előjáró, a jótékonyági egyesület elnöke, özv. dr. Tatay Adolfiné elnökne és Martin Gyula iskolai h. igazgató jelenlétében megnyitotta a munkanélküli serdülő ifjak részére foglalkoztató-műhelyét. Az új intézmény a kosárfonás különböző ügyesítő és izlést fejlesztő munkameiben foglalkoztatja a zülles lehetőségének ugyancsak kített gyermekeket. Dr. Bencze Benő kerületi előjáró lelkes munkásságának köszönhető, hogy ezen szegény kerületben a gyermekvédelem keretében még szociális irányt is szolgáló intézmény megvalósult, mert az ott dolgozó gyermekek a készített tárgyak értékével hozzájárulnak szülőik anyagi terheinek viseléséhez.

(—) Szakértekezlet a nők választójogáról. Folyó hó 27-én, vasárnap délelőtt tízenegy órakor a Feministák Egyesülete helyiségében (V., Mária Valéria-utca 12. II.) szakértekezletet tart a nők választójogáról a tisztviselőnk szempontjából. Előad: Trombitás Erzs, a Szombathelyi Nőtisztviselők Egyesületének titkára. Minden érdeklődőt, különösen a pályán működő nőket szívesen látja az egyesület ezen az értekezleten.

(—) Az Izr. Tanítóképző Internátus-Egyesülete. Az Izr. Tanítóképző volt növendékeinek Internátus-Egyesülete tisztelettel felkéri a szülőket, hogy gyermekeik mellé házitánítót az izr. tanítóképző szegény növendékeit alkalmazzzák. Ezek a szegény fiatal emberek, kiknek nagy része nyomorral küzd, szorgalmas, buzgó és hozzáértő correpetitorok lesznek. Szíves megkeresésekre Rózsa Ignác egyesületi titkár, Nefelejts-utca 50. intézkedik.

(—) A Magyar Gyermektanulmányi Társaság Nári Szabó Sándor elnöklésével választmányi ülést tartott. Nagy László ügyvivő alelnöknek, dr. Ranschburg Pál kísérleti szakosztálybeli elnöknek, dr. Jablonkay Géza titkárnak és dr. Perényi József pénztárosnak ez alkalommal előterjesztett jelentéséből kitént, hogy az egyesület állandóan és öröndetesen fejlődik. A gyermektanulmányozás kérdésének nagy fontossága mindjobban áthatja a vidéki társadalmat is, úgy, hogy Szolnokon már több, mint 60 tagu fiókkör létesült. Délmagyarországon, Komáromban, Debreczenben, Kolozsvár, Szegeden nagy buzgalommal táradoznak a gyermektanulmányozás körül. A Gyermekvédelmi Liga rokonérését bizonyítja, hogy a társaság lapját, „A gyermek”-et kiadja s annak elnöke, gróf Edelsheim-Gyulay Lipót a társulat alakító tagjává lett. A külföldi szaklapok czikkéi, kongresszusok értekezései és szakkiállítások eredményei a külföld fokozódó elismerésének jelei. Gyermektanulmányi irodalmunk is mindjobban bővül, a társulat szaklapja, „A gyermek” izmosodik. A tagok száma tetemesen növekszik. Jövő év márczius, április és május hónapjában a társaság gyermektanulmányi tanfolyamot rendez, melyen 20 hallgatót képez ki tudományos munkálatra, addig pedig folytatja nyilvános értekezleteinek sorát. Januárban dr. Grosz Gyula a gyermeknevelés ferdeségeiről; februárban Berkes János gyógypedagógiai igazgató a gyenge-

elméjük akarat- és érzelem-világáról; márciusban dr. Berend Miklós egyetemi magántanár a környezet hatásáról a gyermek lelki életére; áprilisban dr. Farcas Pál „A gyermek a büntetőjogi irodalomban” cizien tartanak előadást. (A társaság tagdíja évi 4 korona, melyért „A gyermek” című lap és a „Gyermekvédelmi Liga Közlönye” is jár. Ügyvezetőség: Nagy László tanárképző-intézeti igazgató, VIII., Üllői-ut 16/b).

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Az országos ügyvédyűlés állandó választmánya ma délután dr. Szivák Imre elnökle alatt tartott ülést. Elnök örömmel jelentette, hogy az utolsó állandó választmány óta az Országos Ügyvédi Gyám- és Nyugdíjintézetről meghozatott az 1908. évi XL. t.-cz., jelentette, hogy az igazságügy-miniszter 1909. január 1-én kívánja életbeléptetni az új intézményt. December hó 20-án fog e tárgyban az alakuló közgyűlés Budapesten megtartani. Dr. Kenedi Géza előadó ismertette a magyar ügyvédek szövetségének alapszabálytervezetét és azt ajánlotta elfogadásra. Márk Endre, Scsitinszky Adolf, Darvai Fülöp, Vázsonyi Vilmos, Hlatky Endre hozzászólásai után határozathatott, hogy a magyar ügyvédek szövetségének kérdését elvi állásfoglalás nélkül érdemleges tárgyalás végett egy bizottsághoz utasítják, melyet az elnökség akkor hív össze, mikor arra nézve az időt a legalkalmasabbnak találja. Kenedi Géza alapos munkájáért őszinte köszönetet szavazott a választmány. Dr. Pap József, a Budapesti Ügyvédi Kamara titkára referált ezután a folyó ügyekről. Az ügyvédyűlés állandó választmányának ülése után az Országos Ügyvédi Gyám- és Nyugdíjintézet alakuló közgyűlésének kiküldött tagjai előértekezletre gyűltek össze, amelyen pontonként megvitatták az alapszabálytervezetet.

§ A pápa mint alperes. Meszlényi Andor be-regszászi törvényszéki bíró, néhai Meszlényi Gyula szatmári püspök unokatestvére tegnap a szatmárnémeti törvényszékhez keresetet adott be azon kérelemmel, hogy mondja ki a bíróság a püspök végrendeletét érvénytelennek és állapítsa meg az elhalt rokonainak törvényes örökösödési jogát azon va-gyonra, mely érvényes jogunk szerint főpapok után szabadon örökölhető. A kereset mindazok ellen irányul, kiket Meszlényi püspök végrendeletében bár-miben is részesített. Többek között alperesként szere-pel X. Pius pápa is, kinek az elhunyt püspök 300 ara-nyat hagyományozott, továbbá Szabó István prelátus, ki a püspöktől mintegy félmillió koronát örökölt és az alperesek még egész hosszú láncolata. Az el-hunyt püspök végrendeletében kijelentette, hogy aki a rokonság közül perrel lép fel, az a végrendeletből kizárassék. A püspök a rokonoknak összesen 40.000 koronát hagyott.

§ Csecsemő a háztetőn. Ez év őszén a Semmel-weiss-utca egyik házában tetején egy csomagba burkolt csecsemő holttestére akadtak. A megindi-tott nyomozás kiderítette, hogy a gyermeknek anyja Batta Mária cselőleány volt, aki a múlt év november havában közvetlen a szülés után megfojtotta gyermekét s papírba csomagolva a szomszédos háztetőre dobta szegényének gyümölcsét. A gyermekgyilkos anyát letartóztatták s a büntető törvényszék ma ítélkezett felette gyermekölés büntette miatt. Dr. Minich Károly törvényszéki orvos-szakértő oda nyilatkozott, hogy a gyermek szájá-ban rongyot találtak s ebből arra lehet következtetni, hogy a gyermek fulladás általi halállal halt meg. A bíróság nem látta beigazoltnak azon körülményt, hogy a gyermeket szülőanyja ölte volna meg s elfogadva a vádlott azon védekezését, hogy a szülés alkalmával önkivületi állapotban volt, Batta Mária-t felmentette a gyermekölés büntetnének vádjá alól.

§ Képviselők párbaja. Szilassy Zoltán orsz. képviselő, az OMGE. titkára, egy képviselőházi össze-szólalkozásból kifolyólag provokálta Sándor Pál orsz. képviselőt, amelynek eredménye az lett, hogy a felek múlt évi november 27-én a Fodor-féle vívó-teremben kardpárbajt vívtak. A mérkőzés Szilassy megsebesülésével végződött. A budapesti kir. tör-vényszék ma vona felelősségre a párbajozó képvi-selőket és Sándor Pált két napi, Szilassy Zoltánt pe-dig egy napi államfogházra ítélte. A felek az ítéletben megnyugodtak.

§ Feltétkeny napszám. Spauer István tót napszámos hosszabb idő óta közös háztartásban élt Svethavice szlovák napszámossal. Ez év

Deczemberi vásár

Radó Aladár
Budapest, Bécsi-u. 5.

Deák Ferencz-utca sarok.

Bluz, pongyola, zsupon occasio-kirakatának megtekintésére felkéri a mélyen tisztelt hölgyközönséget.

Ismét kapható a hölgyközönség által annyira kedvelt kitünő minőségű bélelt tiszta selyem - blouz

13.50

koronáért.

Meglepetést keltő előnyáram a kirakatokban láthatók!!

Ujjonnan szerkesztett
Karácsonyi Divatlap
ingyen.

október 24-én Spauer elvitte a kedvesét a vendég-lőbe, ahol találkozott közös ismerősökkel, Tóth Ferencz gyári munkással. Tóth Ferencz udvarolni kezdett a csinos leánynak, amiért Spauer rossz szemmel nézett rá. Később, mikor hazamentek, a leány feltűnő bizalmassággal suttogott Tóth Ferencz-czel. Ezt látva Spauer, előbb a leányra támadt, majd Tóth Ferencz-et ütötte meg. Tóth visszaadta az ütést, amiből dulakodás támadt. A dulakodás hevében Spauer egy késsel úgy megszúrta Tóthot, hogy ez nyomban meghalt. A büntető törvényszék ma Spauer Istvánt halált okozó súlyos testi sértésért másfél évi börtönrre ítélte.

§ Kirabolt ékszerüzletek. A múlt év elején Varga József rovott multu tolvaj több társával együtt kirabolta Fliegl Vilmos bécsi ékszerész üzletét. A betörők a nyomozás adatai szerint Budapesten értékesítették zsákmányukat. Hosszu ideig nem tudták az el-rabolt ékszer nyomait feltalálni, míg végre egy má-sik, itt Budapesten történt betörés nyomra vezetete a rendőrséget. Ismeretlen tettesek ugyanis múlt évi november 22-én éjjel kifosztották Majtin József Koronaherczeg-utcai ékszerész üzletét. A rendőrségi vizsgálat csakhamar kiderítette, hogy az ellopott ék-szerek egy része Majtin Márk zálogházi becsüs, a kifosztott ékszerész testvérénél, továbbá Löwi Jó-zsef zálogházi becsüsénél és Glück Salamon háza-lónál vannak. Midőn a rendőrség Majtin Márknál ház-kutatást tartott, ott nemcsak Majtin József, hanem a bécsi ékszerész ékszereit is megtalálták. A bécsi bí-róság az időközben elfogott Varga Józsefet 5 évi fegyházra ítélte, míg Majtin Márk, Löwi József és Glück Salamon orgazdaság büntette címén kerültek a vádlottak padjára. A budapesti királyi törvény-szék csupán bünpártolásért két-két hónapi fogházra ítélte a három orgazdát. A kir. tábla ma tárgyalta a három vádlott ügyét s az eljárás kiegészítését ren-delte el, mi czéliből az iratokat visszaküldte a vizs-gálóbírónak.

§ Megostromolt hentesüzlet. A büntető törvény-szék dr. Jamnitzky bíró elnökle alatt ítélkező ta-nácsa ma tárgyalta folytatólag Fröhlich Rezső és társainak magánosok elleni erőszak és haláltokozó súlyos testi sértési bűnügyeit. A mai tárgyaláson a bíróság megkezdte a beidézett hetvenkét tanunak kihallgatását. A tanuk nagy része nem ismerte fel a vádlottakban a hentesüzlet ostromlóját. Csak egy-két tanu akadt, aki egyik-másik vádlottat felis-merte, hogy a kérdéses alkalommal ott voltak a za-vargó tömegben. A bíróság délután folytatja és be-fejezi a tanuk kihallgatását. Perbeszédekre és ité-letekre csak hétfőn kerül a sor.

§ Drága kölcsön. Friedrich Lajos horbélyt, a Kis-iparosok és Kiskereskedők Fillszövetkezete vezér-igazgatóját feljelentette Stoll Jánosné magánzónó, aki szorult helyzetében 1600 korona kölcsönért fordult a szövetkezethez, mely mindössze 881 koronát fize-tett ki készpénzben. A többit elszámolta kezelési, információ-díj és egyéb „szövetkezeti költségek” címén. Stollné feljelentésére a csávába jutott szö-vetkezeti igazgató kiegyezett a panaszosnővel, mire ez feljelentését tévedésnek minősítve, visszavonta. A kir. ügyészség azonban fentartotta Friedrich La-jossal szemben a kétrédbeli uzsora vétségének vádját. A vádtanács ma kétrédbeli minősített uzsora vétségéért vád alá helyezte.

SPORT.

( ) MAC—FTC bajnoki mérkőzése. Vasárnap, december 20-án mérkőzik a két csapat a Margit-szigeti sporttelepen a bajnokságért. A FTC—MAC-mérkőzés az őszi forduló utolsó mérkőzése, mely óriási érdeklődésre számíthat. A mérkőzés döntő jelleggel bír a bajnokság helyezésére, amennyiben a győztes a bajnokság vezető helyére kerül. A két egyesület mutatott az őszi fordulóban legállandóbb formát, mert a MAC veretlenül, a FTC egy vereség-gel játszotta le eddigi mérkőzéseit. A kedvezőre vált időjárás megengedte a zárlat kitolását és így semmi sem áll utjában a pályatulajdonosoknak, hogy a foot-ball-pályákat vasárnapra reális mérkőzések megtar-tására előkészítsék. A rendező egyesületek ez uton közlik a közönséggel, hogy a december 13-ára ki-focsiott jegyek érvényben maradnak. Előzőleg a III. csapatok, délelőtt tíz órakor a II. csapatok mér-kőznek.

( ) Disztorna. Vasárnap délután öt órakor tartja a Magyar Testgyakorlók Köre disztornáját a Nema-zeti Torna Egyesület tornacsarnokában (VIII., Szent-királyi-u. 26.). Az érdeklődés rendkívül nagy, úgy, hogy a jegyek nagyrésze elővételben már elkel-t. Ugy a nagyközönség, mint a sportkörök feszült vára-kozással tekintenek a MTK ezen szenzációs ünne-pélye elé, hol bemutatja mindazon sport-ágakat, melyeket csupán zárthelyen lehet kultiválni. A disz-torna után társas-vacsora lesz a Bokross (Drechsler)

vendéglőben, amelyre a társaságok tagjait ez-
uton is meghívja a vezetőség.

() A Magyar Turfkrónika megjelent. A sports-
maneknek e nélkülözhetetlen könyvét, mely tartal-
mazza az 1908-ban lefolyt összes versenyek ered-
ményeit, mindenféle statisztikai kimutatásokat stb.,
azonnal díjtalanul megkapja mindenki, ki a Sportélet-
Magyar Turfira akár csak egy negyedévre is (9 ko-
ronával) előfizet a kiadóhivatalban (Semmelweis-u.
17. sz.)

KÖZGAZDASÁG.

A gyáriparosok és az ipartörvény

Budapest, deczember 19.

A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségé-
nek nagyválasztmánya tegnap tartott ülésén dr. Cho-
rin Ferencz elnökle alatt foglalkozott közgazdasági
életünk három nagy aktualitásával: a tarifaemelés-
szel, az adóreformmal és az ipartörvény revíziójával. E
kérdésekben való állásfoglalása az ország nagyipa-
rosainak kétségtelenül nagy súlylyal esik a mérlegbe.
Éppen ezért a nagyérdemű gyűlésről a következőket
jelenthetjük:

Chorin Ferencz rövid elnöki megnyitóját után dr.
Bíró Pál teszi szavá napirend előtt a kormány tarifa-
emelési szándékát, melynek jogossága elől nem zár-
kózik el ugyan, de szükségesnek tartja, hogy az ipari
érdekek megvédelmeztesenek s hogy a tervezett
tarifa-emelés mérsékelt legyen és állandó állapotot
teremtjen, mert a tarifák gyakori megváltoztatása
bizonytalanná teszi a gazdasági helyzetet. Jellinek
Lajos tarifaügyi szakelőadó beható felvilágosítása
után Chorin Ferencz összefoglalva a vita anyagát,
megemlíti, a jelenlegi tarifaemelés nem annyira a be-
ruházások kamatoztatására, mint inkább a vasuti al-
kalmazottak illetményeinek rendezése folytán beállott
nagy költségöbbletre vezethető vissza. De másrés-
ről figyelembe kell venni az osztrák versenyyel
csak nehezen küzdő magyar gyáripár érdekeit. Ezért
a kormányhoz intézett felterjesztésben rá kellene
mutatni arra, hogy a magyar ipar helyzete tarifa-
emelés meg nem tűr, de ha a tarifaemelés mégis
elkerülhetetlen volna, a szövetség felkéri a kereske-
delmi minisztert, hogy a tervezett tarifális intéz-
kedéseket még mielőtt a közlekedési tanács elé
kerülnek, bocsássa bizalmas megvitatás céljából a
szövetség rendelkezésére. A nagyválasztmány ehhez
az indítványhoz egyhangulag hozzájárult, mire át-
terve a napirendre, dr. Hegedűs Lóránt ügyvezető-
igazgató tett jelentést az adóreform mai helyzetéről.
Alapos készütséggel mutat rá azokra a hiányokra,
amelyek a gyáriparosság szempontjából sérelmesek
az új adóreformban, miért is mind e sérelmek folytán
a szövetség egyrészt fentartja az adóreform tárgya-
lan eddig elfoglalt álláspontját, másrészt pedig a
többi ipari és kereskedelmi egyesülettel együtt foly-
tatja az akciókat abban az irányban, hogy amíg a
képviselőházban a javaslatok sorra kerülnek, vilá-
gosan kitűnjék, hogy mely városi és ipari kerületek
képviselői hajlandók az ipar és kereskedelem életké-
rdesét képező kívánalmakat teljesíteni. A nagyvá-
lasztmány a jelentést és az előterjesztett indítványo-
kat egyhangulag tudomásul vette. Az új ipartörvény
tervezete tárgyában Chorin Ferencz elnök bemutatja
az igazgatóság minden részletre kiterjedő hatá-
rozati javaslatát. Együttal Szerényi József államtit-
kár felhatalmazása alapján bejelenti, hogy a kor-
mány az új ipartörvény tekintetében hajlandó a
gyáriparosságnak kívánalmait a legelőzékenyebb mó-
don tekintetbe venni és hogy a tervezet mostani szö-
vegével a kormány magát nem azonosította. A szö-
vegét által hangoztatott kívánalmakhoz képest a
kormány nemcsak a munkaközvetítést kapcsolja ki
a tervezetből, hanem hajlandó eljeleni mindazon ren-
delkezéseket, amelyek a gyáripárt az ipartestületekbe
kényszerítették volna bele és a gyárat az ipar-
testületek igazgatásának és terheinek vetették volna
alá. Viszont a kormány nagy súlyt helyez arra, hogy
a javaslatnak szociális része tárgyalassék, még pe-
dig oly módon, hogy a magyar iparosság minden
részletkérdésre nézve tegye meg a maga konkrét
javaslatát. Ebből a szempontból a szövetség azt
ajánlja, hogy mielőtt a szociális kodex nagyobb
nyilvános ankét elé vitetnék, a kormány és az ipa-
rosság együttes munkájának megkönnyítése végett,
egy szűkebb bizottság tanácskozásán menjen ke-
resztül.

Lukács József a Téglygyárosok Egyesülete ne-
vében az előterjesztett határozati javaslatok kiegészíté-
sével a törvénytervezetnek a munkaviszonyt érintő
szakaszainak módosítását indítványozza. Henik
István és Altschul Artur hozzászólása után Chorin
Ferencz elnök az előterjesztett határozati javaslato-
kat Lukács József kiegészítő indítványával együtt
elfogadottnak jelenti ki.

Végül elfogadja a választmány a szövetség 1909.
évi költségvetésének előirányzatát, amely a most

záródó év eredményei alapján készült. Ezek az ered-
mények a szövetség anyagi erejének újabb jelenté-
keny megerősödését jelentik, amennyiben az 1908.
év folyamán 75 új tag lépett a Szövetségbe.

Nem lesz legfelsőbb ipari bíróság. Különös
dolog ugyan olyas valamiről beszélni, ami nin-
csen, de a Kálmán király boszorkányairól is na-
gyon sok szó esett, pedig azok sem voltak. Szó-
val: legfelsőbb ipari bíróság nincsen, legalább
ilyen alakban nincsen, bár nagyon közel állott
a megvalósuláshoz. Eddigél az ipari kihágások
ügyében harmadfokulag, tehát mint legfőbb
felelősségi fórum, a kereskedelemügyi miniszter
döntött, de mert oly nagy mértékben özönlött
és özönlik most is a temérdek kihágási ügy fele-
zés folytán a minisztériumba, hogy az ipari
közigazgatási osztály kipróbált személyzete is
elgyőzi a bonyolult és rendkívüli körülmé-
nyektől igénylő kihágási ügyek elintézését, Kos-
suth Ferencz kereskedelmi miniszter elhatá-
rozta, hogy a kihágási ügyeket kiveszi a minisz-
térium ügyköréből s az ipartörvény alkotásánál
új intézményt létesít s felállítja a közigazga-
tási bíróság mintájára a legfelsőbb ipari
bíróságot. A negyedik fizetési osztályba so-
rozott elnök, — akinek rangja megfelel a kuriai
tanácselnökökének, — vezetése alatt két tanács-
ban két ötödik fizetési osztály és két hatodik
fizetési osztályú bíró működött volna a bíróság-
nál s az adminisztratív teendőket ellátására egy
titkárt, egy segédtitkárt s néhány fogalmazót
neveztek volna ki. Az elnöki állásra Tégly József
István miniszteri tanácsos, az ipari közigazga-
tási szakosztály főnöke volt kizemelve s a
többi állások betöltése által is jelentékeny elő-
lépés lett volna várható. A bíróság a kereskede-
lemügyi minisztérium keretében, de attól füg-
getlenül állítottatott volna föl s hathatósan előmoz-
dította volna a kihágási ügyek gyorsabb elinté-
zését s felszabadított volna több kiváló munka-
erőt a minisztérium tisztviselői közül. Most azon-
ban, hogy az új ipartörvénytervezet új átdol-
gozás alá kerül, a szép remények füstbe men-
tek, az ipari bíróság felállítása is elmarad, mert
a pénzügyminiszter — a kormányzati ágak szí-
vén anyéka — nem járult hozzá új állások krea-
lásához, azzal indokolván meg ezt az elhatáro-
zását, hogy ennek az intézménynek a létesítése
újabb terheket róna az államháztartás amugy is
erősen megterhelt vállaira. Majd ha Boszniát és
Hercegovinát végleg anektáltuk és onnan is
folyóknak be a milliók adók alakjában, talán ak-
kor lehet majd csevegni az ipari bíróság felállí-
tásáról; addig csak intéződjenek el az ipari kihá-
gási ügyek úgy, mint eddig. Így is jól intéződtek
el, — t. i. harmadfokulag és megfelelőbbzetet-
lenül.

A Központi Hitelbank új czéggazdája. A Ma-
gyar Pénzügyintézetek Központi Hitelbankja ma tartott
igazgatósági ülésén czéggazdát nevezte ki Litt-
mann Lajost, aki az intézetnek alapítása óta te-
vékeny tagja, pénztárfőnöke és főzsebei megbízottja.
Littmann igen értékes tagja banktisztviselői karunk-
nak, akit pénzügyi körökben igen előnyösen ismer-
nek. Legutóbb a vidéki pénzügyintézetekről készített
egy táblázatos kimutatást, mely rendkívül praktikus
volta miatt pénzügyi körökben igen kedvelté lett.

Egy jó üzlet. Az elsőrangú üzleti mérlegek közt
is elsőrangú a berlini Általános Villamossági Társa-
ság ezidei mérlege. A szerencsés társaságnak Ma-
gyarországhoz is van egy kis köze, mert budapesti
fiókja jelentékenyen növeli nyereség-számláját. Most
tette közzé a társaság mérlegét, amely valóban ká-
pázatos eredményekről beszél. Százmillió márkát tesz
ki a részvénytőkék összege, a nyereség, a tiszta nye-
reség pedig ennél is nagyobb: meghaladja a száz-
negyven millió márkát. Száznegyvennyolc millió
egy év alatt! Az is igaz, hogy ezt a rengeteg pénzt
a legkülönfélébb üzletekkel kereste meg a társaság.
Vasutakat, elektromos-gépeket, lámpákat, gazda-
sági gépeket, kábeleket, turbinákat, automobilo-
kat, írógépeket és egyébeket készít a gyár rengeteg
mennyiségben.

Az Osztrák-Magyar Bank új váltóbírája. Az
Osztrák-Magyar Bank budapesti igazgatósága Tarko-
vich József alkormányzó elnöklésével a mai napon
tartott ülésében a magyarországi bankintézeteknél
megíredezett váltóbírák tisztségét töltötte be és
a budapesti főintézet mellé váltóbírákól Haggen-
macher Róbertet, Heinrich Aladárt, dr. Kohner Adolft
és Koritsanszky Jánost nevezte ki az elhunyt Kohner
Zsigmond, Császár Jenő és Tahy István és az e
tisztségről leköszönt Markó Albert helyére

Mozgólódnak a talpfások. Kossuth Fe-
rencz kereskedelmi miniszter erélyes rendelete,
melyben megváltoztatta a talpfa-szállítások za-
varos feltételeit, a közgazdasági világban nagy
megnyugvást keltett. Sajos, vagy mondhatnók
természetes, hogy maguk a termelők éppen el-
lenkező véleményen vannak. Ők mozgalmat
indítottak, hogy a rájuk nézve „nyomasztó“
szállítási feltételeket változtas-
sák meg. Bizonyára visszasírják a régi
„arany“-időket, mikor egy-egy jól beültött szál-
lításon százszázalékot lehetett nyerni. Hanem, re-
méljük, hogy a kormány erélyesen visszaveri
ezt a támadást is s nem ijed meg attól sem,
hogyha a termelők — kartellel fenyegetőznek.
A Máv. legutóbb hirdetett talpfaszállításaira
egyébként kielégítő ajánlatok érkeztek.

Es pedig: a 270 cm-es tölgytalpfára a
szükséges 360.000 darabra 1.001.830 darab ajánlat té-
tetett. Valószínű maximális elfogadási ár 6.70 korona.
A 250 cm-es tölgytalpfára a szükséges 101.000 darab
fedezésére 111.890 darabot ajánlottak föl. Valószínű
elfogadási ár 9.10 korona. A 250 cm-es közbelső
tölgytalpfából 236.000-re van szükség, de 2.772.375
darabot ajánlottak vételre. Valószínű elfogadási ár
5.60 korona. A 220 cm-es tölgytalpfából 236.000 szük-
séges, de azért 2.772.310 darabot ajánlottak föl. El-
érhető ár itt 2.10—2.40 korona. Szükséges mintegy
100.000 darab 270 cm. hosszú bükk talpfa. Erre is
900.250 darab kínlatot. Vételre a 3.20 koronánál ol-
csóbbak számíthatnak. A 250 cm-es ütköző és köz-
belső bükk talpfából 185.000 darab kell. Felajánlottak
a pályázók 1.946.000 darabot. Vételre a 2.95 koronáig
terjedő ajánlatok számíthatnak. A 8500 m² váltótalp-
fára fölajánlottak 20.028 m²-t. Valószínű elfogadási ár
78—80 korona.

A jegybank osztaléka. Az Osztrák-Magyar Bank
főtanácsa hétfőn tartandó ülésén fog az 1908. év üzleti
eredményével foglalkozni. A bank évi nyereségére
természetesen hatással volt az átlag egy száza-
lékkal alacsonyabb kamatláb, valamint a banknak lé-
nyegesen csekélyebb mérvben való igénybevétele is.
Az 1908-iki üzletét folyamán a bank üzletágai ha-
sonlóan fejlődtek, mint az 1906-iki üzletében és így
az osztalék is előreláthatólag ugyanolyan lesz, mint
1906-ban, mikor részvényenként 90 korona 40 fillér
osztalékot fizetett a jegybank. Mértékadó körökben
az idei osztalékot az 1907-iki 107 korona 40 fillérről
szemben 90 koronára becsülik.

A tátrafüredi vasutat megnyitották. A Poprád-
tátrafüredi villamos h. é. és a Tátrafüred—tarajka
villamos siklóvasut műtárendőri bejárását — jelen-
tők lapunknak — szerdán eljötték meg. A bizottság
megállapította, hogy a vonalon a forgalom fennaka-
dás nélkül lebonyolítható, a vonal kifogástalanul jó
a személyszállító kocsik az előirt követelmények-
nek megfelelnek, kényelmesek, forgalmi biztonsági
szempontból kifogástalanok. Ugyanezt állapította meg
a bizottság a tarajkai sikló-vasutra nézve. A meg-
ejtett vizsgálat és bejárás eredményeképp a bizottság
elnöke mindkét vonalat megnyitottnak jelentette ki.
A tarajkai sikló-vasut e hó 15-től, a tátrafüredi vil-
lamos vasut pedig e hó 18-tól kezdve a közforgalom
részére is megnyílik. A tarajkai sikló-vasut reggel
8 órától kezdve félóránként közlekedik; a menetidő
15 perc, a menettérti jegy ára (Tátrafüredről Taraj-
kára s vissza) személyenként 2 korona. A Poprád-
tátrafüredi villamos vasut a téli szezon alatt nap-
jában háromszor közlekedik a Kassa-Oderbergi vasut
téli menetrendjében feltüntetett járatokban. Menet-
díj a téli szezonban Poprádról Tátrafüredre 3 korona
10 fillér, menettérti jegy 6 korona. A nyári szezonban
a menetdíj 1 korona 50 fillér, menettérti jegy 2 ko-
rona.

A jövő kilátásai. A nagy árfolyamhullám-
zások után — mely hetekig tartotta igazgató-
ságban a budapesti és bécsi értéktőzsdét —
nagy csönd következett. Napok óta alig változ-
nak az árfolyamok és kötések is csak szörv-
nyosan fordulnak elő. A következő ünnepi hét
sem hoz semmi emociót. De az új esztendő
bizonyára megváltoztatja majd az értékpapir-
piac képét. Hiszen igaz, hogy nehéz jövőndö-
lésekbe bocsátkozni, de a kik járatosak a börze
parketjén, kedvező színben látják a jövő ki-
alakulását. Két fontos tényezőtől függ az érték-
papir-piac irányzata. Beavatottak tudni vélik,
hogy a jövő esztendő meghozza a politikai
megnyugvást: a békét. Másik tényező: a pénz-
piac helyzete. Ezt is kedvezően itélik meg a
bankok vezetőemberei. Hiszen a külföldön már

nyoma sincsen a tavalyi pénz-krízisnek. Nálunk magasabb kamatláb mindmáig mesterséges volt. Az osztrák intézetek az önálló magyar banktól való félelmükben, jogtalanul drágították a pénzt. Míg tavaly, mikor Európa összes államában a krízis magas hullámokat vert, a monarchia pénzvisszonyai jók voltak és akkor fenálló magas kamatláb csak reflexze volt a beföldi piacok képének. A jövő esztendő első napjai bizonyára kedvező alakulással lesznek az értéktözsdekre. Olcsó pénz, alacsony árfolyamok, nyugodt külpolitikai helyzet, három faktor, nagy és tartós árfolyamemelkedés kiinduló pontja. Évekre kell visszatekintnünk, hogy a mai alacsony árfolyamokra bukkanjunk. A míg eddig értékpapírjaink kamattörvénye az öt százalékon alul volt, a mai árfolyamok mellett a papírok majd hat százalékos hoznak, de nem ritka kivétel olyan érték, mely jóval többet hoz hat százaléknál. Három és fél százalék betétkamatnál a hat százalékon felül jövedelmező biztos értékpapír kell, hogy értékben jóval emelkedjék.

A járadékpiac kilátásai is kedvezők. Az a tény, hogy a kormány 4 1/2%-os kincstárjegyeket bocsát ki, a befektetési értékek árfolyam-emelkedését jelenti egyúttal. Nem lesz új járadékkölcsön, mely a piacot nyomja és így a már forgalomban levő járadékok jobb árfolyamon cserélhetnek gazdát. A nagy pénzintézetek kivétel nélkül a tavalyi osztalékot fogják az idén is fizetni.

Az egyes értékek legutóbbi árfolyamváltozásait ez a táblázat mutatja:

	Decz. 5-én	Decz. 12-én	Decz. 19-én
Osztrák hitelrészvény	620.—	622.—	620.75
Magyar hitelrészvény	719.—	721.25	718.75
Magyar koronajáradék	91.35	91.50	91.20
Osztr.-magy. államv.	670.—	670.75	668.50
Pesti M. K. Bank	3325.—	3310.—	3330.—
Jelzálogbank	413.50	411.50	408.—
Leszámitolóbank	469.50	470.50	476.50
Hazai bank	273.50	273.—	276.50
Belvárosi tkp.	592.—	592.—	592.—
Egy. bpesti főv. tkp.	2120.—	2115.—	2135.—
Magy. ált. tkp.	581.—	578.—	578.—
Magy. orsz. közp. tkp.	1605.—	1550.—	1550.—
Pesti Hazai tkp.	18375.—	18400.—	18600.—
Rimamurányi	521.25	518.50	518.—
Salgótarjáni közszénbánya	577.50	573.—	575.—
Közuti vasut	579.—	581.75	585.—
Városi vasut	259.—	260.50	262.—
Déli vasut	105.—	105.—	101.50

A kisemberek csődje. Szomorú idők járnak nálunk a kisemberekre, akik alatt értjük nemcsak a kisiparosokat, kereskedőket és kisgazdákat, hanem a fixfizetéses kisebb hivatalnokokat s mindazokat a kevés jövedelmű embereket, akiknek az a kevés jövedelmük alig elegendő a megélhetésre. Hát biz ezek helyzetét nem irigyelhetik a nagyjövedelmű, nagyfizetéses emberek, noha megtörténik néha ezeknél is, hogy a nagy jövedelműkön túlterjeszkednek, össze-tévesztve a nagyot a végtelennel. Amikor sem kell kétségbe esniök, mert a születésük, rangjuk, vagy vagyonuk mindig fedezi a nagylábon való élésük által előidézett jövedelmi deficitet. A pénzintézetek, bankok és nagyobb hitelintézetek, — hogy úgy mondjuk — tálcán viszik nekik a szolid kölcsönöket és nagytekintélyű, vagyonos emberek szinte megtiszteltetésnek veszik, ha e kölcsönügyleteknél mint kezesek ajánlhatják fel szolgálataikat. De másképen fest a dolog a kisembereknél. Ezek csak akkor boldogulhatnak, ha a jövedelmükkel arányba tudják hozni a kiadásukat. Pedig akár a kisiparosnak, kiszagdnának és kereskedőnek, akár a hivatalnokoknak, vagy más szerény jövedelmű embernek nehéz mindig és minden körülmények között ezt az éppen nála könnyen fel-billenhető egyensúlyt megtartani. A megélhetési viszonyok változása, az előre nem látott csapások által előidézett nem várt nagyobb kiadások sokszor keresztelik a számítását. Mit tehet ilyenkor? A nagyobb pénzintézetek bezerjék előtte a táljukat, nem is azért talán, mert a kisembert kivétel nélkül nem tartják hitelképesnek, hanem azon egyszerű okból,

mert nem foglalkoznak kisebb kölcsönügyletekkel. A 200 vagy akár 1000 koronás kölcsönöket reputáció-jukkal összeegyeztethetőnek nem tartva, a kisember kölcsön iránti kérelme előttük siket fülekre talál; ily kérvényt egyenesen elutasítanak. A kisember szorult helyzetében aztán kénytelen a kisebb intézetekhez, a „mint szövetkezetek”-hez fordulni, vagy a lapok kishirdetésében gombamódra szaporodó pénzügyiügynököket és hitelközvetítő irodákat felkeresni. Hogy ezek mily megbízható, mily szolid alapokra fektetik az „áldásos” működésüket, ezt ismertettünk alig kell, mert ezer és ezer szegény ember szomorú esete beszélt már erről és fog még sürgős szükségként beszélni arról, hogy a kisembereket ki kell ragadni ezen emberboldogító kezeli közül. Ezek a kezek jótékonyaknak látszanak, de nem riadnak vissza a 8%-os kamattal oly illetékek és költségek számításától sem, amelyek a kisember megfojtását, tönkretételét vonják maguk után. Ilyenformán jutunk a kisemberek csődjéhez, amelyet megakadályoznunk kellene feltétlenül és minél-előbb. Erre pedig legsikeresebbnek, legeredményesebbnek tartanók, ha nagyobb pénzintézeteink összeállnának, hogy a kisembereken segítsenek. A becsületes, szorgalmas és törekvő ember megérdemelné, hogy a nagyobb intézetek is elismerjék a hitelképességét, elismerjék és argumentálják azzal, hogy neki is adjanak a szükséghez és anyagi erejéhez mért kisebb kölcsönt. S ha a nagyobb intézet méltóságon alulnak tartja ezt a főintézetéhez, legalább bizza meg a kisebb kölcsön-nyújtással a fiókintézetét, amely ugys leginkább kisebb pénzügyvel foglalkozik. Ez a bankfiókok üzletforgalmát tetemesen emelné, biztosítva azok fennállhatóságát is. Vagy alakíthatnának ezek a nagy intézetek kisebb bankokat, amelyek csekélyebb kölcsönügyletekkel foglalkoznának. De a céljának megfelelő az volna, ha már meglévő, szolid alapon álló oly kis bankokat támogatnának, életképessé, virágzóvá tennének, melyek becsületes kamatra adnak kölcsönt azoknak, akik ilyenre rászorulnak, hogy a társadalom mostoha gyermekei: a kisemberek pár száz korona miatt ne legyenek kénytelenek csődöt mondani, menthetlenül elveszni a nyomor utvesztőjében.

Uj aszfaltipar-részvénytársaság. A fumei aszfaltipar, amely eddig magánvállalat volt — hirtelen — 1909. február 1-től kezdve részvénytársasággá fog átalakulni. A részvénytársaság alaptőkéje 400.000 korona.

Közlekedési Évkönyv. Rég érzett hiányt pótol az a közel 400 oldalas hatalmas füzet, melyet Szatmári Mór, országgyűlési képviselő és lapszerkesztő adott ki most. A nagyközönségre nézve majdnem közönyös téma, de annál értékesebb és fontosabb a közgazdasági élet minden ágára, mert a modern gazdasági élet legfontosabb útjainak, a közlekedési utaknak mai állapotát tárja elénk a szerző. Nehéz és fáradságos munka, amelyet azonban Szatmári fényesen oldott meg s házigazdátó könyve a szakirodalom egyik legérdekesebb munkája.

A közlekedésnek az egész kulturális, társadalmi és gazdasági életre kiható jelentősége mellett, sem a gyakorlat, sem az elmélet emberei nem nélkülözhetik a közlekedési ügyre vonatkozó eseményeknek és adatoknak feljegyzését. Ennek dacára a közlekedési ügyre vonatkozó törvényhozási, kormányzati ténykedéseknek, a közlekedési intézmények és vállalatok életére vonatkozó eseményeknek és adatoknak rendszeres feljegyzésével eddig nem foglalkozott senki. Ezek az adatok különféle törvényekben, rendeletekben, kormányjelentésekben, statisztikai kiadványokban, fizetelvényekben stb. voltak szerte-szórva. Ezeknek a kiadványoknak a legtöbbjéhez nemcsak az érdeklődő nagyközönség, de még a különféle közlekedési, kormányzati és adminisztratív szervek emberei sem férhettek hozzá. Szatmári „Közlekedési Évkönyv”-ének nagy tartalmából csak érintőleg mutathatunk rá egyes részletekre. Az Évkönyvet a magyar közlekedésügy 1907. évi eseményei általános jellemzése vezeti be. Az Évkönyv maga négy részre van osztva; az első rész a magyar vasutak, a második rész a magyar posta, távírda és távbérszélő, a negyedik rész a magyar közuti hálózat adatait tartalmazza. Az egyes részek beosztása a követ-

kező: először adja az Évkönyv azoknak a történeti adatoknak és eseményeknek vázlatos képét, amelyek az illető közlekedési ág jelenlegi állapotának megértéséhez elegendő. Azután felsorolja az illető közlekedési intézmény keletkezése óta, arra nézve történeti törvényhozási és kormányzati intézkedéseket egész terjedelmükben. Ismerteti az 1907. okt. 1-től szeptember 30-ig terjedő időszakban hozott törvényeket és kiadott rendeleteket. Ezután a különféle közlekedési vállalatok adminisztratív eseményeinek, adatainak, továbbá az egyes közlekedési vállalatok üzleti életére vonatkozó statisztikai adatoknak ismertetésére tér át. Mindezeket az adatokat nagy szak-tudással és fáradságot nem kimélő szorgalommal foglalja rendszerbe és teszi áttekinthetővé. — A vasutakra vonatkozó részről ismerteti az engedély-okiratokat, az előmunkálati engedélyeket, a vasut építésére és üzemeltetésére vonatkozó adatokat együttesen és minden egyes vasutra kiterjeszkedőleg részletesen is. A főbb vasutak üzleti életének, forgalmi és teljesítményi adatainak pedig teljes képét adja. Az Évkönyv kiterjeszkedik a saját használatu pályákra is, amelyeknek nemcsak teljes jegyzékét, hanem egész 1908. szeptember 30-ig helyesbített állagát is bemutatja. A munka nagy szolgálatot tesz a közlekedési vállalatoknak, hatóságoknak és alkalmazottaknak és mindazoknak, akik a közlekedési vállalatokkal érintkezve, működési és üzleti adataival megismerkedni kénytelenek. De a közlekedésügyi tudományok elméleti művelőinek is nagy szolgálatot tesz, mert az adatok nemcsak a hivatalos adatokra támaszkodó hűségességgel, hanem tudományos értékre emelkedő rendszerességgel is fel vannak dolgozva. Megrendelhető és kapható a kiadóhivatalban, Budapest, IV., Sarkanyus-utca 3.

A posta-csekk. Számtalan olyan kifejezést használ a közönség szóban és írásban, amelynek hallatára vagy olvasására az igazi szakembernek égnek áll az — ökle és öklöbe szorul a zseb — a haja. Ezek közé tartozik ez a kifejezés is, hogy „postacsekk”. Mert ez senmit sem jelent, vagy ahogy börténjargonban mondanók: ez nem létezik! A csekk tudvalevőleg fizetési eszköz, amelynek kibocsátója utalványoz bizonyos összeget valakinek a javára, még pedig a saját csekk-számlájára terhére, helyesebben a csekk-számláján mutatkozó követelés erejéig. Már pedig a m. kir. postán senkinek sincsen csekk-számlája, hanem igenis — és innen van a tévedés — a m. kir. postahivatalok a m. kir. postatakarékpénztárnak a közvetítő hivatalai, vagyis a postatakarékpénztárnak csak központi igazgatósága van, alantaszervei, illetve fiókjai nincsenek, a közvetítői szolgálata a postahivatalokat veszi igénybe. A postatakarékpénztárnál nyitthat magának csekk-számlát természeti vagy jogi személy, ha az előfeltételeknek megfelel és a számláján mutatkozó összeg erejéig — leszámítva a csekély 100 K törzsbetétet — utalványozhat pénzt postatakarékpénztári csekk segítségével, úgy, hogy a csekk-ürlapot kitölti s az igazgatóságnál bejelentett aláírással látja el. Ha különös rendelkezés nincsen a csekken feltüntetve, úgy a csekk értékét az igazgatóság pénztára a jelentkezőnek kifizeti, ha pedig a csekk kibocsátója megnevezi a kedvezményes nevet és lakását, úgy a csekk alapján kiállított „fizetési utalvány” segítségével a jelzett helyre kézbesíti a pénzt a m. kir. posta, mint közvetítő-hivatal. Mekkora fogalomzavar tehát, hogy valaki „csekkkel” akar, még hozzá „postacsekk”-kel befizetni valamelyes összeget, holott a „csekk” maga fizetési, vagyis utalványozási eszköz. Igen, ha egyik számlatulajdonos kíván egy másik számlatulajdonos javára utalványozni összeget, azt megteheti egy postatakarékpénztári csekk segítségével, de akkor pénz nem szerepel de fakto, hanem az utalványozó számlájáról átutalják az utalványozott számlájára s ezt a műveletet clearing-nek, vagy giro-nak, átírásnak nevezik. Befizetni valamely számlatulajdonos számlájára javára bizonyos összeget postatakarékpénztári befizetési lap segítségével lehet s ilyen befizetést minden postahivatal elfogad, mint közvetítő-hivatal. Bővebb felvilágosításért bárki fordulhat a postatakarékpénztár Hold-utcai igazgatóságához, ahol is bármikor rendelkezésre áll az egész tisztviselői kar. Csekk-el tehát utalványozni és befizetni befizetési lappal lehet. Quod erat demonstrandum!

Reggelizés előtt fél pohár
Schmidthauer-féle
Igmándi keserűvíz
 Használata valódi áldás gyomorbetegségek és az éhszorongásban szenvedőknek
 az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt feljebb hozza
 1000 darab 40 fillér.
 Nagy üveg 60 fillér.

Nyereményosztalékkal kapcsolatos betétüllet. A „Szatmári Központi Takarékpénztár r.-t.” nemrégiben új takarékbetét üzemeltetést életbe léptetett a betétek állandósítása, másrészt a takarékoság előmozdítása céljából és pedig a nyereséjogosultsággal bíró takarékbetétekért. Ezek a betétek az évi tiszta nyereségből alapszabály szerint biztosított 5% nyereséjogosultságot részesülnek, mely osztalék a rendes kamaton felül az 1%-ot meg nem haladhatja. Ily betétek 500 korona, vagy azt meghaladó összegben, a feltételeket tartalmazó betétkönyvre fogadtatnak el s előfeltételt képez, hogy a betét állandó legyen és legalább az év január 1-től december 31-ig kamatozzék az intézetnél. Az évi tiszta nyereség 5%-a 500 koronánként lesz felosztva: az 500 koronát meg nem haladó összeget, valamint a csonka évet nem veszik figyelembe. A nyereséjogosultalék a betétkönyvben közgyűlés után lesz a betevőnek javára írva s a betétkönyvecske felmutatásakor abba bejegyzik, vagy a fél kívánságára kifizetik. Egy 60.000 korona évi nyereséget kimutató s 1.000.000 korona nyereséjogosultsággal bíró betéttel rendelkező intézet szolgáljon példának: A 60.000 korona évi nyereségből jut 5% nyereséjogosultalékra 3000 korona, ami 1.000.000 korona betét 3/100-ának felel meg. Nyereséjogosultalékban tudunkkal még a „Szepest-iglói Takaré- és Hitelintézet” és a „Szarvasi Hitelbank r.-t.” részesíti betevőit. Ez utóbbi azonban beszüntette ezt az üzletágát.

Az élelmiszer- és anyagvizsgálati módszerek egyszerűsítése. Az országos kémiai intézet kezdeményezésére az ország állami vegyikísérleti állomásának vezetői elhatározták, hogy időszakonként értekezletre gyűlnek össze. A most megtartott első ülésükben a fontosnál fontosabb kérdések egész tömegével foglalkozott, köztük az élelmiszer- és anyagvizsgálati módszer egyszerűsítésének kérdésével. Nem végeztek ezzel főlegesen munkát, mert dacára az 1895.46. törvényzikk végrehajtási utasításához mellékelt vizsgálati eljárások harmadéve megjelent új kiadásának és az ebben előírt egységes módszerek, az élelmiszerek és takarmányneműk a különböző vegyikísérleti állomásokon, nyilvános laboratóriumokon a legkülönbözőbb módszerek, megjelölések és alapelvek szerint vizsgálatnak meg, aminek természetszerű következménye a sok surlódás és ellentét, mely a szakvélemények megbízhatóságának rovására történik.

Ásványvíz kivitel r.-t. Nemrégiben megírtuk, hogy az erdélyi ásványvízforrás-tulajdonosok bevonásával új társaság alakult. Ez a társaság most megalkult Magyar Ásványvíz Forgalmi és Kiviteli R.-T. cím alatt 320.000 korona alaptőkével. Központi irodája Budapesten van és igazgatósági tagjai a következők: Pekete Mór, a Borszék fürdővállalat r.-t. vezérigazgatója, Bürger Albert, a marosvásárhelyi Agrár Takarékpénztár alelnöke és Radó Elek, a Kolozsvári Általános Bank és Takarékpénztár R.-T. vezérigazgatója. A részvénytársaság ügyészei: Hartmann Sándor ügyvéd és dr. Fenyvesi Soma, orsz. képviselő.

Az országos betegápolási pótdadó fellemlése. Az egészen vagyontalan betegeknek kórházakban való ingyenes kezelése céljából pár év előtt az országos betegápolási pótdadó hozatott be, mely az egyenes adó három százalékában állapított meg az akkor létesített országos betegápolási alap javára. Ennek az alapnak terhére az utóbbi időben oly sok kiadás merült fel, hogy a költségvetési előirányzatot állandóan túl kiadást lépni. Az államháztartásban előforduló túlkidatást a kormány most úgy akarja elűntetni, hogy szokatlan módon, tehát nem külön törvényjavaslattal, hanem az appropriációs törvényvel a 3%-os betegápolási pótdadót 5%-ra emeli fel, így pótolva a költségvetésnek azt a hiányát, hogy ez az adókulcs-emelés kimaradt. A megszavazás iránt semmi kétség sincs már azon okból sem, mert ez az adó kis teher az adófizető közönségre, de annál nagyobb nyomatóka van a humanizmus szolgálatában.

A dunavölgyi társulatok szervezkedése. A dunavölgyi ármentesítő és belvízszabályozó társulatok közös értekezletet tartottak. Az értekezlet elnöke gróf Cziráky Bélát választották meg. Az értekezleten Kovács Aladár beszámolt az adóreform tárgyában a kormányhoz benyújtott kérvényről, amelyhez hasonló a tisza-völgyi társulat is előterjesztett. A közös értekezlet legközelebbi feladatát, az egyöntetű ártéri nyilvántartás és évjárulé-kezelés kérdését, a

munkáspénztári ügyet, a vízi jogi és kisajátítási törvény revíziójának stb. kérdését Mezey Gyula fejtette ki s ennek alapján állapították meg a tárgyalási programot. Ugyancsak Mezey Gyula ismertette a közös értekezlet rendszeresítésének szükségét s annak módozatait. Vázzolja a dunai társulatok állandó szövetségének megalakítását autonóm és képviselői alapon, ami tömör szervezet lenne. Az értekezlet tagjai azután Darányi Ignác földművelésügyi miniszternél tisztelegtek testületileg. Gróf Cziráky Béla, mint a küldöttség vezetője, rövid, de meleg szavakban üdvözölte Darányi minisztert. Darnányi földművelésügyi miniszter szívesen fogadta a küldöttséget, válaszában jelezte, hogy az adóvisszatérítés dolgában sikerült olyan megoldást találni, amely hosszú időre teljesen kielégíti a társulatokat, örömmel veszi tudomásul a dunavölgyi társulatok szervezkedését, s tőle telhetőleg elő fogja segíteni annál inkább, mert megvan a siker garanciája, amikor a vezetés gróf Cziráky Béla kezében van. Az értekezlet délután folytatva tanácskozásait, melyen a részletkérdéseket állapította meg.

Országos Vaskereskedelmi R.-T. Már megírtuk, hogy a Budapest-Erzsébetvárosi Bank R.-T. égisze alatt megalakult az Országos Vaskereskedelmi Részvénytársaság. Az országos Vaskereskedelmi Részvénytársaság alaptőkéje — amint már jeleztük — egy millió korona. Célja a vas- és fémipari cikkekkel való nagykereskedés, képviselők vállalkozása, továbbá a vas- és fémipar körébe tartozó hazai vállalatok támogatása. A társaság működését 1909. január hó elsején kezdi meg. Az igazgatóságba választottak: Ehrlich G. Gusztáv, Popper Mór, Walla József, dr. Jünker Pál és Arányi Ignác. A felügyelő-bizottságba: Gelléri Mór kir. tanácsos (elnök), Hirmann Ferencz, Klopfer Jaques, Nessi Gyula és Majthényi Béla. Az alakulást követő igazgatósági ülésen igazgatósági elnökké és vezérigazgatóvá Ehrlich G. Gusztáv, ügyvezető igazgatóvá pedig Arányi Ignác választották meg.

A Szabómesterek Országos Szövetsége ma tartotta Kriszthaber Leó elnöke alatt igazgatósági ülését, amelyen a tárgyalásra kerülő ügyek fontossága miatt az igazgatóság tagjai teljes számban résztvettek. Mindenekelőtt örömdetesen vették tudomásul az elnöknek azt a bejelentését, hogy a munkásoknak a betegsegélyező-pénztárnál való bejelentése tekintetében a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, az Ipartestületek országos kongresszusa, sőt legújában a munkásbiztosító hivatal vezetősége is elfogadta a Szövetség álláspontját, amely szerint az eddigi helytelen gyakorlattal szemben csak azokat a házon kívül dolgozó munkásokat jelentik be a pénztárnál, akiknek könyvük van, de az iparigazolvánnyal rendelkező önálló iparosokat nem fogják bejelenteni. Végül az igazgatóság a következő üzleti és hitelezési szabványokat állapította meg: 1. Egyéb megállapodás híján minden üzlet azonnali készpénzfizetés mellett kötöttnek tekintendő. 2. Hitelüllet csakis a vevő kifejezett kívánságára legfeljebb hat havi lejáratra köthető. 3. Állandó vevő számlája minden év július és január hó 1-én esedékes. 4. Részletülletek irásban ugy köntendők meg, hogy ha a vevő bármely részlet megfizetését elmulasztja, az összes hátralevő részlet azonnal esedékesé válnak. 5. Minden lejárat határidőn túl 6% késedelmi kamat fizetendő. 6. E szabványok betartása felett a Szabómesterek Országos Szövetsége örökös és megszögése minden egyes esetben 500 korona bírsággal s a megszögés mérvéhez képest egyéb jogvesztéssel jár. 7. E határozat minden üzletben látható helyen kiíjgésztenő.

A debreczeni kamara közgyűlése. Ez évben utolsó közgyűlést most tartotta a debreczeni kereskedelmi és iparkamara Szentkirályi Tivadár alelnök elnöklésével. Előadók Szávay titkár, dr. Rédei és dr. Rác segédtitkárok voltak. Napirend előtt jelentést tett az elnökség előtt Thék Endre üdvözléséről, a kamarai titkári értekezletről, a tavaszi iparművészeti kiállításról és a Debreczenben megtartott iparművészeti előadásokról. Megerősítette a közgyűlés az új fogalmazó, dr. Radó Dezső megválasztását. Szávay titkár ismertette a debreczeni bérkocsi-szabályrendelet ügyét. A kamara nem ellenzi, hogy a debreczeni bérkocsi egyelőre 100-ra emeltessék. Az új vitelbérket megfelelőeknek találja. Helyesli, hogy

fokozatosan 5 géperejű bérkocsi engedélyeztessék és végül a számozatlan bérkocsi száma husz helyett tiz legyen. Dr. Rác Dezső előadásában tárgyalta a közgyűlés a jövő év elején életbelépő új mértéktörvény végrehajtásának kérdését; sajnos, a végrehajtórendelet még most sem adatott ki, holott oly nagy átalakulások fognak bekövetkezni, melyek nagyobb előkészületet igényelnek. A máramarosi petróleumforrások feltárása és kiaknázása tárgyában a közgyűlés a kormányt felterjesztésileg kéri arra, hogy a saját nagy eszközeivel tárja fel az ügyet, nehogy a felbukkanó magánvállalkozások állandóan kárt okozzanak a közönségnek s a magyar vállalkozásnak külföldön hírét rontsák. A máramarosi sózások háziipari uton való előállítására tárgyában abból az értesülésből, hogy a pénzügyi kormány a zsakokat inkább a lipótmegyei háziiparosok által kívánja készíttetni, a közgyűlés felterjesztésileg azt kérte, hogy ez a munka a máramarosi sóbányák munkásainak családjaitól el ne vétessék, mert első sorban ezeket illeti meg. Végül állást foglalt a közgyűlés a tarifaemelés szövegéről terve ellen.

A pozsonyi kamara ülése. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara ülést tartott, amelyen a pozsonyi körületi munkásbiztosító pénztár ellen felmerült panaszokkal és a munkás- és balesetbiztosítási törvényvel foglalkoztak. A kamarai tagok egyhangú helyeslése mellett kimondták, hogy a törvény revíziója érdekében feliratot intéznek a kereskedelmi miniszterhez. Felir a kamara a kereskedelmi kormányhoz az iránt is, hogy a vasuti szállítmányok megsérülésének és megdézsmálásának megszüntetése érdekében intézkedéseket tegyen. A vasuti tarifák terve vett fellemlése ellen a kamara tiltakozott és a határozatát hozzájárulás végett az összes társakamaráknak megküldi.

Gépkiallítás megnyitása. A Technológiai Iparmúzeumban kisipari gép- és szerszámkiállítást rendeznek. A kiállítás megnyitása holnap délelőtt 11 órakor lesz. Sztéryny József kereskedelemügyi államtitkár nyitja meg a kiállítást.

A szabadkai kiállítás. A szabadkai iparkiallítás a kereskedelmi miniszter képviseletében holnap nyitja meg Szűry János osztálytanácsos, az iparfejlesztési osztály vezetője. A kiállítás elnöksége minden lehető elkövet, hogy a szabadkai iparosoknak iparfejlesztési törekvését feltüntető ezen kiállítás minél fényesebben sikerüljön. A kereskedelmi miniszter képviselőjét, aki Micsek Endre osztálytanácsos kíséretében érkezik, nagy ünneppel fogadják. A kiállító most végzik az elhelyezéssel és diszitással járó utolsó munkálatokat. A kiállítás alkalmából szerkesztett emlékkönyv is elkészült. Ebben meg van írva a kiállítás története és több ipari vonatkozású tanulmányos cikket kívül a kiállított tárgyak katalógusát is tartalmazza. Az emlékkönyvet Némethi Simon, a szabadkai ipartestületi jegyzője szerkesztette. A kiállításra az Alföld több városából csoportos látogatások vannak bejelentve.

A felsőausztriai tartománygyűlés. A felsőausztria tartománygyűlés mára egybehívott rendkívüli ülését szakát Hauer tartományi elnök dr. Doppelbauer elhunyt püspökről való meleg megemlékezéssel és a legfelsőbb uralkodói jubileum alkalmából kitüntetett képviselők üdvözlésével nyitotta meg. A ház megalakulása után 3 agrárius törvényt fogadtak el. Erre az ülést a szokásos karácsonyi és újévi kívánságok mellett 5 felsége háromszoros élte-tésével befejezték.

„Az üzlet” című kereskedelmi szaklap most megjelent számával fejezte be harmadik évfolyamát mely a szokottnál is élénkebb és érdekesebb tartalmu. Különös figyelmet érdemel ezuttal is „A Reklám”, „A Kirakat” és az „Ujdonságok” nevű állandó rovatok változatos tartalmukkal. A lapból ingyen küld az érdeklődőknek mutatószámot a kiadóhivatal (Budapest, V., Sas-utca 12.).

Maláta tápsör különlegesség
Hercules-sör

Mosch B. képvis. Budapest, Király-u. 99. Arj. ingyen.

Haglan — — — — — 21—26 frl
Földítő vagy
Tollkását

Budapest, IV., (Belváros)
Magyar-utca 3. sz. I. emelet
Kossuth Lajos-utca mellett.

Angol, francia és amerikai rendszerű
KÉSZPÉNZÉRT félárban:

füháskodhatik minden ember finoman és elegánsan
az országos elsőrangú
ban ismert **Zélinger Samu** orsz.-szabón.

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári
raktárakban vásárolt 8—8 méteres legújabb divatu
mint a gypjuszövetekből mérték szerint készítek:
finom öltönyt — — — — — 21 frtért
nagyon finom prima öltönyt — 26

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, december 19.

A készárúpiacra ma kifejezetten lanyha volt az irányzat. Csekély kínálattal szemben a mal-mok roppant tartózkodók voltak és jóformán semmit sem akartak vásárolni. Mivel az eladók sem erőltették a dolgot egy csöppet sem, alig is fejlődött ki valamelyes forgalom, melynek folyamán mindössze csak 3000 métermáza buza kelt el a tegnapiaknál 10—20 fillérrel olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 26 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 24.50 korona 76 kilós felsőtiszavidéki buzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs 10—20 fillérrel, zab 20 fillérrel, tengeri 10 fillérrel olcsóbb árba bányadt. Forgalomba csak 1500 mm. rozs került 19.70—20.30 koronás áron. A határidőpiacon a mai üzlet mindjárt megnyitáskor kedvezőtelennél és a tegnapi zárlatnál némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg, kezdetben sürgős véleményes eladásokra még tovább esökkentek az árfolyamok, később azonban visszavásárlásokra jobb kereslet kezdett mutatkozni, mire aztán barátságosabb hangulat mellett meglehetősen javultak az iménti visszavett árfolyamok. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza és az áprilisi rozs két-két fillérrel javult, az októberi buza két fillérrel, az áprilisi zab négy fillérrel, a májusi tengeri hat fillérrel gyengült, az októberi rozs pedig változatlan maradt.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ár 100 kg.	kilós	Ár 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	24.75—25.15	79	25.25—25.70
"	76	24.75—25.15	80	25.40—26.90
"	77	25.—25.35	81	25.65—26.—
"	78	25.00—26.55	82	—
Fejérmegyei uj	75	24.55—24.85	79	25.05—25.45
"	76	24.55—24.85	80	25.20—25.65
"	77	24.75—25.10	81	—
"	78	24.90—25.50	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	25.00—25.30
"	75	—	79	25.25—25.55
"	76	24.65—25.00	80	25.30—25.75
"	77	24.85—25.15	81	—
Bánsági uj	74	—	78	25.95—25.70
"	75	—	79	25.20—25.60
"	76	24.70—25.00	80	25.45—25.80
"	77	24.90—25.25	81	25.50—25.90
Bácskai uj	74	—	78	25.00—25.55
"	75	—	79	25.35—25.70
"	76	24.75—25.15	80	25.40—25.80
"	77	25.—25.35	81	—
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	20.10—20.30
középmínőségű uj	—	—	—	20.00—20.10
Arpa takarmány I.-rendű	—	—	—	16.25—16.45
II.-rendű	—	—	—	15.85—16.15
Köles	—	—	—	13.75—14.—
Zab I.-rendű	—	—	—	17.25—17.55
II.-rendű	—	—	—	16.85—17.20
Tengeri belföldi uj	—	—	—	14.00—14.30
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—

A készáru piacra elkel:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 80 kg. 25.85 korona, 100 mm. 80 kg. 26.—korona, 1000 mm. 78.5 kg. 26.—korona, 100 mm. 78 kg. 25.50 korona, 100 mm. 76 kg. 25.25 korona, 250 mm. 76 kg. 24.50 korona. Fejérmegyei: 200 mm. 78 kg. 25.40 korona, 500 mm. 76 kg. 25.20 korona. Erdélyi: 100 mm. 77 kg. 25.60 korona. **Rozs:** 500 mm. 20.30 korona, kp. ab kocsira, 600 mm. 20.10 korona, 300 mm. 21.10 korona, 100 mm. 19.70 korona, kp. par.

A határidőpiacon kötött:

Dél előtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Buza 1909 áprilisra 12.50, 12.44, 12.51, 12.44, 10.56.
Buza 1909 októberre 11.—, 11.01, 10.94 11.—, 11.05.
Rozs 1909 áprilisra 10.23, 10.19, 10.25, 10.26.
Rozs 1909 októberre 9.22, 9.29, 9.30.
Zab 1909 áprilisra 8.60, 8.50, 8.57.
Tengeri 1909 májusra 7.33, 7.27, 7.31.

1 óra 30 percig zárulnak

1909. áprilisi buza	12.53—12.54
1909. októberi buza	11.02—11.03
1909. áprilisi rozs	10.24—10.25
1909. októberi rozs	9.27—9.28
1909. áprilisi zab	8.56—8.57
1909. májusi tengeri	7.30—7.31

Tokaji

Bortermelők Társasága

Részvénytársaság

Tokaj.

Budapesti vezérképviselő:

I. ker., Városmajor-utca 7.

Telefon 157—62.

Telefon 157—62.

A nagyközönségre nézve nem lehet közömbös tudnia, hol szerezhet be közvetlenül és megbízható forrásból tisztán kezelt szamorodni és aszu-borokat. — Felhívjuk a nagyközönség figyelmét társaságunkra, melynek tagjai kizárólag tokaj-hegyaljai szőlőbirtokosok. — E borok nemcsak élvezeti italok, hanem lábadozók, gyengélkedők és vészesegények számára orvosilag ajánlott erősítő italok.

Küldemények bármely posta vagy vasuti állomásra bérmentve és ingyen csomagolással eszközölhetnek.

Arjegyzékkel, melyből a szállítási feltételek pontosan meg tudhatók, mindenkinek díjmentesen szolgálunk.

A Tokaji Bortermelők Részvénytársaság szállít

Tokajból — Hordóban:

Évjárat	Minőség	Árak korona értékben 100 literenkint
1907	Tokaji asztali bor	100.—
1906	" pecsenye bor*	150.—
1906	" szamorodni bor**	200.—
1904	" pecsenye bor	120.—
1901	" szamorodni bor	190.—
1900	" szamorodni bor	290.—
	* Kiváló évjárat	

A borok tisztán kezelt jó minőségűek, valódiságáért felelősséget vállalunk.

Tokaji palackborok árai:

Szamorodni borok eredeti töltésben:

Évjárat	Minőség	1 literes palackban			0.7 literes palackban			0.5 literes palackban		
		K	F	K	K	F	K	F	K	
1904	Szamorodni bor kiváló	1	80	1	50	1	20			
1901	" zamatós	2	40	1	90	1	50			
1900	" nehéz	3	60	2	70	2	10			
1898	" " "	4	20	3	—	2	40			
1889	" szagos	5	—	4	—	3	20			
1889	" régi nehéz	9	—	7	—	5	60			

Aszu- és gyógyborok eredeti töltésben

Évjárat	Minőség	0.5 literes palackban		0.25 literes palackban	
		K	F	K	F
1901	2 puttonos édes	2	80	1	70
1901	4 " kövér	4	20	2	50
1889	4 " nehéz	6	—	3	60
1888	4 " gyógyaszu	8	—	4	80
1883	5 " zamatós nehéz	10	—	6	—
1883	Essencia gyógycélokra	20	—	12	—

A legalkalmasabb

karácsonyi és ujévi ajándék:

3 literes palack 5 félliteres palack

1901 évi tokaji zamatós szamorodni bor bérmentesen szállítva a megrendelő címére

1901. évi 2 puttonos édes tokaji aszu bor bérmentesen szállítva a megrendelő címére

7 korona 70 fill. 14 korona 50 fill.

A tokaji bor a legjobb a világon.

Budapesti gabonaforgalom.

1908. december 17-ől december 18-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	16724	300
Rozs	2918	—
Arpa	1722	—
Zab	8187	—
Tengeri	122	204
Liszt	—	10707
Korpa	—	2711

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde ezen a héten csendes volt s még a forgalmasabb értékek közül is csak néhány került forgalomba. Kivétel egyedül a Közuti vaspálya r.-t. részvényében volt, amelyek közül igen sok cserélt e héten gazdát. A Magyar hadfelszerelési gyár papirosai is sűrűn forogtak, azonban e papirokat csak kínálták, míg vevő nem igen akadt. Egyébként a spekuláció módfelett tartózkodó és inkább tétlenül nézi a további fejleményeket, semmint nézete szerint olyan érdekeltségeket vállaljon magára, amelyek nem érik meg a kockázatot, mert úgy vélekedik, hogy akár adja, akár veszi az értékeket, kevés ki látás nyílik, hogy rövid időn belül azokat kedvezően lebonyolíthassa. A mai napon a tegnapi zárlatnál némileg alacsonyabb jegyzésekkel nyílt meg az előtőzsde, a forgalom folyamán csendes volt az irányzat, üzletkötések csak szórványosan fordultak elő, mi mellett az árfolyamok elég jól tartották magukat. A Közuti iránt meglehetősen érdeklődés mutatkozott, minek folytán ennek értéke mintegy 2 koronával javította az árfolyamát. A déli tőzsdén még csendesebb volt a hangulat, mint az előtőzsdén. Berlinből változatlan jegyzések érkeztek, ami persze nem járulhatott hozzá az üzlet élénkítéséhez, így tehát a forgalom a legszűkebb határok között mozgott, mi mellett az árfolyamok majdnem egyazon a szinten tartották magukat. Jellemző a helyzetre, hogy többek között még Allamvasutban sem fordult elő ma az egész üzlet folyamán egyetlenegy üzletkötés sem.

Előtőzsde.

Előtőzsde üzlettelen.

Kötött: Osztrák hitelrészvény 620.25—621.—, Magyar hitelrészvény 718.—719.—, Jelzálogbank 409.50, Közuti vaspálya 585.—585.25, Magyar koronajáradék 91.22½—91.25, Kereskedelmi r.-t. 567.50, 5%-os orosz kölcsön 97½.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde tartózkodó.

Kötött: Osztrák hitelrészvény 621.—621.25, Magyar hitelrészvény 718.75—719.75, Osztrák-magyar államvasut 668.75, Jelzálogbank 407.—409.—, Közuti vaspálya 584.75—585.75, Városi villamos vasut 262.25—263.—, Magyar koronajáradék 91.25, Erzsébet-malom 300.—, Salgótarjáni köszénbánya r.-t. 573.—576.—, Magyar hadfelszerelési gyárt r.-t. 140.—150.—.

A prémiumüzletben díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.—5.— K 8 napra 8.—10.— K, 1908. december hó végére 16.—18.— K.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsde üzlettelen.

Kötött: Osztrák hitelrészvény 621.25—620.75 korona.

BÉCSI GABONATŐZSDE

Bécs, december 19. (Saját tudósítónktól.) A mai hetitőzsdén az irányzat ismét gyengült és majdnem egyáltalán nem volt forgalom, mert a külföldi lanya jelentések és az enyhe időjárás bénítólag hatottak a vásárlási kedvre. A nagy üzletlenség miatt csak megközelítőleg lehet fixirozni az áralakulásokat s körülbelül megállapítható, hogy buza e héten 20—25, rozs 25—30 fillérrel hanyatlott. Árpában is alig volt üzlet, de mivel a kínálat is tartózkodóan viselkedett, az árak változatlanok maradtak, míg ellenben tengeri 5—10 és zab 10 fillérrel lett olcsóbb.

Jegyzetett buza: uj tiszavidéki 13.25—13.70 korona, marosi és bánáti 13.—13.30 kor., mosoni 12.40—12.80, korona, tótfelvidéki 12.30—12.80 korona, déli vasuti 12.45—12.90 korona, marchfeldi 12.10—12.50 korona.

Rozs: tótfelvidéki 10.25—10.50 korona, csepe 10.20—10.35 korona, pestmegyei 10.30—

10.45 korona, déli vasuti 10.20-10.40 korona, külföldi magyar 10.20-10.40 kor., osztrák 10.05-10.30 korona.

Arpa: morvaországi 9.20-10.35 kor., march-feldi 8.50-9.10 korona, bécsvidéki 9.-9.30 korona, íótfelvidéki 8.10-9.80 korona, csepeli 7.80-8.40 korona, közpudnai állomások 8.20-8.80 korona, déli vasuti 8.40-9.40 korona, északmagyarországi 7.60-9.10 korona, tiszavideki 7.60-8.50 korona, sörárpa... korona, takarmányárpa... korona.

Magyar tengeri: régi 8.90-9.15, új 7.50-7.80 korona, cinquantin 10.10-10.30, új 9.-9.50 korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.75-9.30 kor., közepes... kor., elsőrendű... kor., válogatott 9.30-9.70 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai 8.75-8.90 korona.

Az üzleti viszonyok lisztben lényegesen rosszabbodtak, noha a malnok a hét közepén is leszállították az árakat és azután is árengedményeket tettek. Különösen rozsliszt irányzata volt nagyon lanya, de takarmányliszt és korpá is hanyatló irányzatot követett.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, december 19. Az a tartózkodás, mely most az itteni piacz forgalmát szakadatlanul uralja, a mai előtőzsdén még érezhetőbben előtérbe lépett, mert a magyarországi parlamenti helyzetre vonatkozó aggodalmak még mindig nem oszlottak el. A hitelrészvények megtartották tegnapi árfolyamukat. Az árfolyamok, minthogy Berlinből a nemzetközi helyzet biztató megítélését jelentették és az ez irányzatnak újabb támaszt nyújtott, ellentállottak a nyomásnak, annyival is inkább, mert az itteni parlamenti helyzetet is kedvezőbben fogták fel és ez a hangulat barátságosan befolyásolta. Hitel- és Államvasuti részvények megtartották tegnapi árfolyamukat. A korlátértékekben csak egyes kötések fordultak elő, miközben az árfolyamok könnyen javultak. Az előtőzsde tartózkodó jellegét zárlatig megtartotta.

A déli tőzsdén tovább tartott az üzleti csend, miközben az árfolyamok csak kevésbé változtak. Később a vezetőértékek árfolyamukat a folyton tartó üzleti csend dacára is megtartották. Berlinből nyugodt irányzatot jelentettek.

11 órákor zárulnak:

Osztrák hitel. 620.75. Magyar hitel. 720.-. Länderbank 422.-, Államvasut 669.25.-. Elbavölgyi vasut... Déli vasut 101.25.-. Alpesi bányatársulat 627.75. Rimamurányi 518.-. Májusi járadék 94.40, Magyar koronajár. 91.20. Orosz érték... Török sorsjegy 177.-, Német márka 117.31.

1 órákor jegyezték:

Osztrák hitel 621.-, Magyar hitel 720.-, Länderbank 422.-, Unio-bank 519.50, Államvasut 669.25, Anglo-bank... Bankverein... Déli vasut 101.25, Gözhajó... Alpesi bányarészvény 628.25, Májusi járadék 94.40, Magyar koronajáradék 91.20, Török sorsjegy 177.-, Német márka 117.32, Elbavölgyi vasut... Rimamurányi 518.-, Orosz járadék... Keleti vasutak... Skoda... Magyar jelz... Kárpáti petroleum...

Bécs, december 19. (Osztrák értékek zárata) 4*2 százalékos papír-járadék 94.30, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.80, 1860-as sorsjegy 150.50, Osztrák hitelsorsjegy 459.-, Angol osztrák bankrészvény 289.50, Bécsi Bankverein 503.-, Osztrák-magyar bank 1732. Déli vasut 101.30 Dunagözhajózási társ. 909.- Dohány rész. 351.- Cs. k. arany (vert) 11.33 Német bankv. 117.23 Osztr. Lloyd 410.- 4.2 száz. ezüst. jár 94.25-97.35, Osztr. koronajáradék 94.40, 1864-es sorsjegy 266.-, Osztrák hitelintézeti részvény 621.25, Union-Bank 520.-, Osztrák Länderbank 421.50, Osztrák-magyar államvasut 669.25. Elbavölgyi vasut 441.-, Alpesi részvény 628.25, 20 frankos 19.12, Londoni váltóár 239.70, Lipótkohó 416.-, Töröksorsjegy 176.70. Csendes.

Bécs, december 19. (Magyar értékek zárata.) 4 százalékos arany-járadék 109.80. Tiszai és szeg. kölcs. sorsjegy 138.25, Magyar hitelbank részvény 719.-, Magyar leszámítoló és váltó részvény... (rövid) 122.75, Váltó Bécsre (rövid) 104.75, Váltó Belgiumra (rövid) 11/32, Olasz aranyváltó (rövid) 1/4, Váltó Svájcra (röv.) 1/32, Csek Londonra 257.25, Magánkamatláb 2 1/2. Szilárd.

Rimamurányi 516.50, Magyar cukoripar... Adria hajózási részvénytársaság 375.-, Magyar koronajáradék 91.15, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. ... Magyar nyer.-k. sorsjegy 183.-, Kassa-Oderbergi vasut részvény... Magyar jelzálogbank 407.-, Magyar keresk. bank 33.30.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, december 19. (Tőzsdejelentés.) A mai tőzsze alapirányzata Newyorkkal egybehangozón meglehetősen szilárd volt ugyan, mindazonáltal a spekuláció a küszöbön álló ünnepek miatt tartózkodó volt és ezért a forgalom igen vontatott. Járadék cserdes, oroszokat kivéve, amelyek Párisal egyhangzóan élénk kereslet tárgyát képezték és 3/4%-al emelkedtek, valamint a 3%-os birodalmi kölcsön, amelyek némiképpen javultak. Amerikai vasutak szintén megtartották árfolyamaikat. Egyéb értékekben a gyöngülés mutatkozott, kivéve bankrészvényeket, amelyek visszanyerték árveszteségeiket. Az üzlet későbbi folyamán csak igen lényegtelen eltérések voltak. A készpénzpiacz ipari értékei túlnyomólag szilárdak voltak. Magánleszámitolási kamatláb 3 1/4%, napipénz 2 1/2%, utimópénz körülbelül 4 1/2%.

Zárlatkor jegyezték: 4*2 százalékos papírjáradék... 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.10, osztrák hitelrészvény 196.-, Déli vasut 18.10, orosz bankjegyek 214.52, 4 százalékos új orosz kölcsön 77.50, Disconto Commandit 179.40, Dinamit-truszt... Harpeni 192.90, Unifikált török járadék 93.90, 4.2 százalékos ezüst-járadék... 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.50, Magyar koronajáradék 91.70, Osztrák-magyar államvasut 143.90, Bécsi váltóár 85.20, Olasz járadék... Alt. villamosági Edison 218.10, Gelsenkircheni 188.50, Laurakohó 193.70. Csendes.

Frankfurt, (Zárlat) december 19. 4*2 százalékos papírjáradék... 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.90, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.55, Osztrák hitelintézeti részvény 195.75, Osztrák-magyar államvasut 143.80, Északnyugati vasut... Busstiehradi vasut... Londoni váltóár 204.40, Bécsi Bankverein 127.50, Villamos részvény... 3 százalékos magy. aranykölcsön 76.-, 4.2 százalékos ezüstjáradék 97.60, Osztrák koronajáradék... Magyar koronajáradék 91.65, Osztrák-magyar bank 124.50, Déli vasut részvény 18.10, Elbavölgyi vasut... Bécsi váltóár 852.75, Párisi váltóár 814.33, Union bankrészvény... Alpesi bányarészvény... Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) december 19. 4*2 százalékos ezüstjáradék 97.10, 1860. sorsjegy 153.35, Déli vasut 18.-, 4 százalékos aranyjáradék 97.50, Osztrák hitelrészvény 195.70, Osztrák-magyar államvasut 143.75, Olasz járadék 103.60, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.60. Nyugodt.

London, december 19. Angol consol 83 1/2. Páris, decz. 19. (Zárlat) 3 százalékos Francia járadék 96.72. Osztr. aranyjáradék 97.60, Magyar aranyjáradék 94.45, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 496.-, 3 százalékos Olasz járadék 104.97, Déli vasut elsőbbségi kötv. 283.-, 5 százalékos marokkói járadék 521.-, 4 százalékos 1890. Román kölcsön... 4 százalékos Kons. amort. román járadék 89.-, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 91.75, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 100.40, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 515.-, 4 száz. Szerb járadék 1907.-, 4 százalékos spanyol járadék 96.92, 4 százalékos unifikált török jár. 93.65, Török sorsjegy 174.50. Török dohányrészvény 373.-, Osztrák földhitelintézet... Osztr. Länderbank 458.-, Magyar jelzálogbank... Banque de Paris 1550, Banque Ottomane 709.-, Osztr. magyar államvasut 727, Déli vasut... Meridional vasut 680, Keleti vasutak... Waggon Lits... Hartmann gépgyár 538.-, Rio Tinto 18.14, Sucrerie d'Egypte... Tula 271.-, Thomson Houston... Urikányi kőszén 153, Chartered 21.-, De Beers 282.50, East Rand 109.-, Jagersfontein 98.50, Transvaal Consols... Transvaal Land Company 57.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.12, Váltó német piacokra

(rövid) 122.75, Váltó Bécsre (rövid) 104.75, Váltó Belgiumra (rövid) 11/32, Olasz aranyváltó (rövid) 1/4, Váltó Svájcra (röv.) 1/32, Csek Londonra 257.25, Magánkamatláb 2 1/2. Szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Sertéskereskedelmi csatnók

Budapest-Kőbánya.

Budapest, december 19-én. (Hivatalos tudósítás) Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) fillér. Közép (páronként 300-400 kilogrammig terjedő sulyban) fillér. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 120-122 fillér. Fiatal közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő sulyban) 122-123 fillér. Könnyű (páronként 250 klg-ig) 122-123 fillér. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogrammon fölül sulyban) fillérig, közép (páronként 240-280 kilogramm sulyban) 121-123 fillérig, Könnyű (páronként 240 klg.) 121-123 fillérig.

Sertésleltár: 1908. évi december 17. napján volt készlet 23245 drb., 1908. december hó 18-án felhajtott 760 darab, 1908. december 18-án elszállított 146 darab, 1908. december 19. napjára maradt készletben 23859 drb. A hízott sertésüzlet irányzata: csendes.

Sertéskonzumvásár.

Budapest, decz. 19. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 299 darab sertés, 293 darab süldő, - darab malacz. Pótfelhajtás - drb sertés, - drb süldő - malacz. Mai napi felhajtás 272 darab sertés, - darab süldő, - darab malacz, összesen 571 darab sertés, 293 darab süldő - darab malacz. Eladatott 446 darab sertés, 14 darab süldő, - darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 125 drb sertés, 279 darab süldő, - drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsulyban 96-104 fillér, ételsulylevonással - fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig, 94-96 fillér, ételsulylevonással - fillér. fiatal nehéz, 300 kg.-on felül - fillérig, ételsulylevonással -116 fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig - fillér, ételsulylevonással 108-116 fillérig, könnyű 220 kg.-ig - fillér, ételsulylevonással 110-116 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül - fill.-ig, könnyű 140-300 klg.-ig. - fillérig, ételsulylevonással - fillér. Belföldi süldő - fillérig, külföldi süldő 92-100 fillérig. Malacz - fillérig. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, élőszuliban értendő. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

VIZALLAS.

Table with columns for location, date, and price. Includes locations like Inn, Duns, Horva, Vág, Kápa, Úrva, Hura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laboroz, Ung, and various other regions.

Felelős szerkesztő: PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

SZÉN, koks, briket, antracit. Összes gazdasági, ipari és házi célokra. Telefon: Detail 26-27. 75-28. Engros 164.

Radnay Károly BUDAPEST, Váci-körút 78. szám. Sürgősségi: ANTRACIT BUDAPEST

Szerkesztői üzenetek.

Honka, Kolozsvár. Tévedés. Ön nagyon kis véleményével van nőirőlünk iránt. Soha talán a magyar irodalomnak nem voltak erősebb nőtalentumai...

H. Lajos. A miniszterelnök — ha egyéb elfoglaltsága nincsen — minden csütörtökön délután négy órakor fogad a pénzügyminisztériumban...

ványt szereztek s tizennyolcz évesek már elmúltak. de életük huszadik évét még be nem töltötték. A cs. és kir. hadügyminisztériumhoz május hó 15-ig benyújtandó folyamodványhoz mellékelni kell:

- 1. születési bizonyítványt;
2. honossági bizonyítványt;
3. katonasági bizonyítványt (melynek a himnlőoltás is ki kell terjeszkednie);
4. a VIII. osztály első és második harmadáról szóló értesítőt (az érettségi bizonyítvány a felvételi vizsgálat alkalmával mutatandó be).

Alkik ingyenes, féligyenes vagy alapítványi helyekre pályáznak, azok kötelesek még vagyontalansági bizonyítványt, családi értesítőt, valamint olyan okmányokat is mellékelni, melyekből a kedvezményre való jogosultságuk kitűnik.

Druguista. Deczember 13-iki, mult vasárnapi számunkban már feleltünk önnek „Druguista” név alatt. A küldött koronát a nyugdíjalapnak juttattuk.

Nyelvész. A hol kérdésnél —ban és a hová kérdésnél mindig —ba rag járul a szóhoz.

Tanács. Ez lelkiismereti kérdés. Csak ön adhat erre maga magának választ.

K. S. Ilyen poeta-embert nem ismerünk. Jour. Tizedrangú színésznőknek a belső életéről, vagy színpadi sikereiről, még diszkrét sem számolhatunk be.

Érdeklődő. Csak rokonságban áll vele. Régi előfizető. A kultuszminiszter hatáskörébe tartozik.

Sacerdos. Okoskodása nem helyes, mert sértés itt egyáltalán nem forog fenn. Ha csak a félreértett ióakaratot nem véli annak?

T. H. előfizető. Az ilyen vásárokat mindig felemelt árak mellett tartják meg.

Erdeklődő. Annak az egyesületnek az estélyét, már a mult héten megölték. Hogy milyen eredménnyel, azzal nem számoltak el nekünk.

K. Szombathely. Az illető urnak a pöffeszkedése, csak üres lelkét tárta fel ön előtt és ez eléggé erős érv amellett, hogy szakitsen vele.

Előfizető. Már számtalanszor megirtuk, hogy a névmagyarosításhoz egy koronás belyéggel ellátott folyamodványon kívül születési, erkölcsi és illetőségi bizonyítvány is kell. A belügyminiszterhez címzendő.

Erdeklődő, Acsád. Minden miniszternek van titkária és így neki is van.

Előfizető fia. Teljes lelkiismeretességgel nem adhatunk tanácsot. Ajánljuk azonban, hogy mielőtt döntölésére határozná el magát, jól és a legnagyobb józansággal fontolja meg, amit tenni akar.

Tek-r. Az ügynek nagyon súlyos következményei is lehetnek, amelyek becslését is alááshatják. Siessen kilábolni belőle, mielőtt még nem késő.

Fogadtunk. Félreérti e rovat körét, ha azt hiszi, hogy utána járunk egy-egy építendő palota árának.

K. H., Ujpest. Egyetemi magántanár.

Sorsolások.

A következő t. előfizetőink sorsjegyei nem nyertek: U. B., Nagykörös. — P. J., Sukoró. — Sz. S., Izsák. — B. S. igazgató-tanító, Nagyszében. — N. A. jegyző, Felsővég. — T. S. pénzügyőr, Perjámos. — Homokerti. — Cz. Z., Gyöngy. — K. P., Parancsi. — S. K., Kolozsvár. — Gazdasági iskola. — R. S., Debreczen. — L. M., Baja. — Szerencsés. — Nem jött ki. — M. L., Alsófüred.

A következő t. előfizetőink sorsjegyei nyertek: Egy szécsényi előfizető. A Bazilika-sorsjegy 772-57 tizennegy koronát nyert. A többi nem sorsolták. — L. P., Kolozsvár. Kétszáz koronát. — Aranka. Ezer koronát nyert. — B. B. Az első négy koronával, a másodikikat tizennegy koronával sorsolták. A két utolsó nem nyert. — Dunaharaszti. Az 1566 számú kétszázötven koronát nyert. Szívesen utánanéznék t. előfizetőink sorsjegyeinek, vajon nyertek-e, azt azonban igazán nem tehetjük meg, hogy husz évre visszamenőleg keressük ki az egyes sorsjegyek számait.

EGYETERTÉS

politikai naplap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJKA MÁTYÁS

Table with columns: Buza, Egyéb gabonaművek, Burgonya, Faj, and various sub-categories with prices.

Table with columns: Allamadosság közközlésének, Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalom, and various sub-categories with prices.

Table with columns: Újlaki téglák és mészkövek, Sorsjegyek, Pénzjegyek, and various sub-categories with prices.

SZINHÁZAK
Vasárnapon, 1908 deczember 20-án.

Nemzeti Színház

Délután fél 3 óraker
Az aranyember.
Eredeti dráma 5 felvonásban, 1 előjátékkal 7 képből. Irta Jókai Mór.

Személyek
Smár Mihály Pálffy
Irikollár E. Mátrai
Nimea Török
Iereza Jászai
Boemi Váradi
Krisztyán Todor Nadai
Brazovics Gabányi

Este fél nyolcz óraker
Szerelmeskedés.

Színmű három felvonásban. Irta: Schmitzer Arthur, fordította Revész F.

Személyek:
Weiring Hans Ujházy
Krisztina Medgyaszay
Schlager Miczi Vivari M.
Fritz Meszaros
Theodor Dezo
Katri Koczéri L.
A terj Gyenes
Lina Kiss A.

Vígyszínház

Délután 3 óraker.
Mennyköcsapás

Böhözát 3 felvonásban. Irta Xenofon, fordította Göth Sándor
Vigil Tapolczai
Alfréd Hegedüs
Bretisel Szeremi
Agliaure Kiss I.
Focopin Fanny Varsányi L.
Hector Tanay
Ornagó Fenyvesi
Honore Tinányi
Haumonó Csaky I.
Julie Dallos L.
Pierre Gyözö

Este fél 8 óraker

A király.

Vígjáték 4 felvonásban. Irta: Fiers, Caillavet és Aréne. Fordította Molnar Ferencz, Hegedüs Göth
A király Varsányi L.
Bowdier képviselő Komlossy J.
Marthe, a le esége Varsányi L.
Lizette, a leánya Komlossy J.
Marianx L. színeszóné Göthné
Chaurandó Fenyvesi E.
Firmin, a fia Tanay
Leorrain miniszterelnök Tinányi
Courreau ker. min. Vendrey
Rivetot, útker. Sarkadi
Biond. deaktív Szerényi
A szenátus elnöke Baassa

ROYAL ORFEUM
ERZSÉBET-KÖRÜT 31. TELEFON 110-22.

2 Ma vasárnap **2**
előadás

1/2 óraker és 8 óraker. Mindkét szer teljes műsorral.

Délután ingyen helyezhető el egy gyermek.

„Fiu vagy leány?“ „A primadonna“
operette. bohózat.

A téli kertben cabaretelőadások és táncszattrakciók.
Nyitva reggel 5 óráig.

SZABADALOM,

védjegy- és mintajelölés kiadó
és az összes kultúr-államokban.

ADLER MIKSA okt. gépészmérnök
hites szab. ügyvivő
BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 51.

Perzsa-szőnyegek
nagy választékban rendkívül jutányos áron kaphatók.
Vászonárak. Kelengyék.
Wittmann Frigyes és Fiai
V., Váci-körút 6.

Szőnyegek és függönyök

Szalón-, ebédlő- és futószőnyegek, ágyelők. Posztó- és szövetszőnyegek, ágy- és asztalterítők, utazóplaidok és teveszőr-takarók. Tüll-storok és csipkefüggönyök, valamint cloth-, cashmir- és selyempaplanok, összecusukható szekrényágyak, gyermekszékek, kárpitos-kellékek nagy raktára

Rendkívül olcsó árak.

Neumann Adolf A.
Budapest, VII., Erzsébet-körút 16. szám.

ÜZLETFELOSZLATÁS

WEISZ és FUCHS

BUDAPEST, IV., BECSI-UTCZA 3.
szám alatt 20 év óta fennálló

selyem- és női divatáru üzlete

teljesen feloszlik.

Még sohasem kínálkozott ily kedvező alkalom
rendkívül olcsó bevásárlásra

Legfinomabb női divatáru, u. m. selyem, kelme-, bársony-, angol sealskin, pluche- és caracül (kabátokra), csipke-szővetek, valódi csipkék, mindennemű szalagok, boák, tüll, batiszt és vászonruhák és mindenféle más divatcikkok a

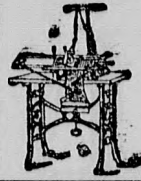
leltári áron alul adatnak el félértékben.

Tessék felhasználni ezen kedvező alkalmat, mely csak egyszer van és vissza nem tér,

— Az üzlet berendezés eladó! —

Ma vasárnap az üzlet egész nap nyitva.

Magyar Styria Kötőgépgyár
BUDAPEST.

A legjobb és leghíresebb kötőgépek

szabadalmazott zárákkal ellátva. Teljes tanítás ingyen. Arjegyzők bérmentve. Fogl József Lajos ügyvezető, Irda és elárú-sítóhely Csongery-u. 54/a

ÓRIASI GRAMOFONT

adok 16 forint készpénzért vagy szállítók utánvételel melynek ára részletfizetéssel 75 forint Magyarországon legnagyobb fonograf árúháza — Rendkívül nagy választék a világhírű párisi „Pátho” és londoni „KOLUMBIA” hangperekből. Arjegyzők gramofonokról fonografokról, lemezek és hangrekreikről ingyen.

FRISS GYULA utoda Havas Simon
Budapest, IV., Ferenclék-tere 3. (az udvarban jobbra.)

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17

Ma vasárnap d. u. 3 óraker

Jótekonycélú előadás

a Fővárosi Hírlapkiadó Tisztviselők Segítő-Egyesülete javára, rendez estélyi helyiségekben. Fellépnek:

Medgyaszay Vilma, Nagy Endre, Virág Jenő és a Fővárosi Orfeum decembri műsorának legnagyobb attrakciói.

Esti 8 óraker

Nagy Előadás

Jegyelővétel 10—1 és 8—6 óráig. Telefon 93—86.

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17

Vasárnap, deczember 20-án délután 3 óraker

NAGY MATINÉE

Ujságkladó Tisztviselők Egyesületének öszevgy- és árvaalapja javára.

KÖZREMŐKÖDNEK:

Medgyaszay Vilma	Nagy Endre
Mlle Rahel	Virág Jenő
(Cleopatra)	Baumann
Miss Darwin	Martine Brothers
Telsedo Sisters	Aalbach
Rafael Colombell	Lorch-család

Családi jellegű műsor.

Jegyek előre válthatók elővételi díj nélkül a Fővárosi Orfeum pénztáránál.

Karácsonyi vásár!

Hölgyek figyelmébe!

NOUVEAU OCCASION!

5000 db selyem gummi-ny — 85, 1.—, 1.25 és felebe
4500 db himzett batisztbiroz 2.25
3000 db natlert füzvédő — 5, —, 65, 1.—, 1.25, 1.50
1000 db Chiffon — 35, — szalagok 1.25, 1.65
latyol 20-tól felebe, csipkék 4 illertől: felebe, gallérok, jakók, nyakkendőök és színházi ehatások és sok más nagy választékban olcsón kaphatók.

HAJNAL JENO urt divatárny üzletében
Budapest, IV., Ferenclék-tere 4. sz.

Karácsonyi vásár!

Valódi brabantai szőrme

Stola-gallér

A legnemesebb fekete esosz brabantai kaninbőr, melynek valódiságért és tartós jó minőségéért feltétlen kezeséget vállalunk. Nehéz fekete-selyem-düszeszbőrrel, 6 remek szkunkszin farokkal, 240 cm hosszú,

ára 10 korona, ugyanez barnában

12 korona. Ugyancsak ezen ColHer 150 cm. hosszúságban, 6 kaninfarokkal, fekete-bőrben

6 korona, 150 cm. hosszú barnában 8 korona.

Postal szétküldés a világ minden részébe utánvétellel.

Peizwaren Export & Import

Weller

Wien, XVI., Lerchenfelder Gürtel 53.

Magyar levelezés.

Eredet francia gummitanyu para, selyemgummi és habhólyagok bucsaia 1.25, 2.3, 4.5, 10 koronig. Egy koroná beklidese után franko és bormentve küldök 8 db. legfinomabb mintanyú eméyrt dírtéje mellett.
NEUMAYER LIPOT Budapest, gummárny különlegeségek VI., Váci-körút 3. sz., Auerfönyház.

SZÍNHÁZAK
Magyar Színház Királyszínház

Délután 3 óraker
A császár katonái.
Drama három felvonásban. Írta Földes Imre.

Délután 3 óraker
Hollandi lány.
Nagy operett 2 felvonásban. Szövegét írta Paul Rubens és Ausen Ilggen. Zenejét szerze Paul Rubens. Fordította Brody Miksa.

Este fél 8 óraker
Forradalmi nász
Drama 3 felvonásban. Írta Sophus Michaëlis. Ford. Homonnai Albert.

Este fél 8 óraker
Mary Ann.
3 peretes 3 felvonásban. Írta Hájós Sándor, zenejét szerze Kacsóh Pongrácz.

FOLIES CAPRICE

Igazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTT SANDOR
Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 óraker

„SZABADSÁGON”

(Cabaret). Betanította: Trebitsch Sándor. Előadja az egész személyzet.

Továbbá:

„Corpus Delicti” és „Scheiden thut weh.”

Nappali pénztár d. e. 9-11-ig és d. u. 3-6-ig. Az első emeleti Casino de Parisban elsőrangú táncatrakciók.

— Kezdeté fél 12 óraker. —

A PARADICSOM KABARET

ÜLLŐI-UT 46. szám. — Telefonszám: 115-84.

Igazgató Widtsch Bezaó József. Karmester Nádor Mihály. Bővész Ilonka. Kóndor Ernő. Negrády Gizi. Csabai Esőfi. Lugosi Jenő. Ellen Milford. Nagy Tilla. Dalnoky Imre. Balint Béla. Tarján Vilmos. Bátorasóky Lajos konferenciás.

„RABLÓK A BANKBAN”

Aktuális tréfa, előadja az egész személyzet.

STEINHARDT MULATÓ

Telefon 54-23. Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23.

Ma és mindennap: Kezdeté 9 óraker.

Zsiga nem akar!

Ujdonság! Bohózat. Írták: Glinger és Taussig. Fordította Steinhardt G. Ezt követi A nőtlen férj Bohózat. Írták: Glinger és Taussig. Fordította: Szűke. Steinhardt, Gyárfás, Solti és Pápay teljes új macsánzáikkal, valamint Vancso's tornászok. Les Angelotti's turbilion táncosok és Boston and Philadelphia centrikusok is szerepelnek. A remek tollírók zené és tánc szerepe, elsőrendű attrakciók. Bolgatódió minz. — Jegyek: 8-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 63. és Özv. Kottl Józsefné adánykötőlegességi Árudájában Andrássy-ut 29. — Vasárnap délután fél 4 órai kezdettel mérsékelt helyár előadás. Szinre kerül: A Nőtlen Férj. Steinhardt fellépte macsánzáiban.

FOGAK

és fogsorokat szápadlás nélkül, a természetes fogaktól meg nem különböztethető és rágásra kitűnő 10 évi szavatosság mellett készít. Guttermuth János. BUDAPEST, VII. kor., Baross-tér 22. I. jobbra 3. Kérem a névre és az ajlőszámra figyelnl, mert ketten vagyunk e hazban. — Erkezéskor kérem a kapu alatti táblán levő 3-as számú gombot megnyomni, hogy az érkezők sorrendje betartassék.

Hull a haja? Haznája a Petroleum-hajszesz-t. Gara Géza és Tsa drogéria

Standard amerikai husvágó és aprítógép. Háziaszonyoknak, vendéglősöknek, henteseknek, hus, zsir, főzelék, zöldség, gyümölcs, kenyér, stb. aprításra és kolbásztöltésre. Könnyű, tiszta, egyszerű kezelés. 5 10 12 22 33 szám Kolbásztöltő 7.- 10.- 12.- 20.- 30.80 fill. 1.-, 1.20. 1.40. 1.60 KERTÉSZ TÓDOR, Budapest, Kristófi-tér. — Czélszerű ajándékok. — Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

SZABADALMAKAT védjegyeket és mintajelvételeket megsebez Szabadalmakat Értékesítő Vállalat PABZTOR (bej. cég.) BUDAPEST, VII., ERZSEBET-KÖRUT 17. Felvilágosítás díjtalan. Telefon 24-28.

KOVÁCS GYULA zongoratermei BUDAPEST, (Gresham-palota) V., Ferencz József-tér 5-6. TELEFON 110-66

Surányi szalonczukorkák legfinomabb minőségben 1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K., utánvétel mellett bérmentve. Finom friss teasütemény is kapható. Surányi cukorkagyár Nagy-Surány Nyitra megye.

Ingyen Grammofon - társaság Budapest, VII., Vörösmarty-u. 17.

Általános feltűnést kelt az ide! Karácsonyi occasio az olcsóságáról ország-szerte előnyösen ismert Spitz Herman selyem, bársony, kelme és csipke áruházában Bpest, Deák Ferencz-u. 13. mivel az összes áruk a valóságos érték feléért árusítatnak el. A t. hölgy közönség szives figyelmébe! Tiszta selyem mirtje 19, 50 kr. és feljebb Suhogó fekete taft selyem 60, egész nehé minőség, dupla széles 1.45 Csipkeszővelek, alkalmi vétel 35, 55 és 98 kr. Tennis flanel és szines levantin 14/17 és feljebb. Ezenkívül még számos itt fel nem sorolható selymek, kolmek és más divatcikknek majdnem folére le szállított árakért kaphatók. Ma, vasárnap az üzlet egész nap nyitva van.

Saját érdekében kérjen árjegyzéket ingyen és bérmentve a világban legjobban anatómiai rendszerű cipőkről. Fiókiüzletek: Budapest: Rákóczi-ut 6. Nagyvárad Kossuth-utca 5. szám és Rákóczi-ut, Szarajevó: Rudolffgasse: Pécs: Király-utca 7. sz. Petrózseny: Kossuth-utca. Központi gyártelep: Nagyvárad. Fiókiyár-telep: Moskovits Farkas és Társa cs. és kir. közútszácsereg szállítói Budapest, VII., Rákóczi-ut 64/3. szám.

Szalloda Az ARANY BÁRÁNYHOZ BÉCS, Wieden, IV., Hauptstrasse 4. Elsőrangú szálló. — A magyarok találkozó helye. — Szobák 2.60 koronától felfelé. 3 percrenyre az Operától és Kärntnerstrassétól. Világos szobák. Világos szobák.

A legszebb karácsonyi ajándék egy hangszer, melyet legjobban és lebecsőbbben csak WAGNER a „Hangszertrálya”-nál, Budapest, József-körut 10. szám a, vásárolhat. Önkéntes iskola minden hangszerhez mellékelve lesz. Ne küldjük pénzünket külföldre. — Kicserelés megengedve. Telefon 67-85. szám.

Hölgyeknek karácsonyra a legkellemesebb meglepetés egy fess aij, e czéjra külföldösen ajánlhatjuk két kedvelt fagonunkat u. m. Tristan és Isolde Tristan 6 korona Isolde 6 korona

Tristan sikkos divatall gyönyörű fagonban izlésesen díszített oldalrészekkel, gazdagon berakott szétrnyiló szegélyekkel. Az aij a kelméhez illő selyemmel vagy bársonnyal paszpoltrozható esetleg paszpoldisz nélkül és készíthető. Isolde meglepően sikkos szoknya hosszában művészi szies applikációval, saját kelméből díszítve a nyugodt és finom izlést képviseli és feltűnően tetszik minden urihölgynek. Ugy a Tristan mint az Isolde darabja 6 korona. Kitűnő minőségű lodenből fekete, sötétkék, szürke, drapp és barna szinben, a legdivatosabb angol mintázatu férfi ruhaszövetekből szürke, drapp és oliv szinben. Kiváncra a szoknyákat finomabb kivitelben is szállíthatjuk u. m. legsikerűtebb mintázatu és kockázott finom minőségű angol kelméből, drapp, barna, szürke, oliv és sötétkék szinben v. fekete, barna és sötétkék atlasz kamgarnból 11 koronáért. Aljaink kitűnnek extra jó szabásuk és pontos kivitelük által. Minden egyes darab mérték után készült, melyhez szükséges a schluss- és csipbőség, elő- és háthossza a szoknyának, továbbá a szin előírása. «Zur Schossenfabrik» XVI., Neulerchenfelderstrasse 2. Magyar levelezés. BÉCS. Magyar levelezés. Nagyszabású őszi és téli divatallbumunkat, mely dazdag tartalommal fogva érdekes betekintést nyújt az új divat terébe azon tisztelt urhölgyeknek, kik eziránt érdeklőnek, kik sikkos, ingyen és bérmentve küldünk.

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon, 1908. december 20-án
III. Kir. Operaház

Mignon

Regényes opera 3 felvonásban
 Zenéjét szerzte Thomas A. Szövegét Goethe: „Meister Vilmos tanuló évei” című regénye után
 Írták: Carré és Barbier. Fordította Ormay F.

Meister Vilmos Pichler
 Lothario Szemere
 Laertes Mihályi
 Fridrik Pálóczyó
 Jarno Hegedüs
 Mignon Svártróm V.

Kezdeté 7 órakor

Urániaszínház

Délután 4 órakor
A modern sport

Este fél 8 órakor
Hogyan mulatunk

Várszínház

Zárva

Apollo-Projectográf

TELEFON 68-39.

Alarczobál. Értékes ékszerláda a tengerben.
 — Talchimia del amore. —
 (Olasz dráma.) Grofno és a Juhászleány. A vasutas álma. A kis gipszszobor árusító.

Gálans gárdista.

Kellemetlen találmány. Mulatságok a vidéken.

KEZDETE: 5 órakor, vasár- és ünnepnap 3 órakor.

Csütörtökön január 7-én — Royalterem —

FRIEDMANN

Ignátz zongoraművész **Chopin Estélya.**

Jegyek 10, 6, 4 és 2 kor., kizárólag Mery Bélánál
 Andrassy-ut 12.

BUDAPESTI CABARET

BONBONIERE
 VI. Teréz-körút 28. Telefon 52-88.

Minden este 9^{1/2} órakor az óriási sikerű műsor:

BÖRZE ANKÉT.

Társadalmi szatíra.

As első hó (Nagy revue.) Hordó pongyolában (Böhözet.)
 A bizonyítvány gyár (Tréfa.) Lurchanyi Oiza, Vörös lil,
 Kékény Ilon, Virag, Kabók, Tarján, Nagy. Conferencier:
 Dr. Szalay József. Jegyek: 6, 5, 4 és 3 korát minden
 jegyárú-tó helyen. Bővebbet a plakátok.

CIMBALMOK,

Legújabb szabadalmazott acél borsó szerkezettel, melynek hangja, hangtartása rendkívül jónak bizonyult, részletfizetésre is legmegszébbmenő jótállással kaphatók. Fonografok, gramfonok hegedűk, fuvolák, sziták, okarinák stb. olcsón legjobbak. Kétféle elismert jó munkáért.

Arjegyzéket ingyen küld Mogyoróssy Gyula

m. kir. szabadalmazott hangszergyáros
 budapest, VIII. Rákóczi-ut 7L
 Telefon 88-20.

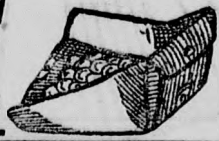
VALUTA arszény

egy darab bőrből készült ára 1 korona kizárólag

„Székely” bőrdoboznál

VII. 9 Rákóczi-ut 4

Arjegyzék ingyen

Tévedés

kikerülése végett vásároljon óvszerkülönlegességet a GUNMI KIBALY-nál

HATSCHEK N.

Csakis: Budapest, Károly-körút 6.
 ARJEGYZÉK TITOKTARTASSAL INGYEN.

Szőnyeg-ujdonság!

200-300 nagyságban nyitott Jacquard szőnyeg, tartós minőségben 5 fnt 80 krért.

Rosenberg és Qitt

női divat, szőnyeg- és vászonárak nagy áruház

Budapest, VI., Király-u. 32. saroküzlet

Alapítástól 1895.

EREDETI

Müncheni Tafel Pschorr - Bräu

Főraktár:

Pál (Peissel) Henrik

özégnél

Budapest, Dohány-utca 57.

Szétküldés az ország minden irányában hordókbán, palackokban.

Visszonteladók nagyobb kedvezményben részesülnek.

Kellemes unalomtűző a hosszú téli estéken egy valódi

Turul beszélőgép

mely számtalan előnyös újítása mellett felülmúl minden más gyártmányt.

Világosoda! Szenzációs ujdonság! Tölszer nélküli beszélő-gép!

Hatalmas tiszta hanggal, mint minden tölszer zajtól ara 70 kor. Pathéphon hanglemezek (tű nélkül játszható lemezek) nagy nemzetközi műsor 10 darab véteknél a 5 kor. egy Pathé-féle hangdoboz INGYEN! A tölszer és az elsőrangú hangtomezek gyári raktára még eddig nem létezett olcsó árak mellett. Többek lemez arjegyzéket saját érdekében kérni ingyen és bérmentve küldjük.

Gramfonok részletfizetésre is. Kereskedőknek legolcsóbb beszerzési forrás. Képes arjegyzék ingyen.

Fried Győző és Tsa

grammofon különlegességek és hangtomez nagykereskedők
 Epest, VIII., Aggteleki-u.10.
 Rákóczi-utról két percz.
 Telefon 4-06.

KARÁCSONYFADISZ

12 darab

gyönyörűen csillogó karácsonyfadísz ujdonság 30 fillér 12 drb csillogó szőrű esda-gyertya 30 fillér. 12 drb gyönyörű csillogó virágok 60 fillér. 12 drb repülőgép léghajó, hólapda, bombabecs. vagyos hangszerek, trombita, harang, eszengő vagy különféle gyümölcsök és állatok vagyítva - 50, - 70, L- és 2- korona. 100 d b gyöngy, színes - 50, - 70, L- és 2- korona, 12 drb gyertyatartó rugóval 20 fill. 25 drb karácsonyfagyertya, színes 20 fill. Angyalok és lepkek repülő szárnyakkal, drbja 16, 30 és 50 fill. Karácsonyfa-harangcsók gyönyörű angyalokkal, kalapokkal drbja 50 fill. és 1 kor. DUKESZ BIKSA karácsonyfadísz nagyban rátalára Epest, O-utca 8., az udvarban.

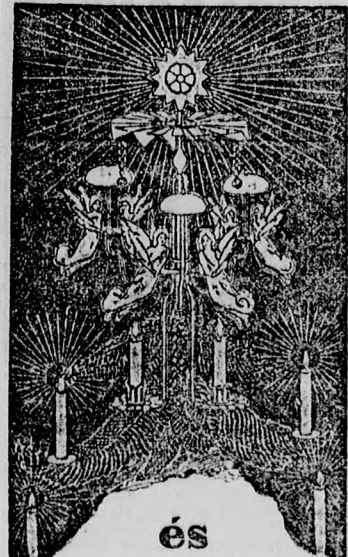
SZÖRMEMODELLJEINKET

occasiós karácsonyi árban bocsájtjuk vevőink rendelkezésére. Jegesmedve-szőrmék nagy választékban. Katalógusainkat kívánatra díjtalan küldjük.

Dán Testvérek csász. és kir. udv. szűcsök.
 Budapest, IV. Dorottya-utca 11.

Gyönyörűen ragyogó

11. számú pótláda gyűjtemény 50-60 drb. csillogó karácsonyfadísz üvegféle **1 fnt 25 kr.**

(1875. t. cz. e. törvényesen védve. Kizárólag PLOKI és HAASNÁL)

Fényár közepett ragyogva a karácsony közepett hirdetik. Tündéres fényével beragyogja az egész karácsonyt. A 5 gyertya melegíti a felső korok forgásában a róla lecsúszó patent kalapácsok az aczéltárgyakhoz való, egyszerre többet is len kellemes, tiszta színt hangot hallatnak. — Így a fényár közepett ragyogva, a szent jászolhoz vonuló nyál csöngőre emlékeztetve a bethemelt érváraszó csejével áhitatba ejt bennünket és gyermekmeinket. — A kályhára állítva is kitűnően működik.

a minden konkurenciát felülmúló Glória angyal-harangcska tükörfényes nikkelezéssel. . . . . 75 kr.

ÖSSZESEN 1 láda kollekció 1 fnt 80 kr.

Glória-harang, gyönyörű virágdíszel 1 fnt.

12 számú pótláda gyűjtemény 2 fnt 35 kr.

13 számú pótláda gyűjtemény . . . 4 fnt.

PLÖKL és HAAS

sporthatékán karácsonyfadísz-udnyoztálya
 Budapest, VI., Andrassy-ut 13. szám.
 30 drb karácsonyfa-gyertya 24 kr.

HETI MŰSOR.

December	Nemzeti Színház	III. kir. Operaház	Várszínház	Király Színház	Magyar Színház	Uránia	Várszínház
21 Hétfő	Elektra	—	A király	Mary Ann	Forradalmi nász	Hogyan mulatunk	—
22 Kedd	Szerelmeskedés	Sámson és Delila	Kutya van a kertben	Mary Ann	A szerencse fia	Hogyan mulatunk	A makranczos hölgy.
23 Szerda	Szerelmeskedés	A rajna kincse	A király	Mary Ann	Forradalmi nász	Hogyan mulatunk	—
24 Csütörtök d. u.	—	—	Jóka ördöge	Mary Ann	—	—	—
25 Péntek d. u. este	A piros bugyél, Szerelmeskedés	Walkür	A tanítónő, A király	A Dollárkirálynő, Mary Ann	A tulsó partról, Forradalmi nász	Angol élet, Hogyan mulatunk	—
26 Szombat d. u. este	Urhatóam polgár	A hegyek alján	Tatárjárás, Visszatérés Jeruzsálemből	A hollandi lány, Mary Ann	A sashok, A szerencse fia	Bűn és bűnhődés, Megváltás	—
27 Vasárnap d. u. este	A vasgyáros, Mary Ann	Siegfried	Virraszt a szerel., A király	Nagymama, Mary Ann	A holnap, Forradalmi nász	Hogyan mulatunk, A szerelem története	—

DÓCZI M.

Budapest,
Bákóczy-ut 10/A.

Egyedárusítása a világhírű
amerikai

„GO-ON”
cipőknek.

Párja 18 és
20 kor.

Férficipők:

	Kor.
Jegyzet! Amerikai cipők, szeles talppal	13.-
Legfinomabb boxbőr, tűzős, 9.50, tűzős	10.-
Francia sevró, cugos vagy tűzős 10.- gombos	11.-
Borjubőr tűzős, sima vagy betétes	8.-
Posztó, bőrrel körül 8.50, oroszakkal	9.50
Jgyanilyen, 24 cm. magas-szaru bőrrel	10.-
oroszlakkal borítva	11.-

Női cipők:

Sevge- vagy borjubőr, tűzős vagy cugos	7.-
Legfinomabb boxbőr, tűzős v. cug. 8.50, gombos	9.-
Francia sevró, tűzős vagy cugos 10.-, gombos	10.50
Posztó, bőrrel körül 7.50, oroszakkal	8.-
10.000 pár női, posztó komotcipő	2.- 3.-

Férficsizmák:

Amerikai boxbőr, tisztí csizma	24.- 28.-
Bagariabőr, erős duplatalppal	18.- 22.-
Hajnabol, többféle kiállításban	12.- 16.-

Vidéki megrendelések aznap eszközöltnék

Bendések 20 koronán fölül bérmentve.
Meg nem felelő árut készséggel beoszerélek.
150 fényképpel ellátott remekül kiállított képes nagy árjegyzéket kíván
a nra ingyen és bérmentve küldök.

KÉZIMUNKA

Gobelinek, himzőanyagok és szövetek szabott gyári árakban. Kérjen nagy képes árjegyzéket és kiválasztási kü deményt
TELEFON 109-08.

Bérczi D. Sándor

női kézimunka nagyiparos
Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. sz.
(Váci-körút sarokház mellett, villamos megálló)
saját áruházában.
MAGYARORSZÁGLEGNAGYOBB KÉZIMUNKAÜZLETE.

Csődttömeg eladás Budapesten.

Közadós Festetich Andor gróf csődügyében ezennel közhírré teszem, hogy a budapesti kir. Törvényszék 1908. évi 54823. számú végzésével a csődttömeghez leltározott s a csődleltár 1-625 tételai alatt felsorolt 54791 kor. 70 fillerre becsült és előbb a néhai Festetich Agoston gróf által alapított másodzülettség hitbizominy átlagához csatolt különféle ingóságok: u. m. antik bútorok, hálószoba, ebédlő, és szalonberendezések, íróasztalok, tükrök, festmények, porcellántárgyak, lámpák, antik órák, ezüst irókészlet, székek, fotelek, szekrények, cselédszoba-berendezések, különféle apró műtárgyak, ezüstneműek a csődvalasztmány 1908. évi szept. hó 25-én hozott határozata értelmében nyilvános bírói árverés útján Budapesten 1908. évi decz. hó 28-án és következő napjain délelőtt 11 órakor VIII. ker. Röck-Szilárd-utca 17. számú házban levő raktárhelyiségben készpénzfizetés mellett eladtnak.

Az érdeklődőknek készséggel nyújt felvilágosítást irodám (V. Nádor-utca 18. sz.), az ingóságok pedig f. hó 21-én és 22-én délelőtt 10-től d. u. 4 óráig a helyszínen megtekinthetők.

Budapest, 1908. évi december hó.
Sebestyén József dr.
ügyvéd, csődttömeggondnok.

Magyar Biztosítási Hirlap

Dijmentesen szolgál bármily irányú felvilágosítással biztosítási ügyben vagy biztosítási peres kérdésben. Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Molnár-utca 11. sz.

ÁLTALÁNOS BANK R.-T.

December 28-án

egy millió korona

fő. és számos melléknyereményre játszik, aki
1 drb Konvertált Jelzalog sorsjegyet

vesz.

Havi befizetés darabonként:

24 havi törlesztésre	6.30 korona
30 " "	5.30 "
36 " "	4.40 "
40 " "	4.- "

Már az első részlet beküldése után kiadjuk a sorozat és számmal ellátott részleívet, azonnali játékkal.

A Konvertált Jelzalog sorsjegyek évente 6 huzása van s minden köz- és állampénztárnál óvadékkul elfogadjatik.

Letétre
eladjuk ezen sorsjegyeket
10 korona

foglaló előzetes beküldése ellenében, pontosan a hív. napi árfolyam szerint, a hátralékos összeg után pedig jutányos kamatot számítunk. A foglaló vétel után azonnal megküldjük a sorozat és számmal tartalmazó

letétívet,

melynek birtokában a játékjog egyedül a vevőt illeti meg.

Belépési felhívás

Az általunk alakított 21 drb évi 6 huzásban játszó Konvertált Jelzalog sorsjegycsoportba.

Ezen sorsjegycsoport 25 tagból áll és 39 havi időtartamra alakult. Minden tag havonta 4-50 koronát fizet be. A sorsjegycsoport tartama alatt a 25 drb sorsjegyre

teljesen ingyen játszik, a kihúzott nyeremények egy huszonötödének részese és a 39 hónap lejártá után minden tag 1 drb Konv. Jelzalog-sorsjegyet kap, melyre még 50 évig játszik. Az első részlet beküldése ellenében megküldjük a 25 drb Konvertált Jelzalog-sorsjegyről szóló sorozat és számmal tartalmazó részleívet, azonnali játékkal.

Általános Bank R.-T., Budapest, Erzsébet-körút 39.

BIZTOS

gyógyulást keresőknek
nemí betegségben szenvednek,

mint húgyvese és hólyagbajok, húgyveszékélyek, vizeletű savak, éjjeli magömlések, szék- és bujakoros bántalmak (gyphilia, az onfortózes utóhálatként fellépő idegbajok, korai férfierő elyengülés, bármily bőrkülvisek stb. nőknél fehérlőlyás, méh bajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyítására szigorúan tudományos és lelkiismeretes gyógyimódnál fogva legjobban ajánljuk

DR. GARAI ANTAL

v. or. és kir. osztály főorvos országos hírv és a legrobbibb, 82 éve ionnálló rendelő intézetét

Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült húgyvese óshólyag bajok vizsgálata villamos húgyveseótkör segélyvel.
Vidékiek levelekre kincsió választ és szakaszerű tanácsot nyersék, gyógyiszertől gondoskodva less. Titoktartás biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

PENZ

kölsön sorsjegyekre, őrtek. papírokra és vidéki tekpt. részvényekre.

Erzsébet sorsjegyre 6.50 K	
Jósziv " " 7.50 "	
Magy. v. t. " 22.- "	
Bazilika " 18.- "	
Olasz v. t. " 30.- "	
Oszt. v. t. " 40.- "	
Haza! " 60.- "	
Conv. Jelzalog " 105.- "	

A kölsön 2 koronánál kezdődő apró részletekben letérszethető. Ha sorsjegyet már zálogban vannak, úgy a letérsjeg beküldése ellenében a kölsönt a fontl ósszopra felemeljük. Azonnali ellátás és legolósabb kamattal.

JELZALOG

kölsönök minden nemű a legolósabb alapon és legolósabb letételek mellett közvetlünk előleg nélkül.

BEIFELD BANKHÁZ
Bpest, Károly-körút 1.
Alapítástól 1874-ben. 22648

A „GLOBUS” műintézet és kiadóval- lalat részvénytársaság

Budapest, VI., Aradi-utca 8. sz.

2 millió darab
Képes-Levelezőlap
készletét mélyen leszállított árak mellett eladja

Raktáron vannak karácsonyi, ujévi, husvétii, valamint genre kártyák a legváltozatosabb művészi kivitelben. Ár: 1000 darabonként 7 korona, utánvét vagy az ár előzetes beküldése ellen. 100 darabnál kisebb mennyiség nem szállítatik.

Magyar Fém- és Lámpaárugyár

Részvény-Társaság
Budapest - Kőbánya.

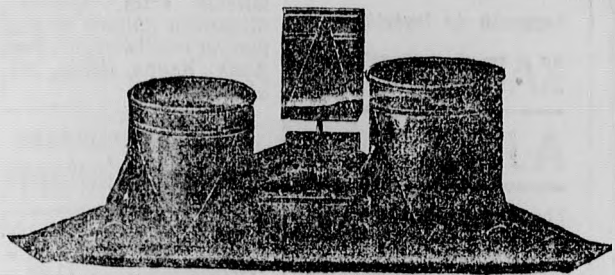
Petroleumlámpák, gáz- és villamoscsillárok, fémdiszimulátáryak.

Uj! Uj!
Optimus
Nélkülözhetetlen kézi tűzoltókészülék gyárakban, üzletekben, irodákban.

Raktárak:
BUDAPESTEN: II., Szilágyi Dezső-tér 3. sz. V., Gizella-tér 1. sz. VII., Erzsébet-körút 19. sz. VIII., Üllői-ut 2. sz.
VIDÉKEN: POZSONY: Lőrinc kapu-utca. KOLOZSVAR Mátyás király-tér DEBRECEN: Simonffy-utca.

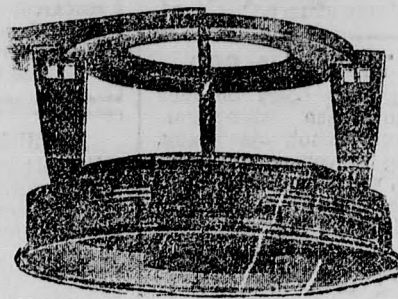
SZANDRIK magyar ezüst- és fémáru-gyár r.t. Budapest, Váci-utca 10. sz.

Legjobb minőségű alpakka-ezüst és china-ezüst disztárgyak, háztartási cikkek és evő-eszközök nagy választékban.

8542. Dohányzókészlet china-ezüst I. 34.-

MAGYAR IPAR!

8520. Befőttes-állvány 20 cm. átm. alpakka-ezüst K 29.-

Kimerítő árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

GRAND PRIX PARISI VILÁGKIÁLLITÁS 1900.

KWIZDA-FLUID

Kigyó-védjegy.
(TURISTA-FLUID)

Régóta különök elismert illatos bedörzsölés az izmok és inak erősítésére. Erősítés és erömögújtás céljából használják az összes turisták, korékpárosok és lovagló turák után.

Ara 1 egész kor. 2.-, fél üveg kor. 1.20.

KWIZDA-fle FLUID

VALÓDI A GYÓGYTÁRAKBAN KAPHATÓ.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

Főraktár: TOROK JOZSEF gyógyszerésznél.
BUDAPEST, Király-utca 12. sz. és Andrássy-ut 26.

Még csak néhány napig!

Huzás már 1908. évi december 30-án.

Magyar királyi

Jótekonyczélú államsorsjáték.

Főnyeremény 150,000 korona készpénzben.

Az összes nyeremények összege 365.000 korona.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek kaphatók a magyar kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten (Vámpalota) valamelyi posta-, adó-, vám- és sóhivatalnál, az összes vasuti állomásokon s a legtöbb dohánytözsdében és váltó-üzletben.

Magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

Karácsonyra, ujévre a legszebb, legkedvesebb meglepetés gyermekek számára

AZ ÉN UJSÁGOM.

Nincs az a játék, nincs az a drága ajándék, amivel nagyobb örömet szerezhetünk, mint ezzel a gyönyörű gyermekujssággal. A gyermekvilágnak színes vidám mese kell, Az Én Ujságom pedig valóságos kincseshányója a szebbnél-szebb meséknek. Egész éven át hétről-hétre beköszönt az 5 kis olvasóhoz és a hányszor bekopogtat, elevenség, vidámság, tréfa kél nyomában.

Az Én Ujságom kiadóhivatala szívesen küld mutatványszámot és kérésre diitalanul elküldi a karácsonvi és az ujévi számot.

AZ ELŐFIZETÉSI DIJ:

Negyedévre	Félévre	Egész évre
2.50 KORONA	5.— KORONA	10.— KORONA

Januárban minden előfizető ingyen megkapja Az Én Ujságom képes naptárát, amely szórakoztat, tanít, lelkesít. A naptárnak különösen népszerű része a rejtvénypályázat, amelynek megfejtői között 25 értékes pályadíjat sorsolnak ki.

KIS HIRDETÉSEK

Jogtudomány!

és államtudományi előgondolatokra, alapvizsgákra, államvizsgákra előkészítő biztossal

Dr. Erős Vilmos

jogi személnáriuma.

Budapest,
Kossolányi-utca 18 szám.

Zalogcédulákat

veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100,000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.

SCHILLER IZIDOR
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Síp-utca 8. sz.

Elsőrendű vadonatúj Singer női-varrógépet

27 forintért karikahajót 40 forintért, centrálókat 45 forintért, iparszerepeket 50 forintért, 5 évi jótállással az állított, vidám árjegyzék ingyen. **KRAUSZ HENRIK** varrógépgyári raktára. Budapest IV. Veress Pálné-u. 40. I. sz. 8. Vízonteladónak áronedem.

A legelőnyösebb részletfizetésre

zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedűt

készpénzbeni áron a legújabb rendszerű

bankhitel

utján kizárólag csak Reményi nagy magyar hangszerezőnél.

Prospektus és árjegyzék ingyen.

Budapest, Király-utca 58. szám.

Vilamos világítás

saját dynamóval, lakóháznak, gazdaságok részére. Telefon és villamos cikkek árjegyzéke ingyen. Aranjánlat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gármor, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27865

VARRÓGÉPEK

családi és ipari célokra jótállással 12 főtől feljebb mindig kaphatók

Habán Alajos
műgépész
Budapest, Izabella-tér 3.
Kérjen árjegyzéket

Zalogcédulákat

veszek. Elzálogosított, briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100,000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám.
Izabella-utcasarkán

BUTOROK

háló-, ebéd-, szalonberendezések, továbbá utasok, irodák berendezéséhez és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bergarnitúrának eladása és vétele.

Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám
I. emelet 268

Réthy
név látható a valódi pemetetőfű cukorka minden egyes darabkáján. 721v

INGYEN. SÉRVKÖTŐ,

műlábak, műkezek, műfüzők, táncgépek, egyenestartók, haskötőkről

és az összes betegpótlásai céljára készült mindenféle műanyag- és kőanyagú hártárgyak ingyen és bérmentve árti berütkben kitéjük.

Universális sérvkötők

gőrfőzők, kis gummi nyomolapal legnagyobb sérvtől elválasztó.

Sérvkötők

egyédfalú 4-12 kötélszál 5-25 grammól 5-15 koroná.

Gummiharisnyák, haskötők

mértékvesztést kózzítanak.

Magyar Orvosi Múzeum

Bpest, VII., Békócsá-ut 82.
(a Békócsá-kórházal szemben).
Feltűnő címe és a vöröslámpa árjelölés.

Beszélőgépek

kizárólag eredeti elsőrangú gyártmányok részlet-fizetésre is olcsón kaphatók.

MAGY. IPAR ES KERESKEDELMI R.-T. BUDAPEST,
VI., Király-utca 76. sz.
Kérjen árjegyzéket!

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 22

Több mint 600
vagyonos hölgy óhajta hamarosan házasságot kötni. Komoly ajánlkozók, még vagyontalanok is (állás, vallás mellékes) jelentkezzenek A. Schlesinger-nél, Berlin 18.

12 drb. Makart-fénykép, matt vagy fényes 5 fti. 12 Kabinet, matt vagy fényes 4 fti. 12 Visit 1.50 a legjobb kivitelben **HERZ fényképésznél**, Budapest, Rákóczi-ut 16. Vidéki megrendelések bármilyen fénykép után.

Magán építőiparos-iskola előkészít építő, közműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerepny díjazás mellett el fogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Váglőző műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 29110

Benzinmotorok
25 legrégiből műhelyünkben gyárilag kijavítva, valamint új motorok is, jóállású és kedvező áron kaphatók

KALLAI motortelepén
Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Ugyanitt használt gézcsoportok, szíjak és orvialmokok is kaphatók

Gimnáziumi, reál, kereskedelmi, polgári, egyéves önkéntességi, bármely érettségi vizsga letévesztéséigényelt tantárgyakból legjobb módszer szerint tanít és tanított kitűnő philológus, matematikus. Egyenként oktatás. Tanítványok csak korlátozott számban vétetnek fel. A bannalatos eredményeket igazoló okiratok a lakásban megtekinthetők. **Göttein Henrik** Budapest, VII., Damjanich-utca 89. II. em. 10.

Legfinomabb
pergetett akáczmész kapható ólompecsétes bádogszelencékben 5 kilós postacsomagként franco per 7 korona. Kakucs Méhtelep, Inárcskakucs Pestmegye.

Stenográfia
Rákóczi-ut 60. Magyar, német gyorsírás oktatás ingyenes gépirás tanítás az összes rendszerű írógépeken. A »Stenográfia« Országos Gabelsberger gyorsíró és gépiró iskolában háronta új magyar, német gyorsírás, gépirás, kereskedelmi és sokszorosítási tanfolyamok nyílnak. Levelező és vitairási tanfolyamok. Okleveles gyorsíró és kereskedelmi iskolai rendszer tanárok. Az intézet sokszorosító és másoló irodája eivállal mindennemű írás és diszjunkció elkészítését és sokszorosítását. A »Kalligrafia« szépirási osztályában fényesen bevált gyakorlati módszer öveketében minden esetben sikeres szépirásoktatás. Mésékelt tandíj. Beiratások naponta kizárólag Rákóczi-ut 60 I. em. Nem tévesztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kérjen tájékoztatást.

Pénzszekrények
és amerikai irodabútorok használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, VII., Szegényház-tér 5.

Azonnali pénz-előleggel beraktározunk bútor, kocsikat, varrógépeket, automobilt és kereskedelmi árut, száraz raklárainkban utólagos díj-fizetéssel* és igen mérsékelt díjak mellett. Tauber Armin és Társa, Baross-tér 18. Telefon 97-66.

Gimnáziumi, polgári iskolai magánvizsgákra felkészítés előkészítő »Magántanulók Előkészítő« Rottenbiller-utca 1. 9239

Mézédes
csemegeszőlőt, fagymentéseket postakosaránként 350, csemege faalmák és nemes birsalmák postakosaránként 280, 50 kilónként 18 koronáért, papírhejú csemegédíót postaszakánként 350. Fajborokat hektoliterenként leletve 28 koronáért kölcsönhordóban szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról.

Hordós
savanyu kaposztát hasábbal és zöld babot a legkitűnőbb ízűeket postakosárúvegekben 3 kor., ananász kajszinbaraczk-lekvárnak külön 220, mézédés szilvalekvárnak 1 kor., különleges birsalmalekvárnak vagy sajnak 180. Fajborokat hektoliterenként leletve 28 koronáért szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról.

Vesszőkosarakat minden nagyságban a legolcsóbb ár mellett szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról

Zálogszédulát
Inggokról is, brillantot, aranyat, ezüstöt, óksort és répléteket veszek. Kértesz óksort, Budapest, VII. ker., Király-utca 85. sz. Telefonszám 95-48.

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármely méretben és alakban, igen olcsóan kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 122. TELEFON 62-80.

Parlament
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás. Kereskedelmi akadémiaifutárokat által oktatott szak-tanfolyamok. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépcégektől s más hírdetésünket utánzó több tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beiratások egész napon át 28944

Jogi-
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államszámvevőtanai államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma Bpest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne tévesztse össze más hirdetéssel

Kézimunka
hímzésekhez, bútorhoz, függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi: Budapesti Paszománygyár, Nagymező-utca 46. szám. 27903

15. év A »Házartás«, amagyargazdasszonyoknál, közzehetetlen közlönye Kürthy Emilné szerkesztésében, 1909. január 1-én kezd meg 15. évfolyamát. A »Házartás« havonként 3-szor szépen illusztrált füzetben jelenik meg és a házartás minden ágára kiterjed. Előfizetési ára negyedévre 3 K, félévre 6 K, egész évre 12 korona. Mutatványszámokát kívánatra küld a kiadóhivatal (Budapest, VIII., József-körút 31/B).

Ha meglepő és praktikus karácsonyi ajándékra akarunk szert tenni! akkor Kohn Ede és Lársa utóda, Budapest, Város-ház-utca 6, (volt Granátos-utca) cözghez forduljunk. E régi szolid cég-nél előnyösen szerezh-tünk be arany, ezüst és keszeránt. 29505

Püthető fűrdőkád, Kérmelgőztő kályhával, kádak 12-16 l. felebb, jégszekrények és háztartási cikkek nagy választékban.
LEFKOVICS ADOLF
Wesselőny-ut 51/E. Kereskedelmi-körút és Hársta-utca között. Árjegyzék bérmentve.

Neu Samu és Fia
szállítóeszköz és gépgyár, kir. országos legyintezet

V á c z.
Gyárt: mindennemű fai és vastaloskat, kő- és kőcsokit, szerszámokat, eme. lógepeket kettős áttétellel tűzfűtő és szasztalokat, kert és locomobilfeszendőköt stb. stb.

Állandó nagy raktár. — Kérjen ajánlat t. —

Butor
réseltre is
melyen szállított árban kapható a
Butor-Udvarban
Budapest, VI., Eötvös-a. 17. (Andrássy-ut sarkán.)
Arjegyzék ingyen

Magánnyomozó
tdrv. bejegyzett cég elvállal bírsalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, személyes, lakások üzletek feltűnés nélküli megfigyelést s el-tűnt egyének és növtelen levelek íróinak kinyomozását, bel és külföldön. Barna Labor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 15. Telefon 103-52. 28687

Pénzkölcsönt
4/3 4/4 5 és 6% alapon földbirtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő bórházakra I., II., III. helyen 15-60 évlg törleszthető. Személyhitel tisztviselőknél gyorsan eszközöltetik.
HOFMANN JAKAB
bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-körút 12.

+ Soványság. +
Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőltató-pora. Soványak tartós, szép testüdmókat nyernek. — Hölgyek remek keblét. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállást. Vérszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbojásoknak külön-különhetetlen tápszer. Kitűnő-tetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. — Dobozonként 1 fti 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII. István-ut 11. II. emelet 1.

THE ROYAL
beszélőgépeket
a legújabb modellokat szigorúan az eredeti gyári árakon
30% árleszállítással
szállítunk havi 8-10 K. részletfizetéssel is, vidékre is bérmentve.
Láng Jakab és fia gramofon-nagykereskedő Budapest, József-körút 41. Főközpontunk: VII., Baross-tér 4. és Budán, II., Margit-körút 6. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Vadászfegyver
Ritka kedvező alkalmi vétel egyenként is potom áron eladó. Közöttük Toplewer-kulcs Lancaster 20 forint, Előrefekvő lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Grener-záru, Bücksfinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 fti. Ejector-ros (tölténykivető) Hammerles, 105 fti. Drilling, valódi Krupp acélcsovekkel 65 fti. Winchester 35 fti Né-hány jobb revolver, mint Branning Welodoghhammerles, ugyanítt karacsónyil ajándék tárgyak szebbnél-szebb dísz és használati tárgyak és gramofon beszélő-gépek valamint Görz Zeiss, Voigtlander és más finom fényképezőgép, perzsa szőnyegek és egy motorke-rekpár nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radonál. (Nem Egyetem-utca. 49082

Kitűnő rum
és likőrök készíthetők házilag kivonataimmal. Árjegyzékét küld Réthy Béla gyógyszerész Békescsabán

Legszébb és legértékesebb
KARÁCSONYI AJÁNDÉK

Ha Ön családját, gyermekeit, barátját, ismerősét egy pompás és értékes ajándékkal akarja meglepni, rendelje meg a legszebb díszművet, az

Erzsébet király-asszony emlékére

kiadásunkban megjelent könyvet, amely a királyi család tagjainak, főpapoknak, főembereknek, íróknak és műszeknek eredeti kézíratain kívül 59 nagy fejezetben megdicsőült Erzsébet királynéknak élettörténetét születésétől haláláig érdekes elbeszélés alakjában ismerteti legjelesebb írónk tollából. A mű számos rajzzal és melléklettel 200 oldal jóval meghaladó terjedelemben, pompás aranyozott dombornyozott angol vászon díszkötésben, a királyné sikerült relief arcképével

ára 20 korona.
Nem kevésbé értékes és ajándéknak kiválóan alkalmas a legnagyobb magyar költők emlékére a »Petőfi társaság« megbízásából szerkesztett és kiadott vaskos kötet, a

Petőfi Album

is, mely remek angol vászon díszkötésben, dombornyomással, több mint 300 oldal terjedelemben, számos rajzzal, eredeti okmányok sikerült másolataival, képekkel, műmellékletekkel, Petőfi Sándor életére vonatkozó minden nevezetesebb eseményt legjelesebb írónk tollából érdekes elbeszélés alakjában adja elő. Ennek a pompás és értékes díszműnek megrendelési ára 16 korona.

Mind a két díszmű egyszerre megrendelve csak 30 kor.

Megrendelhető az **Erzsébet Királyné Album** kiadóhivatalában Budapest, Erzsébet-körút 50. Megrendelések utánvétel, vagy a pénz előzetes be-küldése ellenében pontosan eszközöltetnek. Könyvgyű-tőkök helyben és vidéken is olvashatók.

Canek övni kell a feleségét!
Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a tulbó gyermekáldás ellen, melynek eredményét a hála-lairatok ezrel igazolják, díszkötésben küldöm 90 fillés magyar levélbélyegért. Frau Anna Kaupa, Berlin, 243, Lindenstr. 50.

Saját gyártmányú vas-és rézbútorok
Részagy ———— 45.— fti
Vaságy matraccsal 8.50 n
Gyermekágy ——— 11.50 n
Sodronyágy-betét 8.50 n
Vas-és rézbútorok gyártárban. 28046

WEISZ LIPÓT
Király-utca 99. szám.
TELEFON 67-81.

30 forint. Varrógépek
egy új valódi család Singer varrógép zárszekrényvel 5 óri jótállással és orvosi SINGER A. műgépésznél Budapest, főútel Akáca-utca 55. Mindennemű varrógépek javítását legutányosabb árban elvállalora. Árjegyzék ingyen.

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, Al-landó nagy raktár
Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferenc-tér 17. m.

Modern urasági bútorok
alkalmi vétele és eladása
háló-, ebédlő-, szalón-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas-és rézbútorokban.
GROSZ SANDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 9. sz. ezelőtt Gyár-utca
Telefon 14-09.

INGYEN
DRAGABB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP
NAGYTASOK
ADUNK EGY ÉLET NAGYSÁG KÉPET 5 KORONÁÉRT
DÍZES PASZPARTUVAL
53-68 CCM. NAGYSÁGBAN
CSORÁGOLVA SZINEB
OLAJKER
ÁRA 10 KORONA.
KÉPVÉTELŐK KÜNDENÉTT
FELVÉTELÉN.
SZAVATOSÁG
MINDEN IRÁNYBAN
RAFAEL FÉNYKÉPAGYÍTÓ és
BUDAPEST, VII. KÖTTENBILÉK-0-60
KÜTÖNTÉVE AZ 1909. ÉVI PÁRSI
NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁSON
DÍSZKÖZELÉK KERESZTTEL és
ARANY-ÉREMMEL.

KÖZIGAZGATÁS.

ismét egy kongresszus.

Budapest, december 19.

Nincs mód rá, hogy pontosan össze tudnók számítani, hányadik volt az a tisztviselői kongresszus, amelyet ezen a héten tartottak.

Tudunk törvényhatósági városok kongresszusáról és azok polgármestereinek külön kongresszusáról. Nemkülönböztetve a rendőrtisztviselők kongresszusáról. Azután következik a rendezett tanácsú városok tisztviselőinek kongresszusa, melyet nyomon követett a kisvárosok és nagyközségek nem képezett tisztviselőinek kongresszusa. Van ezenkívül vármegyei tisztviselők kongresszusa és még néhány kongresszus, amellyel: címére hamarosan nem tudunk emlékezni. Kétségteljesen a belügyminisztériumban is így vannak vele, és amikor e sokféle kongresszus bármelyik megbizottja a beadványok sorsa iránt érdeklődni ott jár, időbe kerül, míg megállapítják, hogy a sok közül melyikről is van szó voltaképpen.

És hogy a zavar még nagyobb legyen, ezen a héten ismét ülésezett egy kongresszus. Ezúttal a vármegyei segéd tisztviselők gyűltek össze és feltárták szociális bajaikat. Velük tartottak a kezelőtisztek, napidíjasok, altisztek és szolgák. Huszonhat megyéből körülbelül hatvanan — mind csupa olyan ember megbizottja — akikről eddig mindenki megelégedett. Nem töriődik az érdekeikkel tudniillik sem a megye, sem az állam, sem tágabb értelemben vett kollégáik, a vármegyei fogalmazói kar, a jelenlegi és jövőbeni alispánok meg főszolgabírák nagytekintélyű testülete. Van például egy Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesülete is, de abból zárja ki, s a pallosra ez a zokszó van fölírva, hogy „hol a képzés?” És akinek nincs, annak ott belül semmi helye.

Ezek a magasabb képzés nélküli emberek azonban éppen úgy dolgoznak, és nem kevésbé hasznos munkát végeznek, mint rangban és tekintélyben többre jutott kollégáik. Nélkülök a közigazgatás gépezete éppen úgy megakadna, mint azok anélkül, amiért is nekik éppen annyi joguk van az élet terheinek könnyítéséhez, mint azoknak. Ez olyan természetes dolog, hogy csodálkozva kell kérdeznünk: hogyan, hát kinai fal van a törvényhatósági tisztviselői kar e két tábora közt, hogy mikor az egyik, a hatalmasabbik, szervezkedett, a gyengébbet nem vette észre?

Mert így történt és ez bizony nem vall valami kifejlett szociális érzékre, sőt, hogy egészen őszinték legyünk, annak éppen az ellenkezőjére, ami egy kis parázs aggodalmat kelt bennünk a vármegyházak falain belül uralgó szellem irányában.

Ha végigtekintünk a kongresszus tagjain és tisztikarán, látni fogjuk, hogy abban bizony igen tiszteletreméltó férfiak vettek részt, a vezetést pedig csupa előkelő állású emberek tartják a kezükben. Az elnök például árvaszéki iratáros Abaujban, s az előadó irodaigazgató Fogarasban. Anélkül, hogy a vármegyei tisztikarának — hogyan mondjuk csak — efféle családi ügyeibe avatkozni akarnánk, fölmerül előttünk a kérdés, hogy ugyan micsoda sérelem esett volna a rangon és tekintélyen, ha ilyen uriemberekkel közös ügyet csináltak volna a főszolgabíró és aljegyző urak, és őket is magukhoz számítják, mikor a saját érdekeik megvédésére tömörültek? Még csak nem is feudális emlék az a rideg elkülönítés, amellyel magukat és érdekeiket ezek bevonása nélkül kívánták biztosítani, mert hiszen feudális időkben a vármegye összes tisztviselői egy nagy családdá voltak összeforrvan és az irodaigazgatónak csak a falakon belül parancsolt az alispán, künn az életben azonban egyik olyan ur volt, mint a másik.

Ha ez ma is úgy lenne, ha a megye urai a megye kisebb képzésű tisztikarával közös érdekszférát alkotna, abból több jó dolog szár-

mazna, de egy bizonyosan, s ez az lenne, hogy a két tábor együtt sokkal impozánsabban léphetne fel, mint így megoszolva. Minden kívánságuk sokkal nagyobb súlyal bírna úgy a közvélemény és a törvényhozás, mint a kormány előtt. Az anyagiakra és az erkölcsi érdekekre vonatkozik egyképpen.

Igy a többi sok kongresszus és nagygyűlés, meg egyéb mozgalom beadványai közt egyikről-másikról sokkal könnyebb megfelekezni, mintha e sok egyesületet valamiféle szövetség aztán egy egységes memorandumban állapítaná meg az összes szolgálati ágazatok jogos érdekeit.

Ne higgye senki, hogy ez csak egy odado-bolt ötlet, melynek megvalósítása elháríthatatlan akadályokba ütközik. Éppen ellenkezőleg: tartunk tőle, hogy a sok különböző szervezetből származó érdekek teljesítése az, ami nagy akadályokba ütközik és pedig azért, mert a belügyminisztériumnak kellene közöttük a most hiányzó összhangot létesíteni s ez szinte megmérhetetlen feladat. De azért el kell végezni, mert ha enélkül fognának a különböző kérések elintézéséhez, zavaros helyzet alakulna ki és oly visszasságok származnának, amelyekért, nincs államférfi, aki a felelősséget elvállalná. Hajsza! Finom disztinkciókra kell itt figyelemmel lenni, száz és ezer ember anyagi érdekeinek szemmel tartására, ami, hogy milyen kényes munka, erre nézve utalunk a Máv. tisztviselői karának fizetésrendezésére, aminek az lett az eredménye, hogy a ráfordított pár millió daczára egész csoportok kevesebb fizetéshez jutottak, mint amennyivel azelőtt bírtak. Sőt megtörtént, hogy aki kevesebbet érdemelt, többhez jutott, a többet jogosan igénylő ellenben kevesebbet. Pedig ott a különböző szolgálati ágakban alkalmazottak főnökei mind nagyon lelkiismeretes munkát végeztek és a felülbírálat hónapokig tartó, szinte kinosan szigorú mérlegeléssel hasonlított össze minden érdeket és minden igényt. Hát ott mi fog bekövetkezni, ahol

A nimfa.

Irta: Jean Reibrach.

Ott laktam abban az időben a Mont-martre dombja mögött. A műterem üvegala alatt a háztenger elveszni látszott a saint-queni gyárak füstfellegeiben, de a lakásom ablakai az ellenkező oldalon éppen a dombra nyitak. Ott emelkedett s közvetlen közelben s tömegével elődte egész Páris. Tetején nagy, mozdulatlan szárnyaival ott állott a szélmalom. Balról, az épülőfélben levő házak mögött a Sacré-Coeur krétaszínű épületei emelkedtek, előtte pedig letarolt, letaposott mezőn, melyet, vagy legalább azt, ami belőle fenmaradt, még ma is „rét”-nek neveznek, a fabódék, fa- és kőrakások, sátrak, kátrányozott kunyhótetők csodálatosan tarka világa meredezett felém festői összevisszaságban. Az egész olyan volt, mintha egy szeszélyes óriás dobta volna össze-vissza haragjában a tárgyakat. Télen hasonlított a mozgásban levő havasi jégmezőhöz, nyáron olyan volt, mint egy nyüzsgő czigánytábor.

Ekkortájt történt, hogy egy vén ember, ki nekem néhányszor modeltült, egy fiatal leányt vezetett hozzám. Ott élt a „rét”-en, annak egyik bódéjában öreg anyjával, akit az ülésért járó pénz esábitgatott. Még nemrég mint gyermekleányt láttam szaladgálni a „rét”-en, melynek gyér füve közt virágokat szedett, vagy lepkeket kergetett. A szél, mely barna fűreteit lobogtatta és ruháját odaszorította gyöngéd tagjaihoz, valami különös és vad bált kölöcsönzött a leány megjelenésének. Mély, kék szemciből pedig ezernyi titok látszott rejleni.

A leánynak tetszett az az eszme, hogy nimfának akarom lefesteni. Mikor az ülést a mitológiából vett rövid magyarázattal bevezettem,

szeme fölragyogott, de egy rövid „ah!” szócska volt az egész, mit válaszul ki tudtam belőle csalni. Mikor saját életének körülményeiről kérdezősködtem, semmitmondóan és kitérőleg felelt.

Ugy látszott, hogy egyéb semmi sem érdekelt, mint saját képmása, mely a vásznon mindjobban kezdett kibontakozni s melynek szemléletébe gyakran és hosszan elmerült. Napról napra álmódzóbb, titokzatosabbá lett, a kép mintegy elbűvölte s már-már ő, a model látszott átszemlélni hitregebeli lényre.

— Ráismersz magadra? — kérdeztem egyszerűen.

— Igen!
Ezúttal szokása ellenére megszólalt és kérdezte:

— Azért fest ön engem, mert szépnek talál?
— Nagyon szépnek! — feleltem. — Hisz éppen azért választottalak.

— Ah!
Egy vérhullám biborosra festette arcát. Kék szemével oly különösen tekintett rám, hogy egészen megzavarodtam.

Azután csengő, édes hangján, ujjával a vászonra mutatva, kérdezte:

— És majd megőrzi?
— Oh, dehogy! — feleltem. — Én a képeimet el szoktam adni!
— Ah!

A szócska úgy hangzott, mint egy fájdalmas sikoly. A leány elhalványodott. Nem tudtam szabadulni egy gondolatától, mely egészen megzavart. Talán szerelmes belém? És azt hiszi, hogy én szerelemből festem a képét?

A nyugalom meg volt zavarva. Hirtelen félbeszakítottam a festést s a leányt hazaküldtem. Másnap, harmadnap úgy találtam, hogy a leány halványabb és ábrándozóbb, mint valaha. Erővel siettettem a munkát s a kép végül elkészült.

Örömben felkiáltottam:

— Ugy-e bár, szép?

A leány hosszan, mélyen elmerülve nézte. Még a szokottnál is fehérebb volt s homlokán mintha felhő ült volna. Karjával lassu mozdulattal tett, mintha a képet át akarná ölelni. A különös taglejtés czéliját későn vettem észre, már csak akkor, mikor kezében megvillant az olló s össze-vissza metszette, szurkálta a festményt. Azután diadalmasan rám tekintett.

Remegve a dültől, megragadtam a kezét.

— Miért tetted ezt? Mondd! Miért?

— És kezét nagy erővel odaszoritottam a vállához. A következő pillanatban már megbántam durvaságomat s gyöngéden szívemhez szoritottam. De ez csak egy pillanatig tartott, a harag ismét felülkerekedett bennem s rászóltam:

— Most takarodjál!

Tartottam tőle, hogy szerelmes leszek a kis nimfába s hosszú ultra indultam.

Mire visszaérkeztem, a „rét” eltűnt a föld színéről. A deszkabódék helyén paloták emelkedtek, a sovány fűmező helyett pompás kertek tarkították a lejtőt.

Mély szomorúság fogott el, azután érdeklődni kezdtem néhai modelem iránt.

— A kicsike? — szólt az öreg ember, ki valamikor hozzám hozta — hát az bizony meghalt!

Megmondta a halál okát is. Valami titkos sóvárgás, megmagyarázhatatlan epedés vitte sirba.

Egy pillanatig mardosott a lelkiismeret. Hátha én voltam oka szomorú sorsának!

De azután körülnéztem és megvigasztalódtam. A „rét” leánya volt s a rét pusztulásával el kellett tűnnie neki is.

Az összevagdalt képet összeállítottam s ma is őrzöm.

n minden...
közönséges...
rel, kompakt...
rel fizetésen 10

vni kell a...
ségöt!

lád részére leg...
lusztrált könyv...
mekádás ellen...
edményét a há...
rel igazollák...
küldöm 90 fillér...
bélyegért. Fran...
pa, Berlin, 24...
0.

yártmánya...
ézütorok

45.-...
racszal 8.50...
11.50...
betét 3.50

zütorok gyári...
ban. 28046

Z LIPOT...
09. szám...
07.-01.

forint...
gépek

egy új valódi es...
ládi Singer varr...
gép zárszekrény...
nyel 5 óriától...
szel csakis...
SINGER A.
Budapest, főüz...
tca 55. Minden...
gépek javítását...
bb árban elvált...
jegyzék ingyen

TRO...
TOROK

egységben, Al...
gy raktár...
Lipót,
APEST,
vez-tár 17. sz.

derm

butorok

ele és eladás...
dís-, ozalón...
s irodai teljes...
k. Dus raktár...
üggönyök, teri...
k, vas- és réz...
rokban.

NDOR és társa...
ezt Ferencz-tét...
tt Gyár-utca...
14-08.

AE...
B. MINT...
DELT FÉNYKÉP...
TASOK...
LETNAGYSA...
ROMAÉRT...
PARTUVAL...
NAGYSÁGBAN...
SZINES...
KÉP...
KORONA...
MINDEN...
TETNEM...
OSSZAG...
NYBAJ...
KÉPNAGY...
SZETI M...
RÖTTEN...
1908 ÉVI PÁRSI...
SZI KÜLLYÁSON...
KÉRESZTTEL...
ÉREMMEL.

minden érdekcsoport külön kéri a maga kielégítését, tekintet nélkül a másikra és a többiekre?

Példákra való hivatkozással talán még világcsabban megérthetővé tesszük, hogy mire gondolunk.

A segédhivatalnokok kongresszusa például követeli, hogy az alkalmazottak számára 12 évi szolgálat után nagyobb fizetési osztály nyíljon. Itt jó volna tudni részletesen, hogy ez hova vezet? Például nem az lesz-e belőle, hogy a kezelői pálya magasabb végfizetéshez juttat, vagy gyorsabb előmenetelt biztosít, mint aminő a fogalmazói szak alkalmazottaié? Továbbá szolgálati pragmatikát követelnek ők is, és pedig úgy maguk, mint az altisztek és szolgák számára. De a pragmatika kétélű fegyver (ez bebizonyult legutóbb is a Máv.-nál) és nem minden foglalkozási ágánál lehet egyforma elvek szerint megállapítani.

De vannak annak a beadványnak más pontjai is, amelyeket a többi alkalmazottak kívánságaitól függetlenül nem lehet elintézni. Miért is egy dologra legyenek elkészülve a kongresszus tagjai és ez az, hogy kívánságuk felett a minisztérium egyhamar nem dönthet.

Ott elsősorban el kell végezni azt az összegegyeztető munkát, amelyet sokkal jobb lett volna közösen elvégezni az érdekelt testületeknek.

És csak ha ezeket a pótló munkákat befejezték, akkor lehet tiszta képet alkotni a kívánságok következményeiről, és számításokat tenni arra nézve, hogy mindazok mibe kerülnének az államnak?

Majd csak akkor lesz a miniszter abban a helyzetben, hogy mérlegelje, hányadrészt teljesíthetné a kéréseknek, és mekkora az az összeg, amelyet a közigazgatás javítása szempontjából az országgyűléstől kérhet.

Vérmes reményeket tehát nem szabad táplálni sem az összeg nagysága, sem a kívánságok gyors teljesítése tekintetében.

A rendezés elsősorban pénzkérdés és pénz, mint a pénzügyminiszter is ismételtén kijelentette: az államháztartás egyensúlyának megteremtése nélkül egyelőre semmiféle fizetésjavításra sem adhat. Igen nagy érdeme lesz ennél fogva Andrassy grófnak, ha erre a célra a legkisebb számottevő összeget is beállíthatja valamely legközelebbi költségvetésbe.

A számtan tanítása.

— Elemi iskola —

Budapest, december 19.

A perza sah egyszer igen unatkozott. Meghívta ennek okáért egy alattvalóját, egy tudós cselédjét, hogy csináljon neki valamilyen alkalmas játékszert. A tudós cseléd a játékszert hamar nyélbe is ütötte. Készített egy táblát, melyet a sahról sahtáblának nevezett el. De hozzátette, hogy annak az első koczkáért egy, a másodikért kettő, a harmadikért négy, egyszóval minden következőért az előbbinek másodhatványbeli mennyiségű buzaszem a járuléka. A sah, mivel nem igen tudott számlálni, az árba szépecskén bele is ment. Az elszámolásnál azonban kislátt, hogy a sahnak annyi buzája nem terem, mint amennyi a sahtábláért jár. De azért az árt buzában mégis megfizette. Mert lát a sahnak ha nem is volt annyi buzája és esse, mint amennyit a sahtábla követelt, de becsülete az volt. Azonban egy sah, a királyok királya az ilyen hebelurgyaságot megteheti. De nem tehetné meg egy szegényebb ember, mert a gyomra, gunyája bálná meg. Ekkorpen ha a királyoknak nem is, de a misera plebs contribuensnek okvetlen számolnia kell tudni.

A számtan tudása tehát tárgyi szempontból élet-szükséglet. De nemcsak a tárgyi szükséglet parancsolja annak a tudását, hanem az ugynevezett formális képzés szempontja is. Minden ismeret, melyet

magunkévá tesszünk, egyszersmind eszünket is paléozza. Természetesen csak abban az irányban, melyben az illető ismeretség közzörülje hajtja. Így van ez a számtannal is. Ez például kifejezetten értelmi formákra, okoskodásra, mély belátásra, ítéletre, józan, meg nem csálható következtetésekre szoktatja az elmét. De jellemünket is képezi: ön-fegyelmeyést, türelmet, tökéletes értébecsléseket hoz létre bennünk. Amellett még a külsőségekben is hat reánk: megóv bennünket a szertelen locsi-fecsi-ségtől, beszédünknek nagy fenékkerítésétől, mert a természete csak a lényegét veszi be. Tessék csak itt rá gondolni egy mérnök és egy ügyvéd beszédére. Amazé rövid, határozott, velős. Emzé ellenben terjengős, szövevényes, elannyira, hogy józan gondolkodásu ember előtt sokszor szinte érthetetlen.

A számtan tehát sajátlagos természetü alaki képzést is nyújt. Mivel életszükséglet is, az elmét is paléozza, azért már a régi időkben is foglalkoztak az emberek a tanításával. Hogyne foglalkoznának vele tehát most ebben a par excellence merkantil világban? Mire hárulna pedig ez a teher másra, mint az iskolákra. Ezek között pedig az elemi iskolákra, mint minden ismeretség előfutárjaira?

Amde ne higye senki, hogy talán a számtanítás a régi világban is olyan precizitással ment végbe, mint ma. Korántsem. És ez nem is csuda. Az emberiség ugyanis mindig tökéletesedik. Ebben a tökéletesedésben a számtanítás is tökéletesedett vele elannyira, hogy ma már néha azt is bebizonyították, hogy 2×2 nem 4, hanem 5. És ami ebben a számtanításban a legszomorúbb, az, hogy ez sokszor igazság is marad, addig, míg néhanapján el nem jut az igazságszolgáltatás Zsitvay-féle kapujáig. No de hát ne bölcsekedjünk, mert a bölcsekedés Eötvös Károly valdánk szerint nem sokat ér. Hanem ehelyett állapodjunk meg abban, hogy régebben a számtant nem úgy tanították, mint most. Elannyira nem úgy tanították, hogy nem is a mai metódus szerint írták. Így például tudjuk, hogy a görögök a mai számjelölések helyett betűkkel éltek. De így tettek a zsidók is. Mért ne tették volna, mikor módjukban volt? A mai közhasználatban lévő arabs számokat nem ismerték hajdan. Csak akkor, mikor arra az indusok rájöttek. Ezeketől elsajátították az arabok. Ez a kitinő népfaj ebbeli tudományát elvitte aztán magával Spanyolországba. Hiszen tetszik tudni a történelmet. Ebben pedig azt, hogy régebben az arabok Spanyolországot meghódították. De nemcsak nyers fegyverrel, hanem főleg a tudomány szelid fényével. Itt Cordovában olyan egyetemet állítottak, amely szám-, bölcselet-, természet-, gyógy- és mértanban a keresztény iskolákat léfözte. Mikor aztán ebbeli köteleességet meg-tették: a hidalgók azt mondták nekik, hogy a „mór megtette köteleességét, a mór mehet.“ Nos, az arab számokat ők hozták magokkal ide. A versnek pediglen az a vége, hogy az arab szám sok kódorgás után végre-valahára mi hozzánk is csak eljutott. Még pedig állítólag a XIII. században.

De a számtan tanításánál régebben is éltek már a tanítók a szemléltetéssel. Így például van róla tudomásunk, hogy a természetes szemléltetési eszközöket: mint paszuly, ujjak, vesszők, már a rómaiak is használathá vették. De ezenkívül használtak mesterséges szemléltetési eszközöket is. Ilyen volt a görögöknél és a rómaiaknál az ugynevezett abakus. A XVI. században Németországban pedig divatba jött a számpad. Erre, mint ma a kótázásra, húztak öt vonalat. Az első vonal szolgált az egyesekre, a második a tízesekre és így tovább. Az alsó vonal alatti rész a felekre. A vonalközök pedig a felettök álló értékvonalak felére. Ha már most valamely számsort akartak ezzel az alkalmatossággal kifejezni, a vonalakra annyi dantest, markót raktak, amennyi szükségesnek mutatkozott. Hogy ez a szemléltetési eszköz rossz lett volna, éppen nem mondhatjuk. A szemléltetési eszközök közül megemlítjük még itten a XVIII. században Pestalozzi egység-tabelláját. Ez nem volt más, mint egy négyzet, amely tíz víz-szintes és tíz függőleges vonallal 100 koczkára osztott. Pestalozzi az első sor mindenik négyzetébe egy-egy vonalkát húzott. A második sor ruindegyikébe kettő és így tovább. Ez a szemléltetési eszköz mindenesetre okos volt, amennyiben kiérezte belőle a gyerek, hogy egy tízesben hány egyes, hány kettős stb. van. Amellett abban a szorzótábla is meg-

felelő szemléletekre talált. De hát mivel a divat nemcsak az asszonyoknál változik, hanem a szürke pedagógiában is, szépecskén ez is kiment a divatból és a szemetes ládába került. Messze elvezetne a számtanítás történetének a taglalása, azért e helyett rátérünk a tegnaptól a mára. Itt is pedig először a külső tanmenetre.

A számtanítás anyaga a tanterv szerint így oszlik meg: az I. oszt. 1—20-ig, II. oszt. 1—100-ig, III. oszt. 1—1000-ig, IV. oszt. 1000-en felül lévő számkörben mozog. Az V. oszt. anyaga: egészek és tizedes törtek. Kamatszámítás. A VI. osztályé: egész számok, tizedes és közönséges törtek. Nyereség, veszteségszámítás, százalék stb. Mindenik osztály persze más-más tárgykörrel. Mert hát ma, elütőleg a tegnaptól, a számtanítás tárgykörök szerint mozog. Amit úgy kell érteni, hogy ha a gyermekek számvetés végett a vásárcsarnokot keresik fel, onnan addig nem tángitanak, míg az ott található dolgokat mind föl nem emésztik. A gyermekek ezt az egyhuzamban való egyforma számtani kosztolást persze nem szeretik. Mert hát kinek is volna kedve ilyesmihez? Amde az elméleti pedagógiának különös a gusztsusa: ez meg éppen ezt szereti. Pedig hát ez a fő. Mert hát a materiát elvégre is nem ő eszi meg, hanem a másik.

Általános didaktikai elv különben itt is, hogy: lassan a testtel. Áll különösen ez az elv a tanítás alsó fokán. Mert ha ezt a szabályt áthágjuk, akkor a számtanítás felső foka szinte lehetetlenné válik. Ezt még a laikus is megértheti akkor, ha tudja, hogy a számoknak felsőbb egységekre való tömörítése, egyszóval a számsor kiépítése tulajdonképpen nem egyéb, mint az: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 számoknak körforgása. Mivel ez így áll, azért különösen az alsó fokon ez az irányadó: festina lente! De az az általános didaktikai elv is áll itt, hogy mindig szemléltessünk. Mert ha valami elvont, úgy a szám az. De bár elvont, a külvilágban semmiféle ismeretág nem talál olyan bő szemléltre, mint éppen a szám. Mert hát a külvilágban tulajdonképpen minden mennyiség-szerű. Ekképen a számok szemléltetése nemhogy akadályokba ütköznék, sőt ellenkezőleg, az itt felhasználható dolgok olyan tömeggel nyomulnak érkeink elé, hogy azokat mind a szemléltetés körébe vonni szinte lehetetlen. De nem is szükséges. Mert tulsok szemléltetési eszköz egyrésről haszontalan időpocsékolás, másfelől pedig éppen azért, mert tulságosan sok, a gyermeki lélekben csömört is idéz elő. Elég ha itten némely természetes szemléltetési eszközökhöz nyulunk, mint pl. az ujjak, paszuly, kavics, vessző és a mesterségeshez, mint a számláló-gép. Értvén itt természetesen a tanítás alsó fokát: az első és második osztályt. A felsőbbeknél erre sincs szükség, mert itten a szemléletet a példák nyújtják. Ha még itt azt is elmondjuk, hogy az írásbeli számféjtést mindig meg kell előznie a fejbéli számvetésnek, akkor nagyjából a számtanítás általános elveit körülbelül el is mondtuk.

Különben a számtanításnak formalitása ez: Először is kitűzzük a célt. Ezután jönnek a tanítással kapcsolatos tárgyi megbeszélések, mint például az egyes forgalmi cikkek árai. Ez volna az előkészítés. Ezt követi az alsóbb fokon a szemléltetés a tárgyakon. A felsőbb fokon példák. Ez a tárgyalás. Ekkor jön az elvonás. Amely abban áll, hogy az alsó fokon a tárgytól elvonjuk a számot. A felsőbb fokon pedig a feladványból a szabályt. De sohasem dogmatikusan, hanem kérdve kifejtőleg, heürisztikusan. Ezt berekeszti esetleg otthonra adott feladványok megfejtése: vagyis az alkalmazás. Ha a perza sah így tanulta volna a számvetést, nehezen hiszszük, hogy a sahtábla megvételére olyan könnyen belemert volna.

Szabó Kálmán.

Óvakodjunk utánzatoktól.

COGNAC

vásárlásnál határozottan

Gróf Keglevich István utd.

hírneves gyártmányait kérjük.

Bel- és külföldön kizárólag díszkocleáélel kitüntetve

Legyünk takarékosak!

Budapest, december 19.

Wekerle Sándor miniszterelnök legutolsó pénzügyi expozéja nemcsak az 1909-iki esztendő költségvetése volt, hanem sokkal inkább intő szózat a magyar nemzethez: hogy elérkezett az ország a teherviselés maximumához. Az egyetlen mód, melynek segítségével mind az egyén, mind az állam jövőjének biztos alapot teremthet, ha elvben kimutatja, a gyakorlatban pedig végre is hajtja: a szigorúan tervezett, rendszeres takarékoskodást.

Ott van a francia nemzet dicső példája. Öt millió rengeteg hadisarcz lefizetése után rövid pár év alatt hatalma megnőtt, gazdagsága megkétszereződött, tisztán csak polgárainak lemondása, szerény, takarékos élete, a kormány okos, takarékos háztartása következtében. Vagy azok a nemzetek, melyek a természet mostohasága ellenére is fejlődnek, virágoznak, amelyek gazdagok, jólétben élnek; vajjon nem annak köszönhetik-e mindezt, hogy szerénységükkel, egyszerű életmódjukkal, céltudatos, állandó takarékoságukkal, a jövő nemzedék számára követendő példát nyújtanak? Ellenben szomorúsággal kell látnunk, hogy hazánk, mely mindennel annyira sorsáldott, nem játszik vezető szerepet semmiféle téren. Nem dicsőkedhetik sem hatalmas iparral, sem nagy kereskedelemmel, sem viszonylagosan fejlett mezőgazdasági élettel.

A magyar nép zöme nem alapos gazda, nem előrelátó kereskedő, nem szerény hivatalnok. A mai napot bizonyosan a tegnapiért dolgozza le s hogy holnap mi lesz vele, azt ma még nem tudja. Az adósság kimondhatlan összegének nagy igáját ezért viseli a legtöbbször. Ahol pedig adósság van, ott jólét sem lehet, vagy legfeljebb csak látszólagos. Ahol pedig jólét nincs, ott nem lehet boldogság sem. Műveltséget, boldog életet csak jólét teremthet.

Ha azt akarjuk, hogy a fejlődő, a versenyző államok sorában mi elfoglalhassuk méltó helyünket, ha azt akarjuk, hogy 20 millió boldog magyar éljen ebben az országban; akkor ki kell tűznünk — a jövő felé vezető utat — a takarékoság lobogóját és meg kell kezdenünk a takarékosra való nevelés rendszeres munkáját.

Alulról kell kiindulni a nevelésnek, a szoktatásnak, a jó példának; mert fájdalom, felülről azt hiába várjuk. Mi nem vagyunk sem Japán, sem Románia, hol az uralkodók lemondanak civilizáltjuk tekintélyes hányadáról, hogy vele a nép terhein könnyítessenek s hogy az önmegtartózkodás nemes példáját mutassák a nép fiainak és nem vagyunk a boldog Németország, hol az uralkodó család kimondotta és megvalósította az egyszerűbb és takarékosabb életet. És mily bámulatos eredmény mutatkozik ennek hatásaként a német nép életében is. Most még egyszerűbb, még fukarabb; de takarékbetétje, vagyona egyre nő, adóssága egyre fogy: izmosodik, erősödik bámulatára és félelmére az egész művelt világnak.

Ilyent mi, fájdalom, hiába várunk. Ott, hol az uralkodó szíve nem dobban egyet népe szívével; ott, hol a főurak nagy része dolog nélkül, könnyelműen éli át az életet — nagyrészt azt is idegen földön; ott, hol a középosztály viszonyain túl költenek s az adósság terhei alatt szinte összeroskad; ott hiába várjuk felülről a bajok orvoslását; hanem ott lent kell kezdeni az ártatlan gyermeknél, az egyszerű munkásnál, a józan parasztnál.

Magyarországnak valamennyi népnevelőjét, tanítóját és tanárát szólítjuk sorompóba. Ők az igazán hivatottak arra, hogy a dolgozó országból takarékos országot és ennek nyomában boldog jólétnek örvendő országot teremtsenek. Honosítsák meg, teremtsék meg az ország valamennyi elemi és középfokú iskolájában az u. n. iskolai takarékpénztárakat. Nem lehetetlen feladat ez. Az előttünk fekvő Kerekes Manó tanár tanulságos könyvecskéjében (Az iskolai takarékpénztár) olvassuk, hogy: a kis Belgiumban csupán 7500 elemi iskolában egy év alatt 9.6 millió frankot gyűjtöttek. Franciaország 24.000 iskolájában pedig 13 millió frankot. Micsoda szédületes nagy számok ezek! Elszorul a szívrünk, ha ezek láttára a mi kicsinyes viszonyainkra gondolunk. Mi csak tanítunk az iskolában, de nem nevelünk. Ott, ahol az ifjúságot takarékosra szok-

tatják, ott a polgárok sokkal józanabb, egyszerűbb, munkásabb életet élnek. Statisztika bizonyítja, hogy ott, ahol iskolai takarékpénztárak vannak, ott a polgárság megtakarított pénze — azok működése óta megsokszorozódott. Franciaországban csak az iskolai takarékpénztárakban van annyi betevő, mint nálunk a postatakarékpénztárnál. Olaszországban a számlatulajdonosok száma 37%-al nőtt 30 esztendő alatt, nálunk csak 5%-al. Megdöbbentő aránytalanság! Kétségtelen, hogy a postatakarékpénztár létesítése óta kedvezőbb állapotok unalkodnak nálunk is, de ne feledjük el, hogy csak a nép igen kevés hányada veszi igénybe; főleg azon oknál fogva, mert őt arra nem szoktatták, nem nevelték. Körülbelül ötven esztendeje annak, hogy Laurent P. gandí tanár rámutatott arra, hogy az egészséges társadalmi fejlődés egyik alapfeltétele a takarékos életmód és hogy ezt csak akkor lehet az ember természetévé tenni, ha arra az embert gyermek- és ifju korában szoktatják. Ő volt az első, ki tervszerűvé tette az ifjúság takarékosági szellemének nevelését és szerte a nagy világban még ma is az ő elvei szerint végzik a takarékosra való szoktatás nemes munkáját. De nem elégedhetünk meg az iskolában végzett munkával sem. Az életbe kikerülő ifju jellem sokszor gyengének bizonyul a kísértésekkel szemben, könnyelmű, léha életre adja fejét, adósságokba keveredik; elzüllik; azért igen kívánatos volna, hogy közte és az iskola között a kapcsolat továbbra is fentmaradjon. Minden iskola végzett növendékei szövetséget létesítsenek, melynek célja legyen minden tag életpályájának, figyelemmel kísérése. Ha szegény, támogassa, ha helytelen utra lép, figyelmeztesse, esetleg a bűnös utról a jóra térítse.

A népet a munkásosztályt pedig állandóan tanítani kell. Minden falucskáknak tanítója, lelkesze tartson előadást a helyes gazdálkodásról, a józan életet áldásairól, ismertesse meg a néppel a postatakarékpénztárakat (hisz annyian nem tudnak róla.) Mutasson előadást a helyes gazdálkodásról, a józan élet téré; az egyszerűségében páratlan német bámulatos fejlődésére, a fáradhatatlan és komoly angol nemzeti nagyságán; hogy hadd hassa át őt is az a gondolat, hogy független helyzet, jólét, boldog élet, egyéni és nemzeti öntudat csak ott lehetséges, ahol a jelszó: mindig dolgozni, szerényen élni és sokat megtakarítani.

Eszmünk nem újak, de szükséges felújítani és szükséges mielőbb megvalósítani, ha azt akarjuk, hogy nyugodtan fejlődhesünk, lépést tartsunk a többi nemzetekkel, és ha azt akarjuk, hogy 15 millió szegény polgár helyett, ugyanannyi elégedett, jómódu magyar nyomuljon előre a világgazdaság óriási versenyében.

Elek Márton.

IRODALOM.

* **Kullervo énekei.** (A finn néphagyomány alapján szerkesztette Krohn Gyula, fordította: Vikár Béla. A Kisfaludy Társaság pályázatán a Szécher Árpád-díjjal jutalmazott műfordítás.) A Kalevala gyönyörű eposzának tán a legszebb Kullervo regénykört egészíti ki ez a hat ének, amelyet Krohn Gyula jeles finn tudós és költő fedezett föl s különállóan, mint mesés epizódot tett közzé. A finnek népköltésének páratlanul gazdag forrása csodás eleven-séggel tárja elénk a velünk rokon népköltés multját. Ez a mult mintegy kiegészíti saját ősi hajdanakorunkat, amelyből semmi emlék sem maradt reánk. A finn ösköltészetnek hangja, formája, szelleme ugyanaz, amely népünk élő költésében is megcsendül, amelyet megtalálunk népballadánkban és dalainkban. A finn nép csodás épségben tartotta meg letűnt régi világának fájdalmas visszaírását. S a régi pogányság és keresztényiség küzdelmes korának ez a gyönyörű megérzékítőse oly elementáris erővel ragadja meg a mi lelkünket is, mintha csak ősapáink életéről hallgatnánk szomorú regéket. Vikár Béla pályadíjjal kitüntetett fordítása minden dicsőretnen felül áll. A néplelek naivitása egyrésztől, balladai tömörsége másrésztől, teljes szépségében és gazdagságában tárul elénk mintegy bűvös szeszám eb-

ben a fordításban. Csak föltétlen elismerés és dicsőret illetheti Vikár Bélát, hogy a finn költésnek e kísértet hozzáférhetővé tette számunkra. Könyve, mely Hornyánszky Viktor kiadásában, Gallén Kallela Akadémia színes képeivel jelent meg, a magyar könyvtér és az idei karácsonyi piac szenczációja. Karácsonyi ajándéknak alig ajánlhatnánk alkalmasabb, szebb és lelket nemesítőbb díszművet.

* **A törvénytelenek.** Király Gizi írónőnek, akinek több szép hangulatos verse lapunkban is megjelent, ez már a második regénye, amely könyvalakban lát napvilágot. Első regénye A jóslat volt, amelyhez ha az újabbat hasonlítjuk, lényeges haladást kell megállapítanunk. Midőn az új könyv címe szemünkbe ötlött, az a feltevés merült föl bennünk, mintha az írónő a törvénytelen gyermekek érdekében irányregényt akart volna írni. Azonban már néhány oldal elolvasása után megszünt ez a tévedés. Tehát a könyv címének a megválasztása nem valami szerencsés. De még így is jobb szeretjük, mintha a feministák által elkoptatott köznapi érvekkel a czimben foglalt tételt igyekezett volna bizonyítani. A nőiróktól nem ilyesmit várunk. Hanem azt óhajtjuk, hogy önmagukat adják. S ezt meg is kapjuk. Mert a törvényteleneket inkább lírai regénynek nevezhetjük. Hogy a könyvet jóakarattal végigolvastuk, ösztön ki kell jelentenünk, hogy Király Gizinek határozott írói tehetsége van. Olyan rejtett szépségeket hozott napvilágra, amelyeket eddig elvétve láttunk. Az elejétől végig első személyben írott könyv nem annyira regény — mert meséje alig van — mint inkább egy sokat szenvedett nő lélek önvallomása. Nem állítjuk éppen, hogy önéletrajz, de azok az intim, közvetlen megnyilatkozások nem jöhettek volna létre, ha az írónő lelke nem ment volna át a kínok és fájdalmak kohóján, az tény. Ugy érzékíti meg a szerelmes nő lelkének érzelmi skáláját, amely a gyöngéd s könnyekbe olvadó odaadástól a kínzásban gyönyörűséget lelo bestialitásig hullámzik, hogy annak igazságát ki- és vele érezzük. Elhiszszük, hogy egy nő ilyen és tud épp oly gonosz, mint amilyen jó lenni. A stílusa nem banális, de — és Király Gizi tehetsége elbírja a hibáztató megjegyzéseket is — az írói készsége még nem elég nagy. Az írás technikájával még nincs tisztában. Néhol kissé zavaros és egypár helyen ellentmondásokba keveredik. De ezek mind olyan dolgok, amelyeket meg lehet tanulni és a gyakorlat útján elsajátítani. Mert tud erre is ügyelni, mivel némelykor valóban megkapóak a leírásai és képei és meglepően szép gondolatokban és költői hasonlatokban tudja kifejezni a mondandóit. Ha majd nagyobb készüléttel, nyugalommal és fegyelmezettséggel dolgozik, tökéletesebb munkát is fog alkotni és mi őszinte várákózással nézünk további fejlődése elé (A könyv ára 1 korona 50 fillér).

* **Mikszáth Kálmán, Az én kortársaim.** A nagy emberlátó, aki ezernyi finoman megrajzolt alakban személyesítette meg a magyar psychét, ezuttal nem költői fantáziájának szülőiteiről, hanem élő emberekről, egy nemrég letűnt korszak tipikus alakjairól ad érdekes dokumentumokat. A tegnapi nagyságait, a politikai és társadalmi élet fel- és letűnő alakjait, ahogy az eseményeket irányították, vagy azoktól elragadtatnak, komoly törekvéseket és handabandákat, ahogy termékenyítik, vagy rontják a közszellemet, stréber intrikákat és nagy taktikusok csataterveit, a tülekedők apró mesterfogásait és igazi hősök vitézi tornáját: mindezt az eleven élet közvetlen, fide színeivel, humorának lélekből fakadó melegségével, megjelenítő művészetének varázserejével tárja elé „Az én kortársaim” két kötetében Mikszáth. Az ő egyéni látásának sugártörésében állítja elénk az embereket és az eseményeket és amivel intuíciója, költői megsejtése, a képet egészszé formálja, az a relief, melynek éles és finom vonalaiból életerős, igaz típusok domborodnak ki. A vonások, melyekkel Deák Ferencz, Horváth Boldizsár, Tisza Kálmán, Tisza Lajos, Széll Kálmán, Bánffy Dezső, Erzsébet királyné jellemképeit egy-egy majd komoly, majd humoros esemény milieujében megrajzolja, egy érdekes kortörténetnek a konturjai. A két kötet, mely a Révai Részvénytársaság kiadásában jelent meg, karácsonyi ajándékként, füzve 8, diszkötésben 12 koronába kerül.

* **Benedek Elek: Virágos kert.** Bájos versikékből s magyaros zamatu apró mesékből, történetekből alakult „Virágos kert”-té az a fényes díszszel kiállított kötet, melylyel Benedek Elek, a gyermekek kedves írója lepi meg az idei karácsonyra az ő hűséges publikumát. A legnehezebben kielégíthető közönség ez, melynek a Virágos kert szánva van: a 6—12 éves kis gyermekek, akiknek hangját csak a legnagyobb íróművész találhatja el. Benedek Elek meséi a maguk közvetlenségével, a gyermekélet gondolatköréből

vett tárgyakkal, az apró versikék pedig könnyű, bebiztosító ritmusokkal és fülbemászó rimjátékokkal egyenesen arra termettek, hogy a gyermekek emlékezőtehetségében könnyen megmaradjanak s elméjük felesleges megterhelése nélkül gyarapítsák esztétikai fogékonyságukat. Mühlbeck Károly egy sereg ezines képpel s a szövegbe nyomott beszédes illusztrációval sietett az illusztris szerző segítségére, akiknek új könyvét a Franklin-Társulat adta ki. A díszes könyv ára kötve 5 korona.

• **Uj Idők.** Gazdag és változatos tartalommal jelent meg az Uj Idők e heti száma, amely Tömörkény István „Egy pár fehér toll” című novelláját közli és Schnitzler Arturnak, akinek éppen e héten adták elő a Nemzeti Színházban egyik darabját, az „Irodalom” című egyfelvonásosából mutat be értékes részleteket. Cikket Lyka Károly írt „Egy szürke jegyzőkönyvből” címen, Gárdonyi Géza czeruzajegyzeteket, Reichard Piroska és Oláh Gábor verset írt. Lovik Károly „Vándormadár” című regényének folytatásán kívül még egy angol regény folytatását is találjuk a lapban, könyvkritikát, a Mücsarnok téli tárlatának képei hű reprodukcióban, Mühlbeck elméleten megrajzolt fejléczei és aktuális képek egészítik ki az Uj Idők amugy is változatos tartalmát. Előfizetési díja negyedévre 4, félévre 8, egész évre pedig 16 korona. Kiadóhivatal Singer és Wolfner, VI., Andrássy-ut 10. szám.

• **A „Vasárnapi Ujság”** december 20-iki száma a premontreiek jászóvári és leleszi prépostságáról közöl szép képsorozatot, ezenkívül Pataky László egy szép népies rajza, képek Gerster Károly festményeinek kiállításáról, a tabáni bucsuról, az olaszországi osztrákelles tüntetésekről, szezon-képek a nétről. Szépirodalmi olvasmányok: Mikszáth Kálmán regénye, Jakab Ödön és Lampérth Géza verse, Erdős Renée tárczacikke, Zöldi Márton elbeszélése, Lamaitre regénye. Egyéb közlemények: tárczacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Sakkjáték stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkrónika”-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanígy megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

• **Barátom a huszárfőhadnagy.** Zsoldos Lászlónak ilyen címmel megjelent novellás kötete rövid idő alatt olyan népszerűsége tett szert, hogy az első kiadás teljesen elfogyott. Az értékes irodalmi munkának most jelent meg második kiadása.

• **Mendemondák a természettudományok köréből.** Irta dr. Dalma dy Zoltán. Előszóval ellátta dr. Lenhossék Mihály. Már régen nem jelent meg könyv, mely a közönség széles rétegének felvilágosítására olyan alkalmas volna, mint az, amely előttünk fekszik. Célja a társadalom minden körében egyaránt elterjedt természet- és orvostudományi tévhitek, előítéletek, hamis nézetek magyarázata és helyreigazítása. Az igazság minden barátjának melegen ajánljuk ezt az értékes kötetet, mely az Athenaeum kiadásában jelent meg és melynek ára szép vászonkötésben mindössze 7 korona.

• **Ország-Világ Almanach.** A főváros egyik legnépszerűbb képes hetilapja, az Ország-Világ karácsonyra szép meglepetéssel szolgál előfizetőinek. Dr. Várad Antal és dr. Palk Zsigmond szerkesztésében pompás kiállítású Almanach adott ki, melyben a mai magyar irodalom legnevezetesebb szereplői írtak verset és novellát. Mikszáth Kálmán, Ambrus Zoltán, Herczeg Ferenc, Bródy Sándor, Molnár Ferenc, Kóbor Tamás, Gyulai Pál, dr. Várad Antal és Ábrányi Emil mellett ott találjuk a magyar írók színe-javát. Csupa szín, finom megfigyelés, meglepő ötletesség és poézis vonul el az egész szép kötetben, melynek Honti Nándor festőművész eredeti rajzai még több változatosságot adnak. Az értékes kötet, mely minden könyvtárnak díszére válhat, az Országos Irodalmi Részvénytársaság kiadásában jelent meg.

• **A társadalom.** Ez a czime a Műveltség Könyvtára legújabbán megjelent hatalmas kötetének. Miután az Athenaeumnak ez a valóban nagyszabású, az egész emberi kultúrát feldolgozó vállalkozása eddig megjelent kötetekben ismertette a technika viv-

mányait, az ember testi és lelki életét, a világegyetemet, a föld multját és jelenét, az állati és növényi életet, most azt mutatja meg, hogy mint lett a természetnek egyik legterékenyebb teremtménye: az ember mégis a föld és a mindenség urává, mint hatványozta meg erejét százszorosan és ezerszeresen annak a módszernek segítségével, melyet egyesüléssel, társulásnak neveznek. A minden politikai irányzattól távol álló, szigorúan tárgyilagos hatalmas kötetet Stein Lajos berni egyetemi tanár szerkesztette dr. Tegze Gyula kecskeméti jogakadémiai igazgató közreműködésével. Tegze Gyula írta meg a kötet tulnyomó részét a voltaképeni szociológiai fejezeteket. A kötet nemzetgazdasági részét dr. Heller Farkas, a mai családdal, a joggal, valamint a politikával foglalkozó fejezeteket dr. Máday Andor, dr. Meszlényi Artúr és dr. Ferenczy Árpád írták meg. Mindnyájan nagy tudással és művészettel végezték feladatukat. Nem tévesztették szem elől egy pillanatra sem, hogy a munka a nagy közönségnek van szánva és bárha mindaz, amit írtak, a legszigorubb tudományos kritika előtt is megállja helyét, mégis mindvégig szórakoztató, érdekesítő olvasmányt nyújtottak. A gyönyörűen kiállított és illusztrált kötet, a Bevezetőn kívül három főrészből áll. Ezek czimerei: I. Társadalmi lét és társadalmi működés. II. Társadalmi fejlődés. III. A jelenkori társadalom. Ez a három rész, a bevezetéssel együtt 42 nagyobb fejezetet foglal magában. A kötet ára 24 korona és ez tekintettel a pazar kiállítására, gyönyörű kötésére, művészi szövegekére és műmellékleteire, valóban olcsónak mondható. Ezzel a kötettel befejezést nyert a Műveltség Könyvtárának első sorozata és most már kibontakozik a magyar közönség előtt ennek a monumentális könyvsorozatoknak nagy irodalmi jelentősége. Az első sorozat hat kötete nagy nyereség a komoly irányú irodalomra s most már világosan látjuk, hogy a második sorozattal együtt tízenkét kötetre terjedő Műveltség Könyvtára dísz, büszkesége lesz a magyar kultúrának.

• **Revue de Hongrie.** A budapesti francia irodalmi társaság folyóiratának decemberi száma a következő tartalommal jelent meg: Ambrus Zoltán: Szeptember; Marczali Henrik: I. Sándor orosz császár és a szent szövetség (levelek); Szokolay Kornél: Bosznia és Hercegovina; Beck Lajos: A kivándorlás problémája Magyarországon; Czobel Minka: Versek; Remy de Gourmets Huysmans; Hevesy Vilmos: Találmányok és szabadság; Tormay Ceczel: Ne szabaduljunk meg kis büneinktől!; Láng Lajos: L'aveugle emléke; Szépművészeti krónika; Vécsey László: Rembrandt.

• **Az Univerzum IV. kötete.** Az a hasznos és díszes évkönyv, mely dr. Hankó Vilmos szerkesztésében találmányok, felfedezések, utazások, vadászkalandok, természetcsodák, hasznos tudnivalók; a természettudományok, a földrajz és az egészségtan köréből való olvasmányok egész tömeget nyújtja a családnak és ifjuságnak, immár IV. kötetét kínálja az idei karácsonyi könyvpiacnak. Valóban szebb és tanulságosabb karácsonyi ajándék el sem képzelhető ennél a maga nemében páratlan tudományos ifjusági irattal, amelyhez fogható egész ifjusági irodalmunkban sincsen. Ifjú és öreg egyaránt tanulhat belőle s élvezetet találhat benne. A világos mozgató természettudományi kérdések tárgyalása, a legújabb fontos találmányoknak, felfedezéseknek (fényképezés a távolba, az új repülőgépek, a drótnélküli telefon, színes fotografálás), a kutató utazásoknak és expedícióknak leírásai és mindannak a megismertetése, ami érdekesebb, életbevágó az elmúlt esztendőben a tudomány felszínre vetett — érthető, népszerű előadásban és pompás képekkel magyarázva van meg e kötetben. Az ismertetések kiválóak, a magyar tudomány és irodalom elsőrendű munkásainak tollából valók. Az Univerzum IV. kötetének ára pompás díszkötésben 8 korona 50 fillér; a Lampel R. könyvkiadóhivatala adta ki s minden könyvkereskedésben kapható.

• **Legjobb otthon.** A Robinson kalandos történetéhez sokban hasonló, de mivel a való életből vett megtörtént eset, tehát sokkal elevenebb és közvetlenebb a Harder ifjusági regénye, melyet a magyar ifjuság számára Madzsar Gusztáv dolgozott át Legjobb otthon cím alatt. Egy magyar fiú a kis regény hőse, akinek a nagybátyja Mexikóba vándorolt ki s akinek példája követésre csábítja a kis kalandort. A megtakarított pénzén elutazik Bécsen át Hamburgba, ott mint kukta elszegődik a Remény hajóra, hol tányérokat mosogat, czáphúst főz, nagy

viharok közt ellut a havannai kikötőbe; az exotikus földön párduczokra vadászik és ezer viszontagság után tér meg nagybátyjával, hogy karácsony szép estéjén sirva ismerje el: „mindenütt jó, de legjobb otthon”. A végig izgalmas, de mély erkölcsi igazságokkal nemesített és hazafias szellemű könyvet szép képekkel tarkítva s gyönyörű színes vászonkötésben a Franklin-Társulat adta ki; ára 3 korona.

• **Tőzsde Almanach.** A tőzsde közönsége s a jogászvilág előtt ismeretes s immár nélkülözhetetlen eme kézikönyv, megérve III. évfolyamát, megjelent. Nem is kell, hogy szakértő legyen az ember, mikor ezt az igazán nagy rutinnal összeállított munkát lapozgatja, el kell ismernie, hogy ebből a szakmából ilyen ügyes összeállítással meg könyv nem készült. Nincs a tőzsde intézményének olyan ágazata, mely e tömören, zsebalakban nyújtott műben megtalálható nem volna. Amellett a könyv elején valóban leleményesen szerkesztett betűrendes mutató kizárja, hogy a tőzsdei dolgokban teljesen járatlan ember is ne találjon olyan, u. n. „Schlagwortot”, amelyeknek a révén rákád arra, amit keres. Hogy milyen becses gyűjteményt képez a tőzsdebiróság és a felsőbiróság joggyakorlatából vett eseteknek az összegyűjtése, azt igazán csak a jogszakszövetség tudja kellőleg méltatni. Itt most csak azt akarjuk kiemelni, hogy ez az újnyi vastag könyv, ügyes összeállításával és a nyomdai technika igazán elismerésre méltó tökéletességével még helyet szorított a tőzsdei áruüzleti és értéktulajti Leszámoló Naptárnak is; ilyenformán a tőzsde közönségének valóban minden a kezében van, ha a „Tőzsde Almanach”-ot megszerzi. A zsebkönyv, finom japán papíron, gyönyörű éles nyomással hét koronáért a szerkesztőnél (Nyáry József tőzsdeintéző, Nádor-utca 25., III., 109.) kapható, de bármely könyvkereskedés, vagy a hírlapok után is megrendelhető.

• **A Természettudományi Közlöny** decemberi száma a következő tartalommal jelent meg: A szerkesztés némely sikerei és sikertelenségei (2 rajzzal) írta Illosvay Lajos. A Kempelen-féle sakkzó gép (9 rajzzal) írta Heltai H. István. A drótnélküli telefonálás haladásáról (5 rajzzal) írta Zemplény Győző. A sztereoszkópos vetítésről (1 rajzzal) írta Farkas Géza. A városi por, írta Sz. Szathmáry László. A megöszülés, írta Grusz Frigyes. Az elektromosság hatása a növények fejlődésére, írta Rapács Raymund. A csillagos ég és jelenségei. Levél-szekerény. Meteorológiai följegyzések.

• **Bazsalikom.** Byron „Don Juan”-ja európai hatásának hullámverzései a magyar költészet fölött sem csaptak át nyomtalanul. Arany László csudaszép „Déliabók hőse” óta majdnem minden magasabbrendű költői becsű megpróbáltokozott a modern eposz megragadó alakjával. Erdélyi Zoltán Bazsalikom-a már második ilyen munkája a kiváló tehetségű fiatal költőnek s miként az első, a „Vesztett boldogság”, úgy ez is abban a kitüntetésben részesült, hogy elnyerte az akadémia Nadasdy-díját. A Bazsalikom meg is érdemelte ezt a méltánylást; pompás technikájú verselése erős vénájú poétára vallanak. Finom rajzok és művészi czimlap ékesítik a máskülönbben is csinos kötet, melyet a Franklin-Társulat adott ki s mely 3 koronáért minden könyvkereskedésben kapható.

Az anyatejtől

elválasztott gyermekek gyorsan kővérednek, erősekké és rózsás színűekké válnak, ha a tápláló SCOTT-féle Emulsiót szedik.

A gyermekek szeretik és könnyen emésztik a SCOTT-féle Emulsiót.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halaszt — kérjük figyelmeztetni.

Orvosok és bábák az egész föld kerékiségén állandóan ajánlják a

SCOTT-féle Emulsiót,

mert ismerik azokat a kiváló eredményeket, a melyek a SCOTT-féle Emulsió nyomán keletkeznek.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógyszerben.

Telefon 48-08.

Alakult 1872-ben

Minden rendszerű, legjobb gyártmányú

varrógép és kerékpár raktár

varrógép- és kerékpár alkatrészek eladása.

Hollub János utóda Fehér Andor Budapest, IV., Magyar-utca 12-14.

Varrógép- és kerékpárjavító-műhely.

TELEFON 48-08

ALAKULT 1872.

IDEGENEK UTMUTATÓJA

Legajánlhatóbb beszerzési források Budapestben.

Élelmezési cikkek.

Wikus Tatra tejcsokoládé gyára Budapest. V., Deák Ferenc-utca 17. Ugyanott finom csukorka-bonbongyár, teasütemény készítése. Megrendeléseket a cég a legpontosabban eszközli.

Melschmann Lipót szalámi és füstölt húsa gyára Budapest, Király-utca 11. Telefon 27-03. Keleti Export. Állítás naponta 17.000 pár. Allandóan 24 munkás.

Biztosítás.

Assicurazioni Generali (Triestini) által. Biztosító-társaság Alakult 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 324 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában. Élelmezési minden műdozat szerint, valamint fuóllátási és leánykiházásitási biztosítások. — Tűz-, szállítvány-, betöréses lopás elleni és üvegbiztosítások. — Légbiztosítás a Magyar Jég- és vízszobabiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 7 millió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az Első o. ált. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részvénytőke és készpénztartalék 19 millió korona.

Alsó Leánykiházásitási Egylet m. sz. Gyermekek- és élelmezési intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40-42. Alapított: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermekek és mindennemű élelmezésbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogközlösön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztályországiük főelárusító helye: VI., Andrassy-ut 5. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irány-utca sarkán. VII., Király-utca 57; VIII., József-körút 2., VIII., Üllői-út 6. sz.

Hazai vas- és ézbutorgyár.

Brock I. Henrik, Budapest. Gyár: IX. Liliom-utca 8. Mintaraktár és iroda: Andrassy-ut 38. Ajánlja különösen legdivatosabb rézbutorait legmodernebb kivitelben. Arak a legújanyosabbak. Vidéki megrendelésekre különös súlyt fektetünk. Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Víz- és légszeszvezeték és csatornázás.

László L. ulóda Janisch János és fia Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalata, épületbádóság műhelye és borgany díszlémények gyára. Légszesz- és vízvezeték, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyubereendezés, árnyékszék, vízelék, mindenemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvíz-gyógyintézetek-, melegvízkészítő-bereendezések fűtő-fűtőhely összeköttetéssel vagy saját fűtőhellyel. Ambergi légszeszfejlesztő gépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszesz-készülék minden házbán. Telefon 20-83.

Villamossági berendezések.

Magyar Siemens Schuckert Művek villamossági részvény társaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-körút 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratcim: Siemenschuckert. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítás- és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket, Villamos-vasutakat. Bányá- vasutakat. Egyenáramu-torogóáramu és váltakozó áramu generátorokat és motorokat, valamint az erősáram körébe vágó minden egyféle cikket. Különlegességek: felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos fűrógépek, villamos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Ezüsttárgyak.

Ezüst. Ezüsttárgyak Bachruch A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüsttárgyára. IV., ker. Királyi Pál-utca 13. szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárati földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldísz, tá-lak, fényűzési cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben szabott gyári árákon, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Selyemárak.

Szőnásy, Hoffmann és Társa selyemáruháza IV., Bécsi-utca 4. Az összes tavaszi újdonságok dus választékban már megérkeztek. Mintákat vidékre bérmentve küldünk. Miután helyben többféle szakmájú „Szőnásy cég van, tisztelettel kérjük, selyemáruházunknak szóló b. rendeléményeknél a pontos címünknek szives ki-írását, Szőnásy, Hoffmann és Társa selyemáruház, kizárólag IV., Bécsi-utca

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János.

233. számú játszma.

Játszották Berlinben 1908. deczember 10-én. A match IV. játszmaja.

Vezérgyalog-játék.

Világos: Marshall Sötét: Gregory
1. d2-d4 d7-d5
2. e2-e3 Hg8-f6
3. Ff1-d3 Fc8-g4

Szokatlan és nem ajánlható folytatás. Rendesen 3. ... e7-c5 vagy 3. ... Hb8-c6 történik. Csikorin az 1889. new-yorki versenyen Delmar ellen 3. ... c7-c6-tal folytatta, ami szintén nem előnyös. 4. f2-f3

Swiderski a hannoveri versenyen Mieses ellen 4. Fd3-e2 tempóvesztéssel engedte futáriját cserélni.

4. ... Fg4-h5 Sötét az e-gyalog kétszeri előnyomulásával akar nyílt játékhöz jutni. Számításba jön 5. ... c7-c5.
6. c2-c4 e7-e5
7. c4-d5 Hf6-d5
Ha 7. ... e5-d4, ugy 8. ... e3-e4.
8. Hb1-c3! Hd5-c3
9. b2-c3 Vd8-h4†

Világos máris jobban áll és sötét mégis ily fő-
lősleges lépésekkel experimentál.

10. g2-g3 Vh4-f6
11. 0-0 Ff8-d6
12. Fd3-e4 c7-c6
13. Ba1-b1 Hd7-b6
14. Vd1-c2 Vf6-e7
15. c3-c4 c6-c5
16. d4-e5 Pd6-e5
17. a2-a4 Ba8-b8
18. a4-a5 Hb6-c8
19. He2-f4 Fh5-g6
20. Hf4-d5 Fg6-e4

A sötéte kedvezőtlen megnyitásból kifolyólag sötét nem tudta az állást kiegyenlíteni; világos lépésről-lépésre nagyobb teret nyert.

21. Vc2-e4 He8-d6
22. Ve4-d3 Ve7-d8
23. f3-f4 fe5-f6
24. Fc1-a3 Bb8-c8
25. Bf1-d1 Bc8-c8
26. Hd5-f6 Vd8-f6
27. e3-e4 Vf6-e7
28. e4-e5 Hd6-c8

Sötét huzárja meglehetősen tértelenségre van kár-
líoztatva.

29. Bb1-b7!
A kitünő állásból az első anyagi előny.
29. ... Bc6-c7
30. Bb7-c7 Ve7-c7
31. Vd3-d5 0-0
32. Vd5-c5 Vc7-c5†
33. Fa3-c5 Bf8-e8
Sötét nyugodtan feladhatná, mozdulni sem képes.
34. Bd1-d7 g7-g6
35. Kgl-f2 Kg8-g7
36. Fc3-a7 Hc8-a7
37. Bd7-a7 Be8-c8
38. e5-e6 Bc8-c4
39. Ba7-f7† Kg7-g8
40. a5-a6 feladja.

Sakk-hírek.

Lasker-Schlechter-match. Biztos forrásból nyert értesülésünk alapján már augusztusban jeleztük, hogy Schlechter Károly, a kitünő bécsi mester matchet szándékozik majd vívni a Lasker-Tarrasch-match győztesével. Ez a szenzációs merközés valóban létre is jön. Schlechter Károly e hó 2-án a világmesteri címért matchre hívta ki dr. Lasker Emanuel világmestert. Dr. Lasker a kihívást elfogadta s már meg is állapodtak a feltételek több pontjaira nézve. Dr. Lasker ajánlatára a match harmincz játszmaúra megy. Győztes, ki legalább is két játszmaával többet nyer a másiknál. Döntetlen eredmény esetén dr. Lasker a világbajnoki címet megtartja egy még rendezendő döntőmérközés eldőléséig. Dr. Lasker fog tárgyalni egyes városok klubjaival és más testületeivel. A match idejét és helyét is ő fogja majd megállapítani.

Berlin. A bajnoki versenyen az első díjat Colin Vilmos nyerte meg, aki 12 játszmaiból 8½ egységet ért el. Második lett Gregory. A többi díjas sorrendje: Lasker Ede, Post, Caro és Alines. A fiatal Moll, ki a düsseldorfi B) játszmaú mesteri diplomát nyert, ezen a berlini versenyen még a díjak sorába sem jutott.

A Marshall-Gregory-match. Mint előrelátható volt, Marshall az öt játszmaiból álló matchet

könnyedén megnyerte. Gregory csak egyetlen játszmaiban (a másodikban) tudott győzelmet aratni, míg a többi elvesztette. Különösen könnyű győzelemhez jutott Marshall a harmadik match-játszmaiban, melyet Gregory egész kezdőjátékos módjára vezetett. Kuriozmképpen itt közöljük ezt a játszmat. Világos: Gregory. Sötét: Marshall. 1. e2-e4, c7-e5 2. Hg1-f3, Hb8-c6 3. Ff1-b5, d7-d6 4. d2-d4, Fc8-g4 5. d4-d5 a7-a6 6. Fb5-a4, b7-b5 7. d5-c6, b5-a4 8. c2-c4, Hg8-e7 9. Vd1-a4, Fg4-f3 10. g2-f3, He7-g6 11. b2-b4? Ff8-e7 12. f3-f4?, e5-f4 13. Va4-a5??, Fe7-f6. Gregory feladja.

A Budapesti Sakk-Körben a Kör fiatal gárdájának egyik tehetséges tagja, Kostic Boriszlav, e hó 13-án igen érdekes produkcióval mutatta be tehetségét: egyidejűleg 5 ellenféllel játszott a tábla tekintése nélkül és elismerésre méltó eredménnyel, mert három és fél óra leforgása alatt Kostic megnyert 3 játszmat, egyet tett döntetlenné s csak egyet veszített.

Uj sakk-kör. Folyó év deczember 7-én az újpesti sakkozók „Ujpesti Sakk-Kör” czimen sakk-kört alakítottak. Az új Kör tisztikara a következő: alelnökök Csillag Gyula és Tompa Imre, titkár Pártos Károly, jegyző Balczs János, pénztáros Goldner Miksa, ellenőr Weisz Gyula, könyvtáros Breuer Ernő és háznagy Horváth Sámuel. Mindenesetre örvendetes eredmény s a vezetőség dicséretet érdemel, hogy rövid fennállása óta már is egy nagyszabású házi versenyt rendezett. Az egyfordulós verseny deczember 2-án kezdődött s 1909. január 20-ig tart, 20 résztvevővel. Az egyesület mintegy 50 tagot számlál kebelében, kiknek agilitása és buzgósága kellő garanciát nyújt az egylet felvirágoztatására.

Kivonat a hivatalos lapból.

Deczember 19.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Tóth József székelybósi ref. kántortanítót a pékafalvi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Beregszászi Irma kőbóri állami állandó menedékház-vezetőnőt a kőbóri állami állandó menedékházhoz kisdiedővönővé; a nagykarolyi pénzügyigazgatóság Mák Antal színvuraljai lakost a színvuraljai adóhivatalhoz díjtalan gyakornokká; a szombathelyi pénzügyigazgatóság Hirschl Armin érettségi vizsgát tett szentgotthárdi lakost a községi adóhivatalhoz díjas gyakornokká nevezte ki.

Pályázatok. Dunacsében (Bács-Bodrog várm.) postamesteri állásra deczember 25-ig; a debreczeni ügyészségnél alügyészi, a győri járásbírósnál al-bírói, a szécsényi adóhivatalnál II. oszt. pénztárnoki állásra 2 hét; a budapesti ügyészségnél irnoki állásra 6 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1908. deczember 19-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az időnek jobbra borult és enyhe jellege van. Csapadék leginkább az Északi Felföldön és a Dunántulon — többnyire 1-2 mm.-nyi mennyiségben — fordult elő. A hőmérséklet maximuma Cirkvenicán II C°, minimuma Tátrafűreden — 4 C° volt. Budapestén és Ó-Gyallán tegnap délután 5 órától 6 óráig a műszerek erős távoli földrengést jeleztek.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és az ország nyugoti felében sokhelyütt csapadék várható.

Table with columns: Allomás, Léghőmérséklet, A páramérséklet, Szélirány és erő, Felhőzet, Csapadék, Hőmér. tértét. Rows include various locations like Szatmár, Arvad, etc.

HOLZNER

cs. és kir. udvari és kamarai szállító

DIVATHÁZA

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 9.

Az összes helyiségekben

NAGY KARÁCSONYI OCCASIO

az eddig közölt áron.

Ma, vasárnap divatházam összes helyiségei **esti 8 óráig** nyitva maradnak.

Vállalkozók Lapja

és annak németkiadása a
Der Bauunternehmer u. Lieferant
szerkesztősége és kiadóhivatala
Budapest, VII., Erzsébet-körút 8.
alatt van.

Ez a lapok, melyek Lakatos Lajos, Komor Marcell építész és Sós Izor szerkesztésében jelennek meg és XXX. évfolyamukat járják, azzal hívják fel a vállalkozók, mérnökök, építésszakemberek, építőmesterek, szobrok, gyárosok, építőiparosok, lajerek, kedők, munkavezetők, számszámológok és mások figyelmét, hogy a lapokban teljes szakcikkek, kivül közölve vannak az országban felmerülő összes építési- és szállítási, bányászati és adóváltási, valamint a vállalkozók és szerkesztők, a vasépítési, vízszabályozási, valamint minden más fő és előforduló változati hírek, a mérnöki és általában a technikai szakra való mindennemű terjesztések. Előfizetői ár akár a magyar, akár a német kiadására egész évre 15 K, feleire 8 K. — Előfizetni lehet minden postahivatallal, valamint nevezett lapok kábelváltásában.

LUSER L.-féle turista-tapasz

Hirtelen és gyorsan ható szer-
tykszem szemölcsök a talp,
valamint a terak bőrké-
més edesél, továbbá
mindennemű bőrel-
szarusodás ellen.
A hatásért jót-
állás vállal-
tatik.

Központi
székhely:
SCHWENK L.
gyógysz. Moidling-Bécs.

Magyarországi kiskisér:
Török József gyógyszer, Budapest, Király-utca 12. és
Andrássy-út 28.

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz-motorok

A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem.
Kedvező fizetési feltételek.

Tessék árjegyzéket kérni, ingyen küldjük.

Dobry Ant. motor- és
gépgyárainak

magyarországi egyedülről:
Szabó Emil és Társa

Budapest, Ferencz József-tér 6. szám.
(Gresham-plóta.)

1 millió kor.

nyerhető egy db.
convertált Jelzalogorsjeggyel
huzás már

december hó 28-án

1 db. ára K. 127.—, mely
összegre 10 korona előleg
beküldése után a betétet
megküldi s a fennmaradó
összeg után olcsó kama-
tot számít, a

Budapesti Kereskedelmi és
Közgazdasági Bank R. T.
Budapest, VII., Erzsébet-körút 12.

Teljes közlömberendezések
valamint egyes alkatrészeik,
Gyúrtkenesű valamint feller-rendszerben.

IPAR- és MEZEI VASUTAK

m. p. sínok, kocsk, váltók, fordítók, kocsialkatrészek stb.

Motorok és lokomobilok

benzin, gáz- és gőzüzemre. Garancia mellett felszerelve.

Malmi és téglagyári cikkek

valamint szerszámok, szerszámgepek, vas- és ép-
szakmabéli cikkek használt és új állapotban kiválóan
elonyőzőn beszerezhetők

Schlesinger Alajos-nál

Budapest, V., Váci-körút 30. szám.

!! Fiatal anyáknak fontos !!

A Franklin-Társulat kiadásában most jelent meg:

A SZOPTATÁS

a mesterséges táplálás és
a csecsemőkori bélbajok.

Irta
BEREND MIKLÓS dr.
egyetemi magántanár.

Ára 1 korona 50 fillér.

Kapható:
LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(Wodianer F. és Fiai) r. t.-nál
Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

Kecskeméti Bortermelők Első Pincészövetkezete Kecskemét

2 év alatt több mint 1000 elismerő levelet kaptunk

Uj borok	Év folyam	Hordó árak:		
		100 liter korona	1 liter fillér	7 dc. fillér
Nemes Kadarka	1908	26		
Ezerjő	1908	30		
Rizling	1908	34		
Tramini	1908	44		
Ó-borok				
Ezerjő	1906	44		
Rizling	1906	46		
Zamatos	1906	50		
Opertó	1906	80		
Pecsenye borok				
Rizling	1901	70	100	80
Sziváni	1901	90	130	100
Muskotály	1901	100	140	110
Tramini	1901	100	140	110
Furmint	1900	120	160	120
Rajnai Rizling	1900	140	200	140
Szeszes-italok				
Törköly	1908	150		
Törköly	1904	200		
Cognac	1902	600		
Baraczk	1902	660		
Boreczet				
Vörös		30		
Fehér		40		
Hordó árak:				
Liter	50-60	100-120	150-170	250-270
Korona	12.-	18.-	28.-	30.-

Szállítási feltételek:

A borok szállítása készpénzfizetés vagy utánvét mellett történik. Hordót fedezet mellett kölcsön adunk, melyek 30 nap alatt bérmentve visszaküldendők. A hordókban szállítható legkisebb mennyiség hektoliter árban számítva 50 liter.

Egy 5 kilogrammos postacsomag: 3 darab 1 literes vagy 4 darab 7 decziliteres palack, rendelő kívánságára egy postacsomagban különféle fajtákat is csomagolunk. A szállítás alatt előforduló károkért felelősséget nem vállalunk, azért igen kérjük tisztelt vevőinket, hogy a borok átvétele előtt a vasúton hivatalos m á z s á l á s t követeljenek.

KECSKEMÉT,
HÉJJAS MIHÁLY igazgató.

A borok tisztán kezelt jó minőségéért, valódiságáért és a pontos kiszolgálásért mindenkor felelősséget vállalunk. **Tessék próbakép egy csomagot rendelni.**

A KITAGADOTT

— REGÉNY. —

Irta: RICHARD DALLAS.

24

Mikor a hatalmas vasrácsos kapuk bezárultak mögöttünk és mi ismét a napsütéses nyílsgó, lármás zajban voltunk, megkönnyebbülten sóhajtottam fel. A szívem úgy aggódott azért a magányos, elhagyott emberért.

Mikor vissza mentünk, sokáig egyikünk sem szólt; megtörtem a csendet és megkérdeztem Milestől, milyen hatással volt reá Winters elbeszélése. Ezt felelte:

— Hacsak az adatait másként nem tudja támogatni, ez nem lesz nagy segítségére, de én azt hiszem, hogy igazat beszélt.

— Mit tehetünk tovább ebben az ügyben? — kérdeztem én. — Nem akarja előbbi fáradozását folytatni? Azt, hogy ellene adatot gyűjtson?

— Nem — felelte Miles. — Erre nincs szükség többé! Mindent elkövetek, hogy világosabbá tudjam tenni ezt az ügyet. Ez az egyetlen mód, amelylyel segíthetünk rajta, ha tényleg ártatlan.

— Akkor hát számíthatok az ön segítségére. Miles ezt megígérte és én arra kértem, hogy lehetőleg kutassa ki és tudja meg, hogy hová lettek a hiányzó bankjegyek.

Miles egy kissé mosolygott, mielőtt válaszolt volna.

— Attól tartok, nagyon is hamar megtalálom majd őket.

Azután még hozzátette:
— Ha ideje engedi, kérem, jöjjön velem és én megmutatom majd önnek, hogyan lehet gyakran célt érni a meglepetésekkel.

— Hova akar menni? — kérdeztem.
— Belle Stantonhoz. A hiányzó bankjegyek végett.

Azután intett egy kocsinak és beszállt a kocsiba. Én követtem.

Ha tényleg teljesedésbe menne a detektív várakozása — gondoltam magamban — és a pénzt megtaláljuk abban a házban, akkor ez a szolgálat, melyet Wintersnek teszünk, olyanforma, hogy jobb lett volna őt ettől megkímélni. Azonban tán mégsem érünk célt és ezáltal részéért értékes eredményt érünk el.

Amint elérkeztünk utazásunk céljához, Miles meghuzta a csengőt. Maga a háziasszony jelent meg ajtót nyitni. Megismert és úgy látszott, nem nagyon örül a látogatásnak. De azért igen udvariasan a nagy fogadószobába vezetett bennünket.

Leültem egy székre, a detektív azonban elhárította az invitálást és nagyon nyugodtan így szólt hozzám:

— Bunce asszony! értésünkre jutott, hogy Withe ur felöltöjében, melyet halálának napján itt visszahagyott, három darab ötvendolláros bankjegy volt. Szükségünk van erre azért jöttünk ide.

— Azt gondolja talán, hogy én vettem el őket? — kérdezte az asszony felháborodva.

— Nem — vizonozta a detektív — természetesen tudom, hogy ezt ön nem tette, de ebben a házban volt a kabát a pénzzel együtt. Itt veszett el avagy tünt el és nekem meg kell őket találnom.

— Ebben a házban nem vették el őket és nem is veszték el — felelte röviden az asszony. — És én kezdtem reménykedni, mert úgy gondoltam, hogy Miles tévedett.

A detektív azonban cseppet sem látszott csalódottnak, hanem ugyanazon a nyugodt hangon folytatta:

— Én elhiszem asszonyom, hogy ön ezt így gondolja és meg is van erről győződve; mi azonban tudjuk az ellenkezőjét. Önnek van egy szolgálója itt a házban; kérem hívassa be.

— Minek? — kérdezte láthatólag nyugtalanul Bunce asszony. — Talán ki akarják őt is hallgatni?

— Nem — felelte Miles; — ő vette el a

bankjegyeket és én nekem kötelességem őt tartóztatni.

Bunce asszony habozott egy kissé és nem tudta magát mire elhatározni. Végül így szólt:

— Nem szeretném, ha valakit itt tartóztatnának a házamban — ártana a nevemnek. — Tudja kérem — de ha kissé türelmesek lennének az urak, én magam fogok a leánynál érdeklődni.

— Helyes, mi majd várunk; de meg kell parancsolnia a leánynak, hogy adja ide a pénzt, mert máskülönben tartóztatom. Nagyon komoly dologról van szó. Azt is megmondhatja neki, ha kiadja a pénzt, nem lesz további kellemetlensége.

Az asszony eltávozott és körülbelül öt perczig maradt távol.

Ez idő alatt Miles annyit mondott, hogy biztosan visszajön a pénzzel. Én nem osztottam nézetét s nem is feleltem rá semmit; amint azonban visszatért a nő, három ötvendolláros bankjegyet nyújtott át neki ezekkel a szavakkal:

— Önnek igaza volt; a cselédeánynál volt a pénz — oh, az a nő! — Itt van kérem.

— Köszönöm — felelte Miles. — Meg tudná-e mondani, vajon a bankjegyek a kabátzsebben voltak-e?

— Igen, a külső zsebben — felelte a nő. Miles élesen ránézett.

— Bunce asszony, én, ha az ön helyében volnék, bevallanám, hogy a bankjegyeket magam találtam; mert különben nagyon kínos helyzetbe találna jönni, ha őnt a cselédeánynyal szembesítenénk, hogy megtudjuk, honnan vette a bankjegyeket. Ez az ur és én — nem fogunk ebből a beszélgetésből semmit sem elárulni, és ennek nem is lesz semmi kellemetlensége, ha egyszerűen megmondja az igazságot.

Az asszony végül is felhagyott a tagadással és valamit jajgatni kezdett, hogy így-ugy, szegény asszony már meg sem tarthatja azt, amit a saját házában talál és ami jogosan őt illeti meg, de Miles nem is ügyelt erre a beszédre, hanem velem együtt eltávozott.

(Folyt. köv.)

ARGENTORMŰVEK RÜST & HETZEL

császári és királyi udvari szállító.

7175

GYÁRI RAKTAR:

BUDAPEST, IV., Váci-utca 5. szám.

Mindenféle dísz és használati tárgyak a legjobb minőségű

chinaezüstből és a legmodernebb
:: kivitelben. ::

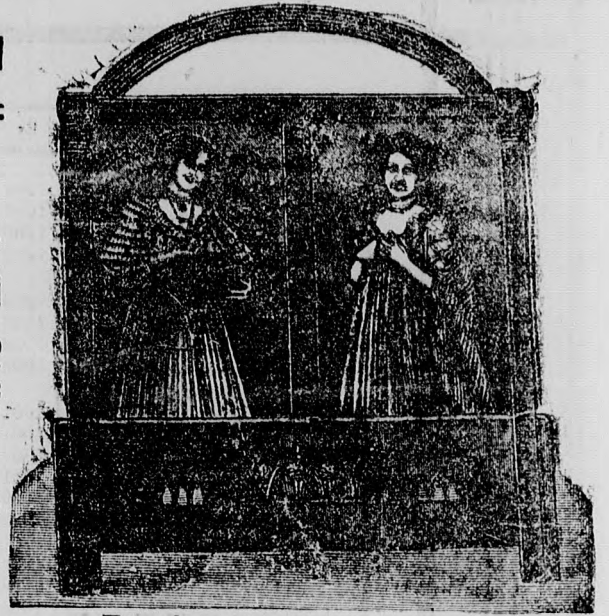
Naponként újdonságok jelennek meg.

Sétabotok és cigaretta-tárcák valódi ezüstből, dus választékban.

Használt tárgyak a legjutányosabb ár mellett újjáalakíttatnak.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

A legjobb tisztítószer valódi és china-ezüst részére az „ARGENTOL” drb-ja 30 fill.

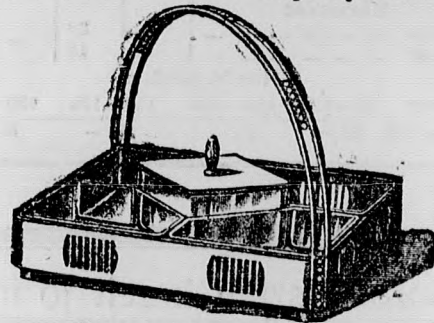
Fényképráma 5727. sz. K. 36.—

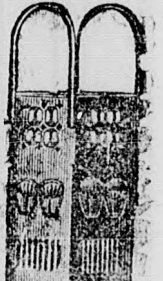
Compatiere.
Kor. 8.—

Kávékészlet 6331 sz.
Kor. 55.—

Compottartó 5639 sz.
Kor. 60.—

Virágváza
K. 21.—

KÜLÖNFÉLÉK.

Hamvazkodás.

Meddőség paráznás bünébe estem;
rékoztam a termő vágyakat.
Amíg munkában elernyed a testem,
agyam öle terméketlen maradt.

A gerjedések s hangulatok perce
amint tovasuhanva elrepül,
néztem erő híján, akarátvesztve,
buta közönnyel, tehetetlenül.

Hogy elsuhamak az álmos évek,
most, hogy az időm már-már tovaút,
most látom: nagy volt és enyém a vétek
s szöröm lelkenre az álom-hamut.

Verem a mellem, ó jaj, mea culpa!
Kinozzon fájdalmas szülő öröm
és vissza se nézve a tunya multba,
lelkem a jövődnök megtöröm.

Nem késett még kora a vezeklésnek,
még izmos a lélek-ágyék fala,
szent fogamzások, büszke teremtesek,
s új megváltások esnek általa.

Álom-hamuban parazsak születnek
s szület hódító gondolat-emő.
Kilobban lángja a csodatűzeknek;
el innen, el, sok vén javasnéző.

Az álmok parazsa megéget, perzsel
és lángra szítva szikrázom magam.
Termékenyítelen nem száll a percz el,
se lázak gerjedelme nyomtalan.

Kiket még bús gomolygó ködök fűdnek;
meg nem születettek átka nem ér,
nagykinésű ivadékok, dús szülöttek
lény-kínok közt törnek már életér.

S ez élő kincsek örökök hűtek,
kik még révedtek ködlő partokon,
akik majd jöttek. Míg enyém a vétek
s buzgón vezelek és hamvazkodom.

Haraszthy Lajos.

(Vilmos császár mint memóir-rendező.) Kevésbé
muit, hogy Vilmos császár nem volt az, aki Crispi-
nek emlékiratait sajtó alá rendezte. Ugy történt a
dolog, hogy Crispi határozottan kifejezést adott azon
szándékának, hogy memoireit a német császár fel-
ügyelete alá szánja. Tudomására is hozta ezt a csá-
zárnak. Giuseppe Paratore ügyvéd járt a császár-
nál, aki közölte Crispi szándékát. A császár örö-
mel fogadta, mert mindenkor bámúlója volt a nagy
olasz államférfiúnak. És még se lett a dologból sem.
Akkoriban Crispi már koldusbotra jutott és mégis
Vilmos császárnak ajánlkozta azt a nagy érdmet,
amit 1899-ben a szicíliaiak direkt neki verettek s
Palermóban átnyújtottak. De hirtelen ágyának esett
s belehalt, mielőtt elküldhette volna azokat a becses
feljegyzéseket, melyeket apró czédulákra írva min-
den este írtetett a nap eseményeiről.

(A poste-restante levelek alkonya.) Igen átvös
és követésre méltó példát állít szemünk elé az a ren-
delet, melyet Helleputte belga postafüggi miniszter
adott ki nemrég. Kizárja ugyanis a kezdőbetűs, vagy
csupán számlégyekkel ellátott poste-restante levele-
ket a postai forgalomból s csupán a teljes névvel el-
látott levelek kézbesítését engedélyez. A rendeletnek
érdekes története van, melyet egy újság így mond
el: A miniszter, mint lelkiismeretes kormányférfi,
inkognitóban sorra szokta látogatni a minisztérium
alá tartozó hivatalokat. Néhány héttel ezelőtt a
brüsszeli postahivatalban tört és csodálkozással látta,
hogy egyik osztálynál nagy tolongás van s jókedvű
fiatalember, hunczut mosolygású öreg urak, meg-
fakult nők és fiatal lányok igyekeznek a rács-
hoz. A miniszter vizsgálatot indított s miután bebizonyult,
hogy a posterestante-osztály látogatói kevés kivé-
tellel a bűnös szerelemnek áldoznak, megtiltotta a
poste-restante levelek kézbesítését s a filáimat csak
oly levelekre függesztette fel, melyek teljes névre
szólnak, tehát komolyak. Idegen név használatával
nem lehet kijátszani a rendeletet, mert mindenki, aki
ezentúl poste-restante levelet vesz át, igazolni tar-
tozik, hogy a levél valóban az ő nevére szól. Az új-
ság erkölcsi épségét komolyan becsülő belga elemek
örömmel üdvözlik a rendeletet, melyről másutt is
csak igaz örömmel vehet tudomást egészséges gon-
dolkozású ember. Nálunk Magyarországon is nagyon
elkelne hasonló intézkedés. A napilapok apróhírde-
tési manapság a közérköleség szomorú súlyosdésá-
nak nemcsak hogy felháborító tükröt mutatják, hanem
megmetyélezik a serdülő fiatalság lelkét is. És a na-
pilapok, a közügy védelmezői, csupa finanziaális
érdekből eszközeül szolgálnak a léha, az erkölcsi-
tlen életet élő egyéneknek, akik a postát, tehát az ál-
lam egyik legnemesebb missziót teljesítő intézményét

használatát fel czéljaik elérésére. A posta nem kézbe-
síti azokat a küldeményeket, amelyek az erkölcsös
és a becsületet sértik. A névvel el nem látott poste-
restante levelek azonban kézbesíthetők, pedig az
egész világ tudja róluk, hogy nem az erényt szol-
gálják. A poste-restante levelek rendszeresítése nem
az ilyen üzelmek kedvéért történt, tehát a jelzés
levelek kijátszásak a posta szabályait, visszaélnék a
nyújtott kedvezményekkel. Ezért mondjuk, hogy bi-
zony nálunk is elkelne Helleputte miniszter rendelete.

(A hagyma dícsérete.) Egy orvos nagyban dí-
csérte és mindenféle betegség ellen ajánlotta az almát.
De vesztére, mert egy másik orvos valamelyik
angol újságban így torkolta le: „Hát a hagymáról
megieledkeznek? Evelt ön valaha hagymát? Tudja
meg, uram, hogy egyetlenegy hagyma, ugysis, mint
étel, ugysis, mint orvosság, fölér egy feltuzat almá-
val. Látott már olyan gyomorbagos embert, aki a
hagymát szereti? En még sohasem láttam, egysze-
rűen azért, mert olyan nincs! Igen, a megvetett,
a lenézett hagyma a legjobb étvágygerjesztő és
emésztő szer a világon: rendben tartja a májat, fűditi
az agyat, előmozdítja az álmat, az öregot megfi-
atalítja, a fiatalot tevékenységre serkenti, valóságos
áldás!”

(A színházi körutak titkaiból.) Jane Hading, az
ismert francia színésznő érdekes cikket közöl a
„Je sais tout” című francia folyóiratban. Cikkké-
ben bepillantást enged a nagy színházi körutak titkaiba.
A színészvilág kiváló sarjai ugyanis újabban bizo-
nyos előszeretettel mennek művészi körutra Ameri-
kába. Ezek a művészi körutak hatalmas fizeteli vál-
lalkozások, amelyek élén vagy impresszárió, vagy a
saját számlájára dolgozó művész áll. Hogy milyen
számokkal találkozunk e téren, azt majd néhány pél-
dával illusztrálunk. Baret impresszárió a mult évben
csak szállítást díjakban 60,000 frankot fizetett ki, a
francia szerzők egyesületének címére pedig egy
esztendő alatt százezer frankot küldött el. Olyan
művészek és művésznők, mint Réjane, Sarah Bern-
hardt, vagy a Coquelinek, akik impresszáriók nélkül
indulnak külföldi körutakra, sokat kénytelenek baj-
lódni az előkészületekkel, melyek 6-12 hónapot is
igénybe vesznek. Előzetesen meg kell állapítani az
ut minden részletét, a műsort, a színházakkal való
szerződést, szóval mindent. Hanem aztán a haszon
az sohasem marad el. Sarah Bernhardt legutóbbi
körútja 700,000 frank tiszta jövedelmet hozott, míg
az összebevétel Oroszországban 1,566,713 frank volt.

Amato - Lámpa

a világ legökölteesebb lefelé égő gázlámpája, meglevő bármely gázlámpára azonnal felszerelhető.
40° gázmegtakarítás! **Háromszoros fényhatás!**

A teljes világosság lefelé!

Magyarországi vezérképviselők: **MIKLÓS TESTVÉREK** BUDAPEST, VI. kerület, Liszt Ferenc-tér 3. sz.

Sürgőnyozalm: »Exelsior.«

TELEFON: 16-37.

Ismerlető prospektus ingyen és bérmentve.

Feltétlenül helyesen jár el,

ha gyermekei számára egy Horgony-Kőépítőszekrényt választ, mert ezen szekrény tényleg több mint huszonöt év óta

a gyermekek kedvencz játéka

Ha minden egyéb gyakran sokkal drágább játékszerek már régen sutba kerültek, a Horgony-Kőépítőszekrény nemcsak továbbá is szorgalmasan használtatik, hanem a gyermekek még be sem várhatják azon időt, míg egy kiegészítőszekrényt kapnak, hogy meg nagyobb és szebb építményeket felállíthassanak. Egy valódi Horgony-Kőépítőszekrény tehát sohasem válik értéktelenné, hanem kiegészítőszekrények hozzávásárlása által mindig nagyobb és élvezetesebb lesz és idővel ennél fogva a legolcsóbb ajándék is. A

Richter-féle Horgony-Kőépítőszekrény

ezért egy karácsonya alatt se hiányozzon. Bővebbet találunk ezen híres építési játékról és a kiegészítésként szolgáló Horgony-Hidépítőszekrényekről, valamint az új Richter-féle Rakási játékokról és a „Meteor” Golyómozgajátékokról, stbről az új képes kőépítőszekrény-árjegyzékben, melyet minden anya, — a mely gyermekeknek nevelésére szívt lektet — azonnal hozassa meg magának, Bérmentve és ingyen beküldetik.

A Richter-féle Horgony-Kőépítőszekrények minden finomabb játékszerületben K 0.85, 1.75, 2.—, 3.50, 5.—, 6.50 és azonfelül kaphatók és a „Horgony” védjegy által felismerhetők.

Richter F. Ad. és Ta., kir. udv. és kam. szállító, Gyár: Iroda és raktár: I., Operngasse 18. **BÉCS.** XIII. (Hitzsteg). Rudolfstadt, Nürnberg, Olten (Svájcz), Rotterdam, Szt. Pétervár, New-York.

A ki zenekedvelő és egy mechanikai zené-önművet beszerezni akar, az hozassa meg magának a legnagyobb árjegyzékét a híressé vált Imper. zeneművekről, kerek acélhanglemezekkel, ki egy beszélőgépet bír, vagy beszerezni akar, az kérje a beszélőgép-árlapot, abban a legjobb beszéőgépek és hanglemezek vannak feltüntetve.

Városi bunda

Szőrmével
béllelt rövid kabát
Utazó bunda
Lábzsák

Téli kabát

Téli öltöny
Gyermekekre

óriási választékban, olcsó szigorú szabott árak mellett

Kohn Heilman és fiai

császári és királyi udvari számbító
Budapest, IV., Károly-körut 12

Háló-köntös

a legalkalmasabb karácsonyi ajándék
Nem tévesztheti el címünket, ha a

12

számra figyel.

HÁZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

**JEGYGYÜRÜK,
HÁZAJÁNDÉK-
TÁRGYAK**

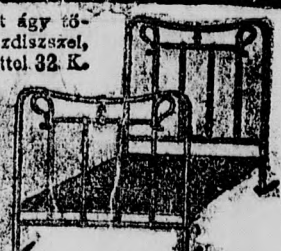
**A LEGELŐNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN**

**ÉKSZERÉSZ-és MŰORÁSZ-
üzletében szerezhetők be.**

BUDAPEST, Erzsébet-körut 29.

**VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN és BÉRMENTVE.**

Ezen szabadalmazott ágy 16-
mór részekkel, részdiszszel,
erős acélsodronybetéttel 32 K.
Rész függőnyrudak,
teljes készlet 4-50 K.
Rész zágy sodronybetét-
tel 80 K. Részgyöcs-
szolás és javítás 17 K.
Vaskarotás ágybetét
erősminőségű 11.50 K.
Fekrettel 7.50 K.
Kárpitozott matracok
minden kivitelben.
Vas- és rézbútorokat
legolcsóbban szállít:

PROHÁSZKA JÁNOS nyáros
VI., Gróf Zichy János-u. 46.
(Volt Új-utca.)

TISZTVISELŐI KÖLCSÖN!

Semmi néven nevezendő levonás, u. m. kezelési költség, tartalékalap stb. nincs. Fennálló tisztviselői kölcsönök magasabb összegre konvertáltak. Felvilágosítással akár személyesen, akár levélelleg díjtalanul szolgálunk. Sürgős kölcsönügyek soronkívül elintéztetnek. Megszavazás után kamatmentes előleg folyósítatik.

A még idáig nem létező kedvező feltételek mellett 6-6 1/2% kamatra 5-30 évi törlesztésre engedélyeztetik, vagy tőkétörlesztés nélkül csupán kamat és életbiztosítási díj fizetés mellett, állami, megyei, városi, vasuti tisztviselők, gőzhajózási tiszttek, katonatisztek és nyugdíjasok részére.

MAGY. TISZTVISELŐK ORSZ. HITELVÁLLALATA
Budapest, VII. kerület, Rákóczi-ut 9. sz

TELEFON: 69-75.

TELEFON: 69-75

NŐI RUHÁZATI OSZTÁLY.

Mélyen leszállított árak!

Szőrme-kabátok	30 K-tól	1 lüster berakott alj	10-15 K.
Szőrme-boák	5 >	1 taftt berakott alj	25-30 >
Toll-boák	10 >	1 selyem taftt alsó szines és fekete	15 >
Flanel-pongyolák	5 >	1 gyermek-gallér	6 >
Női costümök	20 >	1 cloth alsó-szoknya	3 >
Női felöltők	12 >	1 mosó pongyola	5 >

Nagyban és kicsinyben, olcsóbban, mint bárhol az országban.

Fehérnemű osztály: Női ingek, hálókötények, sifon- és batiszt alsók, pamuttrüllkötők, ágyhuzatok, rumburgi vásznak, crettonok, delenek selymek, lüsterok olcsóbban, mint bárhol Budapesten. Naponta óriási maradékvásár mindenféle árukból!

HERCZEG ÉS HORVÁT Budapest, VII., Rákóczi-ut 52. szám **Szabott árak!**
Árjegyzék ingyen. Telefon 64-80.

Vedély **THERMAL CABINET** Egészségesnek élet-szükséglet, betegnek meggyógyítás.....

Egy jó izzasztó fürdő
A törv. véd.

THERMAL CABINET

szoba-gőz és hőlégtörő-készülékben, mely egyedül van szabályozható utókezeléssel (szab. 6-14 sz. alatt bel.) és 120 fokos hőmérvére felszerelve. — Csak nálunk kapható. .... A fenti vedélyre tessék vigyázni.

Reuma, csusz, ischiás, hűléses s ideges bántalmak, fejfájás és béltényeség ellen az egyetlen elismert gyógyszerkőz

EZERNYI ELISMERŐ LEVÉL!
KÉNYELMES RÉSZLETFIZETÉS.

Árak: 65.—, 85.—, 105.—, 130.—, 150.— és 180 K
Készpénztétele esetén 10% engedmény.

Kérje magyar vagy német nyelvi árjegyzékünket. Fűthető fürdőkádakról, kar, láb, fej, vagy ágyban gőzölő készülékeinkről külön árjegyzék.

Schröder és társa
Budapest, Almásy-tér 15/b.

1908 évi berlini nemzetközi higiéniai kiállításon aranyéremmel és első díjjal kitüntetve. ....

Katzky Lajos

épületműalkotó-mester

Zephiri szab. ajtócsukók és elsőrendű fűzhelyek minta raktára

TELEFON Budapest, VI. ker.,
23 - 78. Liszt Ferenc-tér 14.

"AZ ANKER"

élet- és járadékbiztosító társaság.

Magyarországi Igazgatósága:

== BUDAPEST. ==

Az „Anker-palota” építkezésének befejeztéig

V., ERZSÉBET-TÉR 13. SZ.

Vagyon 174 millió korona. Biztosítási állomány 538 millió korona. Kifizetések 338 millió korona. A társaság eszközei: Mindennemű tőkebiztosításokat halál-esetre, kiházasítási és agkori el-látási biztosításokat, továbbá gyer-mekbiztosításokat nevelési járadékkal és a nélkül, melyeknél a díjfizetés a szerződő korábbi elhalálozásával megszűnik, életjáradék-biztosításo-kat meghatározott és olcsó díjak mellett. A társaság vagyonából Magyar-országban 1907. év végén 27 millió korona van elhelyezve. Mindennemű felvilágosítást készségesen nyújtanak az „Anker” képviselői.

készpénzért, vagy részletfizetésre legolcsóbban

Butor **Ehrenreus és Fuchs**
testvérek
Budapest, VI., Teréz-körút 8.
Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-59.

Hol vásároljunk karácsonyra?

Porcellán-háznál

Bpest Baross-tér 4.

Aranybámulatos olcsók

Legdusabb választék üveg, porcellán lámpa, románex edény egész konyhaberendezés, mennyasszonyi kelegye, néz-sajánlatok. Minden vidéki megrendelőmnek jogában áll az arut kicsomagolni és nem tetészes esetén saját költségemre visszaküldeni.

Étkezőkészlet 6 személyre, rokokó, fr +
finom porcellán, csak 3.50

Étkezőkészlet 6 személyre, teljesen
modern fagon, festve és aranyozással 6.50

Étkezőkészlet teljesen 6 személyre,
rokokó-stilus, diszes festés, elsőrendű 7.95

Étkezőkészlet 6 személyre, rendkívül
diszes rokokó-stilus, pecsenyétál, ele- 10.-
gáns festéssel

Legolcsóbb és legnagyobb választék csak kis
elsőrendű 12 személyes étkező-készletekben

diszesen festve, dusan aranyozott rokokó-fagon
kétszer égetve, finom minőségű porcellán árai

2 ovál levesestál 2 mártás aja

2 nagy pecsenyétál 2 nagykanál

2 kis pecsenyétál 2 kiskanál

2 nagy tésztátál 2 sórtartó

2 kis tésztátál 12 mély tányér

2 főzeléktál 36 lapos tányér

2 salátátál 12 kis tányér

2 mártástál

25

FORINT

Azonkívül vannak készletek egészen 100 forintig.

Étkező 12 személyre, rokokó-stilus, frt

kisebb összeállítás, 42 drb., diszes fes- 12.50

Tea vagy kávékészlet festve és beégetett 3.25

Tea vagy kávékészlet, diszes és beégetett 4.-

6 személyes likorkészlet, festett és be- 7.75

égetett aranyozással

6 személyes boros-, sörös-, vagy vizes 1.75

készlet festett és beégetett aranyozással

1 teljes angol diszes, nagy, valódi majolika 4.50

mosdókészlet

Porcellán-tányérok, tiszta fehér, mely, 8 és 10

lapos 8 és 10

Vizes vagy boros pohár 5 és 6

1 asztali lámpa ernyővel, diszes 1.50

6 személyes finom üveggészlet

vésott, elegáns mintával

6 vizes pohár 6 pezsgős pohár

6 boros pohár 1 vizes kanecő

6 likörös pohár 1 boros butella

6 sörös pohár 1 likör-üveg

6 frt 50 kr

1 románézott kávédaráló csak 35

Vidékre ingyen láda, csomagolás, vasúthoz szállítva.

Takács Ferencz

Budapest, VIII., Baross-tér 4.

Rákóczi-ut végén.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éván át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

v. es. és kir. esredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesefolyást, hólyagbajt, sebeket, bujakórt (syphilit), bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősabbknél is, önterítést és annak utóbajait, ideg- és hátgerincbajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 9-4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2.

Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.

Levél útján is biztos gyógyszer.

Perzsa-szőnyegek

A legnagyobb választékban! A legolcsóbb szabott árak mellett!

Agobián és Adorján

Budapest, IV., Váci-utca 36. (Klotild-palota)

Közvetlen behozatal!

Allandó raktár antik XVI., XVII. és XVIII. századból szőnyegekkel!

Utazó ügynökünk nincs!

Fióküzletünk nincs!

1908

1908

KARÁCSONYI BEVÁSÁRLÁSOKRA LEGMELEGEBBEN AJÁNLOHATÓ CZÉGEK:

Gmehling Hermann

bőrbutorgyár

BUDAPEST

VII., Damjanich-u. 6.

Bőrszékek. Fotelek. Angol klabgarnitunnak.

PIRK JÓZSEF örökös

DOTZAUER KÁROLY puskaműves BUDAPEST, Alapítva 1808-ban.

Raktára: VII., Bécsi-utca 2. sz.

Gyára: VII., Rózsa-u. 7

Dusan eilatett raktár legújabb szerkezetű

Keltős vadászfegyverekből, olyós és sorétes ismételt fegyverekből, forópisztolyok és pisztolyok, lötlények és vadász-szerekből melyeknek jóságáért kereskedünk

Vásároljunk ékszer, arany, ezüst és valódi svájci

zsebórákat olcsó karácsonyi árak mellett

SCHLESINGER HENRIK

órás és ékszerész

Budapest, VI., Váci-körút 17. Szent István-templommal (Bazilika) szemben.

Alapítva 1889. Óriási briliáns árak raktára. Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Óráknál 2 évi jótállás.

Dona Döme és Tsa

papir-kereskedése a poprádi gyár raktára

Budapest, IV., Régi posta-u 6

Ájánlja a péterfalvi gyárban készült

Oceán-tengerentuli-levélapirt

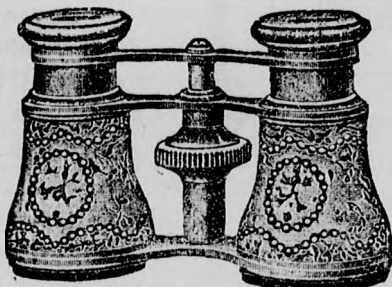
dobozonként 50 levél és 50 borítékkal,

Kisalakú ... 2.- kor. valamint egyébként díszes levélpapírokat és minden nagyalakú ... 2.80 " o számba vágó cikketek.

Vidéki rendeléseket pontosan teljesít.

Calderoni és Társa

Budapest, Váci-utca 1 sz. Kishíd-utca 8. sz. Színházi látószövek alumíniumból legkifinomultabb kiállításban kitűnő lvegekkel.

Női látószövek fonytáruval Zeiss-, Busch- és uozz-féle prizmas távcsövek. Tábori, vadász- és versenylátószövek a tirace rapide Szalon-loránetek, Orrcsipetők és szemüvegek arany, ezüst fém- és nikkelt fém-keretben. Stereoszkop-szemüvegek. Laterna maglák, kísérletőrszemüvegek

Anerold légszűrőmörök. — Toron- és ablakhőmérők díszes kivitelben. Fényképezési készülékek Kodak stb. dús választékban. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Harisnya-Kácz

KARDOS és STEINER Andrassy-ut 50. sz. (Octogon.)

Harisnyák, keztük, valódi dr. Jäger trikók, alsóruhák berliner kötött árak és mindennemű testező (sport sweater), valamint színházi cikkek stb.

Vidéki rendelések 20 koronán felül bérmentve küldetnek.

A legcélszerűbb Karácsonyi ajándék

Zenekedvelőknek

zeneművek

minden fajtában

diszkötésben

legolcsóbban kaphatók

Molitor Oszkár

Zeneműkereskedés «Euterpe» Budapest IV., Kossuth Lajos-u. 15/U. Katalógus ingyen.

Elsőrendű «THE ROYAL» GRAMMOFONOKAT

a legújabb modellekben mélyen leszállított nagybani eredeti gyári árrban 30%-os árleszállítással szállítunk és minden árfelemelés nélkül havi 8-10 korona RÉSZLETFIZETÉSRE vidékre is bárhová.

GRAMMOFONOK 3 kétoldalas lemezzel 35 K-tól feljebb.

Láng Jakab és Fia gramofon-nagykereskedők

Budapest, József-körút 41. sz. Fiókok: Baross-ter 4. és Margit-körút 6. szám. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szenzációs ujdonság!

A lipcei világvásáron (Leipzig Messe) óriási szenzációt keltett

Tölcsér nélküli beszélőgép.

Magyarországi egyed árusítása, továbbá a létező összes gyártmányú gramofon - lemezek gyári raktára ugy a kereskedők, mint a nagyvevők közönség részére

legolcsóbb bevásárlási forrás

FRIED GYÖZŐ és Társa gramofon-nagykereskedő cégnek Budapest, VII., Aggteleki-utca 10 sz. (Rákóczi-utról két perc.) Telefon 4-06.

Maison

Horváth és Halász Párisi-utca 2. sz.

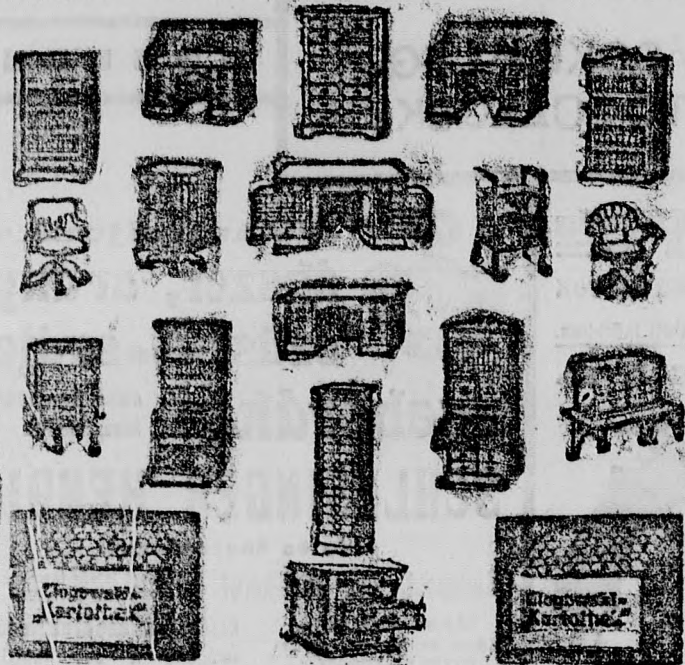
félemelet.

Az idei eredeti francia és angol ruha, kosztum és bluzmodellek a beszerzési áron alul, jóval leszállítva.

Leghasznosabb karácsonyi ajándékok.

Amerikai redőnyös és lapos íróasztalok, „Multiform” amerikai összerakható könyvszekrények, okmányszekrények, amerikai forgatható székek és könyvállványok, Paragon-levélrendezők lyukasztás nélkül.

„Kartofmek” korszakot alkotó amerikai egyetemes nyilvántartási rendszer, ma minden szakmában a legkülönfélébb célokra rendszeres alkalmazást talál. Felülmulja az összes eddig létező nyilvántartási rendszereket, mert időt és pénzt takarít. Az incassót lényegesen emeli. Állandóan gyors áttekintést és ellenőrzést nyújt.

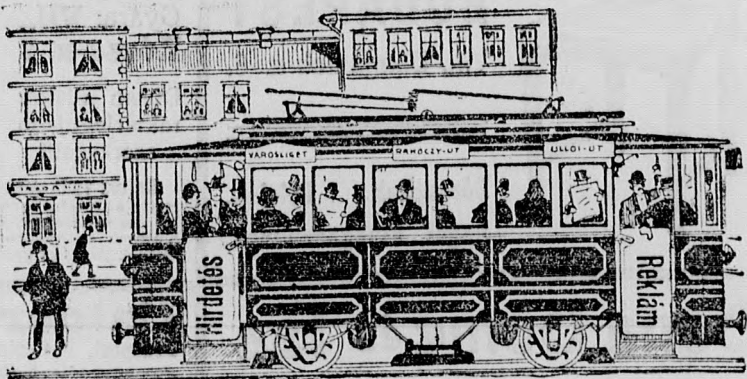

GLOGOWSKI és TÁRSA
os. és kár. udvari szállítók
BUDAPEST, VI. ker., Andrássy-ut 12. sz.

A legfeltűnőbb és legjobb REKLÁM

most Budapesten a „Közuti Villamos” kocsik külső ajtaja. Nincs sem fővárosi, sem idegen, a ki ezen szebbnél-szebb vaslemez hirdetési-táblákat meg nézné, mert a villamosok kora reggeltől éjfélig közlekednek és nemcsak a villamosokra fel- és leszálló közönségnek, hanem az utcákon járó-keleő és az utvonalok mentén lakó szíveseknek is okvetlenül szembeötlenek eme plakát-reklámtáblák.

Oly reklám ez, melyet minden embernek észre kell vennie, senki el nem kerülhet, mely folyton, megszakítás nélkül szolgálja a hirdető érdekeit s emellett, **OLCSÓBB** mint bármely más reklám.

Egy ajtó kb. 60 cm. széles és 110 cm. magas, 4-8 színben festve, egy évre 80, 1/3 évre 50, 1/4 évre 30 korona, tehát egy tábla 22 fillérbe, 10 tábla 2 korona 20 fillérbe kerül naponta. Hány ezer és ezer ember látja eme gyönyörű táblákat és milyen más hatásos reklám kerül még ily kevésbe, azt felesleges bővebben magyarázni. **Az utvonalak, a melyeken a Közuti Villamosvasuti kocsik járnak, a következők:**

1. Újpest-Nyugoti pályaudvar-Külső Váci-ut-Váci-körút-Központi Városháza-Károly-körút-Rákóczi-ut-Baross-tér-Thököly-ut-Mexikói-ut-Erzsébet királyné-ut.
2. Ó-Buda-Lajos-utca-Zsigmond-utca-Lipót-körút-Váci-körút-Károly-körút-Muzeum-körút-Üllői-ut-Ludovica-ut-Orczy-ut-Thököly-ut-Aréna-ut-Állatkert.
3. Ó-Buda-Vörösvári-ut-Budai Rakpart-Ferenc József-híd-Vámház-körút-Muzeum-körút-Károly-körút-Váci-körút-Lipót-körút-Margithid-Ó-Buda (Körforgalom).
4. Ó-Buda-Lajos-utca-Zsigmond-utca-Margithid-Lipót-körút-Váci-körút-Károly-körút-Muzeum-körút-Kálvin-tér-Lónyai-utca-Közvágóhíd-Sertővágóhíd.
5. Városliget-Damjanich-utca-Rottenbiller-utca-Rákóczi-ut-Károly-körút-Váci-körút-Nyugoti pályaudvar-Lipót-körút-Margithid-Mareit-körút-Krisztina-tér-Krisztina-körút-Ferenc József-híd-Vámház-körút-Kálvin-tér-Muzeum-körút-Rákóczi-ut-Thököly-ut-Zugló (Körforgalom).
6. Állatkert-Hungária-körút-Aréna-ut-Thököly-ut-Rákóczi-ut-Muzeum-körút-Vámház-körút-Eskü-tér.
7. Városliget-Damjanich-utca-Rottenbiller-utca-Rákóczi-ut-Muzeum-körút-Üllői-ut-Orczy-ut-Köztemető-ut-Thököly-ut-Aréna-ut-Városliget (Körforgalom).
8. Népliget-Elnök-utca-Orczy-ut-Üllői-ut-Kálvin-tér-Muzeum-körút-Károly-körút-Erzsébet-tér-Szabadságtér-Nyugoti pályaudvar.
9. Városliget-Aréna-ut-Thököly-ut-Rákóczi-ut-Muzeum-körút-Kálvin-tér-Lónyai-utca-Gróf Haller-utca-Orczy-ut-Köztemető-ut-Baross-tér-Rottenbiller-utca-Damjanich-utca-Városliget (Körforgalom).
10. Kőbánya-Köztemető-ut-Rákóczi-ut-Muzeum-körút-Kálvin-tér-Vámház-körút-Ferenc József-híd-Fehérvári-ut-Atlós-ut.
11. Központi Városháza-Erzsébet-tér-Szabadságtér-Lipót-körút-Margithid-Margit-rakpart-Ferenc József-híd-Vámház-körút-Kálvin-tér-Üllői-ut-Orczy-ut-Köztemető-ut-Rákóczi-ut-Központi Városház (Körforgalom).
12. Hűvösvölgy-Lipótmező-Szép Ilona-Fogaskerekű vasút-Margithid-Lipót-körút-Váci-körút-Központi Városháza-Muzeum-körút-Ferenc József-híd-Budai Belső-körút-Déli vasút-Fogaskerekű vasút-Szép Ilona-Lipótmező-Hűvösvölgy (Körforgalom).
13. Zugliger-Lánchíd-Ferenc József-híd-Vámház-körút-Kálvin-tér-Muzeum-körút-Károly-körút-Váci-körút-Lipót-körút-Margithid-Margit-körút-Zugliger (Körforgalom).
14. Keleti pályaudvar-Rákóczi-ut-Muzeum-körút kitérő.
15. Rakospalota-Ujpest-Váci-ut-Nyugoti pályaudvar.
16. Kelenföld-Atlós-ut-Ferenc József-híd-Vámház-körút-Kálvin-tér-Muzeum-körút-Károly-körút-Váci-körút-Nyugoti pályaudvar.
17. Krisztina-tér-Alkotás-utca-Böszörményi-ut-Farkasrét.
18. Krisztina-körút-Déli vasút-Ferenc József-híd-Vámház-körút-Kálvin-tér-Muzeum-körút-Károly-körút-Váci-körút-Lipót-körút-Margithid-Krisztina-körút (Körforgalom).

Azön reményben, hogy a t. hirdető tisztában vannak ezen modern reklám hatással, előnyével, célszerűségével, bizton hiszem, hogy b. rendelkezéssel meg fogják szerencsésíteni.

Kiváló tisztelettel

Villamosvasuti Reklám-Vállalat

Tulajdonos: Leopold Gyula,
VII., Erzsébet-körút 41. - Telefon 12-06.

Karácsonyi ajándékkönyvek!

Filléres Könyvtár: Sebők Zsigmond, Mikszáth Kálmán, Horvát Ferenc, Garonyi Géza, Bátony István, Benedek Elek, Lőrinczy György, Gyal Mózsa stb. stb. munkái, Egy-egy kötet ára kötve 60 fillér.

Most jelent meg!

Most jelent meg!

Benedek Elek: Két gazdag ifju története. Elbeszélés a magyar ifjuság számára. Mühlbeck Károly rajzaival. Ara diszkötésben 7 korona.

A serdültebb ifjuság számára:

Gyarmathi Zsigáné: Kalotaszegi bokréta. Elbeszélések fiatal leányok számára. Diszkötésben 3 K 20 fill. Egyszerű kötésben 2 korona 50 fillér.

Tábori Róbert: Magyar vitézek Párisban. Mühlbeck Károly rajzaival. A magyar ifjuság számára. Diszkötésben 3 korona 20 fillér. Egyszerű kötésben 2 korona 50 fillér.

Lőrinczy György: Aranykarikák. Elbeszélések a magyar ifjuság számára. Diszkötésben 3 kor. 20 fill. Egyszerű kötésben 2 korona 50 fillér.

Tímsek Anna: Szépvészkiasszony. A kastély titka. Serdültebb lányok számára. Diszkötésben 2 korona 80 fillér. Egyszerű kötésben 2 korona 50 fillér.

6-8 éves gyermekeknek:

Ispiláng-ispiláng. Irták: Posa Lajosné. Színes és színezetlen képekkel. Ara 3 korona.

Kert alatt. Irták: Sebők Zsigmond. Színes és színezetlen képekkel. Ara: 3 korona.

Mennek-mendégélnék. Irták: Sebők Zsigmond. Színes és színezetlen képekkel. Ara: 3 korona.

Verseskönyv-Dalokönyv. Irták: Kiss Aron, Peterfy Sándor, Posa Lajos, Thanyi Ágost. Színes és színezetlen képekkel. Ara: 3 korona.

Kapható minden könyvkereskedésben, valamint a kiadónál

SINGER ÉS WOLFNERNEL,
Budapest, VI. kerület, Andrássy-ut 10. szám.